

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ &
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ**

**Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική
Ένταξη**

**ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΣΥΝΟΧΗΣ**

ΑΘΗΝΑ, ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2018

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	σελίδα	3
Το πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης	σελίδα	6
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ 1. Καταπολέμηση της ακραίας φτώχειας ...	σελίδα	19
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ 1.1 Πρόσβαση σε Βασικά Αγαθά	σελίδα	19
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ 1.2 Πρόσβαση σε Επαρκείς Πόρους	σελίδα	50
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ 1.3 Πρόσβαση σε Υπηρεσίες Κοινωνικής Στήριξης και Μέρμνας	σελίδα	59
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ 2. Πρόσληψη και καταπολέμηση του αποκλεισμού των παιδιών	σελίδα	63
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ 1.1 Πρόσβαση σε οικονομικούς πόρους ..	σελίδα	63
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ 1.2 Πρόσβαση σε Προσιτές και Ποιοτικές Υπηρεσίες	σελίδα	64
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ 1.3 Πρόσβαση στην υποχρεωτική εκπαίδευση	σελίδα	75
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ 3. Προώθηση της ένταξης	σελίδα	90
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ 3.1: Ενίσχυση εισοδηματικών πόρων των ανέργων – ΟΑΕΔ	σελίδα	89
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ 3.2: Πρόσβαση των ανέργων σε υπηρεσίες ενεργοποίησης –ΟΑΕΔ	σελίδα	92
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ 3.3: Πρόσβαση σε οικονομικά προσιτές και ποιοτικές υπηρεσίες	σελίδα	117
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ 4. Καλή διακυβέρνηση των πολιτικών ένταξης	σελίδα	120

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το παρόν κείμενο εκπονήθηκε από τη Διεύθυνση Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής (ΔΚΕΚΣ) της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικής Αλληλεγγύης, του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και αποτελεί την επικαιροποίηση της Εθνικής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης του 2015. Η συνεργασία της ΔΚΕΚΣ με τα συναρμόδια Υπουργεία, τους εποπτευόμενους φορείς και τις Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, για την ενσωμάτωση της συνεισφοράς τους στο κείμενο, έγινε σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4445/2016 που θεσμοθέτησε τον Εθνικό Μηχανισμό Παρακολούθησης Συντονισμού και Αξιολόγησης των Πολιτικών Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής και καθόρισε την αρμοδιότητα της παρακολούθησης της ΕΣΚΕ.

Με αφετηρία το γεγονός ότι η «Υπαρξη και εφαρμογή εθνικού στρατηγικού πλαισίου πολιτικής για τη μείωση της φτώχειας και για την ενεργό ένταξη ατόμων που αποκλείονται από την αγορά εργασίας, στο πλαίσιο των Κατευθυντήριων Γραμμών για την Απασχόληση», αποτελούσε αιρεσιμότητα στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020, ξεκίνησε από τις υπηρεσίες του Υπουργείου Εργασίας τον Ιανουάριο του 2013, η διαδικασία σχεδιασμού της Εθνικής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης, με βασικές κατευθύνσεις:

- τη μετατόπιση του συστήματος κοινωνικής προστασίας από την παραδοσιακή κατηγορική προσέγγιση, στην καθολικότητα της κάλυψης, και
- την ενίσχυση της «ενεργητικής» διάστασης στο σύστημα κοινωνικής προστασίας.

Το Δεκέμβριο του 2014 υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Κοινωνικής Ένταξης και η διαδικασία ολοκληρώθηκε με την Εξειδίκευση της Εθνικής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη που υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Ιούνιο του 2015.

Παράλληλα οι περιφέρειες εκπόνησαν τις Περιφερειακές τους Στρατηγικές Κοινωνικής Ένταξης (ΠΕΣΚΕ), τηρώντας τη συμβατότητα με το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο.

Η Εθνική Στρατηγική δομείται σε 3 πυλώνες και 4 επιχειρησιακούς άξονες που αναλύονται σε προτεραιότητες πολιτικής και μέτρα.

Οι 3 Πυλώνες της Στρατηγικής βασίζονται στη σύσταση του 2008 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Ενεργό ένταξη, η οποία περιγράφει μια ολοκληρωμένη στρατηγική που συνδυάζει τρεις ισότιμες μεταξύ τους διαστάσεις:

- την επαρκή στήριξη του εισοδήματος, κατά τις μεταβατικές περιόδους της ζωής του ατόμου,
- την προώθηση στην απασχόληση και
- την πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες φροντίδας.

Κατά αντιστοιχία οι 3 Πυλώνες της ΕΣΚΕ είναι:

1. Καταπολέμηση της φτώχειας
2. Πρόσβαση σε υπηρεσίες
3. Αγορά εργασίας χωρίς αποκλεισμούς

Οι επιχειρησιακοί άξονες στους οποίους εξειδικεύονται οι τρεις Πυλώνες είναι:

1. καταπολέμηση της ακραίας φτώχειας
2. πρόληψη και καταπολέμηση του αποκλεισμού των παιδιών
3. προώθηση της ένταξης των ευπαθών ομάδων
4. Διακυβέρνηση των πολιτικών ένταξης

Ο Επιχειρησιακός Άξονας 4 της Στρατηγικής περιέχει οριζόντια μέτρα για την ενίσχυση του συστήματος διακυβέρνησης των πολιτικών ένταξης και τη διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής της Στρατηγικής. Ένα από τα μέτρα αυτά –το μέτρο 4.1.1-είναι και ο Εθνικός Μηχανισμός, ο οποίος αποτελούσε κριτήριο της παραπάνω αιρεσιμότητας

Ο ΕΜ - για τον οποίο υπάρχει εκτενής αναφορά στο κεφ. .-θεσμοθετήθηκε ως μέτρο καλής διακυβέρνησης των πολιτικών κοινωνικής ένταξης, για να ανταποκριθεί στην αντικειμενική ανάγκη για αναδιοργάνωση του Εθνικού Συστήματος, η θεσμοθέτηση του ΕΜ αποτελούσε κριτήριο μιας αιρεσιμότητας για το ΕΣΠΑ 2014-2020 και σε αυτό το πλαίσιο

Η αναμόρφωση του Εθνικού Συστήματος κοινωνικής ένταξης ήταν αναγκαία για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητάς του και την ανάκτηση της χαμένης εμπιστοσύνης του πολίτη προς το κράτος. Για το σκοπό αυτό σχεδιάστηκε και υλοποιείται σταδιακά η αναδιοργάνωση του συστήματος, δημιουργείται, δηλαδή, ένα σύγχρονο Εθνικό Σύστημα κοινωνικής ένταξης, ψηφιακό, διαφανές, ικανό να συγκεντρώνει και να παρακολουθεί στοιχεία και άρα να σχεδιάζει και να παράγει τεκμηριωμένες παρεμβάσεις, με απλούστερες διαδικασίες για τον πολίτη και αξιόπιστους ελεγκτικούς μηχανισμούς. Το σύστημα αυτό στηρίζεται σε δύο πυλώνες, τον Εθνικό Μηχανισμό Παρακολούθησης, Συντονισμού και Αξιολόγησης των πολιτικών κοινωνικής ένταξης και κοινωνικής συνοχής (Εθνικό Μηχανισμό) και τον Οργανισμό Προνοιακών Επιδομάτων Κοινωνικής Αλληλεγγύης (δηλαδή τον ΟΠΕΚΑ).

Ελληνικό σύστημα κοινωνικής προστασίας

Χαμηλή αποτελεσματικότητα (πχ στη μείωση της φτώχειας)
Χαμηλός βαθμός εμπιστοσύνης του πολίτη προς το κράτος

Χαρακτηριστικά:

- έλλειψη κεντρικού σχεδιασμού και συντονισμού,
- απουσία μητρώων δικαιούχων, παροχών, φορέων
- κατηγορική προσέγγιση
- ελλιπής ενημέρωση
- ανεπάρκεια ελεγκτικών μηχανισμών
- κατακερματισμός υπηρεσιών, επικαλύψεις αρμοδιοτήτων,
- περιορισμένη εμπλοκή της τοπικής κοινωνίας
- κακή στόχευση (ομάδες ακάλυπτες – ομάδες με πολλαπλή κάλυψη)

Κύριες προκλήσεις:

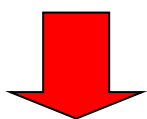
βελτίωση αποτελεσματικότητας, αποδοτικότητας,
ανάκτηση εμπιστοσύνης

Αναδιοργάνωση του Συστήματος

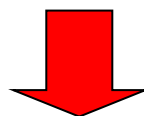
- Ψηφιοποίηση διαδικασιών και μητρώων
- Διαφάνεια
- Συλλογή κατάλληλων στοιχείων
- Παρακολούθηση
- Αξιολόγηση
- Τεκμηρίωση προτάσεων
- Σχεδιασμός πολιτικών
- Απλούστευση διαδικασιών
- Βελτίωση ελεγκτικών μηχανισμών

Αναδιοργάνωση του Συστήματος

2 Πυλώνες

Εθνικός Μηχανισμός

ΟΠΕΚΑ

Το πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης

1. Οι εθνικοί στόχοι για την κοινωνική ένταξη

Για την παρακολούθηση και προώθηση της ευρωπαϊκής στρατηγικής «Ευρώπη 2020», τέθηκαν¹ από τη χώρα μας, τον Οκτώβριο του 2010 τρεις εθνικοί στόχοι:

(α) Καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού²: Μείωση του αριθμού των ατόμων που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας ή /και υφίστανται υλικές στερήσεις ή /και διαβιούν σε νοικοκυριά χωρίς εργαζόμενα μέλη **κατά 450.000 έως το 2020**, δηλαδή μείωση του συνολικού ποσοστού από **28% το 2008, σε 24% το 2020³**.

(β) Καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας: Μείωση κατά **100.000** του αριθμού των ατόμων 0-17 ετών που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας έως το 2020, που σημαίνει μείωση του αντίστοιχου ποσοστού από **23% το 2008 σε 18% το 2020**.

(γ) Δόμηση ενός «κοινωνικού δικτύου ασφαλείας» ενάντια στον κοινωνικό αποκλεισμό, το οποίο θα διασφαλίζει την πρόσβαση για όλους σε βασικές υπηρεσίες

2. Η τρέχουσα κατάσταση

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ), από τα αποτελέσματα της Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών **έτους 2017 με περίοδο αναφοράς το έτος 2016**, προκύπτουν τα ακόλουθα σε ό,τι αφορά τους δείκτες παρακολούθησης τόσο των εθνικών στόχων, όσο και άλλων μεγεθών που αποτυπώνουν την κοινωνική κατάσταση:

Καταγράφεται βελτίωση των βασικών δεικτών σε σχέση με το 2016, δηλαδή ο κίνδυνος φτώχειας, ο κίνδυνος φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, η παιδική φτώχεια, το βάθος της φτώχειας, η υλική στέρηση και η υλική στέρηση παιδιών μειώθηκαν. Ιδιαίτερα η παιδική φτώχεια και η υλική στέρηση των παιδιών μειώθηκαν περισσότερο από την αντίστοιχη μείωση στο γενικό πληθυσμό. Επιπλέον **μειώθηκε ο κίνδυνος φτώχειας των εργαζομένων μερικής απασχόλησης, καθώς και η εισοδηματική ανισότητα**.

A. Η πορεία των 3 εθνικών στόχων

1. Ο πληθυσμός που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού το 2017 μειώθηκε τόσο σε ποσοστό όσο και σε απόλυτο αριθμό σε σχέση με το προηγούμενο έτος

¹ Οι στόχοι παρέμειναν ίδιοι στα ΕΠΜ 2011, 2012, 2013, 2014, 2015 2016 και 2017

² Χρησιμοποιείται ο σύνθετος δείκτης «Κίνδυνος φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού» (AROPE: At-risk-of Poverty or Social Exclusion Rate), ο οποίος **συνδυάζει τρεις ξεχωριστούς δείκτες**, και συμπεριλαμβάνει μεμονωμένα ή συνδυαστικά: α) αυτούς που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας (AROP), β)αντιμετωπίζουν υλικές στερήσεις(SMD) γ)διαβιούν σε νοικοκυριά χωρίς εργαζόμενα μέλη, ή με χαμηλή ένταση εργασίας(quasi-)joblessHHs.

³ Διευκρίνιση: Ως έτος βάσης για τους ποσοτικούς στόχους έχει τεθεί το 2008 γιατί ήταν το πιο πρόσφατο έτος για το οποίο υπήρχαν, κατά την περίοδο ορισμού των στόχων, διαθέσιμα (και σε ευρωπαϊκό επίπεδο) στοιχεία από την EU-SILC.

και ανέρχεται στο 34,8% του πληθυσμού (3.701.800 άτομα), από 35,6% το 2016 (και 3.789.300 άτομα).

Η εξέλιξη του δείκτη από το 2005 έως σήμερα φαίνεται στο ακόλουθο διάγραμμα και στον αντίστοιχο πίνακα 1:

Διάγραμμα 1:

Πίνακας 1: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού (AROPE)

Έτος	Αριθμός ατόμων	ποσοστό	ΜΟ ΕΕ	Αριθμός ατόμων στην ΕΕ
2008		28,1%	23,8%	116.570.000
2012	3.795.000	34,6%	24,8%	123.614.000
2013	3.903.800	35,7%	24,5%	122.703.000
2014	3.884.700	36%	24,4%	121.897.000
2015	3.828.500	35,7%	23,7%	118.823.000
2016	3.789.300	35,6%		
2017	3.701.800	34,8%		

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Δελτίο τύπου 22.06.2018

Πίνακας 2: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού: ανάλυση στα συστατικά του (2017)

Δείκτης	Σύνολο		Γυναίκες		Άνδρες	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017
Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή/και κοινωνικού αποκλεισμού	35,6%	34,8%	36,6%	35,7%	34,4%	33,9%
Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας	21,2%	20,2%	21,2%	20,2%	21,2%	20,2%
Πληθυσμός σε υλική στέρηση	22,4%	21,1%	22,6%	21,2%	22,2%	21%
Πληθυσμός 0-59 ετών που ζει σε νοικοκυριά με χαμηλή ένταση εργασίας	17,2%	15,6%	18,6%	17%	15,8%	14,2%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Δελτίο τύπου 22.06.2018

3. Η **παιδική φτώχεια**, δηλαδή ο κίνδυνος φτώχειας για παιδιά 0-17 ετών μειώθηκε κατά 1,8% σε σχέση με το 2016 και βρίσκεται το 2017 στο 24,5%

Πίνακας 3: Πληθυσμός ηλικίας 0-17 ετών σε κίνδυνο φτώχειας (παιδική φτώχεια)

Έτος	Σύνολο	Αγόρια	Κορίτσια
2008	23%	-	-
2012	26,9 %	-	-
2013	28,8 %	23,4%	24,8 %
2014	25,5%	-	-
2015	26,6%		
2016	26,3%		
2017	24,5%		

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Δελτίο τύπου 22.06.2018

Β. Επιπλέον δείκτες που αποτυπώνουν την κοινωνική κατάσταση

1. Κατώφλι φτώχειας⁴: Το κατώφλι της φτώχειας αυξήθηκε σε 4.560 ευρώ ετησίως για ένα άτομο (από 4.500 το 2016) και σε 9.576 ευρώ ετησίως για οικογένεια με 2 ενήλικες και 2 παιδιά <14 ετών (από 9.450 το 2016). Σημειώνεται ότι το κατώφλι φτώχειας μειώνονταν συνεχώς από το 2008 και αυξάνεται για πρώτη φορά.

Πίνακας 4: Κατώφλι φτώχειας (σε ευρώ ετησίως)

Έτος	1 άτομο	Οικογένεια με 2 ενήλικες και 2 παιδιά <14 ετών
2008	6.480	13.608
2012	5.708	11.986
2013	5.023	10.547
2014	4.608	9.745
2015	4.512	9.677
2016	4.500	9.450
2017	4.560	9.576

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Δελτίο τύπου 22.06.2018

2. Κίνδυνος φτώχειας: Ο κίνδυνος φτώχειας, δηλαδή το ποσοστό του πληθυσμού που ζει σε νοικοκυριά με διαθέσιμο εισόδημα⁵ χαμηλότερο από το κατώφλι φτώχειας ήταν **20,2% για το 2017**. Όπως φαίνεται από διάγραμμα 2 και τον πίνακα 5, ο δείκτης κατέγραψε τις υψηλότερες τιμές του το 2012 και 2013 (23,1%) και από το 2014 παρουσιάζει μείωση.

⁴ Μέσο ετήσιο διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών για το 2017 (για τα εισοδήματα του 2016): 15.106 ευρώ (αυξημένο από 14.932 ευρώ για το 2016).

⁵ Για την ακρίβεια συνολικό ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα

Πίνακας 5: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας (AROP) 2008-2017

Έτος	Αριθμός νοικοκυριών	Αριθμός ατόμων	Ποσοστό	ΕΕ
2008	-	-	20%	16,6%
2012	914.873	2.535.700	23,1 %	16,9%
2013	892.763	2.529.005	23,1 %	16,7%
2014	888.452	2.384.035	22,1%	17,2%
2015	860.117	2.293.172	21,4%	17,3%
2016	832.065 ⁶	2.262.808	21,2%	
2017	789.585 ⁷	2.153.691	20,2%	

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Δελτίο τύπου 22.06.2018

Διάγραμμα 2: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας (AROP)

Πίνακας 6: Κίνδυνος φτώχειας (μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις) κατά φύλο και ομάδες ηλικιών (2014-2017)

Ομάδες ηλικιών	Σύνολο				Ανδρες				Γυναίκες			
	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017
Σύνολο	22,1%	21,4%	21,2%	20,2%	22,0%	21,5%	21,2%	20,2%	22,2%	21,2%	21,2%	20,2%
0-17	25,5%	26,6%	26,3%	24,5%								
18-64	23,4 %	22,5%	22,7%	21,7%	23,6%	22,6%	22,8%	21,8%	23,4 %	22,1%	22,7%	21,8%
65+	14,9%	13,7%	12,4%	12,4%	16,1%	11,9%	10%	11,1%	13,4%	15,2%	13,8%	11,1%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Δελτίο τύπου 22.06.2018

⁶ Σύνολο νοικοκυριών: 4.168.784 και σύνολο ατόμων 10.651.929

⁷ Σύνολο νοικοκυριών: 4.162.442 και σύνολο ατόμων 10.634.925

Όπως προκύπτει από τον Πίνακα 6, ο κίνδυνος φτώχειας το 2017 σημείωσε μείωση κατά 1% σε σχέση με το 2016 για το σύνολο του πληθυσμού και για το κάθε φύλο ξεχωριστά. Σε ό,τι αφορά τη φτώχεια ανά ηλικιακή ομάδα, ο δείκτης μειώθηκε για τα παιδιά 0-17 ετών, καθώς και για τα άτομα ηλικίας 18-64 ετών, ενώ παρέμεινε στα ίδια επίπεδα με το 2016 για τα άτομα ηλικίας μεγαλύτερης των 65 ετών. Περαιτέρω ανάλυση της τελευταίας ηλικιακής ομάδας δείχνει ότι η μείωση του ποσοστού φτώχειας των γυναικών ηλικίας 65+, αντισταθμίστηκε από την αύξηση του ποσοστού φτώχειας των ανδρών της ίδιας ηλικίας.

Πίνακας 7: Πληθυσμός σε κίνδυνος φτώχειας ή/και κοινωνικού αποκλεισμού (μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις) κατά ηλικία και υπηκοότητα (2015-2017)

Ομάδες ηλικιών	Διαμένοντες στην Ελλάδα	%		
		2015	2016	2017
18-64	Έλληνες υπήκοοι	37,4	38	36.5
	Ξένοι υπήκοοι	64,3	59,7	62.9
	Υπήκοοι ΚΜ της ΕΕ	49,1	47,7	53.3
	Υπήκοοι τρίτων χωρών	67,1	61,6	64.3
18+	Έλληνες υπήκοοι	3,3,4	33,6	32.7
	Ξένοι υπήκοοι	63,6	59,2	62.4
	Υπήκοοι ΚΜ της ΕΕ	45,1	44,5	48.2
	Υπήκοοι τρίτων χωρών	67,1	61,8	64.6

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Δελτίο τύπου 22.06.2018

Πίνακας 8: Πληθυσμός σε κίνδυνος φτώχειας ή/και κοινωνικού αποκλεισμού (μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις) κατά ιδιοκτησιακό καθεστώς κατοικίας και ηλικία (2015-2017)

Ηλικία	Ιδιοκτήτης			Ενοικιαστής		
	Σύνολο (%)			Σύνολο(%)		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Σύνολο	20	20,3	19.4	26,8	24,5	23.3
0-17	24,7	25,7	24.3	32	27,9	24.9
18-64	21,5	22,2	21.1	25,9	24,3	23.7
60+	14,1	13,3	13.4	19,6	17,2	15.7
65+	13,2	12,2	12.3	20	15,3	13.9
75+	14,2	12,2	12.3	27,6	17,8	19.1

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Δελτίο τύπου 22.06.2018

3.Το βάθος (ή χάσμα) φτώχειας μειώθηκε το 2017 σε σχέση με το 2016 κατά 1,6%. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι το 50% του φτωχού πληθυσμού (που βρίσκεται κάτω από το κατώφλι των 4.560 ευρώ ανά άτομο) έχει εισόδημα μικρότερο των 3.178,32 ευρώ ($100-30,3=69,7$ και $69,7*4560= 3.178,32$ ευρώ). (Αντίστοιχα το 2016 το 50% του πληθυσμού είχε εισόδημα μικρότερο των 3.064 ευρώ).

Πίνακας 9: Χάσμα φτώχειας (μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις), κατά ομάδες ηλικιών και φύλο (2014 -2017)

Ομάδες ηλικιών	Σύνολο				Ανδρες				Γυναίκες			
	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017
Σύνολο	31,3%	30,6%	31,9%	30,3%	30,8%	32,9%	33,6%	30,9%	32,1%	28,3%	30,8%	29,8%
0-17	34,4%	34,5%	33,3%	29,6%	-	-	-	-	-	-	-	-
18-64	34,2 %	33,5%	34,6%	32,6%	33,9 %	33,5%	34,8%		34,4%	32,9%	34,1%	32,6%
65+	17,3%	17,3%	18,7%	19,7%	16,8%	18,9%	20%		18,5%	15,5%	17,8%	17,5%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Δελτίο τύπου 22.06.2018

Πίνακας 10: Κίνδυνος φτώχειας (μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις) για τον πληθυσμό άνω των 18 ετών, κατά φύλο και κατάσταση απασχόλησης (2015-2017)

Ασχολία	Σύνολο			Γυναίκες			Άνδρες		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Εργαζόμενοι	13,4	14,1	12,9	11	12,3	9,9	15,2	15,3	15
Μη εργαζόμενοι	24,1	23,6	23,3	24	23,7	23,6	24,2	23,6	22,8
Άνεργοι	44,8	47,1	45,5	39,3	42,4	41	50,7	51,9	50,5
Συνταξιούχοι	10,8	9,7	9,5	11,7	10,5	10,2	10	9	9
Λοιποί μη οικονομικά ενεργοί (εκτός συνταξιούχων)	26,2	25,4	25,7	25,6	25,2	25,7	29	26,2	25,5

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Δελτίο τύπου 22.06.2018

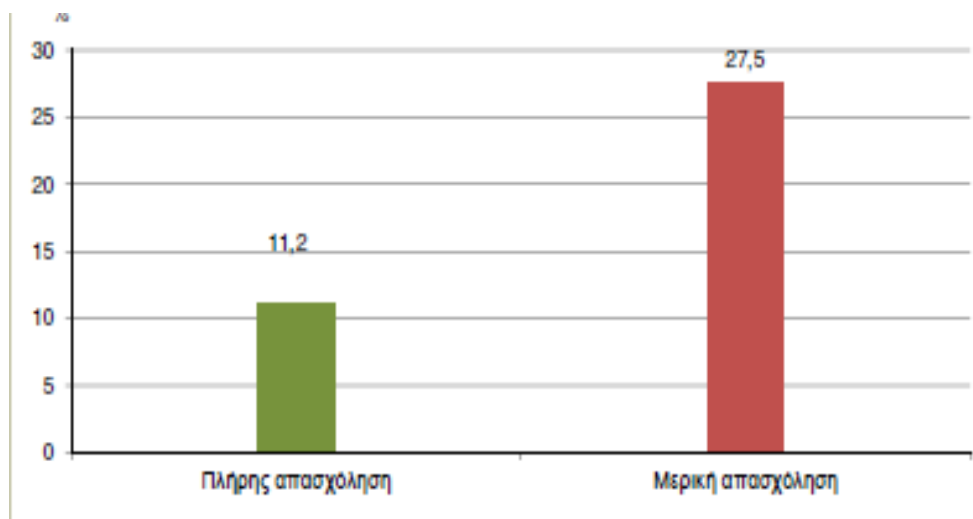
Μια ακόμη διαπίστωση είναι ότι **οι εργαζόμενοι με μερική απασχόληση αντιμετωπίζουν υπερδιπλάσιο κίνδυνο φτώχειας (27,5%) από τους εργαζόμενους πλήρους απασχόλησης(11,2%)**, όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα, ωστόσο και στις δύο κατηγορίες ο κίνδυνος φτώχειας το 2017 είναι μειωμένος σε σχέση με το 2016 και ιδιαίτερα στους εργαζόμενους μερικής απασχόλησης, η μείωση αυτή φτάνει σχεδόν τις 3 ποσοστιαίες μονάδες (από 30,3 το 2016 σε 27,5 το 2017).

Πίνακας 14: Κίνδυνος φτώχειας εργαζομένων (μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις) με διάκριση πλήρους και μερικής απασχόλησης (2015-2017)

	%		
	2015	2016	2017
Πλήρης απασχόληση	11,6	12,2	11,2
Μερική απασχόληση	28,2	30,3	27,5

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Δελτίο τύπου 22.06.2018

Διάγραμμα 3: Κίνδυνος φτώχειας εργαζομένων με διάκριση σε πλήρους και μερικής απασχόλησης

4. Κίνδυνος φτώχειας και κοινωνικές μεταβιβάσεις

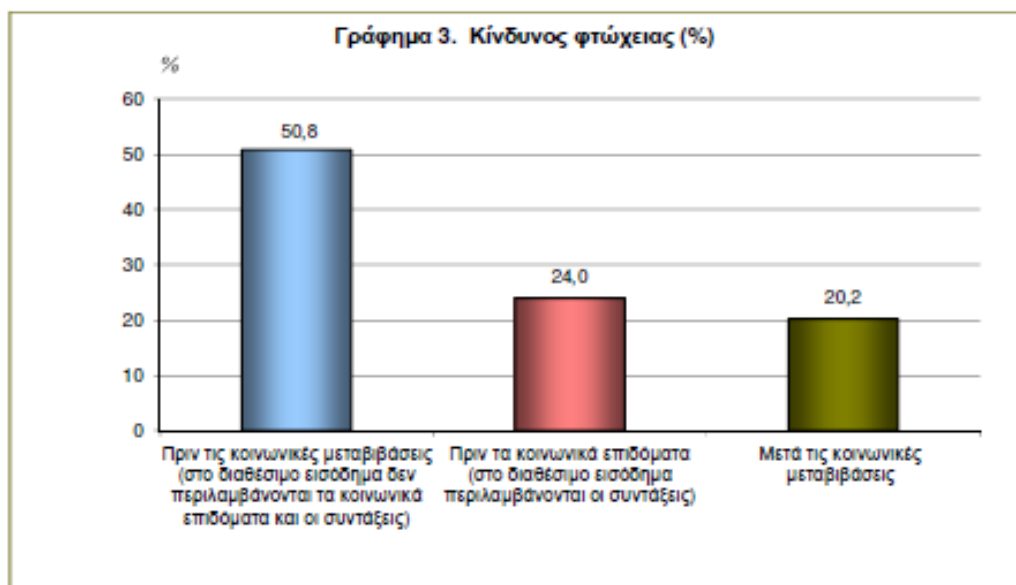
Οι **κοινωνικές μεταβιβάσεις** (συμπεριλαμβανομένων των συντάξεων) αποτελούν το **32,2%** του συνολικού διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών, εκ του οποίου οι συντάξεις αποτελούν το **85,9%**, ενώ τα κοινωνικά επιδόματα το **14,1%**.

Ο **κίνδυνος φτώχειας πριν από όλες τις κοινωνικές μεταβιβάσεις** (δηλαδή μη συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών επιδομάτων⁸ και των συντάξεων στο συνολικό διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών) ανέρχεται στο **50,8%** (μειωμένος κατά **2,1%** σε σχέση με το 2016). Όταν περιλαμβάνονται μόνο οι συντάξεις μειώνεται στο **24%** (**25,2%** το 2016) ενώ όταν περιλαμβάνονται και τα κοινωνικά επιδόματα μειώνεται στο **20,2%** (από **21,2%** το 2016).

⁸ Τα κοινωνικά επιδόματα περιλαμβάνουν παροχές κοινωνικής βοήθειας (ΕΚΑΣ, επίδομα μακροχρόνια ανέργων, κα), οικογενειακά επιδόματα, επιδόματα ή βοηθήματα ανεργίας, ασθένειας, αναπηρίας και εκπαιδευτικές παροχές.

Όπως φαίνεται και στο διάγραμμα 4, οι συντάξεις συμβάλλουν στη μείωση του ποσοστού του κινδύνου φτώχειας κατά 26,8% , ενώ τα κοινωνικά επιδόματα κατά 3,8% .

Διάγραμμα 4: Ο κίνδυνος φτώχειας πριν και μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις (2017)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Δελτίο τύπου 22.06.2018

5. Υλική στέρηση

Η υλική στέρηση μειώθηκε κατά 1,3% και μειώνεται για πρώτη φορά από το 2009. Δηλαδή το 2017 για πρώτη φορά μετά από μια σειρά ετών, μειώνεται το ποσοστό του πληθυσμού που αντιμετωπίζει οικονομικές δυσκολίες με αποτέλεσμα να στερείται τουλάχιστον 4 από τις 9 διαστάσεις⁹ της υλικής στέρησης, όπως φαίνεται στον πίνακα 15.

Σε ό,τι αφορά την **υλική στέρηση των παιδιών**, εμφανίζει το 2017 μείωση κατά 2,9% σε σχέση με το 2016, δηλαδή μείωση μεγαλύτερη από την αντίστοιχη μείωση στο γενικό πληθυσμό. Σημειώνεται ότι ο δείκτης αυτός μειώνεται για πρώτη φορά, ύστερα από τη δραματική αύξηση από το 2009 και μετέπειτα.

⁹ 1.Ανταπόκριση στην πληρωμή πάγιων λογαριασμών 2. Μια εβδομάδα διακοπών 3..Διατροφή με κρέας, κοτόπουλο, ψάρι ή λαχανικά ίσης θρεπτικής αξίας κάθε δεύτερη ημέρα 4.Αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών δαπανών περίπου 380€ 5.Τηλέφωνο 6. Έγχρωμη τηλεόραση 7. Πλυντήριο ρούχων 8. ΙΧ επιβατηγό αυτοκίνητο 9. Ικανοποιητική θέρμανση

Πίνακας 15: Ποσοστό ατόμων που ζουν σε συνθήκες σοβαρής υλικής στέρησης

Έτος	Ποσοστό	Μ.Ο. ΕΕ	Μ.Ο. Ευρωζώνης
2008	11,2%	8,5%	
2011	15,2 %		
2012	19,5 %	9,9%	7,7%
2013	20,3%	9,6%	7,5%
2014	21,5%	8,9%	7,4%
2015	22,2%	8,2%	6,9%
2016	22,4%	7,8%	6,8%
2017	21,1%		

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Δελτίο τύπου 22.06.2018

Πίνακας 16: Υλική στέρηση παιδιών (0-17 ετών)

Έτος	Ποσοστό	Μ.Ο. ΕΕ
2009	12,2%	
2011	16,4 %	
2012	20,9%	
2013	23,3%	11 %
2014	23,8%	10,4%
2015	25,7%	
2016	26,7%	
2017	23,8%	

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Δελτίο τύπου 22.06.2018

Οι υλικές στερήσεις **δεν αφορούν μόνο τον πληθυσμό σε κίνδυνο φτώχειας, αλλά επίσης μέρος του μη φτωχού πληθυσμού.** Ενδεικτικά:

- Το 47,3% του μη φτωχού πληθυσμού (47,6% το 2016) δηλώνει ότι έχει δυσκολίες στην αντιμετώπιση **έκτακτων εξόδων ύψους 384 ευρώ** περίπου. Το αντίστοιχο ποσοστό του φτωχού πληθυσμού είναι 80,5% (80,7% το 2016).
- το **21,5% % του μη φτωχού πληθυσμού (29,2 % το 2016) δεν μπορεί να έχει επαρκή θέρμανση**, τη στιγμή που το αντίστοιχο ποσοστό του φτωχού πληθυσμού είναι 45,3% (51,6% το 2016).
- Το **31,3% του μη φτωχού πληθυσμού (33,5% το 2015)** δηλώνει ότι έχει δυσκολίες στην πληρωμή **πάγιων λογαριασμών**, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό του φτωχού πληθυσμού είναι 56,5% (62,3% το 2016).

Πίνακας 17: Κατανομή των νοικοκυριών με δυσκολίες ανταπόκρισης στην πληρωμή πάγιων λογαριασμών με διάκριση σε φτωχά και μη φτωχά νοικοκυριά (2015-2017)

Πάγιοι λογαριασμοί	Σύνολο			Φτωχά νοικοκυριά			Μη φτωχά νοικοκυριά		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Ενοίκιο ή δόση δανείου	41	39,7	34.3	64,7	63,4	52.9	34,5	33,5	29.6
Πάγιοι λογαριασμοί (ηλ.ρεύμα, νερό, κλπ)	40,6	39,2	36	60,9	62,3	56.5	35,4	33,5	31.3
Δόσεις δανείου ή πιστωτικών καρτών	53,5	51,8	46	76,8	85	71.2	48,7	46	42

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Δελτίο τύπου 22.06.2018

Πίνακας 18: Οικονομική αδυναμία νοικοκυριών ικανοποίησης βασικών αναγκών με διάκριση σε φτωχά και μη φτωχά νοικοκυριά (2015-2017)

Βασικές ανάγκες	Σύνολο			Φτωχά νοικοκυριά			Μη φτωχά νοικοκυριά		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
1 εβδομάδα διακοπών	53,4	52,5	50.7	87,1	88,5	80.5	44,8	43,5	43.8
Διατροφή με κάθε 2 ^η μέρα κοτόπουλο, κρέας, ψάρι ή λαχανικά ίσης θρεπτικής αξίας	12	12,1	11.8	52,5	53,2	43.5	1,8	1,8	4.4
Αντιμετώπιση έκτακτων αλλά αναγκαίων δαπανών αξίας ύψους 384 ευρώ περίπου	53,2	54,2	53.2	87,2	80,7	78.3	44,5	47,6	47.3

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Δελτίο τύπου 22.06.2018

6. Ανισότητες

Σε ό,τι αφορά το δείκτη εισοδήματος σε πεμπτημόρια (S80/S20), η Ελλάδα κατατάσσεται τόσο σήμερα, όσο και πριν την κρίση, στις χώρες με τις υψηλότερες

ανισότητες. Ο δείκτης S80/S20, ο οποίος από το 2011 έως το 2016 αυξήθηκε σημαντικά (από 5,6 σε 6,6), το 2017 μειώθηκε στο 6,1 (περίπου στο επίπεδο του 2011). Αυτό σημαίνει ότι στη χώρα μας το 20% του πληθυσμού με τα υψηλότερα εισοδήματα είχε 6,1 φορές περισσότερα από το 20% του πληθυσμού με τα χαμηλότερα.

7. Πίνακας 19. Ελλάδα, Δείκτης κατανομής εισοδήματος S80/S20

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
5,9	5,8	5,6	6	6,6	6,6	6,5	6,5	6,6	6,1

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Δελτία τύπου 2008-2018

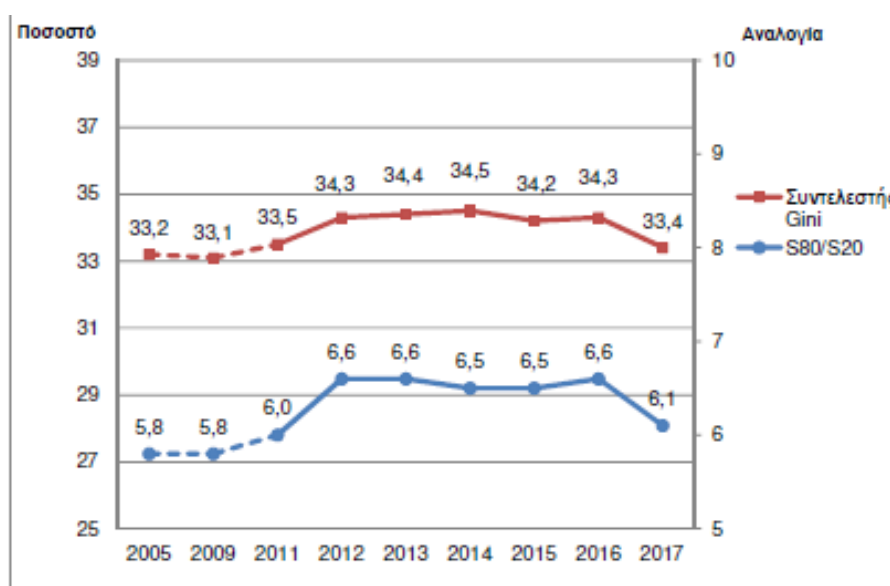
Ο άλλος δείκτης μέτρησης της εισοδηματικής ανισότητας (συντελεστής Gini)¹⁰, ήταν το 2017 33,2%, σημειώνοντας επίσης μείωση κατά 0,9 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2016.

Πίνακας 20. Ελλάδα, Δείκτης άνισης κατανομής εισοδήματος Συντελεστής Gini

2005	2009	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
33,2	33,1	33,5	34,3	34,4	34,5	34,2	34,3	33,4

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ: Δελτία τύπου 2008-2018

Διάγραμμα 3: Δείκτες οικονομικής ανισότητας

¹⁰ Ο συντελεστής Gini κυμαίνεται από 0 (ή 0%), που αντιστοιχεί σε πλήρη εισοδηματική ισότητα έως 1 (ή 100%) που αντιστοιχεί σε πλήρη εισοδηματική ανισότητα και ερμηνεύεται ως η στατιστικά αναμενόμενη διαφορά του αποτελέσματος της σύγκρισης δύο τυχαίων εισοδημάτων, ως ποσοστό του μέσου όρου. Πχ: Αν ο συντελεστής Gini ήταν 30%, το εισόδημα 2 τυχαίων ατόμων θα διέφερε κατά 30% του μέσου όρου. Ο δείκτης αυτός χρησιμοποιείται συμπληρωματικά για την καλύτερη καταγραφή της οικονομικής ανισότητας, καθώς δεν επηρεάζεται από τις ακραίες τιμές της κατανομής του εισοδήματος.

7. Η γενικότερη κοινωνικοοικονομική κατάσταση

Θα ήταν χρήσιμο να ερμηνεύσουμε τα παραπάνω μέσα στο γενικότερο κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον της χώρας. Δέκα χρόνια μετά την έναρξη της κρίσης, η οικονομία αναπτύσσεται ξανά και το ΑΕΠ σημείωσε αύξηση 1,4% το 2017. Η ανάκαμψη αναμένεται να ενισχυθεί τα επόμενα χρόνια. Οι δαπάνες κοινωνικής προστασίας βρίσκονται περίπου στο 26% του ΑΕΠ και η δομή των κοινωνικών παροχών έχει επηρεαστεί από τις δημογραφικές εξελίξεις, την οικονομική κρίση και τις πολιτικές επιλογές.

Table : GDP , employment and unemployment, Social protection expenditure in % 2008-2017

EL											EU28	
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2016	2017
Real GDP growth (y-o-y % change)	-0.3	-4.3	-5.5	-9.1	-7.3	-3.2	0.7	-0.3	-0.2	1.4	2.0	2.5
Employment growth (y-o-y % change)	1.3	-0.6	-2.6	-6.9	-6.3	-2.6	0.9	0.7	0.5	2.1	1.2	1.6
Unemployment rate (% of labour force)	7.8	9.6	12.7	17.9	24.5	27.5	26.5	24.9	23.6	21.5	8.6	7.6
Long-term unemployment rate (% of labour force)	3.7	3.9	5.7	8.8	14.5	18.5	19.5	18.2	17.0	15.6	4.0	3.4
Social Protection expenditure (% of GDP)	22.4	24.4	25.4	26.8	27.4	25.7	25.5	26.1				

Πηγή: SPC Annual Report 2018

Table : Social Protection Expenditure 2008-2015

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Expenditure on social protection	22,8	24,8	25,9	27,3	28	26,3	26	26,4

Table: Social benefits by function in percentage of total benefits 2008-2015.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Sickness-health care	28.1	27,2	26,6	23,1	21,6	20,5	18,2	19.6
Disability	6..2	6,2	6,4	6,5	6,4	6,4	6,5	6.4
Old age	46.7	46,6	47,0	50,5	53,5	53,4	55,3	55.2
Suvivor	9.4	9,6	9,4	9,4	9,6	9,8	10,0	10.3
Family	3.9	4,0	4,0	3,9	3,5	4,4	4,5	4.1
Unemployment	5.3	5,9	6,2	6,3	5,0	5,2	4,2	4.0
Housing	0.3	0,3	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0.1
Social Inclusion	0.2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	1,4	0.5

Πηγή: SPC Annual Report 2018

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ 1. Καταπολέμηση της Ακραίας Φτώχειας

Ο Άξονας 1 αφορά στην προστασία των ατόμων που βιώνουν συνθήκες ακραίας φτώχειας, και περιλαμβάνει τις ακόλουθες Προτεραιότητες Πολιτικών:

- 1.1 Πρόσβαση σε Βασικά Αγαθά
- 1.2 Πρόσβαση σε Επαρκείς Πόρους
- 1.3 Πρόσβαση σε Υπηρεσίες Κοινωνικής Στήριξης και Μέριμνας

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ 1.1: Πρόσβαση σε Βασικά Αγαθά

Μέτρα Πολιτικής

1.1.1 Πρόσβαση σε βασικά είδη διαβίωσης

Μέτρο 1.1.1.1 Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους / Fund for European Aid to the Most Deprived (TEBA/FEAD).

Το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (TEBA), αποτελεί ένα συγχρηματοδοτούμενο πρόγραμμα (Κανονισμός (ΕΕ) αριθμ. 223/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Μαρτίου 2014), το οποίο υποστηρίζει τη διανομή τροφίμων και βασικών υλικών αγαθών και συνδυάζεται με συνοδευτικά μέτρα (όπως Κοινωνικά Φροντιστήρια, υπηρεσίες Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης, Νομικής Συνδρομής, παροχή Διατροφικών Συμβουλών, συμβουλών Οικογενειακού Προϋπολογισμού και άλλων), τα οποία συμβάλλουν στην κοινωνική ενσωμάτωση των ωφελουμένων και υλοποιείται στο σύνολο της χώρας. Προστιθέμενη αξία του εν λόγω προγράμματος αποτελεί η διανομή φρέσκων λαχανικών, φρούτων και ειδών κρεοπωλείου.

Η υλοποίηση του TEBA εξειδικεύεται στην Ελλάδα μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής (ΕΠ Ι), η εφαρμογή του οποίου ολοκληρώνεται την 31η Δεκεμβρίου 2020. Ως Εθνική Αρχή Συντονισμού του TEBA ορίστηκε η Γενική Γραμματεία Πρόνοιας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας και Διαχειριστική Αρχή το Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού (ΕΙΕΑΔ) (άρθρο 45 του Ν. 4314/2014 ΦΕΚ 265Α'). Το Πρόγραμμα υλοποιείται μέσω πενήντα επτά (57) Κοινωνικών Συμπράξεων σε όλη την Επικράτεια, (Υ.Α. Δ23/οικ.23761/1507 ΦΕΚ 1064 Β') και ο συνολικός προϋπολογισμός του Προγράμματος για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020 ανέρχεται για τη χώρα μας σε €330.555.921,00 (Ευρωπαϊκή και Εθνική συγχρηματοδότηση).

Με την υπ'αρ. 45/12-6-2015 (Β'1137) Κοινή Υπουργική Απόφαση, προκηρύχθηκε διεθνής ανοικτός διαγωνισμός για την κεντρική προμήθεια μακράς διάρκειας και φρέσκων τροφίμων καθώς και βασικής υλικής συνδρομής. Οι πρώτες συμβάσεις συνήφθησαν μέσω της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου στο τέλος Δεκεμβρίου 2015.

Στο πλαίσιο ενδυνάμωσης των Κοινωνικών Συμπράξεων και σύμφωνα με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, αποφασίστηκε η συνέχιση του προγράμματος μέσω

αποκεντρωμένων προμηθειών. Οι εγκεκριμένες δαπάνες για τα έτη 2015 – 2017 ανέρχονται σε €128.416.150,00 εκ των οποίων €26.000.000,00 αφορούν σε Κεντρικές Προμήθειες και €102.416.150,00 σε Αποκεντρωμένες Προμήθειες σύμφωνα με την Κοινή Υπουργική Απόφαση Κατανομής Προϋπολογισμού (Β' 2205/ 2015). Ακολούθως για τα έτη 2018-2019 οι εγκεκριμένες δαπάνες ανέρχονται σε €162.654.084,80 και αφορούν μόνο σε αποκεντρωμένες προμήθειες σύμφωνα με Κοινή Υπουργική Απόφαση Κατανομής Προϋπολογισμού (Β'4233/2017) .

Οι δικαιούχοι του Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης καθίστανται αυτοδίκαια ωφελούμενοι του ΤΕΒΑ (Υ.Α. Δ23/οικ. 17108/875 ΦΕΚ 1474 Β' /2017) και επιλέγουν τον Εταίρο της Κοινωνικής Σύμπραξης ΤΕΒΑ από τον οποίο επιθυμούν να λαμβάνουν τα τρόφιμα και τα είδη υλικής βοήθειας του Προγράμματος.

Μέτρο 1.1.1.2 Δομές Φτώχειας στο πλαίσιο του Θ.Σ.9

Πρόκειται για δράσεις (πρόσβαση σε τρόφιμα, αλλά και σε δομές βραχυχρόνιας στέγασης) που υλοποιούνται μέσω των 13 Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΣΕΣ 2014-2020. Το υφιστάμενο Δίκτυο Δομών Αντιμετώπισης της Φτώχειας ¹¹περιλαμβάνει 9 δομές.

Ομάδα Στόχος: Άστεγοι, άτομα και νοικοκυριά που διαβιούν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας

Συνολικό Κόστος : 350 εκ ευρώ

Πηγή Χρηματοδότησης : Κοινοτικοί και Εθνικοί Πόροι

Εμπλεκόμενοι φορείς¹² : Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ΕΥΔ Περιφερειών, Δήμοι, ΜΚΟ

Μέτρο 1.1.1.3 Πρόγραμμα παροχής υπηρεσιών παρασκευής - συσκευασίας και διανομής ζεστών γευμάτων σε μαθητές Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Σχολικά Γεύματα)

Το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης καταρτίζει, συντονίζει και εποπτεύει πρόγραμμα υπό τον τίτλο «Σχολικά Γεύματα», με σκοπό την εξυπηρέτηση αναγκών σίτισης μαθητών σχολικών μονάδων της πρωτοβάθμιας δημόσιας εκπαίδευσης με την κατάρτιση δημοσίων συμβάσεων, (άρθρο 12 του Ν.4455/2017 ΦΕΚ 22/Α').

Η εφαρμογή του Προγράμματος τελούσε αρχικά υπό την εποπτεία και τον έλεγχο της Διεύθυνσης Κοινωνικής Αντίληψης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης του Υπουργείου Εργασίας, αλλά από τις 04.04.2017 η σχετική αρμοδιότητα ανήκει στην Διεύθυνση Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής.

¹¹ Κατά την παρούσα φάση το Εθνικό Δίκτυο Αντιμετώπισης της Φτώχειας περιλαμβάνει: 44 γραφεία διαμεσολάβησης, 38 τράπεζες χρόνου, 48 κοινωνικά παντοπωλεία, 41 κοινωνικά φαρμακεία, 13 ανοιχτά κέντρα ημερήσιας υποδοχής αστεγών, 6 υπνωτήρια, 38 δομές παροχής συσσιτίων, 28 δημοτικούς λαχανόκηπους

¹² Φορείς που εποπτεύονται από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού έχουν υποστηρίξει δομές Κοινωνικού Συσσιτίου, Κοινωνικού Παντοπωλείου, Κοινωνικού Ιατρείου και παρέχουν ποικίλες δραστηριότητες πολιτιστικού περιεχομένου για τους εξυπηρετούμενους στις παραπάνω δομές.

Η πιλοτική εφαρμογή του προγράμματος αφορούσε 10.014 μαθητές σε 60 σχολικές μονάδες σε δήμους του Δυτικού Τομέα Θεσσαλονίκης, οι οποίοι έχουν πληγεί ιδιαίτερα από την οικονομική κρίση και την αποβιομηχάνιση με συνέπεια την υψηλή ανεργία και την όξυνση των κοινωνικών προβλημάτων.

Για τις ανάγκες επέκτασης της πιλοτικής εφαρμογής το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ανέθεσε τη διαγωνιστική διαδικασία στη Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων και Προμηθειών της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας του Καταναλωτή, η οποία και υλοποίησε όλα τα στάδια σχεδιασμού, προκήρυξης και διενέργειας διαγωνισμού, σύμφωνα με τους όρους και τις διαδικασίες που προβλέπονται στην εθνική και ενωσιακή νομοθεσία περί Προμηθειών Δημοσίου, μέχρι και τη σύναψη των συμβάσεων με τους αναδόχους. (Διακήρυξη 06/2017).

Από την εν λόγω Διακήρυξη, προβλέφθηκε η κάλυψη 130.172 μαθητών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, για περίοδο 60 σχολικών ημερών.

Το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, δεδομένων των περιορισμών του διαθέσιμου προϋπολογισμού, προέβη στον καθορισμό κριτηρίων για την επιλογή των Δήμων που θα συμμετείχαν στην επέκταση του Προγράμματος.

Τα κριτήρια αυτά ήταν:

- Δήμοι με πληθυσμό άνω των 17.000 κατοίκων,
- Δήμοι με ποσοστό συμμετοχής στο Πρόγραμμα «Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης» άνω του 5%
- Δήμοι με ποσοστό ανεργίας άνω του 7%
- Κάλυψη των σχολικών μονάδων των Δήμων που συμμετείχαν κατά την προηγούμενη φάση του Προγράμματος, ήτοι, Δέλτα, Κορδελιού-Ευόσμου, Νεάπολης-Συκεών, Χαλκηδόνος, Αμπελοκήπων -Μενεμένης, Βόλβης, Λαγκαδά και Παύλου Μελά, Περάματος, Τρικκαίων, Καβάλας.

Ταυτόχρονα, το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης όρισε κριτήρια και για την επιλογή των σχολικών μονάδων των συγκεκριμένων Δήμων. Σύμφωνα με αυτά, οι σχολικές μονάδες που επιλέγονται:

- στεγάζονται σε γειτονιές που παρουσιάζουν σημαντικά οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα,
- συγκεντρώνουν σημαντικό αριθμό μαθητών που ζουν σε νοικοκυριά που αντιμετωπίζουν αυξημένο κίνδυνο φτώχειας,
- συγκεντρώνουν σημαντικό αριθμό μαθητών που ζουν σε συνθήκες σοβαρής υλικής αποστέρησης,
- συγκεντρώνουν αυξημένο αριθμό μαθητών Ρομά και μεταναστών.

Στη βάση αυτών των κριτηρίων, το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων υπέδειξε τις σχολικές μονάδες, ανά Δήμο, που κρίθηκε σκόπιμο να συμπεριληφθούν στο Πρόγραμμα.

Η επέκταση του Προγράμματος αποτελεί μια δυναμική διαδικασία, με σταδιακή κάθε φορά ένταξη νέων Δήμων της χώρας. Ήδη, ο σχεδιασμός του για την σχολική χρονιά

2018-2019, προβλέπει να συμπεριληφθούν επιπλέον Δήμοι, με προϋπολογισμό 40 εκ. ευρώ που θα καλυφθεί από τον τακτικό προϋπολογισμό, ενώ το 2019 αναμένεται να ξεκινήσει η καθολική εφαρμογή του.

Ομάδα Στόχος σχολικής χρονιάς 2018-2019: 151.276 μαθητές Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Συνολικό Κόστος : 40.000.000,00 συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ

Πηγή Χρηματοδότησης : τακτικός προϋπολογισμός.

Εμπλεκόμενοι φορείς : Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ΟΠΕΚΑ, Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων

1.1.2 Πρόσβαση στη δημόσια υγεία - υγιεινή και ιατροφαρμακευτική περίθαλψη

1.1.2.1 Δωρεάν ιατρική και φαρμακευτική περίθαλψη των ανασφάλιστων πολιτών στο Ε.Σ.Υ.

Με το άρθρο 33 του Ν.4368/2016 (ΦΕΚ 21 τ.Α') και την υπ' αρ. Α3(γ)/ΓΠ/οικ.25132 Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ 908 τ.Β') «Ρυθμίσεις για τη διασφάλιση της πρόσβασης των ανασφάλιστων στο Δημόσιο Σύστημα Υγείας», προβλέφθηκε η δωρεάν ισότιμη πρόσβαση όλων των ανασφάλιστων πολιτών για ιατρική περίθαλψη στο Ε.Σ.Υ., καθώς και η πρόσβασή τους σε φαρμακευτική περίθαλψη με τους όρους που ισχύουν για τους ασφαλισμένους πολίτες.

Επιπλέον, προβλέπεται η δυνατότητα απαλλαγής από την επιβολή συμμετοχής στη φαρμακευτική δαπάνη για οικονομικά αδύναμους και άλλες ευάλωτες κατηγορίες ανασφάλιστων πολιτών. Στο ανωτέρω πλαίσιο, οι αρμόδιες Υπηρεσίες Πρόνοιας των Δήμων υποστηρίζουν την υλοποίηση του προγράμματος με τη διαδικασία έκδοσης αποφάσεων παροχής δωρεάν φαρμακευτικής περίθαλψης και καταχώρησής τους στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Ανασφάλιστων.

1.1.2.2 Υγειονομική χαρτογράφηση περιοχών διαβίωσης Ρομά.

Η Ειδική Γραμματεία Ρομά σε συνεργασία με την Γενική Γραμματεία Δημόσιας Υγείας έχει προχωρήσει μέσω των αρμόδιων υπηρεσιών δημόσιας υγείας και υγειονομικού ελέγχου της χώρας στις αναγκαίες αυτοψίες και την κατάρτιση εκθέσεων για 85 περιοχές παρέμβασης που κρίνεται ότι έχουν προτεραιότητα.

Οι εν λόγω αυτοψίες και οι εκθέσεις υγειονομικής αναγνώρισης και ελέγχου από τις αρμόδιες υπηρεσίες Υγειονομικού ελέγχου και Περιβαλλοντικής Υγείας των Περιφερειών για κάθε περιοχή παρέμβασης αποτελούν προϋπόθεση για την έγκριση της υλοποίησης μιας παρέμβασης Βελτίωσης Συνθηκών Διαβίωσης.

Η έκθεση υγειονομικής αναγνώρισης και ελέγχου περιγράφει την υφιστάμενη κατάσταση των καταυλισμών αναφορικά με: α) υγειονομικά προβλήματα και ελλείψεις βασικών υποδομών ή/και πρόσβασης σε βασικά αγαθά β) τις περιβαλλοντικές συνθήκες διαβίωσης των καταυλισμών.

Βάσει των πορισμάτων της έκθεσης συστήνονται τα επείγοντα μέτρα που πρέπει να ληφθούν μέσω της συγκεκριμένης παρέμβασης για την υγειονομική προστασία των πολιτών και την παροχή βασικών αγαθών (υδροδότηση, ηλεκτροδότηση, συνθήκες υγιεινής, κ.λ.π). Τα επείγοντα μέτρα έχουν προσωρινό χαρακτήρα.

1.1.2.3 Δομές Υγιεινής & Ομάδες Βελτίωσης Συνθηκών Περιβαλλοντικής Υγιεινής

Σε αρκετές περιοχές διαβίωσης πληθυσμών Ρομά, ιδιαίτερα σε οικισμούς τύπου Ι (αμιγείς καταυλισμοί) και τύπου ΙΙ (μικτοί καταυλισμοί) προβάλει ως επείγουσα ανάγκη η παροχή δομών ατομικής και περιβαλλοντικής υγιεινής, η σύνδεσή τους με το σύστημα αποκομιδής απορριμμάτων του Δήμου, και γενικών παρεμβάσεων που θα βελτιώνουν τις συνθήκες διαβίωσης, θα αποτρέπουν εστίες μόλυνσης και ειδικότερα θα δημιουργούν τις συνθήκες εκείνες έτσι ώστε τα παιδιά Ρομά να έχουν πρόσβαση σε δομές ατομικής υγιεινής και διαβίωσης σε συνθήκες περιβαλλοντικής υγιεινής, τόσο για την προσωπική τους υγεία όσο και για την επιτυχή ένταξή τους στο εκπαιδευτικό περιβάλλον.

Το μέτρο αφορά στη σύσταση και λειτουργία της «Ομάδας Βελτίωσης Συνθηκών Διαβίωσης» για την παροχή ενός εύρους υπηρεσιών για 3 έτη, όπως αυτό περιγράφεται στη συνέχεια, καθώς και την προμήθεια και εγκατάσταση εξοπλισμού ατομικής και περιβαλλοντικής υγιεινής.

Για την υλοποίηση της εν λόγω παρέμβασης απαιτείται έκδοση Κοινής Υπουργικής Απόφασης σύμφωνα με την παρ. 8 του αρ. 159 του Ν.4483/17, με την οποία εγκρίνονται ανά Περιφέρεια, όλες οι σχετικές παρεμβάσεις που έχουν προκηρυχθεί στα όριά της, μετά από γνωμοδότηση της Επιτροπής Προσωρινής Μετεγκατάστασης Ειδικών Κοινωνικών Ομάδων. Η γνωμοδότηση της Επιτροπής βασίζεται στην έγγραφη προέγκριση των παρεμβάσεων από τον υπεύθυνο για τις προκηρύξεις φορέα, η οποία θα συνοδεύεται από την έκθεση υγειονομικής αναγνώρισης και ελέγχου των αρμόδιων υπηρεσιών Υγειονομικού Ελέγχου και Περιβαλλοντικής Υγείας των Περιφερειακών Ενοτήτων των Περιφερειών για κάθε περιοχή παρέμβασης (ΚΥΑ ΦΕΚ 412/Β' / 12-2-2018, Άρθρο 16).

Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο της παρέμβασης «Ομάδες Βελτίωσης Συνθηκών Διαβίωσης» περιλαμβάνονται τα παρακάτω πεδία:

1. Ομάδες Βελτίωσης Συνθηκών Διαβίωσης που θα έχουν:

- α) την ευθύνη της ορθής χρήσης, της επιτήρησης, και του καθαρισμού των κοινόχρηστων υποδομών και χώρων,
- β) τον συντονισμό των ενεργειών για την αποκομιδή των απορριμμάτων, την απολύμανση, τις χαλικοστρώσεις, τις μυοκτονίες, την εγκατάσταση των αναγκαίων αποχετευτικών συστημάτων, τη διαχείριση αδρανών/στερεών αποβλήτων, κ.λ.π.,

γ) την ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση στην κοινοτική χρήση και στην προστασία των χώρων,
δ) την ανάπτυξη ποικίλων δράσεων (π.χ. ασφαλής και νόμιμη διαχείριση απορριμμάτων, βελτίωση καθημερινής ζωής, κ.λπ.),
ε) την φροντίδα σε συνεργασία με τις τοπικές κοινωνικές δομές για την παροχή αναγκαίων υλικών και ειδών ατομικής υγιεινής σε οικογένειες και άτομα που δεν μπορούν να τα εξασφαλίσουν από τα υφιστάμενα προγράμματα αρωγής.
στ) την διασύνδεση με τις όμορες υπηρεσίες υγείας (Τοπικές Ομάδες Υγείας (ΤΟΜΥ) και άλλες αρμόδιες δομές υγείας για την παροχή υπηρεσιών υγείας και την ενημέρωση σε θέματα ατομικής και δημόσιας υγιεινής.

Το μέτρο περιλαμβάνει:

Εγκαταστάσεις Ατομικής Υγιεινής: Υγειονομικά containers, τα οποία ανάλογα με το μέγεθος του οικισμού και των αναγκών του πληθυσμού μπορεί να διαθέτουν τουαλέτες, νιπτήρες και ντουζιέρες και βοηθητικούς χώρους που είναι απαραίτητοι για αποδυτήρια και αποθήκευση υλικών (πετσέτες, σαπούνι, σαμπουάν κλπ.).

Εγκαταστάσεις Καθαρισμού Ιματισμού: Μονάδες πλυντηρίων-στεγνωτηρίων ή κατασκευή δεξαμενών πλύσης ιματισμού με στέγαστρο.

Για την εύρυθμη λειτουργία και πλήρη αξιοποίηση των ανθρωπίνων και υλικών πόρων απαιτείται η διασύνδεση της Ομάδας Βελτίωσης Συνθηκών Διαβίωσης με το Κέντρο Κοινότητας ή/και το Παράρτημα Ρομά του οικείου δήμου, με όλες τις Υπηρεσίες και δομές Κοινωνικού Χαρακτήρα των ΟΤΑ καθώς και η ύπαρξη πνεύματος συλλογικότητας και συνεργασίας.

Ωφελοούμενοι/ες της πράξης, είναι οι διαμένοντες (πληθυσμοί Ρομά) στους οικισμούς των περιοχών παρέμβασης.

1.1.2.4 Πρόσβαση ανασφαλιστών στο Πρωτοβάθμιο Εθνικό Δίκτυο Υγείας

Το Υπουργείο Υγείας εξασφαλίζει στο πλαίσιο λειτουργίας του **Πρωτοβάθμιου Εθνικού Δικτύου Υγείας** την πρόσβαση των ανασφαλιστών ασθενών στις δομές του συστήματος (ιατρικές εξετάσεις και συνταγογράφηση). Οι ανασφάλιστοι έχουν επίσης εξαιρεθεί της καταβολής των 5 ευρώ για τη χρήση υπηρεσιών υγείας που παρέχουν τα Κέντρα Υγείας του ΕΣΥ.

1.1.2.5 Πρόγραμμα δωρεάν Φαρμακευτικής Φροντίδας

Το Υπουργείο Υγείας εφαρμόζει από τον Ιούλιο του 2014 το «**Πρόγραμμα δωρεάν Φαρμακευτικής Φροντίδας**» με βάση τις ρήτρες της παρ. 1 του άρθρου 8 του Ν. 4238/2014 (όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 182 του Ν. 4270/2014). Σύμφωνα με τις σχετικές ρυθμίσεις¹³, στο Πρόγραμμα εντάσσονται οι ανασφάλιστοι Έλληνες πολίτες, οι

¹³ Βλ. τις διατάξεις της υπ' αρ. οικ. 56432/28.6.2014 (ΦΕΚ Β 1735) Κοινής Υπουργικής Απόφασης «Καθορισμός προϋποθέσεων, κριτηρίων και διαδικασιών πρόσβασης στο σύστημα φαρμακευτικής περίθαλψης ανασφαλιστών και οικονομικά αδυνάτων πολιτών», που προβλέπει ότι προκαλείται ετήσια δαπάνη στον κρατικό προϋπολογισμό η οποία δεν θα υπερβαίνει το ποσό των τριακοσίων

νομίμως διαμένοντες στην ελληνική επικράτεια ομογενείς, οι υπήκοοι κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και οι υπήκοοι τρίτων χωρών, νόμιμα και μόνιμα διαμένοντες στην Ελλάδα, οι οποίοι στερούνται των προϋποθέσεων έκδοσης βιβλιαρίου ανασφαλιστού και δεν είναι ασφαλισμένοι σε κανένα δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα και οι ασφαλισμένοι που έχουν απωλέσει την ασφαλιστική τους ικανότητα λόγω οφειλών στα οικεία Ασφαλιστικά Ταμεία, και τα εξαρτώμενα μέλη της οικογένειάς τους.

1.1.2.6. Πρόσβαση στα Κοινωνικά Ιατρεία

Οι Περιφέρειες και οι Δήμοι εξασφαλίζουν την πρόσβαση ευπαθών ομάδων σε ιατροφαρμακευτική περίθαλψη μέσω της λειτουργίας των **Κοινωνικών Ιατρείων**.

1.1.3 Αντιμετώπιση κρίσεων

Περιλαμβάνονται δράσεις και υποστηρικτικές παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση έκτακτων κοινωνικών αναγκών ή κινδύνων που βιώνουν άτομα ή οικογένειες στην καθημερινότητά τους και απευθύνεται στο σύνολο του πληθυσμού, με έμφαση σε ειδικές ομάδες όπως, θύματα ενδοοικογενειακής βίας, θύματα trafficking, μετανάστριες, γυναίκες πρόσφυγες, αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενειών, γυναίκες ρομά, ΑμεΑ, άτομα ή οικογένειες που βρίσκονται σε οξεία και αιφνίδια κατάσταση κρίσης, κλπ.

Προς αυτή την κατεύθυνση, προβλέπονται οι ακόλουθες δράσεις:

1.1.3.1 Λειτουργία Κέντρων Κοινωνικής Στήριξης -ΕΚΚΑ

Τα Κέντρα Κοινωνικής Στήριξης λειτουργούν ως τμήμα του Δικτύου Περιφερειακών Μονάδων του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α.)¹⁴, αλλά και στο πλαίσιο των Δήμων, της Εκκλησίας και των ΜΚΟ. Τα Κέντρα Κοινωνικής Στήριξης είναι στελεχωμένα με ειδικούς επιστήμονες (κοινωνικούς λειτουργούς, ψυχολόγους, κλπ.) και παρέχουν:

- άμεση συμβουλευτική υποστήριξη σε ατομικό, ομαδικό και κοινοτικό επίπεδο
- ψυχολογική υποστήριξη βραχείας διάρκειας σε άτομα, ζευγάρια, οικογένειες και πληθυσμιακές ομάδες όπως κακοποιημένες γυναίκες, θύματα Trafficking, αιτούντες άσυλο, ασυνόδευτα ανήλικα, άτομα με αναπηρία, Ρομά και αστέγους.
- ενημέρωση και πληροφόρηση για υπηρεσίες και προγράμματα κοινωνικής ένταξης
- άμεση επιτόπια παρέμβαση σε εστίες όπου παρουσιάζονται επείγουσες κρίσεις ατόμων και οικογενειών.

Τα Κέντρα Κοινωνικής Στήριξης εφαρμόζουν παράλληλα προγράμματα κοινωνικής αλληλεγγύης και εθελοντικής προσφοράς, για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών, ενώ αναπτύσσουν ένα ευρύ δίκτυο συνεργασίας με άλλους φορείς και υπηρεσίες που ασχολούνται με την αντιμετώπιση έκτακτων περιστατικών, όπως ΜΚΟ, Εκκλησία, Δήμους.

σαράντα εκατομμυρίων (340.000.000 ευρώ), στους ΚΑΕ Φ 2102325 και από τους οικείους προϋπολογισμούς των κωδικών του ΕΟΠΥΥ.

¹⁴ Πρόκειται για ΝΠΔΔ με έδρα την Αθήνα και ένα δίκτυο περιφερειακών μονάδων που συστάθηκε με το άρθρο 13 του Ν. 2646/1998 απέκτησε νομική αυτοτέλεια με το άρθρο 6 του Ν. 3106/2003.

Ωφελοούμενοι: σύνολο του πληθυσμού, με έμφαση σε ειδικές ομάδες όπως, θύματα ενδοοικογενειακής βίας, θύματα trafficking, άτομα, παιδιά ή οικογένειες που βρίσκονται σε μια οξεία και αιφνίδια κατάσταση κρίσης, αιτούντες άσυλο, ασυνόδευτα ανήλικα, άτομα με αναπηρία, Ρομά, άστεγοι, κλπ.

Εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και εποπτευόμενοι από αυτό φορείς, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ), Υπουργείο Εσωτερικών, η Γενική Γραμματεία Ισότητας Φύλων ΟΤΑ α' και β' βαθμού, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, ΜΚΟ, κλπ.

Πηγές χρηματοδότησης: Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), Κρατικός Προϋπολογισμός ΠΔΕ

Το χρονικό διάστημα 2010 – 2015 τα Κέντρα Κοινωνικής Στήριξης του Ε.Κ.Κ.Α. εξυπηρέτησαν συνολικά πάνω από 7.500 περιστατικά. Σε κάθε έτος τα νέα περιστατικά αποτελούν κατά μέσο όρο το 78% του συνόλου.

1.1.3.2 Ξενώνες Επείγουσας Φιλοξενίας / Καταφύγια Προστατευμένης Φιλοξενίας-ΕΚΚΑ

Τα Καταφύγια - Ξενώνες του ΕΚΚΑ¹⁵ προσφέρουν επείγουσα προστατευμένη φιλοξενία σε ευάλωτα άτομα, θύματα ενδοοικογενειακής βίας, κακοποίησης, εκμετάλλευσης, παράνομης εμπορίας και διακίνησης (trafficking), καθώς και σε ενήλικες που βρίσκονται σε κατάσταση έκτακτης κοινωνικής ανάγκης.

Λειτουργούν:

- **Ένα Καταφύγιο-Ξενώνας Υποδοχής και Επείγουσας Φιλοξενίας⁵, στην Αττική**, δυναμικότητας 8 κλινών που παρέχει έκτακτη (ολιγοήμερη) προστατευμένη φιλοξενία σε κρίσιμες περιπτώσεις που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα ευάλωτες ομάδες πληθυσμού και λειτουργεί επί 24ώρου βάσης, δίνοντας προτεραιότητα στις γυναίκες θύματα βίας και γυναίκες σε κρίση με ή χωρίς τα παιδιά τους ή θύματα εμπορίας και διακίνησης (trafficking). Στο Καταφύγιο-Ξενώνας Υποδοχής πραγματοποιείται ψυχο-κοινωνική εκτίμηση και διενεργούνται οι απαραίτητες ιατρικές εξετάσεις, ώστε να σχεδιαστεί εξατομικευμένο πρόγραμμα αποκατάστασης.
- **Δύο Καταφύγια-Ξενώνες στην Αττική** που προορίζονται για γυναίκες μαζί με τα παιδιά τους, θύματα ενδοοικογενειακής βίας, κακοποίησης, εκμετάλλευσης, παράνομης εμπορίας και διακίνησης,
- **Ξενώνας Ιλίου** δυναμικότητας 34 κλινών ⁶
- **Ξενώνας Καλαμακίου⁷** δυναμικότητας 35 κλινών, ο οποίος εξυπηρετούσε έως το 2014 γυναίκες, μόνες ή με τα παιδιά τους. Από το 2016 σε συνεργασία με τη ΜΚΟ «Save the Children», το ΥΠΕΚΑΑ, το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής, το Κέντρο Κοινωνικής Πρόνοιας της Περιφέρειας Αττικής, με χρηματοδότηση από το Τμήμα Ανθρωπιστικής Βοήθειας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕCHO) μετετράπη σε Ξενώνα ασυνόδευτων αγοριών Αιτούντων Άσυλο ηλικίας 10 έως 18 ετών, δυναμικότητας 32 κλινών.
- **Ένα Καταφύγιο-Ξενώνας Επείγουσας Υποδοχής στη Θεσσαλονίκη⁸** για την ίδια ομάδα στόχου, δυναμικότητας 16 κλινών.

¹⁵ Κατά το χρονικό διάστημα 2010 – 2015 λειτούργησαν 3 Ξενώνες Καταφύγια στο Ε.Κ.Κ.Α.

- **Ένας Κοινωνικός Ξενώνας** ημιαυτόνομης διαβίωσης ενηλίκων στην Αττική (Ρέντη), στον οποίο διαμένουν κυρίως Παλιννοστούντες Ομογενείς οικονομικά αδύναμοι και άτομα ή οικογένειες σε κρίση, δυναμικότητας 86 κλινών. Αποτελείται από 43 αυτόνομα δωμάτια στα οποία φιλοξενούνται σε μόνιμη βάση πάνω από 60 άτομα, ηλικιωμένα, με πολλαπλά κοινωνικά προβλήματα και προβλήματα υγείας, στους οποίους παρέχεται εκτός από τη δωρεάν φιλοξενία (διαμονή, σίτιση, πάγια έξοδα, κ.ά.), συμβουλευτική και κοινωνική υποστήριξη.
- **Ένας Κοινωνικός Ξενώνας στον Καρέα**, δυναμικότητας 76 κλινών, ο οποίος φιλοξενεί Αστέγους .

1.1.3.3 Επιτόπια παρέμβαση σε καταστάσεις κρίσεως - ΕΚΚΑ

Η Υπηρεσία Επείγουσας Επιτόπιας Παρέμβασης βρίσκεται σε κατάσταση ετοιμότητας 365 μέρες το χρόνο, και διαθέτει κινητή μονάδα με ειδικευμένο προσωπικό (κοινωνικούς λειτουργούς και ψυχολόγους).

1.1.3.4 Υπηρεσία Ψυχο-κοινωνικής παρέμβασης σε περιπτώσεις μαζικών καταστροφών - ΕΚΚΑ

Το Ε.Κ.Κ.Α. διαθέτει Υπηρεσία Διαχείρισης Κρίσεων με Ομάδες Ταχείας παρέμβασης, οι οποίες στελεχώνονται από εξειδικευμένο προσωπικό και πραγματοποιούν εξειδικευμένες παρεμβάσεις τρίτοβάθμιας κοινωνικής φροντίδας σε περιπτώσεις μαζικών καταστροφών και ατυχημάτων με μεγάλο αριθμό θυμάτων, κινητοποιώντας. Ο συντονιστικός ρόλος του ΕΚΚΑ συνεπικουρείται από ειδικά εξοπλισμένη κινητή μονάδα- Επιχειρησιακό Κέντρο. Κατά την περίοδο «ετοιμότητας» η Υπηρεσία προβαίνει σε όλες οι προβλεπόμενες ενέργειες διασφάλισης της διαθεσιμότητας προσωπικού και εξοπλισμού, συμμετοχής των στελεχών σε δράσεις εξειδικευμένης κατάρτισης και βρίσκεται σε διασύνδεση και συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας στο πλαίσιο της προετοιμασίας σχεδίων αντιμετώπισης μαζικών καταστροφών, όπως είναι ο «Ξενοκράτης».

1.1.3.5 Τηλεφωνικές Υπηρεσίες Επείγουσας Ψυχοκοινωνικής Γραμμής - ΕΚΚΑ

Οι Μονάδες και Υπηρεσίες παροχής κοινωνικής φροντίδας του ΕΚΚΑ είναι οι ακόλουθες:

- Τηλεφωνική Γραμμή Άμεσης Κοινωνικής Βοήθειας 197. Δέχεται κατά μέσο όρο 82.281 κλήσεις ανά έτος.
- Εθνική Γραμμή Παιδικής Προστασία 1107 που παρέχει υπηρεσίες ψυχολογικής και κοινωνικής στήριξης.

Το Υπουργείο Εσωτερικών, παράλληλα, εξασφαλίζει μέσω της Γενικής Γραμματείας Ισότητας ένα πακέτο υποστηρικτικών υπηρεσιών για την αντιμετώπιση έκτακτης κοινωνικής ανάγκης ή κινδύνου των γυναικών θυμάτων βίας και κακοποίησης και γυναικών που υφίστανται πολλαπλές διακρίσεις.

1.1.3.6 Συμβουλευτικά Κέντρα γυναικών - θυμάτων βίας - Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων

Το μέτρο αφορά στη συνέχιση της λειτουργίας των Συμβουλευτικών Κέντρων γυναικών - θυμάτων βίας της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων (ΓΓΙΦ), με στόχο την υποστήριξή τους και την ευαισθητοποίηση, την πρόληψη και την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών, σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Επιπλέον, τα Συμβουλευτικά Κέντρα παρέχουν:

- ψυχοκοινωνική στήριξη
- νομική συμβουλευτική
- νομική βοήθεια – legal aid
- συμβουλευτική απασχόλησης και προώθησης στην αγορά εργασίας
- συμβουλευτική σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας

Ωφελοούμενοι: γυναίκες – θύματα βίας (ενδο-οικογενειακή, βιασμός, trafficking, σεξουαλική παρενόχληση), καθώς και γυναίκες που υφίστανται πολλαπλές διακρίσεις (γυναίκες πρόσφυγες, μετανάστριες, Ρομά, άστεγες, αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενειών κ.λπ.) και τα παιδιά τους.

Εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Εσωτερικών / Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων (ΓΓΙΦ)

Πηγές χρηματοδότησης: Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), Κρατικός Προϋπολογισμός

1.1.3.7 Ξενώνες φιλοξενίας γυναικών θυμάτων βίας και των παιδιών τους

Η δράση, αφορά στη συνέχιση της λειτουργίας των ξενώνων φιλοξενίας των γυναικών θυμάτων βίας και των παιδιών τους, της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων (ΓΓΙΦ), παρέχοντας ασφαλή διαμονή στις γυναίκες αυτές και στα παιδιά τους, προστατεύοντάς τους από τον θύτη.

Ωφελοούμενοι: γυναίκες – θύματα βίας (ενδο-οικογενειακή, βιασμός, trafficking, σεξουαλική παρενόχληση), καθώς και γυναίκες που υφίστανται πολλαπλές διακρίσεις (γυναίκες πρόσφυγες, μετανάστριες, Ρομά, άστεγες, αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενειών) και τα παιδιά τους

Εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Εσωτερικών / Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων (ΓΓΙΦ)

Πηγές χρηματοδότησης: Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), Κρατικός Προϋπολογισμός.

1.1.3.8 Αντιμετώπιση πολλαπλών διακρίσεων ατόμων που ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες

Η Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων στον τελευταίο Οργανισμό του Υπουργείου Εσωτερικών (π.δ 141/2017, ΦΕΚ 180 Α') προχώρησε στη σύσταση Τμήματος Κοινωνικής Προστασίας και Αντιμετώπισης Πολλαπλών Διακρίσεων», αρμόδιου για την επεξεργασία και προώθηση μέτρων για:

- την αντιμετώπιση διακρίσεων λόγω φύλου, που αντιμετωπίζουν άτομα που ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες (μετανάστριες, γυναίκες πρόσφυγες, αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενειών, γυναίκες ρομά κ.λπ.) καθώς και για -τη συνεργασία και δικτύωση με όλους τους συναρμόδιους φορείς για την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στις ευάλωτες κοινωνικά ομάδες στο πλαίσιο του εθνικού, περιφερειακού και τοπικού σχεδιασμού για την κοινωνική πολιτική.

Παράλληλα, η ΓΠΦ συντονίζει, μέσω Ομάδας Διοίκησης Έργου (ΟΔΕ) και με υπογραφή Πρωτοκόλλου Συνεργασίας (Δεκέμβριος 2016) με συναρμόδιους φορείς (Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, Γενική Γραμματεία Υποδοχής / Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής, Γενική Γραμματεία Δημόσιας Υγείας, Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας, Ένωση Περιφερειών Ελλάδας, Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας, Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης), διαδικασίες εντοπισμού, φιλοξενίας και παροχής υποστηρικτικών υπηρεσιών σε γυναίκες πρόσφυγες - θύματα ή εν δυνάμει θύματα βίας-, στα παιδιά τους, καθώς και σε γυναίκες πρόσφυγες αρχηγούς μονογονεϊκών οικογενειών. Σε δεύτερη φάση, με την με Αριθμ. Πρωτ.: 65/09.01.2018 (ΑΔΑ: 6Ν5Θ465ΧΘ7-7ΑΞ) τροποποιητική απόφαση της Γενικής Γραμματέως Ισότητας των Φύλων, η ΟΔΕ ανασυγκροτήθηκε με νέα εν μέρει σύνθεση (με εκπροσώπους από το Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας, τη Γενική Γραμματεία Μεταναστευτικής Πολιτικής, την Υπηρεσία Ασύλου, το Γραφείο Υπουργού Μεταναστευτικής Πολιτικής) διευρύνοντας και συγκεκριμενοποιώντας το έργο της στα εξής:

- συντονισμό και παρακολούθηση της διαδικασίας που έχει ήδη καθοριστεί στο Πρωτόκολλο Συνεργασίας, καθώς και διατύπωση προτάσεων για τυχόν ανασχεδιασμό και επικαιροποίησή του, ,
- ανάπτυξη δράσεων ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης επαγγελματιών του πεδίου, του προσφυγικού πληθυσμού και των τοπικών κοινωνιών,
- συντονισμό των Υπηρεσιών με στόχο την προάσπιση των δικαιωμάτων των γυναικών προσφύγων και
- σχεδιασμό στοχευμένων δράσεων κοινωνικής ένταξης σε συνεργασία με άλλους φορείς

Η Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων υλοποιεί επίσης πολιτιστικές δράσεις με τη συμμετοχή γυναικών προσφύγων, συμμετέχει υποστηρικτικά σε εκδηλώσεις που πραγματοποιούν γυναίκες πρόσφυγες σε Δομές Φιλοξενίας και πραγματοποιεί οργανωμένες επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους.

Η Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων συμμετέχει σε προγραμματική συμφωνία με το ΚΕΘΙ και το ΝΠΙΔ «ΕΠΑΝΟΔΟΣ» στην εκπόνηση ερευνητικού έργου με θέμα: ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗ, ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΠΑΝΕΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.

Από τον Οκτώβριο του 2017, η ΓΠΦ συμμετέχει ενεργά στο Συμβούλιο των εμπειρογνομόνων για την Κοινωνική ένταξη των Ρομά του Υπουργείου Εργασίας. Στο πλαίσιο αυτής της συνεργασίας απεστάλησαν προτάσεις της ΓΠΦ για το επικείμενο επιχειρησιακό σχέδιο «Εθνική Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης Ρομά» ανάμεσα στις οποίες είναι:

- α) η καταγραφή γυναικείων συλλογικοτήτων Ρομά και δημιουργία δικτύου γυναικών Ρομά, με στόχο τη δικτύωση των γυναικών Ρομά και την ανάδειξη πιθανών νέων διαπολιτισμικών μεσολαβητριών και την εκπαίδευσή τους. Η δράση θα υλοποιηθεί από στελέχη της ΓΠΦ και
- β) η δημιουργία εργαλείου επιμόρφωσης/Ενδυνάμωση. Το εργαλείο θα παραχθεί από στελέχη της ΓΠΦ.

1.1.4. Πρόσβαση σε κατάλληλη στέγη

Η αντιμετώπιση του προβλήματος της έλλειψης στέγης, εξαιτίας της οικονομικής συγκυρίας, αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις για το κράτος πρόνοιας της Ελλάδας. Το 2012 η ελληνική πολιτεία με τον νόμο 4052/2012, άρθρο 29, αναγνωρίζει τους άστεγους, ως ευπαθή κοινωνικά ομάδα, στην οποία παρέχεται κοινωνική προστασία. Παράλληλα, ορίζει, ως άστεγους, όλα τα άτομα που διαμένουν νόμιμα στη χώρα, τα οποία στερούνται πρόσβασης ή έχουν επισφαλή πρόσβαση σε επαρκή ιδιόκτητη, ενοικιαζόμενη ή παραχωρημένη κατοικία που πληροί τις αναγκαίες τεχνικές προδιαγραφές και διαθέτει τις βασικές υπηρεσίες ύδρευσης και ηλεκτροδότησης. Στους αστέγους περιλαμβάνονται ιδίως αυτοί που διαβιούν στο δρόμο, σε ξενώνες, αυτοί που φιλοξενούνται από ανάγκη προσωρινά σε ιδρύματα ή άλλες κλειστές δομές, καθώς και αυτοί που διαβιούν σε ακατάλληλα καταλύματα.

Η εξειδίκευση του Μέτρου, ενσωματώνει το στρατηγικό σχεδιασμό του Υπουργείου Εργασίας για την πρόσβαση σε κατάλληλη στέγη, όπως αποτυπώθηκε στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Αντιμετώπιση του Προβλήματος της Έλλειψης Στέγης¹⁶ και επικαιροποιήθηκε με βάση τις οξυμένες ανάγκες των τελευταίων χρόνων. Το Σχέδιο αυτό, όπως και η εξειδίκευση του Μέτρου της ΕΣΚΕ, αποτελούν μέρος μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής για την πρόληψη και αντιμετώπιση των προβλημάτων πρόσβασης σε κατάλληλη και αξιοπρεπή στέγαση, με μακροπρόθεσμο στόχο την καθολική και μόνιμη αντιμετώπιση των στεγαστικών προβλημάτων, για όλο τον πληθυσμό της χώρας, με μια προσέγγιση που βασίζεται στις ανάγκες, τη στατιστική τεκμηρίωση και την κατοχύρωση δικαιωμάτων.

1.1.4.1 Νομική κατοχύρωση των αστέγων ως ευπαθούς κοινωνικής ομάδας.

Α. Με το άρθρο 29 του νόμου 4052/2012 (ΦΕΚ 41 τ. Α'), όπως τροποποιήθηκε με την υποπαράγραφο Α.2. του Ν.4254/2014 (ΦΕΚ 85 τ. Α') θεσπίστηκε ο ορισμός των αστέγων ως ευπαθούς κοινωνικής ομάδας στην οποία παρέχεται κοινωνική προστασία. Συγκεκριμένα ορίζονται τα ακόλουθα:

Βάσει της ανωτέρω διάταξης έχει εκδοθεί η υπ'αρ. Δ23/οικ.19061-1457/2016 Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ 1336 τ. Β') «Καθορισμός πλαισίου ελάχιστων προδιαγραφών για Δομές Παροχής Υπηρεσιών σε Αστέγους», με την οποία ορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις λειτουργίας Υπνωτηρίων, Ανοικτών Κέντρων Ημέρας Αστέγων, Ξενώνων Μεταβατικής Φιλοξενίας και Υποστηριζόμενων Διαμερισμάτων για αστέγους.

¹⁶ Το σχέδιο εκπονήθηκε το 2013 από το Τμήμα Προστασίας Ευπαθών Ομάδων της Δ/νσης Κοινωνικής Αντίληψης και Αλληλεγγύης της Γενικής Γραμματείας Πρόνοιας με βάση το νόμο 4052/2012.

1.1.4.2 Δράσεις πρόληψης της αστεγίας μέσω επιδότησης ενοικίου.

Β. Με το άρθρο 3 του Ν.4472/2017 (ΦΕΚ 74 τ.Α') προβλέπεται η θέσπιση επιδόματος στέγασης έως και εξακόσιες χιλιάδες (600.000) για νοικοκυριά που διαμένουν σε μισθωμένη κατοικία ή επιβαρύνονται με το κόστος εξυπηρέτησης στεγαστικού δανείου πρώτης κατοικίας. Για τον καθορισμό των νοικοκυριών εφαρμόζονται οι περιπτώσεις α' και β' της παρ. 2 του άρθρου 235 του ν. 4389/2016 (Α' 94). 2.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Εσωτερικών, που εκδίδεται κατόπιν της έκδοσης της απόφασης της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 15, ρυθμίζονται: α) το ατομικό εισοδηματικό όριο για τη χορήγηση του επιδόματος, το οποίο δεν μπορεί να ξεπερνά τις εννέα χιλιάδες εξακόσια (9.600) ευρώ, τα περιουσιακά κριτήρια και κάθε άλλη προϋπόθεση που πρέπει να πληρούν οι δικαιούχοι, β) το ακριβές ποσό του επιδόματος και το ανώτατο ύψος αυτού, γ) άλλες προϋποθέσεις, τα αναγκαία δικαιολογητικά και το αρμόδιο όργανο που απονέμει το επίδομα, δ) η διαδικασία, ο τρόπος και ο χρόνος χορήγησης του επιδόματος και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Οι δαπάνες για τη χορήγηση του επιδόματος καλύπτονται από πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης συνολικού ύψους έως και εξακοσίων εκατομμυρίων (600.000.000) ευρώ κατ' έτος.

Σύμφωνα με το άρθρο 15 του ίδιου νόμου, η έναρξη εφαρμογής του ανωτέρω μέτρου προβλέπεται για την 01-01-2019.

1.1.4.3 Δράσεις παρέμβασης στην κρίση μέσω λειτουργίας Υπνωτηρίων, Ανοικτών Κέντρων Ημέρας Αστέγων, Ξενώνων Μεταβατικής Φιλοξενίας.

Στην Αθήνα λειτουργεί Κοινωνικός Ξενώνας Αστέγων δυναμικότητας 80 ατόμων χρηματοδοτούμενος και εποπτευόμενος από το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, σε συνεργασία με τον Ελληνικό Ερυθρό Σταυρό και το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης, πλέον των δράσεων που αναπτύσσονται από το ΕΚΚΑ, τους Δήμους και την κοινωνία των πολιτών.

Στο πλαίσιο της αρμοδιότητας των Δήμων για την προστασία αστέγων, ιδιαίτερη μέριμνα λαμβάνεται για την προσωρινή στέγασή τους κατά τις ημέρες που επικρατούν δυσμενείς καιρικές συνθήκες δυνάμει της υπ'αρ.Πρ.Δ28οικ.35873/3362/04-11-2013 εγκυκλίου (ΑΔΑ: ΒΛ1ΠΛ-ΤΗ2).

1.1.4.4 Δράσεις άμεσης μετάβασης αστέγων σε αυτόνομες μορφές διαβίωσης και προώθηση στην απασχόληση.

Από το 2015 υλοποιείται το πρόγραμμα «Στέγαση και Επανένταξη» (άρθρου 1 παρ.Α.2 του Ν. 4254/2014 (ΦΕΚ 85 τ. Α') και πρόσκληση . Δ28/οικ. 31354/2352/15-09-2014 ς (ΑΔΑ: 6ΒΝΛΛ-ΣΨΚ), Στόχοι του προγράμματος είναι:

α. Η άμεση μετάβαση αστέγων πολιτών σε αυτόνομες μορφές διαβίωσης μέσω της παροχής υπηρεσιών στέγασης και κοινωνικής φροντίδας (επιδότηση ενοικίου, κάλυψη βασικών δαπανών διαβίωσης και ψυχοκοινωνική στήριξη).

β. Η επανένταξη στον κοινωνικό ιστό μέσω της προώθησης στην απασχόληση (επιδότηση μισθωτής εργασίας ή έναρξης επιχείρησης).

Η υλοποίηση του προγράμματος παρατάθηκε έως και την 28-02-2019, σύμφωνα με το άρθρο 64 του Ν. 4520/2018 (ΦΕΚ 30 τ.Α'). Για το έτος 2018 η υλοποίηση του προγράμματος θα γίνει σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στην υπ' αρ. οικ. 60134/786 Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ 4545 τ. Β') με τίτλο «Στέγαση και Εργασία για τους αστέγους».

1.1.4.5 Δράσεις καταγραφής του πληθυσμού των αστέγων.

Στο πλαίσιο των προβλέψεων του άρθρου 29 του Ν.4052/2012, ξεκίνησε η υλοποίηση του έργου «Δημιουργία Εργαλείων και Ορισμός Διαδικασιών για την Καταγραφή των Αστέγων», το οποίο περιλαμβάνει:

1. Ορισμό διαδικασιών και δημιουργία εργαλείων καταγραφής και παρακολούθησης των αστέγων σύμφωνα με διεθνείς μεθοδολογίες.
2. Πιλοτική απογραφή των ατόμων που διαβιούν στο δρόμο και σε δομές για αστέγους σε ορισμένη χρονική στιγμή με ενεργοποίηση των εμπλεκόμενων φορέων.
3. Ορισμό του τρόπου διαχείρισης στεγαστικών αιτημάτων με χρήση πληροφοριακών εργαλείων δικτύωσης των δομών παροχής υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας σε αστέγους.

1.1.4.6 Δημιουργία Ξενώνων για ασυνόδευτους ανήλικους πολίτες τρίτων χωρών

Το μέτρο, αφορά στην δημιουργία ξενώνων για ασυνόδευτους¹⁷ ανήλικους πολίτες τρίτων χωρών, με στόχο την εξασφάλιση των συνθηκών που θεωρούνται απαραίτητες για την ασφαλή και αξιοπρεπή διαβίωση τους και τη δημιουργία ευνοϊκών όρων για την προσαρμογή και ένταξη τους στην ελληνική πραγματικότητα. Παράλληλα, οι ξενώνες θα παρέχουν συμβουλευτική και ψυχολογική στήριξη, μαθήματα ελληνικής γλώσσας, πρωτοβάθμια υγειονομική περίθαλψη, σε συνεργασία με τις τοπικές νοσοκομειακές μονάδες, διευκόλυνση της προσαρμογής και ένταξης στην τοπική κοινωνική και πολιτισμική πραγματικότητα, οργάνωση επιμορφωτικών, κοινωνικών και ψυχαγωγικών εκδηλώσεων και διασύνδεση με εκπαιδευτικά προγράμματα και δραστηριότητες δημιουργικής αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου. Η δράση θα υλοποιηθεί με την βοήθεια του Ε.Κ.Κ.Α., το οποίο θα είναι υπεύθυνο για τη μεταφορά των ανηλίκων σε κατάλληλες δομές φιλοξενίας, με μοναδικό γνώμονα το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, ενώ σε συνεργασία με την Υπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε, θα γίνονται προσπάθειες για την συνένωση ασυνόδευτων ανηλίκων που ευρίσκονται στην Ελληνική Επικράτεια με μέλη της οικογένειάς τους που διαμένουν σε κράτη μέλη της Ε.Ε, κατά την εφαρμογή του Κανονισμού του Δουβλίνου, τηρώντας απαρέγκλιτα τη βασική αρχή της διατήρησης της οικογενειακής ενότητας.

Ωφελοούμενοι: νεοεισερχόμενοι ανήλικοι μετανάστες και αιτούντες άσυλο.

¹⁷ Ασυνόδευτοι ανήλικοι πολίτες τρίτων χωρών, θεωρούνται τα άτομα ηλικίας κάτω των 18 ετών που φθάνουν στην Ελλάδα χωρίς να συνοδεύονται από ενήλικο υπεύθυνο για τη φροντίδα τους ή οι ανήλικοι που εγκαταλείπονται ασυνόδευτοι μετά την είσοδό τους στην Ελλάδα.

1.1.4.7. Βελτίωση των συνθηκών διαμονής των μεταναστών στα προαναχωρησιακά κέντρα φιλοξενίας και δημιουργία νέων

Το μέτρο αφορά, στη βελτίωση των συνθηκών διαμονής των μεταναστών στα προαναχωρησιακά κέντρα φιλοξενίας,¹⁸ καθώς και στη δημιουργία νέων υποδομών, τα οποία θα έχουν ως στόχο την ασφαλή φύλαξη των μη νόμιμων μεταναστών που τελούν υπό καθεστώς νόμιμου περιορισμού της ελευθερίας τους, σε βάρος των οποίων έχουν εκδοθεί αποφάσεις απέλασης ή επιστροφής στην χώρα τους και κρατούνται κατ' εφαρμογή του άρθρου 31 του Ν. 3907/2011 και των άρθρων 76 παρ. 3 και 81 παρ. 1 του Ν. 3386/2005, έως ότου ολοκληρωθούν οι διαδικασίες απέλασης ή απομάκρυνσής τους. Στα κέντρα αυτά, θα υπάρχει μέριμνα για την σίτιση, την ένδυση των μεταναστών, καθώς και για ιατρικό έλεγχο, φαρμακευτική κάλυψη και ψυχοκοινωνική διάγνωση και στήριξη.

Ωφελούμενοι: μετανάστες χωρίς νομιμοποιητικά έγγραφα.

1.1.4.8. Βελτίωση των συνθηκών κατοικίας για ομάδες πληθυσμού που διαβιούν σε ακατάλληλες συνθήκες – Ειδική Γραμματεία Κοινωνικής Ένταξης Ρομά

Περιλαμβάνονται μέτρα για την βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των Ρομά.

1.1.4.8.i Νέο θεσμικό πλαίσιο για την προσωρινή μετεγκατάσταση ειδικών κοινωνικών ομάδων σε οργανωμένους χώρους

Σύμφωνα με την Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά, τη χαρτογράφηση οικισμών διαβίωσης Ρομά στην Ελλάδα από την Ειδική Γραμματεία Κοινωνικής Ένταξης Ρομά, τις εκθέσεις του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (FRA), σχετικές μελέτες¹⁹ για την υφιστάμενη κατάσταση των Ρομά στη χώρα μας αλλά και τις αυτοψίες υγειονομικών υπηρεσιών σε περιοχές διαβίωσης Ρομά, ιδιαίτερα περιοχές αμιγών και μικτών καταυλισμών, προκύπτει ότι ένα σημαντικό ποσοστό του πληθυσμού Ρομά διαβιώνει σε εξαιρετικά ακατάλληλες στεγαστικές συνθήκες (πρόχειρα καταλύματα- παραπήγματα, έλλειψη πρόσβασης σε ηλεκτρικό ρεύμα, πόσιμο και τρεχούμενο νερό) σε οικισμούς χωρίς στοιχειώδεις υποδομές (οδοποιία, αποκομιδή απορριμμάτων, δίκτυα κοινής ωφέλειας).

Με βασική αρχή ότι η διασφάλιση αξιοπρεπών συνθηκών στέγασης και οίκησης, εκτός από θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα είναι και απαραίτητος και αναγκαίος όρος για την αποτελεσματικότητα των άυλων δράσεων κοινωνικής ένταξης, θεσπίστηκε ειδική διαδικασία για την προσωρινή μετεγκατάσταση ειδικών κοινωνικών ομάδων (συμπεριλαμβανομένων των Ρομά) σε οργανωμένους χώρους. 159 του ν. 4483/2017 (ΦΕΚ107Α/31-7-2017).

¹⁸ (ΦΕΚ Β 118 – 21.01.2015) (ΦΕΚ Β 118 – 21.01.2015)

¹⁹ ΕΥΣΕΚΤ, *Αποτίμηση των δράσεων που εντάσσονται στο Εθνικό Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα καθώς και άλλων δράσεων που αφορούν τη συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα*, Μελέτη για την Καταγραφή της Υφιστάμενης Κατάστασης των ΡΟΜΑ στην Ελλάδα, Απολογισμός Δράσεων και Εκπόνηση Σχεδίου Δράσης για την 4η Προγραμματική Περίοδο, Δήμος Μεγαρέων/ Περιφέρεια Αττικής (2017), *Κοινωνική έρευνα- απογραφή στον οικισμό Βλυχό Μεγάρων*.

1.1.4.8.ii Οργανωμένοι Χώροι Προσωρινής Μετεγκατάστασης (Συγκροτήματα Κοινωνικής Κατοικίας).

Οι Δήμοι στα όρια των οποίων υφίστανται καταυλισμοί και θύλακες Ρομά Τύπου Ι και οι χώροι διαμονής είναι ακατάλληλοι, οφείλουν να παράσχουν στους πολίτες τους τις βασικές υπηρεσίες και αγαθά για αξιοπρεπή διαβίωση. Οι πληθυσμοί Ρομά που διαβιούν σε καταυλισμούς που αγγίζουν τα όρια της εξαθλίωσης θα πρέπει άμεσα να μετεγκατασταθούν ή έως ότου αυτό καταστεί εφικτό, να βελτιωθούν οι συνθήκες διαβίωσης των συγκεκριμένων καταυλισμών (τύπου Ι και περιοχές τύπου ΙΙ που προσομοιάζουν με τύπο Ι) με στόχο τη σταδιακή αλλά πλήρη ένταξη του πληθυσμού Ρομά στον ευρύτερο αστικό και κοινωνικό ιστό. Σε περίπτωση που η έκταση όπου υφίσταται ο οικισμός είναι κατάλληλη, δύναται εκεί να αναπτυχθεί νέος οικιστικός ιστός άμεσα συνδεδεμένος με τον ευρύτερο αστικό ιστό. Επίσης, η λειτουργία των οργανωμένων χώρων κατοικίας που θα λειτουργούν στα πρότυπα της κοινωνικής κατοικίας απαιτεί την κατασκευή δικτύων υποδομών στις επιλεγείσες περιοχές παρέμβασης (δίκτυα κοινής ωφέλειας).

Η Ειδική Γραμματεία, βασιζόμενη στην εμπειρία από προηγούμενες προσπάθειες για μετεγκατάσταση και έχοντας ήδη θεσπίσει μια νέα διαδικασία με το άρθρο 159 του ν. 4483/2017 (βλ. Κεφάλαιο 1, Τμήμα 1.3), έχει προχωρήσει στην εξειδίκευση ενός εφαρμοστικού πλαισίου (υπό μορφή ΚΥΑ) και πρότυπου κανονισμού λειτουργίας και ιδιωτικού συμφωνητικού μεταξύ ωφελούμενων και Δήμου φορέα διαχείρισης. Επιπρόσθετα, τόσο για την προπαρασκευή κάθε μετεγκατάστασης (σε επίπεδο υποδομών και κοινωνικής ενεργοποίησης και συμμετοχής των Ρομά) όσο και για την λειτουργία των οργανωμένων χώρων, η Ειδική Γραμματεία συστήνει τεχνικές επιτροπές υποστήριξης των Δήμων.

1.1.4.8.iii Επιδότηση Ενοικίου (Πιλοτική εφαρμογή)

Το μέτρο της επιδότησης ενοικίου αφορά τη μετεγκατάσταση των Ρομά από υπάρχοντες οικισμούς σε αυτόνομες στεγαστικές λύσεις, βάσει σχετικών κριτηρίων που θα πρέπει να πληρούν οι επωφελούμενοι. Επιπρόσθετα, ο δικαιούχος αναλαμβάνει το ρόλο του μεσολαβητή μεταξύ ενοικιαστή και εκμισθωτή. Εντοπίζει κατοικίες για μίσθωση και άτομα-οικογένειες που μπορούν να μετεγκατασταθούν σε αυτόνομες οικίες ή διαμερίσματα στο αστικό ιστό και χορηγεί το μίσθωμα στον ιδιοκτήτη για προσυμφωνημένη περίοδο χρόνου.

Για να είναι επιτυχής η ένταξη του πληθυσμού Ρομά μέσα στον αστικό ιστό, η επιλογή των ωφελούμενων θα πραγματοποιηθεί μετά από εξατομικευμένη προσέγγιση και μέσω συγκεκριμένων κριτηρίων. Η ωφελούμενη οικογένεια θα πρέπει να καταστεί αυτοσυντήρητη μέσα από τακτοποίηση στον εργασιακό τομέα, π.χ. συμμετοχή ενός τουλάχιστον ατόμου σε ενεργητική πολιτική προώθησης στην απασχόληση, η οποία θα δρα συμπληρωματικά ως προς την προτεινόμενη δράση. Επιπρόσθετα, τα μέλη της οικογένειας θα υποστηρίζονται από ένα ευρύ πλέγμα κοινωνικών υπηρεσιών που θα παρέχονται από τα Παραρτήματα Ρομά ή/και τα Κέντρα Κοινότητας.

Ωφελούμενοι: Η χωροθέτηση πραγματοποιήθηκε λαμβάνοντας υπόψη τη χαρτογράφηση των οικισμών και την τυπολογική τους κατάταξη. Στις περιφέρειες με μικρό ή διάσπαρτο πληθυσμό Ρομά προτείνεται κατ' ελάχιστο η επιδότηση ενοικίου για 10 οικογένειες, ενώ σε αυτές με μεγαλύτερους πληθυσμούς η συμμετοχή στη δράση

τουλάχιστον ενός ποσοστού της τάξης του 2% του αριθμού των καταγεγραμμένων οικογενειών.

1.1.4.9. Ανάπτυξη νέων ξενώνων συνοδών ασθενών ή ατόμων πλήρως αυτοεξυπηρετούμενων που ακολουθούν αποδεδειγμένα ιατρική θεραπεία, ως εξωτερικοί ασθενείς σε νοσηλευτικό ίδρυμα

Το μέτρο αφορά σε άτομα πλήρως αυτοεξυπηρετούμενα, που ακολουθούν αποδεδειγμένα ιατρική θεραπεία, ως εξωτερικοί ασθενείς σε νοσηλευτικό ίδρυμα ή και τους συνοδούς τους, με μόνιμη διαμονή, εκτός των ευρύτερων γεωγραφικών ορίων που βρίσκεται το νοσηλευτικό ίδρυμα και δεν χρήζουν ειδικής ή αυξημένης νοσηλευτικής περίθαλψης και δεν διατρέχουν οι ίδιοι, ούτε θέτουν τους λοιπούς φιλοξενούμενους σε κίνδυνο.

Ωφελούμενοι: εξωτερικοί ασθενείς σε νοσηλευτικό ίδρυμα ή και οι συνοδοί τους

Πληθυσμός ωφελομένων: 300 ωφελοόμενοι ανά έτος σε όλη την επικράτεια

Εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ), Υπουργείο Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Εισαγγελίες.

Πηγές χρηματοδότησης: Κρατικός Προϋπολογισμός, Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)

Προϋπολογισμός: 300.000 ευρώ

1.1.4.10. Στεγαστική Αποκατάσταση των Ομογενών Παλλινοστούντων - Υπουργείο Εσωτερικών

Το Πρόγραμμα Στεγαστικής Αποκατάστασης των Ομογενών Παλλινοστούντων από τις χώρες τις τέως Σοβιετικής Ένωσης υλοποιείται στη χώρα μας από το έτος 2000 με:

- α) επιδοτούμενη ιδιοκατοίκηση (κατασκευή ή βελτίωση υπάρχουσας κατοικίας, αγορά διαμερίσματος ή παροχή έτοιμης κατοικίας) και
- β) επιδοτούμενη ενοικίαση Το σκέλος του Προγράμματος που αφορά στην επιδοτούμενη ιδιοκατοίκηση έχει ολοκληρωθεί, ενώ η επιδότηση ενοικίου εξακολουθεί να χρηματοδοτείται.

Το έτος 2015 εξασφαλίστηκαν οι οικονομικοί πόροι (ύψους 669.160 ευρώ) για τις πληρωμές υποχρεώσεων έτους 2015 κι έχουν δρομολογηθεί οι διαδικασίες για πληρωμές υποχρεώσεων, ετών 2014 και 2016, ύψους 1.197.160,00 ευρώ.

1.1.4.11. Μειώσεις προστίμων σε ειδικές ομάδες πληθυσμού - Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας προβλέπει μειώσεις στα επιβαλλόμενα ενιαία ειδικά πρόστιμα για ευπαθείς κοινωνικά ομάδες δυνάμει κοινωνικών κριτηρίων σε σχέση με την κύρια κατοικία αυτών. Οι μειώσεις διαφοροποιούνται ανά ειδική ομάδα πληθυσμού, όπως αυτές προσδιορίζονται στο άρθρο 17 του ν.4178/2013 (Άτομα με Αναπηρία, πρόσωπα που επιβαρύνονται φορολογικά από Άτομα με Αναπηρία, παλλιννοστούντες ομογενείς, πολύτεκνοι, τρίτεκνοι, μόνιμοι κάτοικοι Θράκης, μακροχρόνια άνεργοι).

1.1.5 Πρόσβαση σε ηλεκτρική ενέργεια

Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής προωθεί ειδικές πρωτοβουλίες για την καταπολέμηση της ενεργειακής πενίας των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού²⁰, με βάση το Ν. 4001/2011 «Για τη λειτουργία Ενεργειακών Αγορών Ηλεκτρισμού και Φυσικού Αερίου, για Έρευνα, Παραγωγή και δίκτυα μεταφοράς Υδρογονανθράκων και άλλες ρυθμίσεις».

Το **Κοινωνικό Οικιακό Τιμολόγιο**²¹ αντιστοιχεί σε ένα οικονομικό πλεονέκτημα ευάλωτων πελατών καταναλωτών ηλεκτρικού ρεύματος ή φυσικού αερίου, το οποίο εξασφαλίζει σημαντικές εκπτώσεις στο σύνολο της σχετικής τετραμηνιαίας κατανάλωσης (έως 42% έναντι του οικιακού τιμολογίου της ΔΕΗ που ισχύει από 1.1.2014) που κάνουν αποκλειστικά για δική τους χρήση²².

Σύμφωνα με την υπ' αριθ. ΥΠΕΝ/ΥΠΠΓ/892/152 Υπουργική Απόφαση (Β'242/2018) από 15 Φεβρουαρίου 2018 οι δικαιούχοι του Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις εντάσσονται στη Α' Κατηγορία της έκπτωσης του ΚΟΤ Α μέσω αίτησης η οποία υποβάλλεται ηλεκτρονικά στον ιστότοπο <https://www.idika.gr/kot/>.

Το **Δίκτυο Προστασίας Ευάλωτων Καταναλωτών Ηλεκτρικής Ενέργειας**²³ αντανάκλα τις κοινωνικές ρήτρες του «Κώδικα Προμήθειας Ηλεκτρικής Ενέργειας» που εκπόνησε η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 138 του Ν.4001/2011, ο οποίος ορίζει τις βασικές υποχρεώσεις και τα δικαιώματα καταναλωτών και προμηθευτών, προβλέποντας ειδικές ρήτρες προστασίας για τους **Ευάλωτους Οικιακούς Πελάτες**.

Ωφελοούμενοι της δράσης είναι: ευπαθείς ομάδες καταναλωτών, άτομα χαμηλού εισοδήματος, τρίτεκνοι, πολύτεκνοι, άνεργοι και μακροχρόνια άνεργοι, ΑΜΕΑ και άτομα που χρήζουν μηχανικής υποστήριξης, ωφελοούμενοι ΚΕΑ.

1.1.6 Πρόσβαση σε αγαθά οικονομικής φύσης - Υπουργείο Οικονομικών

Το Υπουργείο Οικονομικών και η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων εφαρμόζουν ευνοϊκές ρυθμίσεις φορολογικού, τελωνειακού και δημοσιονομικού χαρακτήρα, καθώς

²⁰ Η ενεργειακή πενία των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού αποτελεί αυτοτελή παράγοντα κοινωνικού αποκλεισμού, που μπορεί να οδηγήσει σε ακραίες περιπτώσεις (ακόμα και σε κίνδυνο ζωής) όταν τα άτομα αδυνατούν να εξοφλήσουν τις υποχρεώσεις τους προς τους παρόχους ρεύματος ή φυσικού αερίου και διακόπτεται η σχετική παροχή.

²¹ Βλ. σχετικά την υπ' αριθ. Δ5-ΗΛ/Β/Φ29/16027/6.8.10 Απόφαση του Υπουργού Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής «Εφαρμογή Κοινωνικού Οικιακού Τιμολογίου» όπως τροποποιήθηκε με τις υπ' αριθ. Δ5-ΗΛ/Β/Φ29/6713/24.3.2011 και Δ5-ΗΛ/Β/Φ1.20/οικ.878/17.1.2013 σχετικές αποφάσεις του ΥΠΕΚΑ.

²² Σύμφωνα με στοιχεία του ΔΕΔΔΗΕ Α.Ε. (Διαχειριστή του Ελληνικού Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας) οι ενταγμένοι καταναλωτές στο Κοινωνικό Οικιακό Τιμολόγιο στις 31.12.2013 ήταν 534.808 και στις 30.6.2014 αυξήθηκαν σε 656.000.

²³ Βλ. σχετικά τον «Κώδικα Προμήθειας Ηλεκτρικής Ενέργειας σε Πελάτες» που εκπόνησε η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 138 του Ν. 4001/2011 και εγκρίθηκε με την υπ. αρ. 29.3.2013 Απόφαση του Υφυπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (ΦΕΚ 832 Β' /9.4.2013).

και ευνοϊκή πολιτική εισπράξεων για τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού. Πιο συγκεκριμένα, προβλέπονται:

Α. Φορολογικές ευνοϊκές ρυθμίσεις που σχετίζονται με την

- Άμεση φορολογία
- Φορολογία κεφαλαίου και περιουσιολογίου (φορολογία ακίνητης περιουσίας και φορολογία μεταβίβασης κεφαλαίου)
- Έμμεση φορολογία (ΦΠΑ, τέλη και ειδικές φορολογίες,

Β. Τελωνειακές ευνοϊκές ρυθμίσεις, σχετικές με τις:

- Απαλλαγές από το τέλος ταξινόμησης αυτοκινήτων
- Απαλλαγές από το ΦΠΑ

Γ. Ευνοϊκή πολιτική εισπράξεων:

- Ευνοϊκές ρυθμίσεις για τα άτομα με αναπηρίες
Πρόβλεψη του ακατάσχετου των καταθέσεων σε πιστωτικά ιδρύματα ύψους 1.250 ευρώ για κάθε φυσικό πρόσωπο και σε ένα μόνο πιστωτικό ίδρυμα.

Δ. Δημοσιονομικές ευνοϊκές ρυθμίσεις:

- Επίδομα θέρμανσης σε φυσικά πρόσωπα που πληρούν συγκεκριμένα εισοδηματικά και περιουσιακά κριτήρια (ν.3986/2011, όπως ισχύει)
- Εξασφάλιση πιστώσεων στον τακτικό προϋπολογισμό των Γενικών Κρατικών Δαπανών του Υπουργείου Οικονομικών για παρεμβάσεις στον τομέα της κοινωνικής προστασίας. Συνταξιοδοτικές ευνοϊκές ρυθμίσεις για τους συνταξιούχους του Δημοσίου:
- Ευνοϊκές προϋποθέσεις συνταξιοδότησης για ανάπηρους συνταξιούχους,
- Καταβολή επιδομάτων (επίδομα ανικανότητας, Επίδομα Κοινωνικής Αλληλεγγύης Συνταξιούχων (ΕΚΑΣ) για τους χαμηλοσυνταξιούχους του Δημοσίου),
- Εξαίρεση από τις περικοπές και από την αύξηση του ορίου ηλικίας για συνταξιοδότηση, σε περιπτώσεις αναπήρων συνταξιούχων.

Συγκεκριμένα:

1.1.6.1 Πρόσβαση στο Χρηματοπιστωτικό σύστημα

Έχει κατοχυρωθεί το δικαίωμα κάθε πολίτη στην προστασία των καταθέσεων του από κάθε πράξη μονομερούς συμψηφισμού απαιτήσεων τρίτων (δημοσίου και χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων). Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται η συμμετοχή του στην οικονομική και κοινωνική ζωή, μέσω αφενός της ομαλής πρόσβασής του στις τραπεζικές συναλλαγές και αφετέρου της διαφύλαξης ενός ελάχιστου ποσού για την κάλυψη των βασικών βιοτικών του αναγκών.

Συγκεκριμένα, καταθέσεις σε πιστωτικά ιδρύματα σε ατομικό ή κοινό λογαριασμό ή τοποθετήσεις σε λογαριασμό πληρωμών στα εγκαταστημένα στη χώρα ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος και ιδρύματα πληρωμών είναι ακατάσχετες μέχρι του ποσού των χιλίων διακοσίων πενήντα (1.250) ευρώ μηνιαίως για κάθε φυσικό πρόσωπο και σε

ένα μόνο ίδρυμα, κατόπιν υποβολής ηλεκτρονικής δήλωσης του φυσικού προσώπου στο πληροφοριακό σύστημα της φορολογικής διοίκησης (παρ. 2 του άρθρου 31 του ν.δ. 356/1974, όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 6 του άρθρου 11 του ν.4484/2017).

Ειδικά για τα άτομα με αναπηρία προβλέπονται ευνοϊκές ρυθμίσεις αναφορικά με τις κατασχέσεις ως εξής:

- Προβλέπεται το ακατάσχετο των απαιτήσεων διατροφής εκ του νόμου για αρκετές περιπτώσεις ατόμων με αναπηρίες, όπως επίσης και των επιδομάτων αναπηρίας, εφόσον το ποσό αυτών μηνιαίως είναι μικρότερο των 1.000 ευρώ (παρ. 1 του άρθρου 31 του ν.δ. 356/1974, όπως τροποποιήθηκε με την περ. 8α της υποπαρ. Δ1 του άρθρου 2 του ν. 4336/2015). Στις περιπτώσεις δε που υπερβαίνει το ποσό αυτό επιτρέπεται η κατάσχεση για τα χρέη προς το Δημόσιο επί του ½ του υπερβάλλοντος ποσού των 1.000 ευρώ και μέχρι του ποσού των 1.500 ευρώ, ενώ για τα ποσά άνω των 1.500 ευρώ επιτρέπεται η κατάσχεση επί του συνόλου του υπερβάλλοντος ποσού των 1.500 ευρώ.
- Προβλέπεται περιορισμός της κατάσχεσης εις χείρας τρίτου σε βάρος ατόμου με αναπηρία ως εξαιρετική περίπτωση όπου συντρέχουν ειδικές συνθήκες (άρθρο 30 του ν.δ. 356/1974 και ΠΟΛ 1092/2014).
- Προβλέπεται προνομιακή κατάταξη ατόμων με αναπηρία 80% και άνω στις απαιτήσεις αποζημίωσης στο πλαίσιο αναγκαστικής ή διοικητικής εκτέλεσης επισπευσμένου πλειστηριασμού (άρθρο 975 περ.1 και περ.3 του Κ. Πολ. Δ).
- Προβλέπεται προνομιακή κατάταξη ατόμων με αναπηρία 67% και άνω στις απαιτήσεις αποζημίωσης στο πλαίσιο πτωχευτικής διαδικασίας επισπευσμένου πλειστηριασμού (άρθρο 975 περ.1 και περ.3 του Κ.Πολ.Δ).
- Δεν κατάσχονται τα αυτοκίνητα οχήματα που χρησιμοποιούνται για τη μετακίνηση των αναπήρων πολέμου (άρθρο 17 του ν.δ. 356/1974).

1.1.6.2 Ευνοϊκές ρυθμίσεις φορολογικού, τελωνειακού και δημοσιονομικού χαρακτήρα

1. Φορολογικές ευνοϊκές ρυθμίσεις

α. Άμεση φορολογία

Απαλλάσσονται από το φόρο: i) η σύνταξη που καταβάλλεται σε ανάπηρους πολέμου και σε θύματα ή οικογένειες θυμάτων πολέμου, καθώς και σε ανάπηρους ειρηνικής περιόδου, στρατιωτικούς γενικά, που υπέστησαν βλάβη κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας τους ή τις οικογένειές τους, ii) το εξωδρυματικό επίδομα και κάθε συναφές ποσό που καταβάλλεται σε ειδικές κατηγορίες ατόμων με αναπηρίες, iii) οι μισθοί, οι συντάξεις και η πάγια αντιμισθία που χορηγούνται σε άτομα με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 80%, iv) το επίδομα ανεργίας που καταβάλλει ο ΟΑΕΔ στους δικαιούχους ανέργους, εφόσον το άθροισμα των λοιπών εισοδημάτων του φορολογούμενου δεν υπερβαίνει ετησίως τις 10.000 ευρώ, v) το ΕΚΑΣ (παρ. 2 του άρθρου 14 του ν.4172/2013).

Ορίζεται συγκεκριμένο ποσό μείωσης φόρου για τον φορολογούμενο, ανάλογα με τον αριθμό των εξαρτώμενων τέκνων του, εφόσον το φορολογητέο εισόδημά του από μισθωτές υπηρεσίες και συντάξεις δεν υπερβαίνει ένα δεδομένο όριο (στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω διάταξης εμπίπτουν και οι μονογονεϊκές οικογένειες με εξαρτώμενα τέκνα, εφόσον ο γονέας έχει την ιδιότητα του μισθωτού ή του συνταξιούχου). Η ανωτέρω μείωση φόρου χορηγείται υπό την αίρεση της πραγματοποίησης δαπανών απόκτησης αγαθών και λήψης υπηρεσιών στην ημεδαπή ή σε κράτη - μέλη της ΕΕ/ΕΟΧ και της προσκόμισης των σχετικών αποδείξεων (άρθρο 16 του ν.4172/2013).

Ορίζεται πρόσθετη μείωση φόρου ποσού 200 ευρώ για τον φορολογούμενο και τα εξαρτώμενα μέλη του, εφόσον είναι: i) πρόσωπα με τουλάχιστον 67% αναπηρία, ii) ανάπηροι αξιωματικοί και οπλίτες οι οποίοι έχουν αποστρατευτεί ή/και αξιωματικοί, οι οποίοι υπέστησαν τραύμα ή νόσημα που επήλθε λόγω κακουχιών σε πολεμική περίοδο, iii) θύματα πολέμου ή τρομοκρατικών ενεργειών που δικαιούνται να λαμβάνουν σύνταξη από πολεμική αιτία, συμπεριλαμβανομένων μελών των οικογενειών αξιωματικών και οπλιτών που απεβίωσαν κατά την εκτέλεση διατεταγμένης υπηρεσίας, τα οποία δικαιούνται να λαμβάνουν σύνταξη από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, iv) πρόσωπα που δικαιούνται σύνταξη από το δημόσιο ταμείο ως ανάπηροι ή θύματα εθνικής αντίστασης ή εμφυλίου πολέμου (άρθρο 17 του ν.4172/2013).

Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη επιβατικών αυτοκινήτων δεν εφαρμόζεται για επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης που είναι ειδικά διασκευασμένα για κινητικά ανάπηρους (περ. γ της παρ. 1 του άρθρου 31 του ν.4172/2013) και δεν λαμβάνεται υπόψη η δαπάνη απόκτησης για τα αυτοκίνητα αυτά (περ. στ' του άρθρου 33 του ν.4172/2013).

Δεν εφαρμόζεται η αντικειμενική δαπάνη η οποία προκύπτει βάσει επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης αναπήρου, το οποίο απαλλάσσεται από τα τέλη κυκλοφορίας (περ. α' του άρθρου 33 του ν.4172/2013).

Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη που καταβάλλεται για οικιακούς βοηθούς δεν εφαρμόζεται, όταν ο φορολογούμενος ή πρόσωπο που συνοικεί με αυτόν και τον βαρύνει έχει αναπηρία 67% και πάνω από διανοητική καθυστέρηση ή φυσική αναπηρία ή είναι ηλικίας άνω των 65 ετών και απασχολεί ένα νοσοκόμο (περ. ε' του άρθρου 31 του ν.4172/2013).

Οι ετήσιες αντικειμενικές δαπάνες για συνταξιούχους που έχουν υπερβεί το 65^ο έτος της ηλικίας τους εφαρμόζονται μειωμένες κατά 30% των όσων προκύπτουν βάσει των διατάξεων του άρθρου 31 του ν. 4172/2013 που ορίζουν τις δαπάνες αυτές και το τεκμαρτό εισόδημα που αυτές συνεπάγονται (περ. ζ του άρθρου 33 του ν.4172/2013).

Εξαιρούνται από την επιβολή της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης και δεν προσμετρώνται τα εισοδήματα των προσώπων που είναι ολικώς τυφλοί, καθώς και των προσώπων που παρουσιάζουν βαριές κινητικές αναπηρίες σε ποσοστό 80% και άνω. Επίσης εξαιρούνται οι μακροχρόνια άνεργοι που είναι εγγεγραμμένοι στα μητρώα του ΟΑΕΔ καθώς και όσοι λαμβάνουν επίδομα ανεργίας από τον εν λόγω οργανισμό, εφόσον κατά το έτος της βεβαίωσης δεν έχουν πραγματικά εισοδήματα. Επιπλέον, εξαιρούνται και οι μακροχρόνια άνεργοι ναυτικοί που είναι εγγεγραμμένοι ιστους καταλόγους προσφερομένων προς ναυτολόγηση του Γραφείου Ευρέσεως Ναυτικής

Εργασίας, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται και οι σχετικοί κατάλογοι των Λιμενικών Αρχών που λειτουργούν ως παραρτήματά του, καθώς και όσοι λαμβάνουν επίδομα ανεργίας από τον εν λόγω Φορέα, εφόσον κατά το χρόνο βεβαίωσης δεν έχουν πραγματικά εισοδήματα (παρ. 2 του άρθρου 43^Α του ν. 4172/2013).

Από το οικονομικό έτος 2013 (χρήση 2012) και εφεξής, εξαιρούνται από την επιβολή του τέλους επιτηδεύματος τα πρόσωπα που ασκούν ατομική εμπορική επιχείρηση ή ελεύθεριο επάγγελμα και παρουσιάζουν αναπηρία ίση ή μεγαλύτερη του 80% (άρθρο 31 του ν. 3986/2011).

Από την επιβολή του φόρου πολυτελούς διαβίωσης εξαιρούνται τα επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης αναπήρων, τα οποία απαλλάσσονται από τα τέλη κυκλοφορίας (άρθρο 44 του ν. 4111/2013).

β. Φορολογία κεφαλαίου και περιουσιολογίου

Φορολογία ακίνητης περιουσίας

Προβλέπεται η χορήγηση έκπτωσης από τον Ενιαίο Φόρο Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝ.Φ.Ι.Α) σε ποσοστό 50% ή σε ποσοστό 100% για ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, εφόσον πληρούνται σωρευτικά συγκεκριμένα περιουσιακά και εισοδηματικά κριτήρια. Συγκεκριμένα:

i) Έκπτωση 50% από το φόρο προβλέπεται για φορολογούμενους με οικογενειακό εισόδημα μέχρι 9.000 ευρώ, προσαυξημένο κατά 1.000 ευρώ για την/τον σύζυγο και κάθε εξαρτώμενο μέλος, και συνολική επιφάνεια κτισμάτων μέχρι 150 τ.μ., εφόσον η συνολική αξία ακίνητης περιουσίας δεν υπερβαίνει το ποσό των 85.000 ευρώ για τον άγαμο, 150.000 ευρώ για τον έγγαμο και τη σύζυγό του ή τη μονογονεϊκή οικογένεια με ένα εξαρτώμενο τέκνο και 200.000 ευρώ για τον έγγαμο, τη σύζυγό του και τα εξαρτώμενα τέκνα τους ή τη μονογονεϊκή οικογένεια με δύο εξαρτώμενα τέκνα.

ii) Έκπτωση 100% από το φόρο (απαλλαγή) προβλέπεται για τρίτεκνους, πολύτεκνους και τα άτομα με ειδικές ανάγκες με ποσοστό άνω του 80%, και εισόδημα ως 12.000 ευρώ που προσαυξάνεται κατά 1.000 ευρώ για τη σύζυγο και κάθε προστατευόμενο τέκνο, εφόσον η συνολική έκταση της ακίνητης περιουσίας τους δεν υπερβαίνει τα 150 τ.μ..

Έκπτωση 50%	Έτος	Αριθμός δικαιούχων	Ποσό έκπτωσης
	2016	1.025.661	80.378.523 €
Έκπτωση 100%	Έτος	Αριθμός δικαιούχων	Ποσό απαλλαγής
	2016	44.975	8.121.233 €

Διαθέσιμα στοιχεία (εκκαθάριση του ΕΝ.Φ.Ι.Α. έτους 2016) από την ΑΑΔΕ – Δ/νση Φορολογίας Κεφαλαίου και Περιουσιολογίου

Φορολογία μεταβίβασης κεφαλαίου (κληρονομιών, δωρεών, γονικών παροχών και μεταβίβασης ακινήτων)

Όταν ο κληρονόμος ή κληροδόχος ή δωρεοδόχος ή το τέκνο έχει αναπηρία κατά ποσοστό 67% και άνω, ο φόρος που αναλογεί στην αξία της μεταβιβαζόμενης –αιτία

θανάτου- κληρονομιάς, δωρεάς, γονικής παροχής περιουσίας μειώνεται κατά ποσοστό 10%, με εξαίρεση τις δωρεές ή γονικές παροχές χρηματικών ποσών οι οποίες φορολογούνται αυτοτελώς (παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 3815/2010).

Η απαλλαγή του έγγαμου από το φόρο μεταβίβασης λόγω αγοράς πρώτης κατοικίας (δηλ. του ποσού των 250.000 ευρώ για αγορά κατοικίας ή του ποσού των 100.000 ευρώ για αγορά οικοπέδου) παρέχεται και στον άγαμο ενήλικο με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67% ή σε έγγαμο που έχει προστατευόμενα τέκνα με την ίδια αναπηρία, ανεξάρτητα από την ηλικία τους. Επίσης, το προαναφερόμενο ποσό για την αγορά πρώτης κατοικίας προσαυξάνεται επιπλέον κατά 25.000 ευρώ για τον έγγαμο που παρουσιάζει αναπηρία τουλάχιστον 67% (παρ.1 του άρθρου 21 του ν. 3842/2010).

γ. Έμμεση φορολογία

ΦΠΑ

Υπάγονται σε μειωμένο συντελεστή 13% βασικά προϊόντα ευρείας κατανάλωσης, ο ιατρικός εξοπλισμός, τα ιατρικά βοηθήματα και εξαρτήματα που χρησιμοποιούνται για την ανακούφιση ή/και την εξυπηρέτηση των ΑμεΑ. Στον μειωμένο συντελεστή υπάγεται επίσης η παροχή υπηρεσιών κατ' οίκον φροντίδας για τα παιδιά, τους ηλικιωμένους, τους ασθενείς και τα άτομα με αναπηρίες. (ν.2859/2000, Παράρτημα ΙΙΙ).

Ο υπερμειωμένος συντελεστής 6% ισχύει για τα φάρμακα και τα εμβόλια των δασμολογικών κλάσεων 3003, 3004 και 3002 αντίστοιχα καθώς και για τα βιβλία για παιδιά (Δ.Κ. ΕΧ 4903).

Στο πλαίσιο αντιμετώπισης της προσφυγικής κρίσης απαλλάσσονται οι παραδόσεις αγαθών και υπηρεσιών που πραγματοποιούνται για την παροχή βοήθειας προς τους πρόσφυγες (άρθρο 73 του ν. 4375/2016 και άρθρο 50 του ν.4410/2016). Επίσης παραμένει η κατά 30% μείωση των συντελεστών ΦΠΑ μέχρι 31.12.2017 για τα νησιά των Νομών Έβρου, Λέσβου, Χίου, Σάμου, Δωδεκανήσου (πλην της Ρόδου και της Καρπάθου), τα οποία υποδέχονται μεγάλα ρεύματα μεταναστών (άρθρο 118 του ν. 4446/2016).

Δεν απαιτείται αυτοπαράδοση για τα είδη σίτισης που παραδίδονται στο Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων και στο Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, προκειμένου να διανεμηθούν περαιτέρω σε σχολεία για την αντιμετώπιση του παιδικού υποσιτισμού (άρθρο 7 του ν. 4474/2017).

Προβλέπονται επιμέρους απαλλαγές από τον ΦΠΑ, πολλές εκ των οποίων ευνοούν ευπαθείς ομάδες και συμβάλλουν στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής και κοινωνικής πρόνοιας (άρθρο 22 του ν.2859/2000): i) απαλλάσσεται από τον ΦΠΑ η παροχή υπηρεσιών και η παράδοση αγαθών που συνδέονται στενά με την κοινωνική πρόνοια και ασφάλιση, καθώς και την προστασία των παιδιών και των νέων, που πραγματοποιούνται από ΝΠΔΔ ή άλλους οργανισμούς ή ιδρύματα, αναγνωρισμένα από το κράτος (περ. θ της παρ. 1 του άρθρου 22 του ν.2859/2000), όπως η παροχή υπηρεσιών από ιδρύματα για παιδιά με βαριά νοητική υστέρηση και ψυχικές διαταραχές, από τα ΚΗΦΗ, τα ΚΔΑΠ και τα ΚΔΑΠ-ΜΕΑ, τις ΜΨΥ, ii) απαλλάσσεται η διάθεση (πχ σε εκπαιδευτήρια, νοσοκομεία) προσωπικού από νομικά πρόσωπα θρησκευτικού ή φιλοσοφικού χαρακτήρα για νοσοκομειακή και ιατρική περίθαλψη και διάγνωση, για κοινωνική πρόνοια, ασφάλιση και προστασία παιδιών και νέων (περ. ιζ της παρ. 1 του άρθρου 22 του ν.2859/2000).

Τέλη και Ειδικές φορολογίες

Παρέχεται απαλλαγή από τέλη κυκλοφορίας για οχήματα που ανήκουν σε ανάπηρους Έλληνες πολίτες ή πολίτες της ΕΕ ορισμένων κατηγοριών (άρθρο 16 του 1798/1988 όπως ισχύει).

Δεν υπόκεινται σε τέλη χαρτοσήμου οι αποδείξεις πληρωμής βοηθημάτων σε οικονομικά αδύνατους ή παθόντες από θεομηνίες ή άλλες αιτίες (άρθρο 20 του Κώδικα Νόμων Τελών Χαρτοσήμου).

2. Τελωνειακές ευνοϊκές ρυθμίσεις

α. Απαλλαγές από το τέλος ταξινόμησης αυτοκινήτων

Απαλλάσσονται από το τέλος ταξινόμησης αυτοκίνητα μέχρι 2.000 κ.ε. που παραλαμβάνονται για προσωπική και οικογενειακή χρήση από πολύτεκνους γονείς (άρθρο 36 του ν. 1563/1985, όπως έχει τροποποιηθεί με το άρθρο 12 του ν. 3220/2004, το άρθρο 2 του ν. 3583/2007 και το άρθρο 20 του ν. 4110/2013 και ισχύει) και από γονείς ή γονέα με τρία ανήλικα ή προστατευόμενα τέκνα (παρ. 2 του άρθρου 1 του ν.3454/2006).

Πολύτεκνοι γονείς	Έτος	Ποσό απαλλαγής
	2015	2.768.236 €
Τρίτεκνοι γονείς	Έτος	Ποσό απαλλαγής
	2015	15.741.029 €

Διάθεσιμα ποσοτικά στοιχεία από την ΑΑΔΕ – Δ/ση Δασμολογικών και Φορολογικών Απαλλαγών

Απαλλάσσονται από το τέλος ταξινόμησης επιβατικά αυτοκίνητα για ανάπηρους Έλληνες πολίτες και πολίτες των άλλων κρατών της Ε.Ε. με κατοικία στην Ελλάδα, οι οποίοι εμπίπτουν σε μια από τις κατηγορίες παθήσεων των οικείων διατάξεων και εφόσον γνωματεύει θετικά η αρμόδια υγειονομική επιτροπή (άρθρο 16 του ν. 1798/88 όπως ισχύει), καθώς επίσης επιβατικά αυτοκίνητα που προορίζονται για ανάπηρους πολέμου αξιωματικούς και οπλίτες (άρθρο 1 του ν. 490/76 όπως ισχύει) και στελέχη και αξιωματικούς των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας που έχουν τεθεί σε κατάσταση πολεμικής διαθεσιμότητας ή μόνιμης διαθεσιμότητας και δεν λαμβάνουν σύνταξη (άρθρο 59 του ν.4407/2016).

-Ανάπηροι που εμπίπτουν στις διατάξεις του αρ. 16 του ν.1798/88 -Ανάπηροι πολέμου αξιωματικοί και οπλίτες -Στελέχη και αξιωματικοί των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας που έχουν τεθεί σε κατάσταση πολεμικής διαθεσιμότητας ή μόνιμης διαθεσιμότητας	Έτος	Ποσό απαλλαγής
	2015	3.335.928 €

Διάθεσιμα ποσοτικά στοιχεία από την ΑΑΔΕ – Δ/ση Δασμολογικών και Φορολογικών Απαλλαγών

β. Απαλλαγές από τον Φ.Π.Α.

Απαλλάσσονται από τον Φ.Π.Α: i) τα είδη πρώτης ανάγκης (όπως τα τρόφιμα, τα φάρμακα, τα ενδύματα και τα κλινოსκεπάσματα) που αποκτούν δωρεάν και εισάγουν δημόσιες υπηρεσίες και οργανισμοί ή άλλα εγκεκριμένα κοινωφελή ή φιλανθρωπικά νομικά πρόσωπα, προκειμένου να τα διανείμουν δωρεάν σε απόρους και ii) τα υλικά εξοπλισμού και είδη γραφείου, που προσφέρονται δωρεάν από πρόσωπα ή οργανισμούς εγκαταστημένους σε άλλη χώρα και χωρίς καμία πρόθεση εμπορικής εκμετάλλευσης από μέρους του δωρητή, σε εγκεκριμένα κοινωφελή ή φιλανθρωπικά νομικά πρόσωπα, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για τις ανάγκες της λειτουργίας τους και την επίτευξη των κοινωφελών ή φιλανθρωπικών σκοπών τους (άρθρα 38-42 του ν. 1684/1987 με τον οποίο ενσωματώθηκαν οι απαλλακτικές περί ΦΠΑ διατάξεις της Οδηγίας 83/181/ΕΚ η οποία κωδικοποιήθηκε με την Οδηγία 2009/132/ΕΕ).

Απαλλάσσεται από τον Φ.Π.Α. η εισαγωγή των αντικειμένων, που έχουν ειδικά επινοηθεί για την εκπαίδευση, την εργασία ή την κοινωνική προαγωγή των τυφλών και άλλων προσώπων που μειονεκτούν σωματικά ή διανοητικά, είτε στην περίπτωση που τα αντικείμενα αυτά εισάγονται από ιδρύματα/οργανισμούς που δραστηριοποιούνται στην εκπαίδευση και στη μέριμνα για τα πρόσωπα αυτά, είτε στην περίπτωση που προσφέρονται δωρεάν και χωρίς πρόθεση εμπορικής εκμετάλλευσης σε ένα τέτοιο ίδρυμα/οργανισμό (άρθρα 43-45 του ν. 1684/1987).

Απαλλάσσεται από τον ΦΠΑ η παράδοση αγαθών σε πλοία και πλωτά μέσα του ελληνικού Δημοσίου και σε πολεμικά πλοία των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΝΑΤΟ, για την κάλυψη αναγκών των προσφύγων που περιουλλέγουν (υποπερ. ιγ της περ. στ της παρ.1 του άρθρου 27 του ν. 2859/2000 όπως συμπληρώθηκε με την παρ.4 του άρθρου 73 του ν. 4375/2016).

3. Δημοσιονομικές ευνοϊκές ρυθμίσεις

3.1. Πρόσβαση σε επαρκή θέρμανση

Το Υπουργείο Οικονομικών χορηγεί επίδομα θέρμανσης σε φυσικά πρόσωπα, τα οποία για τη θέρμανσή τους καταναλώνουν πετρέλαιο εσωτερικής καύσης θέρμανσης και πληρούν συγκεκριμένα εισοδηματικά και περιουσιακά κριτήρια (παρ. 8 του άρθρου 36 του ν. 3986/2011 όπως ισχύει – ΠΟΛ 1189/19.12.2016 [ΦΕΚ 4076/Β]).

Το ετήσιο συνολικό εισόδημα για τον άγαμο δικαιούχο ορίζεται στις 12.000 ευρώ και η συνολική αξία της ακίνητης περιουσίας του δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 100.000 ευρώ. Για τον έγγαμο δικαιούχο και για πρόσωπα που έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης (με κοινή φορολογική δήλωση) το ετήσιο συνολικό εισόδημα ορίζεται στις 20.000 ευρώ προσαυξανόμενο κατά 2.000 ευρώ για κάθε τέκνο και η συνολική αξία της ακίνητης περιουσίας δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 200.000 ευρώ. Για τη μονογονεϊκή οικογένεια το ετήσιο συνολικό εισόδημα ορίζεται στις 22.000 ευρώ προσαυξανόμενο κατά 2.000 ευρώ για κάθε τέκνο μετά το πρώτο και η συνολική αξία της ακίνητης περιουσίας δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 200.000 ευρώ.

Το ύψος του επιδόματος ποικίλει ανάλογα με τη ζώνη στην οποία ανήκει ο νομός κατοικίας του δικαιούχου (πχ μεγαλύτερο όφελος έχουν οι ορεινοί νομοί της χώρας λόγω ανάγκης για μεγαλύτερη κατανάλωση πετρελαίου θέρμανσης).

Έτος	Αριθμός δικαιούχων	Καταβληθέντα ποσά	Εκτίμηση
2016	516.049	106.133.359,52 €	-
2017	380.392*	60.582.855,57 €*	105.000.000 €

Διαθέσιμα ποσοτικά στοιχεία από το ΓΛΚ – Δ/ση Προϋπολογισμού Γεν. Κυβέρνησης και από την ΑΑΔΕ – Δ/ση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης(*στοιχεία από αιτήσεις που υποβλήθηκαν μέχρι 31.12.2016)

Η προκαλούμενη δαπάνη από την παροχή του επιδόματος θέρμανσης βαρύνει τον ετήσιο Τακτικό Κρατικό Προϋπολογισμό.

3.2. Συνταξιοδοτικές εννοϊκές ρυθμίσεις για τους συνταξιούχους του Δημοσίου

α. Εννοϊκές προϋποθέσεις συνταξιοδότησης

(άρθρα 1, 15 {παρ. 6}, 16 και 17 του Π.Δ. 169/2007 όπως ισχύουν)

Αρκεί πενταετής πραγματική συντάξιμη υπηρεσία για την καταβολή σύνταξης, ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας, σε περίπτωση που ο υπάλληλος απολυθεί για σωματική ή διανοητική ανικανότητα η οποία δεν οφείλεται στην υπηρεσία.

Δεν απαιτείται ούτε η πενταετής συντάξιμη υπηρεσία για την καταβολή σύνταξης, σε περίπτωση που η σωματική ή διανοητική ανικανότητα προκλήθηκε εξαιτίας της Υπηρεσίας.

Αρκεί 15ετής πραγματική συντάξιμη υπηρεσία για καταβολή πλήρους σύνταξης για μια σειρά περιπτώσεων ασθενειών, εφόσον συντρέχει ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67%.

β. Καταβολή επιδομάτων (άρθρο 54 του Π.Δ. 169/2007 όπως ισχύει).

Οι συνταξιούχοι του Δημοσίου με βαριές αναπηρίες (τυφλοί, παραπληγικοί, νεφροπαθείς, πάσχοντες από διάφορων τύπων αναιμίες, μεταμοσχευθέντες κλπ) συμπληρωματικά με τη μηνιαία τους σύνταξη δικαιούνται και μηνιαίο προσωπικό και αμεταβίβαστο επίδομα ανικανότητας ύψους 406 ευρώ, το οποίο υπολογίζεται ως ποσοστό επί του μηνιαίου βασικού μισθού του λοχαγού. Προκειμένου να προστατευτούν περαιτέρω οι ανάπηροι συνταξιούχοι, με τον ν. 4151/2013 (άρθρο 2, παρ. 5) διατηρήθηκε ως βάση υπολογισμού του επιδόματος ο μηνιαίος βασικός μισθός του λοχαγού όπως είχε διαμορφωθεί πριν τις μειώσεις του ν.4093/2012.

Επίδομα ανικανότητας	Έτος	Αριθμός δικαιούχων	Καταβληθέν ποσό
	2016	1.248	5.652.622,04 €

Διαθέσιμα ποσοτικά στοιχεία από τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων

Το Επίδομα Κοινωνικής Αλληλεγγύης Συνταξιούχων (ΕΚΑΣ) που θεσπίστηκε με τον ν. 2453/1997 (άρθρο 1) για τους χαμηλοσυνταξιούχους του Δημοσίου καταβάλλεται με τα εισοδηματικά κριτήρια που ορίζουν οι διατάξεις των πρόσφατων νόμων 4387/2016 (άρθρο 92) και 4393/2016 (παρ. 9, άρθρο 2) για την χρονική περίοδο από 1.6.2016 έως τις 31.12.2019. Τα ποσά του ΕΚΑΣ ανά συνολικό ποσό εισοδήματος ισχύουν ως εξής:

Συνολικό ποσό εισοδήματος	Μηνιαίο ποσό ΕΚΑΣ
Έως 7.216,00 €	230,00 €
Από 7.216,01 μέχρι 7.518,00 €	172,50 €
Από 7.518,01 μέχρι 7.720,00 €	115,00 €
Από 7.720,01 μέχρι 7.972,00 €	57,50 €

Για τον προσδιορισμό του εισοδήματος δεν λαμβάνονται υπόψη τα ποσά που αντιστοιχούν στη σύνταξη αναπήρων, θυμάτων πολεμικής περιόδου και κατά την εκτέλεση της στρατιωτικής υπηρεσίας, θυμάτων τρομοκρατίας, καθώς και στα προνοιακά βοηθήματα.

γ. Εξαιρέση από τις περικοπές και από την αύξηση του ορίου ηλικίας για συνταξιοδότηση

(νόμοι 3865/2010, 4002/2011, 4024/2011, 4051/2012, 4093/2012, 4111/2013, 4336/2015, 4387/2016)

Προκειμένου να διαφυλαχθεί το εισόδημα των ατόμων με αναπηρίες, το οποίο προέρχεται από συντάξεις, λόγω αυξημένων οικονομικών αναγκών, τα πρόσωπα αυτά εξαιρέθηκαν από το σύνολο των περικοπών που επιβλήθηκαν στις συντάξεις του Δημοσίου (ν.3865/2010, 4002/2011, 4024/2011, 4051/2012, 4093/2012, 4111/2013). Οι εξαιρέσεις ποικίλουν κατά περίπτωση ανάλογα με το ποσοστό αναπηρίας.

Επιπλέον οι ανάπηροι συνταξιούχοι του Δημοσίου εξαιρέθηκαν από την κράτηση εισφοράς υπέρ του Ασφαλιστικού Κεφαλαίου Αλληλεγγύης Γενεών (ΑΚΑΓΕ).

	Έτος	Αριθμός δικαιούχων	Ποσό απαλλαγής
Εξαιρέσεις από τις περικοπές των συντάξεων	2016	20.698	14.611.961,48 €
Εξαιρέση από την κράτηση εισφοράς υπέρ ΑΚΑΓΕ			3.316.250,01 €

Διαθέσιμα ποσοτικά στοιχεία από τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων

Η σύνταξη των ανάπηρων συνταξιούχων με ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω συνεχίζει να προσαυξάνεται με το ποσό των δώρων εορτών Χριστουγέννων, Πάσχα και επιδόματος αδείας.

Εξαιρέση από τις περικοπές των δώρων εορτών Χριστουγέννων, Πάσχα και επιδόματος αδείας	Έτος	Αριθμός δικαιούχων	Ποσό απαλλαγής
	2016	7.465	6.105.723,58 €

Διαθέσιμα ποσοτικά στοιχεία από τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων

Οι ανάπηροι συνταξιούχοι του Δημοσίου λαμβάνουν το κατώτατο όριο σύνταξης του Δημοσίου, ανεξαρτήτως ηλικίας, αφού με τις διατάξεις του ν.4336/2015 εξαιρέθηκαν από τη συμπλήρωση του 67^{ου} έτους ηλικίας ως απαραίτητης προϋπόθεσης για την καταβολή του κατώτατου ορίου σύνταξης στους λοιπούς συνταξιούχους του Δημοσίου. Επίσης εξαιρέθηκαν και από την αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης.

Επίσης αν πληρούν τα προαναφερόμενα εισοδηματικά κριτήρια χορήγησης του ΕΚΑΣ και έχουν αναπηρία 80% και άνω, δικαιούνται να λαμβάνουν το ΕΚΑΣ ανεξαρτήτου ορίου ηλικίας ενώ οι λοιποί συνταξιούχοι υποχρεούνται να έχουν συμπληρώσει το 65^ο έτος της ηλικίας τους (περ. α της παρ. 1 του άρθρου 92 του ν.4387/2016).

1.1.7 Πρόσβαση στη Δικαιοσύνη - Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

➤ Το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στο πλαίσιο της καταπολέμησης του Ρατσισμού και της Ξενοφοβίας προέβη στην: Σύσταση με τον Ν. 4356/2015 «**Εθνικού Συμβουλίου κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας**», στο οποίο πέραν των συναρμόδιων υπουργείων και των υπηρεσιών της ΕΛ.ΑΣ, συμμετέχουν η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, το Δίκτυο Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας (στο οποίο μετέχουν 36 ΜΚΟ) και η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, με τη συνδρομή του Συνηγόρου του Πολίτη. Το Συμβούλιο έχει ως αντικείμενο τη χάραξη πολιτικών κατά του ρατσισμού, το συντονισμό των εμπλεκόμενων φορέων και υπηρεσιών, την επίβλεψη της εφαρμογής της εθνικής νομοθεσίας και της συμμόρφωσής της με διεθνείς και ευρωπαϊκούς κανόνες και βέλτιστες πρακτικές, καθώς και την ανάπτυξη σχετικών πρωτοβουλιών σε όλο το φάσμα της Διοίκησης. Επιπλέον, το Συμβούλιο θα εκπονήσει, για πρώτη φορά, ένα ολοκληρωμένο Εθνικό Σχέδιο Δράσης κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας.

➤ Συνεργασία του Υπουργείου Δικαιοσύνης, μέσω ειδικών προγραμμάτων, με το **Συμβούλιο της Ευρώπης και το Γραφείο Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΟΔΙHR) του ΟΑΣΕ**, σε θέματα εκπαίδευσης δικαστών και εισαγγελέων, καταγραφής, καθώς και ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης.

Ειδικότερα, το Υπουργείο Δικαιοσύνης συμμετέχει ως εταίρος του ΟΔΙHR στο έργο «Οικοδομώντας μια ολοκληρωμένη Ανταπόκριση της Ποινικής Δικαιοσύνης προς τα εγκλήματα μίσους», το οποίο χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και έχει

διάρκεια δύο ετών (Φεβρουάριος 2017 – Φεβρουάριος 2019). Στο πλαίσιο του εν λόγω προγράμματος θα υλοποιηθούν οι παρακάτω δράσεις:

- α. Βελτίωση της κοινής βάσης δεδομένων που τηρεί το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Δ.Α.Δ. με την ΕΛ.ΑΣ. για τα ρατσιστικά εγκλήματα.
- β. Σύνταξη ενός πρωτοκόλλου που θα διέπει όλη τη Διοίκηση για την πρόληψη και αντιμετώπιση των ρατσιστικών εγκλημάτων και
- γ. Σύνταξη ενός ειδικότερου (υπο-)πρωτοκόλλου για την ποινική αντιμετώπιση των ρατσιστικών εγκλημάτων από την αστυνομία, τις εισαγγελίες και τα δικαστήρια.
- δ. Υλοποίηση του προγράμματος ΡΑΗCT, σύμφωνα με όσα ειδικότερα θα συμφωνηθούν με την Εθνική Σχολή Δικαστών.

Παράλληλα, προωθεί τα παρακάτω μέτρα πολιτικής:

1.1.7.1 Εξορθολογισμός των θεσμικών εμποδίων και κωλυμάτων που αφορούν την επαγγελματική επανένταξη αποφυλακισμένων

Συγκρότηση Ομάδας Εργασίας με αντικείμενο την καταγραφή, ταξινόμηση, αξιολόγηση και τον εξορθολογισμό των κωλυμάτων και εν γένει θεσμικών εμποδίων επαγγελματικής (επαν)ένταξης αποφυλακισμένων και εν γένει ποινικώς διωχθέντων προσώπων.

1.1.7.2 Υποστήριξη ορισμένου αριθμού αποφυλακισμένων/ κάλυψη βασικών αναγκών

Εξασφάλιση διαμονής, σίτισης, μετακίνησης και άλλων εξόδων βιοπορισμού ορισμένου αριθμού αποφυλακισμένων για το πρώτο χρονικό διάστημα μετά την αποφυλάκιση. Χορήγηση επιδόματος σε κάποιες κατηγορίες εξυπηρετούμενων.
Εμπλεκόμενοι φορείς : ΕΠΑΝΟΔΟΣ (ΝΠΙΔ)

1.1.7.3 Παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής

Παροχή υπηρεσιών νομικής και επαγγελματικής συμβουλευτικής και στήριξη των ατόμων που αποφυλακίζονται.
Εμπλεκόμενοι φορείς: ΕΠΑΝΟΔΟΣ (ΝΠΙΔ)

1.1.7.4 Ενίσχυση των δεσμών με την οικογένεια μέσω της διεύρυνσης και της αναβάθμισης των επισκεπτηρίων

Εισαγωγή του θεσμού του παιδικού επισκεπτηρίου και του ηλεκτρονικού επισκεπτηρίου μέσω ηλεκτρονικού συστήματος skype, ώστε να καταστεί ευχερέστερη η επικοινωνία των κρατούμενων με τις οικογένειές τους.

1.1.7.5 Παροχή Νομικής υποστήριξης στους αιτούντες διεθνή προστασία- και προσφεύγουν στο δεύτερο βαθμό -Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής

Το μέτρο, περιλαμβάνει την παροχή δωρεάν νομικής συνδρομής, στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας σε δεύτερο βαθμό, σε αιτούντες διεθνή προστασία.

Οι νομικές υπηρεσίες συνίστανται σε:

- σύνταξη και κατάθεση προσφυγής, εφόσον έχει ήδη ασκηθεί,
- παράσταση ενώπιον της αρμόδιας Επιτροπής Προσφυγών, εφόσον ο αιτών κληθεί σε προφορική ακρόαση,
- σύνταξη και κατάθεση υπομνήματος και κάθε άλλου απαιτούμενου εγγράφου ή στοιχείου,
- πραγματοποίηση συσκέψεων με τον αιτούντα για την κατάλληλη προετοιμασία της υπόθεσής του.

Ωφελοόμενοι: αιτούντες διεθνή προστασία που ασκούν προσφυγή κατά απορριπτικής απόφασης πρώτου βαθμού.

Εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής / Υπηρεσία Ασύλου

Πηγές χρηματοδότησης: Ευρωπαϊκό Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης,

1.1.7.6 Κοινωνική πρόληψη της παραβατικότητας

Υλοποίηση ολοκληρωμένης εκπαιδευτικής παρέμβασης σε θέματα κοινωνικής διαμεσολάβησης και προληπτικής ασφάλειας σε επιλεγμένες περιοχές - στόχους της χώρας.

Το πλαίσιο του προτεινόμενου μέτρου για την ολοκληρωμένη εκπαίδευση αστυνομικού προσωπικού σε θέματα προληπτικής ασφάλειας και κοινωνικής διαμεσολάβησης Ρομά σε πέντε περιοχές - στόχους της χώρας έχει σκοπό τον κοινωνικό διάλογο και την διαχείριση του κοινωνικού αποκλεισμού των Ρομά, μέσω της ενίσχυσης της αμοιβαίας ευαισθητοποίησης, της όσμωσης και της αλληλοκατανόησης μεταξύ της τοπικής κοινότητας Ρομά, της τοπικής κοινωνίας και των Αρχών Προστασίας του πολίτη.

Περιλαμβάνει α) τον καθορισμό Ομάδας Παρέμβασης (75 αστυνομικοί σε 5 υποομάδες των 15) που θα πλαισιώνεται από προσωπικό της Δημοτικής Αστυνομίας και της ΕΛΑΣ, επιφορτισμένο με καθήκοντα αντιμετώπισης περιστατικών ρατσιστικής βίας, β) τον καθορισμό περιοχών - στόχων (για τις 5 κοινότητες Ρομά, όπου υλοποιείται το Πρόγραμμα Μετεγκατάστασής τους από την Ειδ. Γραμματεία για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά). Η εφαρμογή του δε κλιμακώνεται σε τρεις άξονες: 1. της Μελέτης του Πεδίου, 2. της Εκπαίδευσης Αστυνομικού Προσωπικού σε θέματα Κοινωνικής Διαμεσολάβησης Ρομά και Προληπτικής Ασφάλειας, και 3. της Πιλοτικής Εφαρμογής της Εκπαίδευσης του Αστυνομικού προσωπικού εντός του Πεδίου.

1.1.7.7 Πρόσβαση σε δραστηριότητες πολιτισμού και αναψυχής - Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

Το Υπουργείο Πολιτισμού έχει ήδη αναπτύξει δραστηριότητα σε τομείς που σχετίζονται με δράσεις κοινωνικής ένταξης και κοινωνικής συνοχής. Το 2016 αναθεωρήθηκε το θεσμικό πλαίσιο ελεύθερας εισόδου σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία. Σύμφωνα με το νέο πλαίσιο, μεταξύ των κατηγοριών επισκεπτών που δικαιούνται ελεύθερη είσοδο, με την επίδειξη του κατά περίπτωση απαιτούμενου πιστοποιητικού, περιλαμβάνονται οι νέοι ηλικίας έως 18 ετών, τα άτομα με αναπηρία (67% και άνω), οι γονείς πολυτέκνων, τριτέκνων και μονογονεϊκών οικογενειών, οι κάτοχοι κάρτας

αλληλεγγύης και οι κάτοχοι ενεργού κάρτας ανεργίας. Είσοδο με μειωμένο (κατά 50%) εισιτήριο δικαιούνται τα άτομα άνω των 65 ετών. Τέλος, σε ομάδες προσφύγων, μεταναστών, ατόμων σε διαδικασία απεξάρτησης και λοιπών ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού, χορηγείται κατ' εξαίρεση ελεύθερη είσοδος σε συγκεκριμένους κάθε φορά χώρους και ημερομηνίες, ύστερα από έγκριση του σχετικού αιτήματός τους από τη Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Παράλληλα, οι υπηρεσίες του Υπουργείου έχουν σχεδιάσει σε πανελλαδικό επίπεδο, πλήθος μουσειοπαιδαγωγικών δράσεων, που πραγματοποιούνται σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία με αποδέκτες διαφορετικές ομάδες του κοινωνικού αποκλεισμού.

Σχεδιαζόμενες δράσεις:

- Δράσεις για την υλική και άυλη πολιτιστική κληρονομιά στοχευμένων σε ομάδες που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό. Οι δράσεις αυτές μπορούν να απευθύνονται σε διαφορετικές ευάλωτες ομάδες, όπως ΑμεΑ, ηλικιωμένοι, άνεργοι, άστεγοι, τρόφιμοι φυλακών, τοξικοεξαρτημένοι, μαθητές σε συνθήκες ακραίας φτώχειας, κακοποιημένες γυναίκες, θρησκευτικές μειονότητες, πρόσφυγες, μετανάστες, παλινოსτούντες, αθίγγανοι, κ.λπ. Οι δράσεις μπορούν να σχεδιαστούν από το εξειδικευμένο προσωπικό του Υπουργείου, σε συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία, την περιφερειακή και τοπική αυτοδιοίκηση, καθώς και άλλους εμπλεκόμενους φορείς.
- Διευκόλυνση της πρόσβασης των ευπαθών κοινωνικών ομάδων σε χώρους πολιτισμού και σύγχρονης καλλιτεχνικής δημιουργίας. Στον τομέα αυτό απαραίτητη είναι η συνεργασία με εποπτευόμενους φορείς παραγωγής σύγχρονου πολιτισμού (π.χ. Ελληνικό Φεστιβάλ, Εθνικό Θέατρο, Λυρική Σκηνή, Εθνική Πινακοθήκη, Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης κ.α.)

1.8. Πρόσβαση σε συγκοινωνίες - Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών

Η Γενική Γραμματεία Κοινωνικής Αλληλεγγύης, σε συνεργασία με τα ΚΕΠ και τις αρμόδιες υπηρεσίες των Περιφερειών, υλοποιεί πρόγραμμα χορήγησης δωρεάν ή μειωμένου δελτίου μετακίνησης για τα άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ), κατόπιν σύναψης σχετικών συμβάσεων με τους αρμόδιους συγκοινωνιακούς φορείς. Για την υλοποίηση του προγράμματος, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 του Ν. 2072/92 (Α' 125) εκδίδεται κάθε έτος κοινή υπουργική απόφαση των αρμόδιων υπουργών Οικονομικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Για τον σκοπό αυτό εγγράφονται στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης οι σχετικές πιστώσεις.

Δελτίο δωρεάν μετακίνησης χορηγείται στα ΑμεΑ που έχουν ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67% και το ατομικό τους εισόδημα δεν ξεπερνά τις 23.000 ευρώ ή το οικογενειακό τους εισόδημα δεν ξεπερνά τις 29.000 ευρώ. Επίσης, δελτίο μετακίνησης χορηγείται και στους συνοδούς των ολικά τυφλών και των ατόμων με βαριά νοητική υστέρηση με δείκτη νοημοσύνης 30 και κάτω.

Άτομα με ποσοστό αναπηρίας άνω του 67% ανεξαρτήτως εισοδήματος δικαιούνται κάρτα με την οποία παρέχεται 50% έκπτωση στα εισιτήρια των υπεραστικών λεωφορείων.

Μέτρα Πολιτικής

1.2.1. Εθνική εφαρμογή του Προγράμματος Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης

Στο πλαίσιο της πολιτικής καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού εφαρμόζεται από 01-02-2017 το πρόγραμμα Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης, αρμοδιότητας της Διεύθυνσης Καταπολέμησης της Φτώχειας²⁴ του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (άρ.235 του Ν.4389/2016 (ΦΕΚ 94 τ. Α'), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 22 του Ν.4445/2016 (ΦΕΚ 236 τ. Α') και της υπ'αρ.Γ.Δ.5οικ.2961-10 ΚΥΑ (ΦΕΚ 128 τ. Β'). Το πρόγραμμα απευθύνεται σε νοικοκυριά που διαβιώνουν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας και βασίζεται σε τρεις πυλώνες:

- α) την εισοδηματική ενίσχυση,
- β) τη διασύνδεση με συμπληρωματικές κοινωνικές υπηρεσίες, παροχές και αγαθά, και
- γ) τη διασύνδεση με υπηρεσίες ενεργοποίησης που στοχεύουν στην ένταξη ή επανένταξη των δικαιούχων στην αγορά εργασίας και στην εκπαίδευση.

Στο ανωτέρω πλαίσιο η Διεύθυνση Καταπολέμησης της Φτώχειας:

Α. Σχεδιάζει τους όρους και τις προϋποθέσεις εφαρμογής του προγράμματος. Ο 1^{ος} Πυλώνας αφορά στην εισοδηματική ενίσχυση και αποτελεί τη ραχοκοκαλιά του προγράμματος υλοποιείται ήδη από 01-02-2017 με τη συμβολή των Δήμων, των ΚΕΠ, της ΗΔΙΚΑ, των Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου και άλλων Υπηρεσιών με το συντονισμό της Διεύθυνσης Καταπολέμησης της Φτώχειας . Ο 2^{ος} Πυλώνας, αφορά στη διασύνδεση με κοινωνικές υπηρεσίες και υπηρεσίες ενεργοποίησης με στόχο την κοινωνική επανένταξη, επενδύει στη συνέργεια και τη σταδιακή δικτύωση των κύριων αρμόδιων φορέων. Στο πλαίσιο υλοποίησης του 2^{ου} Πυλώνα πραγματοποιήθηκε διασύνδεση του ΚΕΑ με:

- τις δράσεις του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοηθείας προς του Απόρους
- με την κατηγορία έκπτωσης του Κοινωνικού Οικιακού Τιμολογίου Α για κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας.
- Το Έκτακτο Ειδικό Τιμολόγιο (ΕΕΤ) της ΕΥΔΑΠ επεκτάθηκε στους δικαιούχους του Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης (ΚΕΑ) με αιτήσεις που υποβλήθηκαν τον Ιούλιο του 2017
- Στην Αττική υλοποιείται Πρόγραμμα Επιχορήγησης για την αντικατάσταση του υφιστάμενου συστήματος θέρμανσης πετρελαίου με σύστημα φυσικού αερίου

Επιπρόσθετα, το ωφελούμενο νοικοκυριό διασυνδέεται με πρόσθετες κοινωνικές υπηρεσίες και προγράμματα, εφόσον πληρούνται τα κριτήρια ένταξης έκαστου προγράμματος. Ενδεικτικά:

²⁴ Η Διεύθυνση Καταπολέμησης της Φτώχειας συστάθηκε με τον ν.4445/2016 (Α' 236) «Εθνικός Μηχανισμός Συντονισμού, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Πολιτικών Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής, ρυθμίσεις για την κοινωνική αλληλεγγύη και εφαρμοστικές διατάξεις του ν.4387/2016 (Α' 85) και άλλες διατάξεις». Σύμφωνα με τον νόμο ν.4445/2016, η Διεύθυνση Καταπολέμησης της Φτώχειας και η Διεύθυνση Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής αποτελούν τον κεντρικό πυρήνα του Εθνικού Μηχανισμού.

- Η δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη των ανασφάλιστων δικαιούχων παρέχεται ύστερα από πιστοποίηση της ασφαλιστικής ή μη ικανότητάς τους, με τη χρήση του ΑΜΚΑ.
- Στους δήμους στους οποίους έχει ληφθεί σχετική απόφαση παρέχεται κοινωνικό τιμολόγιο Δήμων/Δημοτικών Επιχειρήσεων και απαλλαγή από τα δημοτικά τέλη,

Στο πλαίσιο ανάπτυξης του **3ου Πυλώνα**, προβλέπεται αφενός η μοριοδότηση των δικαιούχων του Κ.Ε.Α., ως ευπαθούς ομάδας ανέργων, στα Προγράμματα που προκηρύσσει ο **Ο.Α.Ε.Δ.** αφετέρου η υποχρεωτική ένταξη ή επιστροφή στο εκπαιδευτικό σύστημα και στα σχολεία δεύτερης ευκαιρίας όσων δεν έχουν ολοκληρώσει την υποχρεωτική εκπαίδευση.

Β. Εποπτεύει την εφαρμογή του προγράμματος παρέχοντας διοικητική υποστήριξη στους Φορείς υλοποίησης (ΚΕΠ, Κοινωνικές Υπηρεσίες Δήμων, Κέντρα Κοινότητας) μέσω σύνταξης εγκυκλίων, εγχειριδίων οδηγών εφαρμογής και συχνών ερωτοαπαντήσεων, διεξαγωγής επιμορφωτικών σεμιναρίων αλλά και καθημερινής υποστήριξης.

Γ. Παρακολουθεί την πορεία υλοποίησης του προγράμματος, έχοντας, σε συνεργασία με την ΗΔΙΚΑ, τη δυνατότητα εξαγωγής στατιστικών στοιχείων, που αφορούν:

- Στο συνολικό αριθμό δικαιούχων νοικοκυριών και καλυπτόμενου πληθυσμού ανά Δήμο
- Στο κανάλι υποβολής της αίτησης (online, ΚΕΠ, Δήμος/Κ.Κ.) ανά Δήμο
- Στη σύνθεση των νοικοκυριών, με κατηγοριοποιήσεις που αφορούν στον αριθμό των μελών, την ηλικία, την εργασιακή κατάσταση, τη στέγαση, την εκπαίδευση, την οικονομική κατάσταση, περαιτέρω δείκτες ευαλωτότητας όπως αναπηρία, μονογονεϊκότητα, αστεγία κ.ά.
- Στον προϋπολογισμό του προγράμματος

Πιο συγκεκριμένα, στις παρακάτω ενότητες παρατίθενται συνοπτικά στατιστικά στοιχεία για: α) τις αιτήσεις που έχουν υποβληθεί στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του ΚΕΑ, β) βασικά δημογραφικά χαρακτηριστικά των νοικοκυριών που έχουν ενταχθεί στο πρόγραμμα, γ) εισοδηματικά και περιουσιακά στοιχεία των ανωτέρω νοικοκυριών, δ) το εργασιακό και εκπαιδευτικό προφίλ τους και ε) το μηνιαίο και το εκτιμώμενο ετήσιο κόστος του προγράμματος.

Τα παρεχόμενα στοιχεία αντλήθηκαν από το πληροφοριακό σύστημα του προγράμματος την 4^η Ιουλίου 2018 και αποτυπώνουν την κατάσταση, όπως διαμορφώθηκε τον μήνα Ιούνιο.

Υποβληθείσες Αιτήσεις

Στον Πίνακα 1 παρουσιάζονται βασικά συγκεντρωτικά στατιστικά στοιχεία των αιτήσεων που έχουν υποβληθεί (είτε έχουν εγκριθεί, είτε έχουν απορριφθεί), έως 04.07.2018.

Συγκεκριμένα:

- Έχουν υποβληθεί οριστικά 352.240 αιτήσεις (είτε έχουν εγκριθεί, είτε έχουν απορριφθεί).
- Από τις αιτήσεις που υπεβλήθησαν 286.807 (81% όσων έχουν υποβληθεί) έχουν εγκριθεί, ενώ 65.433 (19% όσων έχουν υποβληθεί) έχουν απορριφθεί.²⁵

Πίνακας 1: Υποδοχή, Έγκριση και Απόρριψη Αιτήσεων -Ιούλιος 2018		
	Αριθμός	%
Αιτήσεις που έχουν υποβληθεί (όσες έχουν εγκριθεί ή απορριφθεί)	352.240	-
Αιτήσεις που έχουν εγκριθεί (ως ποσοστό των αιτήσεων που έχουν υποβληθεί)	286.807	81,42
Αιτήσεις που έχουν απορριφθεί (ως ποσοστό των αιτήσεων που έχουν υποβληθεί)	65.433	18,58

Δημογραφικά χαρακτηριστικά των νοικοκυριών που έχουν ενταχθεί στο ΚΕΑ

Οι 286.807 αιτήσεις που έχουν εγκριθεί, περιλαμβάνουν συνολικά 611.614 άτομα, ή περίπου το 5,65% του πληθυσμού της Ελλάδας.

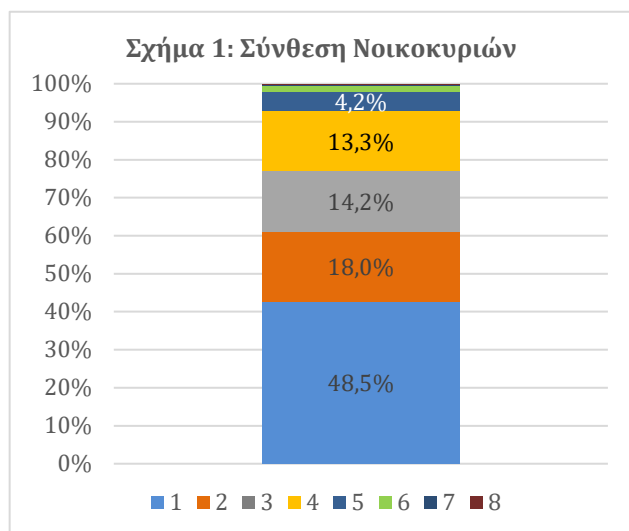
Στον Πίνακα 2 παρουσιάζονται τα βασικά δημογραφικά χαρακτηριστικά των νοικοκυριών που έχουν ενταχθεί στο ΚΕΑ. Συγκεκριμένα:

- Τα νοικοκυριά που έχουν ενταχθεί στο ΚΕΑ αποτελούνται κατά μέσο όρο από 2,13 άτομα.
- Το ποσοστό των νοικοκυριών με ανήλικα μέλη ανέρχεται σε 31% (επί των αιτήσεων που έχουν εγκριθεί). Ο μέσος αριθμός των ανήλικων μελών στα ανωτέρω νοικοκυριά είναι 1,76.
- Το ποσοστό των νοικοκυριών με μέλη άνω των 65 ετών ανέρχεται σε περίπου 10%.
- Περίπου το 18% των αιτήσεων που έχουν εγκριθεί έχουν ένα τουλάχιστον μέλος από χώρα εκτός Ελλάδας.
- Ποσοστό 41% των εγκεκριμένων αιτήσεων έχει υποβληθεί έχοντας ως κύρια αιτούσα γυναίκα ενώ 58,8% έχοντας ως κύριο αιτών άνδρα.²⁶
- Σχεδόν 7% των νοικοκυριών που έχουν ενταχθεί στο ΚΕΑ αποτελείται από μονογονεϊκές οικογένειες, ενώ το 10% των νοικοκυριών απαρτίζονται και από φιλοξενούμενα μέλη.
- Όσον αφορά στα στοιχεία διαμονής, σχεδόν το 34% των νοικοκυριών που έχουν ενταχθεί στο ΚΕΑ διαμένει σε μισθωμένη κατοικία, περίπου το 45% σε ιδιόκτητη κατοικία, κάτι παραπάνω από το 20% σε δωρεάν παραχωρημένη κατοικία, ενώ ποσοστό μικρότερο του 2% είναι άστεγοι.

²⁵Το χαμηλό ποσοστό απόρριψης είναι αποτέλεσμα της διαδικασίας υποβολής αιτήσεων: η ηλεκτρονική πλατφόρμα του ΚΕΑ παρέχει άμεση ενημέρωση στους αιτούντες κατά την διάρκεια συμπλήρωσης της αίτησης, προειδοποιώντας τους πριν από την υποβολή όταν η αίτηση δεν πληροί τα ελάχιστα κριτήρια ένταξης στο πρόγραμμα και ως εκ τούτου αποθαρρύνοντας πολλούς αιτούντες από την οριστική υποβολή αίτησης.

²⁶ Κύρια αιτούσα/κύριος αιτών: το άτομο που υποβάλλει την αίτηση για λογαριασμό του νοικοκυριού

Πίνακας 2: Δημογραφικά Χαρακτηριστικά των Νοικοκυριών		
	Αριθμός	%
Συνολικός αριθμός των νοικοκυριών που έχουν ενταχθεί στο ΚΕΑ	286.807	-
Μέσο μέγεθος των νοικοκυριών	2,13	-
Νοικοκυριά με ανήλικα μέλη (ως ποσοστό επί των εγκεκριμένων αιτήσεων)	88.714	30,93
Μέσος αριθμός των ανήλικων μελών ανά νοικοκυριό (για τα νοικοκυριά με ανήλικα μέλη)	1,76	-
Νοικοκυριά με μέλη άνω των 65 ετών (ως ποσοστό επί των εγκεκριμένων αιτήσεων)	28.464	9,92
Μέσος αριθμός των άνω των 65 ετών ανά νοικοκυριό (για τα νοικοκυριά με μέλη άνω των 65 ετών)	1,18	-
Συνολικός αριθμός ωφελούμενων νοικοκυριών με ένα τουλάχιστον μέλος από χώρα εκτός Ελλάδας (ως ποσοστό επί των εγκεκριμένων αιτήσεων)	52.108	18,17
Αριθμός ωφελούμενων νοικοκυριών με κύρια αιτούσα του νοικοκυριού γυναίκα (ως ποσοστό επί των εγκεκριμένων αιτήσεων)	117.947	41,12
Αριθμός ωφελούμενων νοικοκυριών με κύριο αιτούντα του νοικοκυριού άνδρα (ως ποσοστό επί των εγκεκριμένων αιτήσεων)	168.860	58,88
Αριθμός μονογονεϊκών οικογενειών (ως ποσοστό επί των εγκεκριμένων αιτήσεων)	20.054	6,99
Συνολικός αριθμός νοικοκυριών με ΜΟΝΟ ένα μέλος (ως ποσοστό επί των αιτήσεων που έχουν γίνει δεκτές)	139.135	48,51
Συνολικός αριθμός νοικοκυριών που έχουν φιλοξενούμενα μέλη	29.019	10,12
Συνολικός αριθμός των νοικοκυριών που έχουν γίνει δεκτά με κύριο αιτούντα ΑμεΑ (ως ποσοστό επί των εγκεκριμένων αιτήσεων)	7.448	2,60
Συνολικός αριθμός νοικοκυριών που έχουν γίνει δεκτά με ένα τουλάχιστον ΑμεΑ μέλος (ως ποσοστό επί των εγκεκριμένων αιτήσεων)	10.641	3,71
Συνολικός αριθμός των νοικοκυριών που συμμετέχουν στο πρόγραμμα του ΤΕΒΑ (ως ποσοστό επί των εγκεκριμένων αιτήσεων)	224.260	78,19
Στοιχεία Διαμονής:		
Μίσθωση	97.057	33,84
Ιδιόκτητη	128.540	44,82
Δωρεάν παραχωρημένη	56.148	19,58
Άστεγοι	5.062	1,76

Στο Σχήμα 1 απεικονίζεται η σύνθεση των νοικοκυριών που έχουν ενταχθεί στο ΚΕΑ.

- ✓ Η συντριπτική πλειονότητα, ποσοστό ύψους 48,5%, αφορά σε μονοπρόσωπα νοικοκυριά.
- ✓ Το δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό, 18%, εμφανίζουν νοικοκυριά που αποτελούνται από 2 μέλη.
- ✓ Κατ' ουσίαν, το 94% των αιτήσεων που έχουν γίνει δεκτές αφορούν νοικοκυριά με έως 4 μέλη.
- ✓ Μόνο 0,1% των νοικοκυριών αποτελούνται από 8 ή περισσότερα μέλη.

Εισοδηματικά και περιουσιακά στοιχεία των νοικοκυριών που έχουν ενταχθεί στο ΚΕΑ

Στον Πίνακα 3 παρουσιάζονται στοιχεία αναφορικά με το εισόδημα και την περιουσία των νοικοκυριών που έχουν ενταχθεί στο ΚΕΑ. Από τα 286.807 νοικοκυριά:

- 88.079 νοικοκυριά, ή το 31%, δήλωσε εισοδήματα από μισθούς ή εργασία.
- 75.481 νοικοκυριά, ή το 26%, δήλωσε εισοδήματα **ΜΟΝΟ** από κοινωνικές παροχές.
- Σημαντικός αριθμός νοικοκυριών δηλώνει ακίνητη περιουσία (περίπου το 46%), ενώ το 39% των ωφελούμενων νοικοκυριών έχει τόκους από καταθέσεις σε πιστωτικά ιδρύματα της χώρας ή του εξωτερικού.

Πίνακας 3: Στοιχεία για το Εισόδημα και την Περιουσία των Νοικοκυριών		
	Αριθμός	%
Νοικοκυριά με εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες, από πηγές κατάρτισης ή από προγράμματα εργασίας	88.079	30,71

Νοικοκυριά που δηλώνουν εισόδημα ΜΟΝΟ από κοινωνικές παροχές	75.481	26,32
Νοικοκυριά που δηλώνουν συντάξεις	5.938	2,07
Νοικοκυριά που δηλώνουν ενοίκια	2.325	0,81
Νοικοκυριά που δηλώνουν άλλα εισοδήματα	4.781	1,67
Νοικοκυριά που δηλώνουν άλλα επιδόματα	72.705	25,35
Νοικοκυριά που δηλώνουν επίδομα Ανεργίας	4.880	1,70
Νοικοκυριά που δηλώνουν ΕΚΑΣ	25	0,01
Νοικοκυριά που δηλώνουν ακίνητη περιουσία	133.783	46,65
Νοικοκυριά που δηλώνουν οχήματα	109.522	38,19
Νοικοκυριά που εισόδημα από επιχειρήσεις- ελ. Επαγγέλματα	1.444	0,50
Νοικοκυριά που δηλώνουν εισόδημα από αγροτική δραστηριότητα	2.383	0,83
Νοικοκυριά που δηλώνουν τόκους από καταθέσεις	112.492	39,22
Νοικοκυριά που δηλώνουν επενδύσεις	1.444	0,50
Νοικοκυριά που δηλώνουν ακίνητη περιουσία από το εξωτερικό	28	0,01

Αναφορικά με το **ύψος του εισοδήματος** των νοικοκυριών που έχουν ενταχθεί στο ΚΕΑ, λίγο πάνω από τα μισά νοικοκυριά εμφανίζουν μηδενικό εισόδημα.

Συγκεκριμένα:

- Το 51% είχαν μηδενικό εισόδημα
- Το 19% δηλώνει εισόδημα από 1 έως 500 ευρώ
- Το 12% δηλώνει εισόδημα από 501 έως 1.000 ευρώ
- Το 13% δηλώνει εισόδημα από 1.001 έως 2.000 ευρώ,
- Το 5% δηλώνει εισόδημα από 2.001 έως 5.000 ευρώ.

Εργασιακό και εκπαιδευτικό προφίλ των νοικοκυριών που έχουν ενταχθεί στο ΚΕΑ

Σε αυτή την ενότητα τα στοιχεία αφορούν στο σύνολο των ωφελούμενων που περιλαμβάνονται στις αιτήσεις που έχουν εγκριθεί, δηλαδή στον κύριο αιτούντα και στα υπόλοιπα μέλη που συνθέτουν το νοικοκυριό.

Σύμφωνα με τον Πίνακα 4, από τους 611.614 ωφελούμενους:

- 79.017 ή σχεδόν το 13% εργάζονται, ενώ η πλειονότητα, δηλαδή το 54,18% δηλώνουν άνεργοι (331.392 ωφελούμενοι).
- Οι συνταξιούχοι αποτελούν μόλις το 0,89% του συνόλου των δικαιούχων, ενώ πολύ μικρό είναι και το ποσοστό όσων δηλώνουν μη δυνάμενοι για εργασία (0.94%).

Πίνακας 4: Δικαιούχοι ανά Εργασιακό Καθεστώς		
	Αριθμός	%
Εργαζόμενοι	79.017	12,92
Άνεργοι	331.392	54,18
Συνταξιούχοι	5.455	0,89
Μη δυνάμενοι για εργασία	5.742	0,94

Παιδιά	163.477	26,73
Ηλικιωμένοι	9.250	1,51
Φοιτητές, σπουδαστές, φαντάροι	17.281	2,83

Από τους 532.597 δικαιούχους που ΔΕΝ εργάζονται, το 26% είναι εγγεγραμμένοι στον ΟΑΕΔ, σχεδόν το 28% δεν έχουν αριθμό μητρώου ΟΑΕΔ ενώ το 33% (ή 201.205 δικαιούχοι) είναι μη δυνάμενοι για εργασία. Στην τελευταία κατηγορία εντάσσονται σωρευτικά οι συνταξιούχοι, οι ηλικιωμένοι, τα παιδιά, οι φοιτητές/σπουδαστές/φαντάροι, καθώς και όσοι δε δύναται να εργαστούν σύμφωνα με όσα ορίζει η κ.υ.α. του προγράμματος.

Πίνακας 5: Βασικά Χαρακτηριστικά Δικαιούχων για τον 3ο Πολώνα		
	Αριθμός	%
Εγγεγραμμένοι Άνεργοι (με αριθμό μητρώου ΟΑΕΔ)	160.631	26,26
Μη εγγεγραμμένοι Άνεργοι (δηλωμένοι άνεργοι στην αίτηση του ΚΕΑ χωρίς αριθμό μητρώου ΟΑΕΔ)	170.761	27,92
Μη δυνάμενοι για εργασία	201.205	32,90
Εργαζόμενοι	79.017	12,92

Όσον αφορά στο φύλο των εγγεγραμμένων στον ΟΑΕΔ δικαιούχων του ΚΕΑ (που συνάγεται ότι αναζητούν εργασία), ποσοστό 54,43% είναι άνδρες, έναντι 45,57% που είναι γυναίκες.

Πίνακας 5.1: Εγγεγραμμένοι στον ΟΑΕΔ Δικαιούχοι ανά Φύλο		
	Αριθμός	%
Σύνολο	160.631	100.00
Άντρες	72.055	54,43
Γυναίκες	88.576	45,57

Τέλος, στον Πίνακα 6 παρουσιάζονται στοιχεία αναφορικά με το εκπαιδευτικό επίπεδο των δικαιούχων. Συγκεκριμένα:

- Το μεγαλύτερο ποσοστό, ήτοι 23,18%, αφορά δικαιούχους που έχουν ολοκληρώσει το δημοτικό, ενώ εξίσου σημαντικά ποσοστά δικαιούχων, 20,35%, και 28,74%, έχουν ολοκληρώσει μόνο την υποχρεωτική εκπαίδευση (Γυμνάσιο, Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας) ή το Γενικό/Επαγγελματικό Λύκειο αντίστοιχα.
- Το 9,2% των δικαιούχων δεν έχει ολοκληρώσει καμία βαθμίδα εκπαίδευσης, ενώ χαμηλά είναι και τα ποσοστά όσων έχουν αποφοιτήσει από κάποιο ΤΕΙ ή ΑΕΙ ή έχουν μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών (2,97%, 4,90% και 0,40% αντίστοιχα).

Πίνακας 6: Εκπαιδευτικό Επίπεδο Δικαιούχων		
	Αριθμός	%
Χωρίς εκπαίδευση	45.592	9,22

Υποχρεωτική εκπαίδευση (Δημοτικό)	114.609	23,18
Υποχρεωτική εκπαίδευση (Γυμνάσιο, Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας)	100.608	20,35
Γενικό Λύκειο	106.749	21,59
Επαγγελματικό Λύκειο, Απολυτήριο	35.334	7,15
Επαγγελματική σχολή, Πτυχίο	16.747	3,39
ΙΕΚ Πτυχίο, (Ειδικότητα)	13.129	2,66
Ανωτέρα Σχολή, Πτυχίο	6.262	1,27
ΤΕΙ Τεχνολογικό Ίδρυμα	14.670	2,97
ΑΕΙ - Πανεπιστήμιο	24.207	4,90
Μεταπτυχιακό	1.955	0,40
Διδακτορικό	199	0,04
Αδιαβάθμητο	14.357	2,90

Πληρωμές και εκτιμώμενο κόστος

Αναφορικά με τις πληρωμές του ΚΕΑ, η μέση μηνιαία καταβολή ανά νοικοκυριό διαμορφώνεται στα 224 ευρώ.

Πίνακας 7: Στοιχεία Πληρωμών	
Αριθμός ωφελούμενων νοικοκυριών	286.807
Μέση μηνιαία πληρωμή ανά ωφελούμενο νοικοκυριό (σε ευρώ)	224,15 €
Συνολικός Μηνιαίος Προϋπολογισμός για Εγκεκριμένες Αιτήσεις (σε	64.288.262,67 €
Ετήσιος Προϋπολογισμός για το Σύνολο των Εγκεκριμένων	771.459.152,04 €

Το συνολικό μηνιαίο κόστος για τα 286.807 νοικοκυριά που έχουν ενταχθεί στο πρόγραμμα ανέρχεται σε λίγο παραπάνω από 64 εκατομμύρια ευρώ, ενώ η προβολή για το συνολικό ετήσιο κόστος βάσει της τρέχουσας διαμόρφωσης των εγκεκριμένων αιτήσεων ανέρχεται περίπου στα 771 εκατομμύρια ευρώ.

Δ. Αναφορικά με την αξιολόγηση του προγράμματος τους επόμενους μήνες, η Παγκόσμια Τράπεζα σε συνεργασία με την ΚΑΠΑ research θα διεξάγουν πανελλαδική έρευνα, μέσω της χρήσης ερωτηματολογίου σε τυχαία επιλεγμένα νοικοκυριά, με σκοπό την αξιολόγηση του προγράμματος. Επιπροσθέτως, το Ε.Ι.Ε.Α.Δ. θα συμβάλλει στη διαδικασία αξιολόγησης του προγράμματος και την εξαγωγή συμπερασμάτων. Η αξιολόγηση αφορά στην αποτελεσματική εφαρμογή και στόχευση του Κ.Ε.Α., έχοντας σαν τελικό στόχο τόσο την βελτίωση του εν λόγω προγράμματος, όσο και του συστήματος κοινωνικής προστασίας στο σύνολό του. Στο σχεδιασμό της Υπηρεσίας είναι, επιπλέον, η πραγματοποίηση επιτόπιων επισκέψεων στους Δήμους και η σύνταξη σχετικών αναφορών παρακολούθησης.

1.2.2. Επίδομα Κοινωνικής Αλληλεγγύης Ανασφάλιστων Υπερηλίκων – Γενική Γραμματεία Κοινωνικής Αλληλεγγύης

Στους ανασφάλιστους υπερήλικες και σε αυτούς που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης χορηγείται από τον ΟΠΕΚΑ, επίδομα Κοινωνικής Αλληλεγγύης

Ανασφάλιστων Υπερηλίκων, εφόσον πληρούν αθροιστικά τις προϋποθέσεις που ορίζουν οι διατάξεις του άρθρου 93 του ν. 4387/2016 (Α' 85).

Το πλήρες ποσό του μηνιαίου επιδόματος ανέρχεται σε τριακόσια εξήντα ευρώ (360 ευρώ) και αναπροσαρμόζεται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρ. 14 του ως άνω νόμου.

1.2.3. Οικονομική ενίσχυση ΑμεΑ - Γενική Γραμματεία Κοινωνικής Αλληλεγγύης

Εφαρμόζονται εννέα (9) προγράμματα οικονομικής ενίσχυσης στο πλαίσιο του επικουρικού και συμπληρωματικού χαρακτήρα της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικής Αλληλεγγύης σε σχέση με τις παροχές των ασφαλιστικών ταμείων και ανάλογα με το είδος, το ποσοστό αναπηρίας, το ασφαλιστικό καθεστώς κ.λπ. Από τα προγράμματα αυτά καλύπτονται όλες οι κατηγορίες αναπηρίας (τυφλοί, κωφοί, άτομα με κινητικές αναπηρίες κ.λπ.)

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ 1.3: Πρόσβαση σε Υπηρεσίες Κοινωνικής Στήριξης και Μέριμνας

1.3.1. Κέντρα Κοινότητας

Τα Κέντρα Κοινότητας αποτελούν μια νέα δομή που θεσμοθετήθηκε με τον Ν. 4368 (ΦΕΚ 21 Α/2016) και την Κοινή Υπουργική Απόφαση με Α.Π. Δ23/ΟΙΚ. 14435/1135/29.03.2016 (ΦΕΚ 854 Β/2016) που ορίζει τις ελάχιστες προδιαγραφές λειτουργίας του και η οποία τροποποιήθηκε με την ΚΥΑ με α.π. Δ25/22052/25/24.05.2017 (ΦΕΚ 1801 Β)

Τα Κέντρα Κοινότητας, μαζί με τα Παραρτήματα και τις Κινητές Μονάδες τους, αποτελούν τον βασικό «πυρήνα» διευρυνμένων υπηρεσιών τύπου “One Stop Shop”, με εξατομικευμένη ολιστική προσέγγιση, τα οποία, υποστηρίζοντας ή συνεργώντας με τη Δ/νση Κοινωνικών Υπηρεσιών του κάθε ΟΤΑ, αποτελούν μία δράση «ομπρέλα» παρέχοντας υπηρεσίες, οι οποίες ανταποκρίνονται και ενισχύουν τις πολιτικές που ήδη υλοποιούνται ή προγραμματίζονται από πλευράς Υπουργείου, όπως η καθολική εφαρμογή του Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης. Αποτελούν δομές συμπληρωματικές των κοινωνικών υπηρεσιών των αντίστοιχων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' βαθμού και εποπτεύονται από αυτές.

Με τη λειτουργία τους επιδιώκεται η ανάπτυξη ενός τοπικού σημείου αναφοράς για την υποδοχή, εξυπηρέτηση και διασύνδεση των πολιτών με όλα τα κοινωνικά προγράμματα και υπηρεσίες (Υπηρεσίες ΟΤΑ, Δημόσιες Υπηρεσίες, εθελοντικές οργανώσεις, οργανισμούς κοινωνικού χαρακτήρα κλπ) που υλοποιούνται στην περιοχή παρέμβασης, με στόχο την εξυπηρέτηση των αναγκών τους, την καταπολέμηση της φτώχειας, του κοινωνικού αποκλεισμού και κάθε μορφής διακρίσεων, καθώς και την προώθηση στην απασχόληση. Τα Κέντρα ενσωματώνουν μάλιστα τις λειτουργίες εξειδικευμένων κέντρων που αποτελούν διακριτά Παραρτήματα για ειδικές κατηγορίες του πληθυσμού (π.χ. Κέντρα Ρομά, Κέντρα Ένταξης Μεταναστών).

Σκοπός της λειτουργίας των Κέντρων Κοινότητας στο πλαίσιο του Εθνικού Μηχανισμού είναι η περαιτέρω υποστήριξη των Δήμων στην εφαρμογή πολιτικών κοινωνικής προστασίας και καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού και η ανάπτυξη ενός τοπικού σημείου αναφοράς για την υποδοχή, εξυπηρέτηση και διασύνδεση των πολιτών με κοινωνικά προγράμματα και υπηρεσίες προνοιακού χαρακτήρα, που υλοποιούνται σε τοπικό, περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο.

Ως χώρος πρώτης υποδοχής, τα Κέντρα Κοινότητας συμβάλλουν στο έργο των κοινωνικών υπηρεσιών των Δήμων στο πλαίσιο του Εθνικού Μηχανισμού, επιτελώντας:

- α. την υποδοχή, καταγραφή, εξυπηρέτηση, διασύνδεση και παραπομπή των ωφελούμενων, μέσω πληροφοριακού συστήματος, το οποίο εξασφαλίζει τη συλλογή και επεξεργασία στοιχείων και δεδομένων,
- β. τη σύσταση και διαχείριση αρχείου και ατομικών φακέλων των ωφελούμενων,
- γ. τη διαβίβαση των στοιχείων στις αρμόδιες για θέματα κοινωνικής προστασίας υπηρεσίες των Δήμων και την απευθείας και άμεση ενημέρωση του Ε.ΓΠ.Σ. του Εθνικού Μηχανισμού

Η χρηματοδότησή τους καλύπτεται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο στο πλαίσιο του Θεματικού Στόχου 9 των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΠΕΠ) του ΕΣΠΑ 2014-2020, χωρίς βέβαια να αποκλείεται και η χρήση πόρων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) για ενέργειες διαμόρφωσης χώρων., αλλά και η δυνατότητα χρήσης εθνικών πόρων.

Τον Ιούνιο του 2018 λειτουργούν 228 ΚΚ στελεχωμένα με 700 περίπου υπαλλήλους ΙΔΟΧ, που προσελήφθησαν με διαδικασίες ΑΣΕΠ. Από αυτά τα ΚΚ έχουν περάσει και έχουν καταγραφεί στο μητρώο ωφελουμένων από την έναρξή τους έως τον Ιούνιο 2018 143.848 άνθρωποι. Από τον αριθμό αυτό τα άτομα άνω των 65 ετών είναι λιγότερο από 10%. Στο πλαίσιο των ΚΚ, ως παραρτήματά τους λειτουργούν 48 Παραρτήματα Ρομά και 9 Κέντρα Ένταξης Μεταναστών.

1.3.2. Παραρτήματα Ρομά / Πολύκεντρα & Ομάδες Διαχείρισης Οργανωμένων Χώρων Προσωρινής Μετεγκατάστασης

1.3.2.1. Διευρυμένα Κέντρα Κοινότητας (Πολύκεντρα)

Το Διευρυμένο Παράρτημα Ρομά (Πολύκεντρο) είναι συνδεδεμένο με το Κέντρο Κοινότητας και παρέχει μία ευρεία γκάμα υπηρεσιών που ανταποκρίνονται στις ανάγκες υποστήριξης της εκπαίδευσης, της κοινωνικής φροντίδας, της παροχής βασικών υπηρεσιών πρωτοβάθμιας υγείας και άλλων συνοδευτικών υπηρεσιών. Για την αποτελεσματική εφαρμογή των παρεμβάσεων στον τομέα της υγείας και της εκπαίδευσης, κρίνεται σκόπιμη η διεύρυνση των Παραρτημάτων Ρομά, εφόσον απαιτείται. Ειδικότερα, στο πεδίο της υγείας και σε περιπτώσεις οικισμών με πληθυσμό άνω των 1500-2000 ατόμων ή όπου οι υπηρεσίες πρωτοβάθμιας υγειονομικής φροντίδας είναι απομακρυσμένες (μη προσβάσιμες), η διεύρυνση να περιλαμβάνει την απασχόληση ενός ιατρού και ενός επισκέπτη υγείας. Στο πεδίο της εκπαίδευσης, προτείνεται η απασχόληση ενός-δύο παιδαγωγών όπου κρίνεται σκόπιμο, λαμβάνοντας υπόψη την υποχρέωση των δικαιούχων οικογενειών του ΚΕΑ για εγγραφή, παρακολούθηση και ολοκλήρωση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης αλλά και την ανάγκη για προώθηση της εγγραφής και φοίτησης και στο Λύκειο.

1.3.2.2.Ομάδες Διαχείρισης των Οργανωμένων Χώρων Προσωρινής Μετεγκατάστασης

Στο πλαίσιο εφαρμογής του άρθρου 159 του ν. 4483/2017 για την προσωρινή μετεγκατάσταση ειδικών κοινωνικών ομάδων, προβλέπεται η αδειοδότηση και λειτουργία οργανωμένων χώρων προσωρινής μετεγκατάστασης που αναπτύσσονται ως συγκροτήματα κοινωνικής κατοικίας για την παροχή επείγουσας στεγαστικής συνδρομής στα μέλη των ειδικών κοινωνικών ομάδων που διαβιούν σε ακατάλληλες στεγαστικές συνθήκες.

Η λειτουργία αυτών των χώρων απαιτεί - εκτός της διεπιστημονικής στήριξης στο πεδίο των ωφελούμενων (μέσω των Κέντρων Κοινότητας- Παραρτημάτων Ρομά) - καθημερινή διαχειριστική μέριμνα και υποστήριξη τόσο για τα θέματα συλλογικής διαχείρισης του χώρου (π.χ. επιτήρηση χώρων για αποτροπή υποβάθμισης, καταγραφή προβλημάτων, προώθηση λύσεων ή επί τόπου αντιμετώπιση, διασύνδεση με τις αρμόδιες δημοτικές, περιφερειακές ή άλλες δημόσιες αρχές), όσο και για θέματα

ατομικής/ οικογενειακής οικιακής διαχείρισης (π.χ. λογαριασμοί κοινής ωφέλειας, καθημερινή συμβίωση – ειρηνική επίλυση των διαφορών).

Ωφελοόμενοι των Ομάδων Διαχείρισης των Χώρων Προσωρινής Μετεγκατάστασης θα είναι πολίτες Ρομά που διαβιούν στην περιοχή παρέμβασης.

1.3.3 Δημιουργία Κέντρων Ένταξης Μεταναστών (ΚΕΜ) ως διακριτά Παραρτήματα των ΚΚ.

Τα έντεκα (11) Παραρτήματα ΚΕΜ έχουν συσταθεί σε δέκα (10) Δήμους με υψηλή συγκέντρωση μεταναστών και δικαιούχων διεθνούς προστασίας και πρέπει να στελεχώνονται - κατ' ελάχιστον - από α) διαπολιτισμικό μεσολαβητή για μετανάστες/δικαιούχους διεθνούς προστασίας, β) κοινωνικό λειτουργό, εξειδικευμένο σε θέματα μεταναστών/μειονοτήτων ή/και κοινωνικού αποκλεισμού, γ) νομικό, με ειδίκευση σε θέματα μεταναστευτικού και εργατικού δικαίου και δ) ψυχολόγο, με ειδίκευση σε μετατραυματικό stress, και σε άτομα πολλαπλά ευάλωτα (π.χ. γυναίκες, παιδιά, ΑΜΕΑ, κ.ο.κ.).

Η λειτουργία των ΚΕΜ περιλαμβάνει τους κάτωθι Άξονες με τις αντίστοιχες παρεχόμενες Υπηρεσίες:

1. Ενημέρωση, εξυπηρέτηση, συμβουλευτική στήριξη για θέματα ένταξης μεταναστών και δικτύωση:

- Ενημέρωση και η παροχή κοινωνικο-ψυχολογικής στήριξης σε μετανάστες και δικαιούχους διεθνούς προστασίας και ιδιαίτερα τις ευάλωτες ομάδες αυτών (π.χ. γυναίκες, παιδιά, κ.λπ.).
- Ανάπτυξη μαθησιακής στήριξης παιδιών μεταναστών/δικαιούχων διεθνούς προστασίας προσχολικής και σχολικής ηλικίας και η ενημέρωση για δράσεις γλωσσικής κατάρτισης ενηλίκων που υλοποιούνται στην περιοχή.
- Ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας και καταπολέμηση της ξеноφοβίας, του ρατσισμού, της εμπορίας ανθρώπων, κ.λπ.
- Προαγωγή του εθελοντισμού.
- Στήριξη της συμμετοχής των μεταναστών/δικαιούχων διεθνούς προστασίας σε ομάδες, σε συλλόγους, σε οργανώσεις διαπολιτισμικού και διαθρησκευτικού διαλόγου, κ.λπ.
- Δικτύωση με άλλα Κ.Ε.Μ και υπηρεσίες/φορείς που σχετίζονται με την ένταξη των μεταναστών και δικαιούχων διεθνούς προστασίας.

2. Συνεργασία και παραπομπή αιτημάτων σε άλλες σχετικές δομές, υπηρεσίες και φορείς (Σ.Ε.Μ., Συλλόγους Μεταναστών/Δικαιούχων Διεθνούς Προστασίας, ΜΚΟ, Κοινωνικές Υπηρεσίες):

- Διάγνωση προβλημάτων και παραπομπή τους σε εξειδικευμένες δομές/ υπηρεσίες (Ξενώνες Αστέγων, Κακοποιημένων Γυναικών, θυμάτων εμπορίας ανθρώπων,

Δομές για ΑΜΕΑ και Ψυχικής Υγείας, Βρεφονηπιακοί και Παιδικοί Σταθμοί, Στοχευμένες Δράσεις για μετανάστες/ πρόσφυγες, δομές παροχής βασικών αγαθών, δομές παροχής συσσιτίων, κοινωνικά φαρμακεία, ΚΗΦΗ, δημοτικά ιατρεία κ.α.).

- Παραπομπή αιτημάτων και η συνεργασία για ένταξη των ομάδων στόχου σε προγράμματα εκμάθησης γλώσσας, κατάρτισης, απασχόλησης, αναγνώρισης δεξιοτήτων και τίτλων από αλλοδαπή κ.ο.κ. Η συνεργασία με την τοπική αγορά εργασίας για απόκτηση πρόσβασης μέσω συμβουλευτικής και υπηρεσιών συνοδείας (mentoring schemes).

3. Υλοποίηση δράσεων, όπως: α) μαθήματα ελληνικής γλώσσας και στοιχείων ελληνικής ιστορίας και ελληνικού πολιτισμού σε ενήλικες μετανάστες και δικαιούχους διεθνούς προστασίας, β) διαπολιτισμικές δράσεις με έμφαση τη συνύπαρξη παιδιών και νέων αλλοδαπών και γηγενών & γ) δράσεις για την προώθηση της πρόσβασης των μεταναστών και δικαιούχων διεθνούς προστασίας στην αγορά εργασίας.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ 2. Πρόληψη και Καταπολέμηση του Αποκλεισμού των Παιδιών

Ο Άξονας 2 της Στρατηγικής εστιάζει στην προστασία των παιδιών (0-17 ετών) από τις επιπτώσεις που έχει η φτώχεια στη σωματική, πνευματική και ψυχολογική τους ανάπτυξη και, συνεπώς, στη δυνατότητά τους να εξελιχθούν μελλοντικά σε υγιείς και αυτοδύναμους ενήλικες. .

Τα Μέτρα του Άξονα διαρθρώνονται στις ακόλουθες Προτεραιότητες Πολιτικών:

- ❑ Πρόσβαση σε οικονομικούς πόρους
- ❑ Πρόσβαση σε οικονομικά προσιτές και ποιοτικές υπηρεσίες
- ❑ Πρόσβαση στην υποχρεωτική εκπαίδευση.

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ 2.1: Πρόσβαση σε Οικονομικούς Πόρους

Μέτρα Πολιτικής

2.1.1. Επίδομα Τέκνου

Από 01.01.2018 με τον Ν. 4512/2018 (ΦΕΚ 5/Τ.Α'/17.1.2018) θεσπίζεται ένα ενιαίο επίδομα τέκνου, καταργώντας το «Ενιαίο Επίδομα Στήριξης Τέκνων» (Ν. 4093/2012) καθώς και το «Επίδομα Τριτέκνων και Πολυτέκνων» (άρθρο 40 του Ν.4141/2013). Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του εν λόγω νόμου, με την θέσπιση του ενιαίου επιδόματος παιδιού, επιτυγχάνεται η αναμόρφωση του καθεστώτος που διέπει τα οικογενειακά επιδόματα, καθώς και ο εξορθολογισμός τους.

Το εν λόγω επίδομα καταβάλλεται από το πρώτο τέκνο της οικογένειας, λαμβάνοντας υπόψη τον αριθμό των εξαρτώμενων τέκνων, το ισοδύναμο οικογενειακό εισόδημα και την κατηγορία ισοδύναμου οικογενειακού εισοδήματος και πρόκειται για μη ανταποδοτική επιδοματική παροχή που απαλλάσσεται από κάθε φόρο, τέλος, εισφορά ή κράτηση υπέρ του Δημοσίου ή τρίτου, συμπεριλαμβανομένης και της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης.

Το συγκεκριμένο επίδομα χορηγείται από τον ΟΠΕΚΑ με δαπάνη του προϋπολογισμού του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης .

2.1.2. Καταβολή χρηματικών παροχών λόγω μητρότητας

Το πρόγραμμα αυτό εφαρμόζεται σε εκτέλεση του αρ. 4 παρ.5 του Ν. 1302/1982 με τον οποίο κυρώθηκε η υπ'αρ. 103/1952 διεθνής σύμβαση εργασίας «περί προστασίας της μητρότητας» (ΦΕΚ 133/Τ.Α'/1982) και χορηγείται από τους Δήμους της Χώρας.

Σύμφωνα με αυτό, προβλέπεται χρηματική παροχή ύψους 440,20€: ήτοι 220,10€ για το χρονικό διάστημα των έξι εβδομάδων πριν από τον τοκετό και 220,10€ για το χρονικό διάστημα των έξι εβδομάδων μετά τον τοκετό, στις γυναίκες που δεν δικαιούνται ν'αξιώσουν παροχές από ασφαλιστικό φορέα ή είναι ανασφάλιστες, προκειμένου να εξασφαλίσουν ένα ικανοποιητικό επιπέδο διαβίωσης.

2.1.3 Επίδομα Αναδοχής Τέκνου

Στο πλαίσιο παροχών και διευκολύνσεων σε ανάδοχες οικογένειες, παρέχεται επίδομα αναδοχής τέκνου προς το παρόν μόνο στις αναδοχές που προέρχονται από το Κέντρο Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφέρειας Αττικής βάσει του άρθρου 4 του ΠΔ 86/2009 (ΦΕΚ 114/Τ.Α'/2009). Το εν λόγω επίδομα παρέχεται για την κάλυψη των τρεχουσών αναγκών των τέκνων σε αναδοχή, το ύψος του οποίου κλιμακώνεται ανάλογα με τη σοβαρότητα του προβλήματος υγείας που παρουσιάζει το παιδί. Καλύπτονται επίσης και ειδικές θεραπείες του ανάδοχου τέκνου από τον φορέα εποπτείας της αναδοχής, μετά από γνωμοδότηση του ειδικού ιατρού.

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ 2.2: Πρόσβαση σε Οικονομικά Προσιτές και Ποιοτικές Υπηρεσίες

Η πρόσβαση σε οικονομικά προσιτές και ποιοτικές υπηρεσίες αποτελεί βασική προτεραιότητα της Στρατηγικής, επιδιώκοντας την πρόληψη, άρση ή άμβλυνση παραγόντων που αποτελούν εστίες υψηλού κινδύνου αποκλεισμού κατά την παιδική ηλικία. Ως κύρια παρέμβαση επιλέγεται η πρόσβαση των παιδιών που ζουν σε συνθήκες φτώχειας σε ένα ολοκληρωμένο Πακέτο Βασικών Υπηρεσιών.

Μέτρα Πολιτικής

Η σταδιακή ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου Πακέτου Βασικών Υπηρεσιών για τα παιδιά που ζουν σε συνθήκες φτώχειας και τις οικογένειές τους επιδιώκει:

- την ισότιμη και ισόρροπη προσφορά βασικών υπηρεσιών στα ευάλωτα παιδιά ανεξάρτητα από τον τόπο διαμονής τους
- την ανάπτυξη ενός νέου και δραστήριου παραγωγικού τομέα της οικονομίας (παιδική φροντίδα) και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας τόσο για τους επαγγελματίες υγείας και φροντίδας, όσο και για άτομα με άλλα επίπεδα δεξιοτήτων (π.χ. σύμβουλοι θηλασμού, συνοδοί παιδιών ΑΜΕΑ).

Το Πακέτο περιλαμβάνει τα ακόλουθα αντιπροσωπευτικά Μέτρα.

2.2.1. Πρόσβαση σε υπηρεσίες προσχολικής αγωγής

Οι υπηρεσίες προσχολικής αγωγής (Βρεφικοί - Βρεφονηπιακοί - Παιδικοί Σταθμοί) διαδραματίζουν έναν εξαιρετικά σημαντικό ρόλο στη ζωή των παιδιών και των οικογενειών τους, καθώς εξασφαλίζουν την επίβλεψη και φροντίδα των παιδιών τις

ώρες που οι γονείς εργάζονται και απουσιάζουν από το σπίτι, ώστε να συνδυάζουν αποτελεσματικά τις υποχρεώσεις επαγγελματικού και οικογενειακού βίου. Τα πεδία παρέμβασης για την περίοδο 2015-2020 οριοθετούνται ως εξής:

- παρέχεται πρόσβαση σε προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα υψηλής ποιότητας χωρίς αποκλεισμούς, διασφαλίζεται ότι είναι οικονομικά προσιτή και προσαρμόζεται η παροχή των υπηρεσιών αυτών στις ανάγκες των οικογενειών
- παρέχονται κίνητρα για τη συμμετοχή των παιδιών ευπαθών οικογενειών (ιδίως των παιδιών που είναι κάτω των τριών ετών), ανεξάρτητα από την εργασιακή κατάσταση των γονέων τους
- επιδεικνύεται ιδιαίτερη προσοχή σε παιδιά με αναπηρίες ή διανοητικά προβλήματα, σε παιδιά αλλοδαπών που δεν διαθέτουν έγγραφα και παιδιά από οικογένειες με ιστορικό στην κατάχρηση ουσιών
- υποστηρίζονται οι γονείς στον ρόλο τους ως κύριοι εκπαιδευτές των παιδιών τους κατά τη διάρκεια των πρώτων χρόνων.
- υποστηρίζονται οι γονείς στον ρόλο τους ως κύριοι εκπαιδευτές των παιδιών τους κατά τη διάρκεια των πρώτων χρόνων.

Συνολικό κόστος 800.000.000 ευρώ έως το 2020.

Πηγή χρηματοδότησης: Κοινοτικοί πόροι 490.000.000€ (ΕΠΑΝΑΔ & ΠΕΠ) και Εθνική Συμμετοχή.

Επιπροσθέτως, με το Ν. 4144/ΦΕΚ 88/18-4-2013, και στις διατάξεις που αφορούν στον ΟΑΕΔ του Κεφαλαίου 2, του άρθρου 25, παράγρ.3 εδαφ. ιβ), μεταξύ των άλλων σκοπών του ΟΑΕΔ προβλέπεται και η μέριμνα των παιδιών του εργατικού δυναμικού σε βρεφονηπιακούς σταθμούς.

Ο Οργανισμός ως καθολικός διάδοχος του τ. Οργανισμού Εργατικής Εστίας με το πρόγραμμα λειτουργίας Βρεφονηπιακών Σταθμών στοχεύει:

- α) να συμβάλλει στο επιτελούμενο έργο στο χώρο της προσχολικής αγωγής, καλύπτοντας κατά το δυνατόν τις ανάγκες των δικαιούχων του και
- β) να συμβάλλει στην διασφάλιση της ευρύτερης συμμετοχής της γυναίκας στην οικονομική και κοινωνική ζωή της χώρας.

Ο ΟΑΕΔ λειτουργεί είκοσι τέσσερις (24) Βρεφονηπιακούς Σταθμούς, από τους οποίους, οκτώ (8) βρίσκονται στο Ν. Αττικής και δέκα έξι (16) στην Περιφέρεια, κυρίως σε Δήμους με μεγάλο εργατικό δυναμικό, ως ακολούθως:

Νομός Αττικής στους Δήμους: Αγίας Βαρβάρας, Άνω Λιοσίων, Ελευσίνας, Κερατσινίου, Μοσχάτου, Περιστερίου, Μενιδίου και Ολυμπιακού Χωριού.

Στην Περιφέρεια στις πόλεις: Αγρινίου, Άρτας, Δράμας, Ηγουμενίτσας, Ιωαννίνων, Καλαμάτας, Καρπενησίου, Κομοτηνής, Μεσολογγίου, Νάουσας, Ξάνθης, Πατρών, Πυλαίας Θεσσαλονίκης, Σερρών, Τρικάλων και Λάρισας.

Οι Βρεφονηπιακοί Σταθμοί λειτουργούν σε ιδιόκτητα κτίρια του Οργανισμού (πλην της Καλαμάτας). Τηρούν όλες τις σύγχρονες προδιαγραφές ασφάλειας, υγιεινής και λειτουργικότητας των χώρων προσχολικής αγωγής.

Η φιλοξενία των βρεφών - νηπίων είναι δωρεάν και πρόκειται για ανταποδοτικό πρόγραμμα προς τους δικαιούχους στους οποίους γίνεται παρακράτηση εισφορών.

Στους Β.Ν.Σ. ΟΑΕΔ φιλοξενούνται βρέφη από οκτώ (8) μηνών έως 2,5 ετών και νήπια από 2,5 ετών έως την εγγραφή τους στο Νηπιαγωγείο. Είναι παιδιά γονέων που είναι δικαιούχοι των παροχών. Τα κριτήρια επιλογής βρεφών και νηπίων, τα οποία καθορίζονται με απόφαση του Δ.Σ. ΟΑΕΔ, είναι κοινωνικά (παιδιά πολυτέκνων, ορφανά, παιδιά μονογονικών οικογενειών, παιδιά αναπήρων κ.λπ.) και οικονομικά (με προτεραιότητα τα παιδιά με γονείς χαμηλού εισοδήματος).

Η λειτουργία των ΒΝΣ ΟΑΕΔ χρηματοδοτείται από τον προϋπολογισμό ΟΑΕΔ.

2.2.2. Πρόσβαση σε υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης, ψυχαγωγίας και αναψυχής

Οι υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης και ψυχαγωγίας προσφέρουν στα παιδιά όλων των ηλικιών την ευκαιρία για συμμετοχή σε διαδικασίες (αθλητικές, πολιτιστικές, μαθησιακές κλπ.) που προάγουν την πνευματική και ψυχολογική τους ανάπτυξη και ενισχύουν την ομαλή τους κοινωνικοποίηση μέσω της ομαδικής δραστηριότητας. Από την άλλη πλευρά, οι υπηρεσίες αναψυχής είναι κρίσιμες για την ψυχολογική ανάταση των παιδιών και ιδίως, όσων αντιμετωπίζουν μία δύσκολη καθημερινότητα λόγω συνθηκών φτώχειας.

Στόχοι του μέτρου είναι:

- η πνευματική και ψυχολογική ανάπτυξη των παιδιών που διαβιών σε συνθήκες φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού
- η ενδυνάμωση των προοπτικών κοινωνικοποίησης και ανάπτυξης των παιδιών
- η καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού των παιδιών

Προς αυτή την κατεύθυνση, προβλέπονται ενδεικτικά τα ακόλουθα μέτρα:

2.2.2.1 Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών/Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με αναπηρία

Βασικός στόχος του μέτρου αποτελεί η ενίσχυση του θεσμού της **δημιουργικής απασχόλησης** (Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών, Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με αναπηρία) παιδιών ηλικίας 5-12 χρόνων για ορισμένο χρονικό διάστημα της ημέρας, μέσω της επιδότησης μητέρων ή πατέρων²⁷ για παροχή θέσεων φροντίδας και φιλοξενίας. Σκοπός τους είναι η απασχόληση των παιδιών εκτός σχολικού ωραρίου, η αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου τους μέσω της ατομικής ή ομαδικής οργανωμένης δραστηριότητας ή μέσα από οργανωμένες ομάδες εργαστηρίων καθώς και η εξυπηρέτηση των εργαζομένων κυρίως γονέων προκειμένου να επιτευχθεί η εναρμόνιση της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής.

Συνολικό κόστος: 70 εκ. ευρώ από το ΕΚΤ και τον Κρατικό Προϋπολογισμό

²⁷ Στην περίπτωση που έχει παραχωρηθεί στον πατέρα η επιμέλεια των παιδιών με δικαστική απόφαση ή σε περίπτωση χηρείας.

2.2.2.2 Κατασκηνωτικά προγράμματα

Ο βασικός στόχος δεν είναι άλλος από την αύξηση των διαθέσιμων θέσεων (δωρεάν ή με μειωμένη τιμή) για παιδιά οικογενειών χαμηλού εισοδήματος σε **προγράμματα παιδικών εξοχών / κατασκηνώσεων**. Συγκεκριμένα, βάσει των διατάξεων του Ν. 749/1948 (ΦΕΚ 200/Α'/1948), όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε μεταγενέστερα, λειτουργούν 31 Παιδικές Εξοχές που φιλοξενούν παιδιά ηλικίας 6 με 16 ετών, άτομα με αναπηρίες καθώς και ηλικιωμένα άτομα στα πλαίσια του Κρατικού Προγράμματος. Η λειτουργία τους ανατίθεται με κοινή απόφαση του Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομικών και Εργασίας.

Ειδικότερα στην περίπτωση των παιδιών ΑμεΑ, κάθε χρόνο κατά την θερινή περίοδο, σχεδιάζεται και υλοποιείται το Κατασκηνωτικό Πρόγραμμα, σε συνεργασία με την ΕΣΑμεΑ και την ΠΟΣΓΚΑμεΑ, ενώ αντίστοιχα λειτουργούν 12 κατασκηνωτικοί χώροι σε διάφορους δήμους της χώρας.

Πέραν της κρατικής πρωτοβουλίας δραστηριοποιούνται στο πεδίο των Παιδικών Εξοχών, Ιδιωτικοί και Εκκλησιαστικοί Φορείς, κερδοσκοπικού ή μη χαρακτήρα κατόπιν σχετικής άδειας του οικείου Περιφερειάρχη.

2.2.2.3 Πιλοτικό Πρόγραμμα Κατασκήνωσης Παιδιών Ρομά

Η πιλοτική εφαρμογή προγράμματος για την προώθηση και την υποστήριξη παιδιών Ρομά στις παιδικές θερινές κατασκηνώσεις, έχει αξιολογηθεί πολύ θετικά και έχει αποδειχθεί ότι συμβάλλει καθοριστικά στην άρση των αρνητικών στερεοτύπων, στη διαμόρφωση θετικών προτύπων και στην ενδυνάμωση των παιδιών Ρομά μέσα από τη διαδικασία του βιωματικού παιχνιδιού, της ομαδικής άθλησης, της ψυχαγωγικής δραστηριότητας και εν γένει της συγκατοίκησης, της συμμετοχής και της αυτό-οργάνωσης.

Τα παιδιά Ρομά, όπως και τα υπόλοιπα μη Ρομά παιδιά της κατασκήνωσης, μαθαίνουν τους κανόνες συμβίωσης και παιχνιδιού μέσα από τις αθλητικές και τις καλλιτεχνικές δραστηριότητες και νιώθουν ισότιμα μέλη μίας μικρής κοινωνίας - ομάδας. Αυτό δημιουργεί θετικούς δεσμούς και καταρρίπτει τις αρνητικές στερεοτυπικές αντιλήψεις σε όλους, μικρούς και μεγάλους.

Για την επιτυχή έκβαση της δράσης, απαιτείται:

α) Η καλή προετοιμασία και υποστήριξη των παιδιών Ρομά, ώστε να μπορέσουν να έχουν ομαλή ένταξη και προσαρμογή στους κανόνες της μικρής "πολιτείας" της κατασκήνωσης.

β) Να συνοδεύονται από εκπαιδευμένους παιδαγωγούς και άλλους εξειδικευμένους επιστήμονες, οι οποίοι με συγκεκριμένα μεθοδολογικά εργαλεία θα αναπτύξουν πρωτοβουλίες και κοινές δραστηριότητες με τα υπόλοιπα μέλη της κατασκήνωσης, έτσι ώστε να επιτευχθεί ο στόχος της κοινωνικής συνοχής και θετικής αλληλεπίδρασης.

γ) οι εξειδικευμένοι εκπαιδευτικοί να εκμεταλλευτούν τον χρόνο της παραμονής στην κατασκήνωση των παιδιών για να ενισχύσουν την αυτοπεποίθησή τους και την επιθυμία τους για μάθηση.

2.2.3. Πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες ανοικτής φροντίδας

Το πεδίο αυτό περιλαμβάνει την ανάπτυξη υπηρεσιών υποστήριξης παιδιών, εφήβων και των οικογενειών τους στους ακόλουθους τομείς:

- Ψυχοκοινωνική στήριξη και έγκαιρη παρέμβαση για πρόληψη κρίσεων
- Συμβουλευτική γονέων
- Υποστήριξη γονέων για τη φροντίδα βρεφών ή παιδιών προσχολικής και σχολικής ηλικίας (π.χ. θηλασμός, υγιεινή και διατροφή, έγκαιρος εντοπισμός μαθησιακών προβλημάτων)
- Έγκαιρος εντοπισμός προβλημάτων και διασύνδεση οικογενειών με τις αντίστοιχες υπηρεσίες υγείας & πρόνοιας που μπορούν να τους παρέχουν εντατική ή εξειδικευμένη υποστήριξη
- Έκτακτη φύλαξη παιδιών ή εξαρτώμενων μελών για την υποστήριξη άνεργων γονέων κατά την αναζήτηση εργασίας ή την παρακολούθηση προγραμμάτων κατάρτισης.
- Μετακίνηση και συνοδεία παιδιών με αναπηρία.

Το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης σε συνεργασία με το Υπουργείο Δικαιοσύνης, προκειμένου να αντιμετωπιστεί το φαινόμενο κακοποίησης παιδιών υπέγραψαν την με αρ' πρωτ. οικ. 49540/2011 (ΦΕΚ 877/Β'/2011) Κοινή Υπουργική απόφαση, σύμφωνα με την οποία:

α) θεοπίστηκε η λειτουργία Εθνικής Γραμμής Παιδικής Προστασίας στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ) με δωρεάν χρήση του σύντομου αριθμού κλήσης 1107 σε 24ωρη βάση. Σκοπός της Γραμμής είναι η παροχή άμεσης ενημέρωσης και επείγουσας συμβουλευτικής, ψυχολογικής και κοινωνικής στήριξης στα παιδιά και στους εφήβους που βρίσκονται σε κίνδυνο ή για θέματα που τους απασχολούν και η διασύνδεσή τους με τις κατάλληλες Υπηρεσίες Παιδικής Προστασίας.

β) συγκροτήθηκαν Ομάδες Προστασίας Ανηλίκων (ΟΠΑ) σε επίπεδο δήμου, με συμμετοχή Κοινωνικών Λειτουργών και με στόχο την αντιμετώπιση της θυματοποίησης και της εγκληματικότητας των ανηλίκων στην περιοχή ευθύνης τους και την κοινωνική στήριξη και προστασία παιδιών κι εφήβων που κατοικούν στην περιοχή ευθύνης τους.

Μέτρα Πολιτικής

2.2.3.1 Ανάπτυξη νέων κτιριακών υποδομών και αναβάθμιση υφιστάμενων

Το μέτρο προβλέπει την ανάπτυξη νέων κτιριακών υποδομών, καθώς και την αναβάθμιση των υφιστάμενων κτιριακών υποδομών και εξοπλισμού Βρεφονηπιακών και Παιδικών Σταθμών και Βρεφονηπιακών Σταθμών Ολοκληρωμένης Φροντίδας Παιδιών με Αναπηρία, ούτως ώστε να είναι σύγχρονοι και ασφαλείς, ενώ παράλληλα

να διασφαλίζεται η προσβασιμότητα και η λειτουργικότητα των χώρων φιλοξενίας παιδιών με αναπηρίες. Ιδιαίτερα έμφαση δίνεται στην ανάπτυξη και λειτουργία Βρεφονηπιακών Σταθμών Ολοκληρωμένης Φροντίδας Παιδιών με Αναπηρία. Πράλληλα, προβλέπεται η ενίσχυση της στελέχωσης των βρεφονηπιακών και παιδικών σταθμών με ειδικευμένο προσωπικό και ειδικότερα με προσωπικό καταρτισμένο στη διαχείριση των αναγκών παιδιών με αναπηρία.

2.2.3.2 Λειτουργία Κέντρων Δημέρευσης και Ημερήσιας Φροντίδας Παιδιών με Αναπηρία

Η δράση αφορά στην υποστήριξη της λειτουργίας των Κέντρων Δημέρευσης- και Ημερήσιας Φροντίδας παιδιών ΑΜΕΑ, τα οποία παρέχουν υπηρεσίες φροντίδας σε παιδιά και εφήβους με κινητικές αναπηρίες, με αισθητηριακές αναπηρίες, με νοητική υστέρηση, με πολλαπλές αναπηρίες ή με διαφορετικού είδους αναπηρία. Οι παρεχόμενες υπηρεσίες είναι η δημέρευση στο Κέντρο, η ατομική φροντίδα, ατομικές και ομαδικές θεραπείες, ατομική και ομαδική άσκηση, η δημιουργική απασχόληση, ψυχαγωγία, ψυχολογική στήριξη, σίτιση και μεταφορά, με σκοπό την ανάπτυξη των δεξιοτήτων και ικανοτήτων των παιδιών με αναπηρία, ώστε να μπορούν να διαβιούν, όσο το δυνατόν πιο αυτόνομα και ενεργά.

Οι υπηρεσίες αυτές παρέχονται σήμερα από δημόσιους και ιδιωτικούς (κερδοσκοπικούς και μη) φορείς χωρίς, όμως, η κάλυψη να είναι ομοιόμορφη σε όλη τη χώρα. Υπό το πρίσμα αυτό, προτεραιότητα της Στρατηγικής είναι η ενίσχυση των φορέων που παρέχουν αυτές τις υπηρεσίες, αλλά και η υποβοήθηση δημιουργίας νέων με απώτερο στόχο την αύξηση της γεωγραφικής και πληθυσμιακής κάλυψης των υπηρεσιών, αλλά και την μακροπρόθεσμη συστημική τους βιωσιμότητα. Επομένως, θα δοθεί έμφαση στην αξιοποίηση εξειδικευμένων εργαλείων (π.χ. Επιταγή Κοινωνικών Υπηρεσιών, Προγραμματικές Συμβάσεις για εφαρμογές κοινωνικής καινοτομίας κλπ.) προκειμένου να εξασφαλισθεί η ανάπτυξη και επέκταση των παρεχόμενων υπηρεσιών τόσο από δομές των Ο.Τ.Α. Α' και Β' Βαθμού που δραστηριοποιούνται στην παροχή υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας, όσο και από φορείς της κοινωνικής οικονομίας (εθελοντικές οργανώσεις, ΜΚΟ, κοινωνικούς συνεταιρισμούς κλπ.) αλλά και από επαγγελματίες και επιχειρήσεις του τομέα.

2.2.4. Πρόληψη της παραπομπής σε υπηρεσίες κλειστής φροντίδας

Τα πεδία παρέμβασης για την περίοδο 2015-2020 οριοθετούνται ως εξής:

- ⇒ Ενισχύονται οι υπηρεσίες πρόσβασης στους θεσμούς **υιοθεσίας** και **αναδοχής** μέσω της ανάπτυξης του Εθνικού Μητρώου Υιοθεσιών και του Εθνικού Μητρώου Αναδόχων Ανηλίκων, **ιδίως για τα παιδιά χωρίς γονική μέριμνα που διαβιούν σε δομές κλειστής φροντίδας.**
- ⇒ Παράλληλα σχεδιάζεται η λειτουργία Εθνικού Μητρώου Αναδόχων Γονέων, την ευθύνη σύστασης και τήρησης του οποίου θα έχουν οι κοινωνικές υπηρεσίες των κατά τόπους Περιφερειών. Εκεί θα καταγράφονται τα στοιχεία των υποψήφιων ανάδοχων γονέων, οι οποίοι θα πρέπει να έχουν κριθεί κατάλληλοι με απόφαση του αρμόδιου φορέα. Με τη σύσταση του εν λόγω μητρώου,

εκτιμάται ότι θα αυξηθεί η ζήτηση από ζευγάρια που ενδιαφέρονται να γίνουν ανάδοχοι γονείς. Ταυτόχρονα, τα παιδιά που θα απομακρύνονται με εντολή εισαγγελία από το οικογενειακό τους περιβάλλον (λόγω κακοποίησης, εγκατάλειψης, παραμέλησης κτλ) θα μεταφέρονται απευθείας σε μια οικογένεια που έχει δηλώσει το ενδιαφέρον της για να φροντίσει ένα παιδί, ενώ θα αποφεύγεται η τοποθέτησή του σε ιδρύματα παιδικής προστασίας.

- ⇒ Λειτουργία Μητρώου Παιδικής Προστασίας: η δράση αφορά στην συγκέντρωση στοιχείων που σχετίζονται με αναφορές και εισαγγελικές εντολές που αφορούν ανήλικους, τα πορίσματα διερεύνησης συμβάντων έκθεσης ανηλίκων σε κίνδυνο ή διάπραξης παράνομων πράξεων (κακοποίηση, παραμέληση, εμπορία, εκμετάλλευση κτλ). Κύριοι τροφοδότες του μητρώου είναι οι εισαγγελίες και ειδικότερα τα τμήματα ανηλίκων.
- ⇒ Υλοποιούνται δράσεις για την προσέλκυση, προετοιμασία, εκπαίδευση και υποστήριξη αναδόχων γονέων: πρόκειται για παρεμβάσεις ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης της κοινής γνώμης σχετικά με τη φύση του θεσμού της αναδοχής και τους ειδικότερους όρους εφαρμογής του, με σκοπό την προσέλκυση υποψήφιων αναδόχων. Επιπρόσθετα περιλαμβάνονται δράσεις επιμόρφωσης και εκπαίδευσης αναδόχων γονέων τόσο κατά την προετοιμασία για την ανάληψη της αναδοχής, αλλά και καθ' όλη τη διάρκειά της, με τη συμμετοχή ειδικών επιστημόνων.
- ⇒ Βελτιώνονται οι υποδομές και τα προγράμματα των δημόσιων δομών (Κέντρο Βρεφών «Μητέρα», Αναρρωτήριο Πεντέλης και «Άγιος Στυλιανός» στη Θεσσαλονίκη) που ασκούν αρμοδιότητες στο πεδίο της υιοθεσίας.
- ⇒ Ενισχύονται οι υπηρεσίες των Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης ΑμεΑ, με σκοπό την εξασφάλιση μόνιμης διαβίωσης και κατοικίας σε παιδιά.²⁸
- ⇒ Βασικός στόχος των ΣΥΔ παιδιών ΑμεΑ είναι η βελτίωση και ανάπτυξη δεξιοτήτων ούτως ώστε τα παιδιά και οι έφηβοι με αναπηρία, να είναι λειτουργικοί και να απολαμβάνουν μια καλή ποιότητα ζωής με παράλληλη ένταξη στην κοινότητα.
- ⇒ Σημειώνεται εδώ ότι φορείς ίδρυσης και λειτουργίας ΣΥΔ μπορούν να είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου κερδοσκοπικού ή μη χαρακτήρα. Ανεξαρτήτως του νομικού καθεστώτος τους οι φορείς ή τα φυσικά πρόσωπα οφείλουν να παρέχουν οργανωμένα όλες τις απαραίτητες υπηρεσίες υποστήριξης για την υγιεινή άνετη και ασφαλή διαβίωση των ΑμεΑ μέσα σ' αυτές.²⁹

²⁸ Βλ. χαρακτηριστικά το άρθρο 22 Ν. 3329/2005 που προβλέπει ότι:

«4. Οι Σ.Υ.Δ. ιδρύονται και λειτουργούν με σκοπό την εξασφάλιση μόνιμης διαβίωσης και κατοικίας στα Άτομα με Αναπηρία που διαβιών σε αυτές. Οι Σ.Υ.Δ. αποτελούν υποχρεωτικά μικρές μονάδες. Οι Σ.Υ.Δ.-διαμερίσματα προορίζονται για τη διαβίωση ενός έως τεσσάρων ΑμεΑ, ενώ οι Σ.Υ.Δ. - οικτροφεία προορίζονται για τη διαβίωση έως εννέα ΑμεΑ. Η αρχιτεκτονική και ο εξοπλισμός των Σ.Υ.Δ. δεν είναι ενιαίος αλλά διαφέρει ανάλογα με την αναπηρία των ΑμεΑ που θα διαβιώσουν σε αυτές».

²⁹ Βλ. και την υπ'αρ. πρωτ. Π3α/Φ.ΓΕΝ/ΓΠοικ.3394/10-1-2007 (ΦΕΚ 74/Τ.Β'/07) Απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, με θέμα: «Προϋποθέσεις ίδρυσης και

- ⇒ Χρηματοδοτούνται από Εθνικούς πόρους μέσω Προγραμματικών Συμβάσεων ξενώνες για γυναίκες και παιδιά θύματα ενδοοικογενειακής βίας, κακοποίησης, διακίνησης - εμπορίας (trafficking), εγκατάλειψης κτλ. Τους εν λόγω ξενώνες διαχειρίζεται το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης ή/και σε συνεργασία με φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών (π.χ. το χαμόγελο του παιδιού κτλ).
- ⇒ Χρηματοδοτούνται από ευρωπαϊκούς πόρους ξενώνες για ασυνόδευτα ανήλικα. Ειδικότερα κατά το έτος 2017 λειτούργησαν 1.101 θέσεις φιλοξενίας σε 49 δομές φιλοξενίας ανά την Ελλάδα, ενώ παράλληλα δημιουργήθηκαν 10 “ασφαλείς ζώνες” εντός hotspots με συνολικά 300 θέσεις φιλοξενίας. Αρμόδιος φορέας συντονισμού και λειτουργίας του Συστήματος Διαχείρισης Αιτημάτων Στέγασης αιτούντων άσυλο αλλοδαπών και ασυνόδευτων ανηλίκων, ορίστηκε με την με αρ. Πρωτ. Π2δ/Γ.Π. 93510/28-07-11 Υ.Α. το ΕΚΚΑ.
- ⇒ Οι παρεχόμενες υπηρεσίες εντός των δομών φιλοξενίας αλλά και των ασφαλών ζωνών, είναι πέραν της στέγασης και της κάλυψης των βασικών αναγκών των ανηλίκων (σίτιση, καθαριότητα, ένδυση κτλ), η ψυχοκοινωνική τους υποστήριξη, η ψυχαγωγία, η νομική συνδρομή αλλά και μαθήματα ελληνικής γλώσσας και ενισχυτικής διδασκαλίας. Πρόκειται δηλαδή για ένα ολοκληρωμένο πλέγμα υπηρεσιών προκειμένου να δημιουργηθεί ένα ασφαλές περιβάλλον για τα παιδιά μέχρι να επιστρέψουν στις οικογένειές τους (περίπτωση οικογενειακής επανένωσης, μετεγκατάσταση σε άλλη χώρα της ΕΕ) είτε να ενσωματωθούν στην ελληνική κοινωνία.
- ⇒ Ενισχύονται οι υπηρεσίες αποϊδρυματοποίησης, αποκατάστασης και επανένταξης των παιδιών ΑΜΕΑ³⁰. Οι υπηρεσίες αυτές αναπτύσσονται είτε στο πλαίσιο της λειτουργίας των δομών κλειστής περίθαλψης, όπως είναι τα οικοτροφεία ή τα προστατευμένα διαμερίσματα, είτε στο πλαίσιο της λειτουργίας των δομών της ανοικτής περίθαλψης - Κέντρων Ημέρας που διαθέτουν τα Παραρτήματα των Κέντρων Κοινωνικής Πρόνοιας. Ειδικότερα στο πλαίσιο της λειτουργίας των Κέντρων Ημέρας παρέχονται ψυχοπαιδαγωγικά προγράμματα με στόχο την ανάπτυξη των κοινωνικών δεξιοτήτων των ωφελομένων καθώς και προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης, μέσω των προστατευόμενων εργαστηρίων. Στόχος είναι η προώθηση της αυτονομίας, της κοινωνικής επανένταξης και της επαγγελματικής αποκατάστασης των παιδιών/εφήβων με αναπηρία³¹

λειτουργίας Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης Ατόμων με Αναπηρία που χαρακτηρίζονται από νοητική υστέρηση».

³⁰ Βλ. χαρακτηριστικά το άρθρο 21 Ν. 3329/2005 που προβλέπει ότι: «Οι Μονάδες Κοινωνικής Φροντίδας και φυσικά ή νομικά πρόσωπα, δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, κερδοσκοπικού ή μη χαρακτήρα, μπορούν να οργανώνουν και να θέτουν σε λειτουργία υπηρεσίες, με σκοπό την αποϊδρυματοποίηση, αποκατάσταση και επανένταξη των ατόμων με αναπηρίες, όπως προστατευόμενα εργαστήρια επαγγελματικής κατάρτισης και επανένταξης.

Στους ξενώνες και στα οικοτροφεία παρέχεται στέγη, θεραπεία, κοινωνική στήριξη, καλλιτεχνικές, πολιτιστικές και άλλες υπηρεσίες. Στα προστατευόμενα διαμερίσματα παρέχονται υπηρεσίες ήπιας θεραπείας, παρακολούθηση και εποπτεία περιορισμένης μορφής από προσωπικό του οικείου φορέα. Στα προστατευόμενα εργαστήρια και στα εργαστήρια επαγγελματικής κατάρτισης παρέχονται υπηρεσίες εκμάθησης επαγγελματικών δεξιοτήτων με σκοπό την αυτονομία, την κοινωνική επανένταξη και την επαγγελματική αποκατάσταση ατόμων με αναπηρίες.

³¹ Βλ. χαρακτηριστικά το άρθρο 21 Ν. 3329/2005 που προβλέπει ότι:

- ⇒ Δημιουργούνται Περιφερειακά Κέντρα Κοινωνικής Στήριξης που παρέχουν υπηρεσίες συμβουλευτικής, ψυχοκοινωνικής υποστήριξης, προσωρινής φιλοξενίας και φροντίδας σε οικογένειες με παιδιά που αντιμετωπίζουν έκτακτη κοινωνική ανάγκη και παρεμβαίνουν άμεσα σε καταστάσεις κρίσης, ώστε να προληφθούν φαινόμενα αδικαιολόγητης παραπομπής παιδιών σε υπηρεσίες κλειστής φροντίδας.

2.2.5. Αναβάθμιση της ποιότητας των υπηρεσιών κλειστής φροντίδας

Η ιδρυματική περίθαλψη των παιδιών στην Ελλάδα καλύπτεται μέσω της λειτουργίας ενός δικτύου φορέων του δημόσιου και του ιδιωτικού μη κερδοσκοπικού τομέα, που δραστηριοποιούνται στην προστασία ατόμων με σωρευτικά κοινωνικά προβλήματα (παιδιά με αναπηρία ή με οικογενειακά ή κοινωνικοοικονομικά προβλήματα). Τα πεδία παρέμβασης για την περίοδο 2015-2020 οριοθετούνται ως εξής:

- ⇒ Βελτιώνονται οι υποδομές και τα προγράμματα των 12 συνολικά δημόσιων «Κέντρων Προστασίας Παιδιού» που λειτουργούν ως Παραρτήματα των Ν.Π.Δ.Δ. «ΚΕΝΤΡΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ» βάσει της παραγράφου 1 του άρθρου 9 του Ν. 4109/2013 (ΦΕΚ 16/Α'/2013), καθώς και του Κέντρου Παιδικής Μέριμνας Αρρένων Παπάφειο Θεσσαλονίκης βάσει του Ν. 4199/2013 (ΦΕΚ 216/Α'/2013).
Σημειώνεται ότι τα εν λόγω παραρτήματα έχουν ως σκοπό την περίθαλψη, την ψυχοσωματική ανάπτυξη και την μέριμνα για μόρφωση και απασχόληση των παιδιών που αποδεδειγμένα είναι απροστάτευτα και στερούνται οικογενειακής φροντίδας, ώσπου να τοποθετηθούν σε ανάδοχη οικογένεια ή να υιοθετηθούν.
- ⇒ Βελτιώνονται οι υποδομές και τα προγράμματα των δημόσιων «Κέντρων Αποθεραπείας και Αποκατάστασης Παιδιών με Αναπηρία», που λειτουργούν ως Παραρτήματα των Ν.Π.Δ.Δ. «ΚΕΝΤΡΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ» του Ν. 4109/2013
- ⇒ Βελτιώνονται οι υποδομές και τα προγράμματα των ιδιωτικών δομών κλειστής φροντίδας παιδιών, οι οποίες έχουν σκοπό ανάλογο με εκείνο των Παραρτημάτων των Κέντρων Κοινωνικής Πρόνοιας, αλλά η λειτουργία τους διέπεται από άλλες διατάξεις ανάλογα με τη νομική τους υπόσταση.
- ⇒ Βελτιώνονται οι υποδομές και τα προγράμματα των Παιδιατρικών Νοσοκομείων που φιλοξενούν βρέφη και παιδιά χωρίς γονική μέριμνα.

«Οι Μονάδες Κοινωνικής Φροντίδας και φυσικά ή νομικά πρόσωπα, δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, κερδοσκοπικού ή μη χαρακτήρα, μπορούν να οργανώνουν και να θέτουν σε λειτουργία υπηρεσίες, με σκοπό την αποϊδρυματοποίηση, αποκατάσταση και επανένταξη των ατόμων με αναπηρίες, όπως προστατευόμενα εργαστήρια επαγγελματικής κατάρτισης και επανένταξης.

Στους ξενώνες και στα οικοτροφεία παρέχεται στέγη, θεραπεία, κοινωνική στήριξη, καλλιτεχνικές, πολιτιστικές και άλλες υπηρεσίες. Στα προστατευόμενα διαμερίσματα παρέχονται υπηρεσίες ήπιας θεραπείας, παρακολούθηση και εποπτεία περιορισμένης μορφής από προσωπικό του οικείου φορέα. Στα προστατευόμενα εργαστήρια και στα εργαστήρια επαγγελματικής κατάρτισης παρέχονται υπηρεσίες εκμάθησης επαγγελματικών δεξιοτήτων με σκοπό την αυτονομία, την κοινωνική επανένταξη και την επαγγελματική αποκατάσταση ατόμων με αναπηρίες.

- ⇒ Σχεδιάζονται και υλοποιούνται προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης των επαγγελματιών υγείας των υπηρεσιών κλειστής φροντίδας ανηλίκων, με σκοπό την απόκτηση νέων γνώσεων και δεξιοτήτων που σχετίζονται με την ανάπτυξη νέων προγραμμάτων και δραστηριοτήτων ψυχοκοινωνικής στήριξης και κοινωνικής συμμετοχής, καθώς και εναλλακτικών μορφών απασχόλησης των ατόμων που συνεχίζουν να περιθάλπονται, με τη συμμετοχή της κοινότητας. Τα προγράμματα αυτά, αφορούν στην απόκτηση γνώσεων πάνω σε θέματα που αφορούν τη νοητική στέρηση, τον αυτισμό, τις ψυχοσωματικές, κινητικές και πολλαπλές αναπηρίες και άλλες διαταραχές, την απόκτηση δεξιοτήτων επικοινωνίας και αντιμετώπισης των συμπεριφορικών συμπτωμάτων των ατόμων αυτών, τη θεωρία ομάδων, την κοινοτική εργασία, την οργάνωση και τον συντονισμό προγραμμάτων και τη διασύνδεση υπηρεσιών. Στόχος είναι η βέλτιστη δυνατή ποιότητα ζωής των ανηλίκων που ζουν σε δομές κλειστής φροντίδας.

2.2.6. Νομική Συνδρομή

2.2.6.1 Πρόγραμμα “Δωρεάν Νομική Βοήθεια για Νέους”

Η Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς παρέχει μέσω του Προγράμματος «Δωρεάν Νομική Βοήθεια για Νέους»³² υπηρεσίες νομικής υποστήριξης σε ανήλικους και κοινωνικά ευπαθείς ομάδες νέων, με σκοπό να καλύψει την εκπροσώπηση ανηλίκων και ανδρών έως 30 ετών και γυναικών ως 35 ετών σε δικαστικές και εξώδικες διαδικασίες.

Το Πρόγραμμα άρχισε να υλοποιείται από το 1997, σε συνεργασία με Δικηγορικούς Συλλόγους της Χώρας, αρχικά της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης, έχοντας παράσχει μέχρι σήμερα νομική βοήθεια σε εκατοντάδες επωφελούμενους νέους, στην πλειονότητά τους ανηλίκους. Η λειτουργία του Προγράμματος είναι συμπληρωματική προς τον θεσμό παροχής νομικής βοήθειας που προβλέπεται από τον Ν. 3226/ 2004 «Παροχή Νομικής Βοήθειας σε Πολίτες Χαμηλού Εισοδήματος και Άλλες Διατάξεις» (ΦΕΚ 24/Α/4-2-2004), εστιάζοντας στην προστασία των ανηλίκων και ειδικών κατηγοριών νέων έως και 30 και, κατ' εξαίρεση για συγκεκριμένες υποθέσεις, έως και 35 ετών.

Ο στόχος του Προγράμματος είναι διττός: αφενός, εστιάζει στην καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού που συχνά υφίστανται οι ομάδες- στόχος, ενισχύοντας άμεσα και πρακτικά τη δυνατότητα διεκδίκησης νομικών ζητημάτων ή/και προσφυγής τους στη Δικαιοσύνη και αφετέρου, ενθαρρύνει και υποστηρίζει τους νέους δικηγόρους στην ανάληψη υποθέσεων που αφορούν ευπαθείς κοινωνικές ομάδες ανηλίκων και νέων.

³² Το Πρόγραμμα εγκαινιάστηκε το 1997 και συντονίζεται από το Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής & Αγωγής της Διεύθυνσης Κοινωνικής Συμμετοχής της ΠΝΓ. Χρηματοδοτείται αποκλειστικά από εθνικούς πόρους που καλύπτουν τις αμοιβές των εμπλεκόμενων δικηγόρων.

2.2.6.2 Παροχή νομικής συνδρομής σε ασυνόδευτα ανήλικα

Στο πλαίσιο υλοποίησης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων υπάρχουν πολλοί φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών που δραστηριοποιούνται στον τομέα της παροχής νομικής συνδρομής σε αιτούντες άσυλο. Η νομική συνδρομή δίνεται είτε υπό την μορφή παροχής νομικής συμβουλευτικής και πληροφόρησης, σχετικά με τα δικαιώματά τους για την διαδικασία υποβολής αιτήματος ασύλου, είτε υπό την μορφή εκπροσώπησης τους ενώπιον του δικαστηρίου, όταν υποβάλλουν προσφυγή κατά της απορριπτικής απόφασης του αιτήματός του σε α' βαθμό.

Ειδικότερα, όσον αφορά στην περίπτωση των ασυνόδευτων ανηλίκων ο Εισαγγελέας ανηλίκων ή ο Εισαγγελέας Πρωτοδικών καθίσταται προσωρινός Επίτροπος και ξεκινά την διαδικασία προστασίας τους (άρθρο 34, Ν. 4375/2016). Επιπλέον, στο άρθρο 12 του Π.Δ. 114/2010 και στο άρθρο 11 του ΠΔ 113/2013 προβλέπεται ότι όσον αφορά στη διαδικασία υποβολής αιτήματος διεθνούς προστασίας ενός ασυνόδευτου ανήλικου, ο επίτροπος ενημερώνει τον ανήλικο για τη σημασία και τις συνέπειες της συνέντευξης στην Υπηρεσία Ασύλου. Αν ο ανήλικος είναι κάτω των 15 ετών, τότε ο επίτροπος είναι εκείνος που υποβάλλει το αίτημα, ενώ αν υπερβαίνει αυτή την ηλικία, δύναται να το υποβάλει και μόνος του.

Επειδή, όπως φαίνεται παραπάνω, ένας Επίτροπος μπορεί να έχει υπό την εποπτεία του ένα τεράστιο αριθμό ασυνόδευτων ανηλίκων, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να ασκεί ουσιαστικά το καθήκον του (την προστασία τους και την εξασφάλιση του βέλτιστου συμφέροντός τους), το Υπουργείο Δικαιοσύνης σε συνεργασία με άλλα συναρμόδια Υπουργεία (Μεταναστευτικής Πολιτικής, Εργασίας κτλ) επεξεργάζεται ρύθμιση για τον θεσμό της Επιτροπείας. Καλύπτοντας το κενό ως προς την ουσιαστική άσκηση του θεσμού της Επιτροπείας, η ΜΚΟ “ΜΕΤΑδραση” σε συνεργασία με πολλούς από τους Εισαγγελείς Ανηλίκων, δημιούργησε το 2014 ένα δίκτυο ειδικά εκπαιδευμένων Επιτρόπων, με στόχο την ουσιαστική εφαρμογή του ρόλου του Επιτρόπου στον τομέα της προστασίας και της άσκησης δικαιωμάτων των παιδιών και της κάλυψης των βασικών τους αναγκών.

Σημειώνεται δε, ότι τα ασυνόδευτα ανήλικα που διαμένουν σε ανοικτές δομές φιλοξενίας, εκτός από την κάλυψη των βασικών τους αναγκών, απολαμβάνουν και υπηρεσίες νομικής συνδρομής και συμβουλευτικής, από εξειδικευμένους δικηγόρους.

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ 2.3: Πρόσβαση στην υποχρεωτική εκπαίδευση

Η πρόσβαση των παιδιών που ζουν σε συνθήκες φτώχειας στην υποχρεωτική εκπαίδευση αποτελεί βασική προτεραιότητα της Στρατηγικής³³, επιδιώκοντας την πρόληψη, άρση ή άμβλυνση παραγόντων που αποτελούν εστίες υψηλού κινδύνου αποκλεισμού κατά την παιδική ηλικία.

Μέτρα Πολιτικής

2.3.1. Πρόσβαση σε υπηρεσίες προσχολικής εκπαίδευσης (νηπιαγωγείο)³⁴

Στο πλαίσιο του μέτρου υποστηρίζονται δράσεις ενίσχυσης της προσχολικής εκπαίδευσης των παιδιών 4-6 ετών, προκειμένου τα παιδιά, από μικρή ηλικία, να εντάσσονται κατά τρόπο ομαλό στο εκπαιδευτικό σύστημα και να θέτουν στέρεες βάσεις για την περαιτέρω φοίτηση στις επόμενες εκπαιδευτικές βαθμίδες.

2.3.1.1 Δίχρονη Υποχρεωτική Προσχολική Εκπαίδευση

Με το Ν. 4521/2018 (ΦΕΚ 38 Άρθρο 33 παρ.3) θεσμοθετήθηκε η Υποχρεωτική Δίχρονη Προσχολική Εκπαίδευση από το σχολικό έτος 2018-2019 και σε βάθος τριετίας σε όλους τους Δήμους. Με Κοινή Υπουργική Απόφαση ορίστηκαν οι 184 δήμοι, στους οποίους από το σχολικό έτος 2018-2019 θα εφαρμόζεται η υποχρεωτική δίχρονη προσχολική εκπαίδευση.

2.3.1.2 Ενιαίος Τύπος Ολοήμερου Νηπιαγωγείου

Με την ΥΑ 130272-Δ1 ΦΕΚ 2670-2016 και το ΠΔ 79/2017 ΦΕΚ 109^Α θεσμοθετήθηκε ο Ενιαίος Τύπος Ολοήμερου Νηπιαγωγείου σε 5.300 νηπιαγωγεία που δίνει ίσες ευκαιρίες μάθησης σε όλα τα παιδιά. Δηλαδή, με αυτή τη ρύθμιση, επιτεύχθηκαν δύο οφέλη:

³³ Η εξειδίκευση της παρέμβασης θα αποτελέσει αντικείμενο κοινής πρωτοβουλίας των Υπουργείων Παιδείας & Θρησκευμάτων και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Πρόνοιας στο πρώτο εξάμηνο του 2015.

³⁴ Η υποχρεωτική προσχολική εκπαίδευση θεσμοθετήθηκε στην Ελλάδα με πρωτοβουλία του Υπουργείου Παιδείας το 2006 με το άρθρο 73 του Ν. 3518/06, που προβλέπει ότι:

1. α) Η παρ. 3 του άρθρου 3 του ν. 1566/1985 (ΦΕΚ 167 Α'), όπως τροποποιήθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 10 παρ. 1 στοιχείο α' του ν. 2327/1995 (ΦΕΚ 156 Α'), αντικαθίσταται ως εξής:

«Η φοίτηση στα νηπιαγωγεία είναι διετής και εγγράφονται σε αυτά νήπια που συμπληρώνουν την 31η Δεκεμβρίου του έτους εγγραφής ηλικία τεσσάρων ετών. Η φοίτηση όσων την 31η Δεκεμβρίου του έτους εγγραφής συμπληρώνουν ηλικία πέντε ετών είναι υποχρεωτική και στην περίπτωση αυτή έχει εφαρμογή το δεύτερο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 1566/1985.

β) Στο τέλος της παρ. 6 του άρθρου 3 του ν. 1566/1985 (ΦΕΚ 167 Α') προστίθεται εδάφιο ως ακολούθως:

«Σε περιοχές που δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις ίδρυσης νηπιαγωγείου μπορεί, με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, μετά από εισήγηση του οικείου Περιφερειακού Υπηρεσιακού Συμβουλίου, να λειτουργήσει παράρτημα του πλησιέστερου προς αυτό νηπιαγωγείου».

1. όλα τα νηπιαγωγεία γίνονται εν δυνάμει ολοήμερα και
2. τα παιδιά παρακολουθούν ένα βασικό υποχρεωτικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα μέχρι τις 13:00 με δυνατότητα να συνεχίσουν την παρακολούθηση του απογευματινού προαιρετικού προγράμματος, έως τις 16:00.

Παράλληλα, με το σχετικό νομοθετικό πλαίσιο μειώθηκε ο ελάχιστος αριθμός των μαθητών από 7 σε 5, για περιοχές δυσπρόσιτες, με δυσκολίες πρόσβασης, για να μη μετακινούνται σε μεγάλες αποστάσεις τα νήπια. Ταυτόχρονα, αυξήθηκε ο ελάχιστος αριθμός μαθητών σε 14, για τις υπόλοιπες περιοχές, για να δοθεί η δυνατότητα εγγραφής και στα προνήπια.

Το σχολικό έτος 2017-2018 λειτούργησαν 127 νηπιαγωγεία με μόλις τρία, δύο, ακόμα και με ένα νήπια/προνήπια που βρίσκονται σε δυσπρόσιτες, νησιωτικές και απομακρυσμένες περιοχές της χώρας, καθώς και νηπιαγωγεία, με ιδιαίτερα κοινωνικά χαρακτηριστικά.

Στο πλαίσιο του Ενιαίου Τύπου Ολοήμερου Νηπιαγωγείου αναπτύσσεται επίσης, νέο εκπαιδευτικό υλικό και προγράμματα εκπαίδευσης παιδιών προσχολικής ηλικίας. Το νέο πρόγραμμα σπουδών είναι ανοιχτό και ευέλικτο, ώστε να παρέχει περιθώρια ελευθερίας στον εκπαιδευτικό και να μην υπάρχει πλέον η δέσμευση του ενός και μοναδικού σχολικού εγχειριδίου.

Απώτερος σκοπός είναι η στήριξη-ενίσχυση και αναβάθμιση του ολοήμερου νηπιαγωγείου μέσω:

- α) της πρόσληψης, τοποθέτησης και απασχόλησης αναπληρωτών εκπαιδευτικών ΠΕ 60,
- β) της επιμόρφωσης των αναπληρωτών εκπαιδευτικών ΠΕ 60, μέσω των αρμοδίων Σχολικών Συμβούλων Προσχολικής Ηλικίας.

2.3.1.3 Διαπολιτισμική εκπαίδευση (όπως αναλύεται στο μέτρο καταπολέμησης της σχολικής διαρροής)

2.3.1.4 Επιμόρφωση εκπαιδευτικών προσχολικής εκπαίδευσης

Το εν λόγω μέτρο στοχεύει στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών προσχολικής εκπαίδευσης με την παροχή γνώσεων και δεξιοτήτων επί του επιστημονικού τους αντικειμένου, την εκμάθηση νέων παιδαγωγικών μεθόδων, τη χρήση και την ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία και την υιοθέτηση καινοτόμων διδακτικών πρακτικών για την καλύτερη διαχείριση των συνθηκών μέσα στην τάξη.

Στο πλαίσιο αυτό, το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού (ΥΠΠΟΑ) μεριμνά για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών από εξειδικευμένους μουσειοπαιδαγωγούς του ΥΠΠΟΑ και των εποπτευόμενων φορέων του, σε ζητήματα που αφορούν στην αξιοποίηση της αρχαιολογικής / νεώτερης κληρονομιάς, καθώς και της σύγχρονης καλλιτεχνικής δημιουργίας, στο πλαίσιο της σχολικής πράξης.

2.3.1.5 Δημιουργία/επέκταση/αναβάθμιση υποδομών προσχολικής αγωγής

Το μέτρο αφορά τόσο στην αναβάθμιση των υποδομών των υφιστάμενων εκπαιδευτικών μονάδων προσχολικής αγωγής, έτσι ώστε αυτές να εναρμονιστούν με τις απαιτήσεις του θεσμού του του Ενιαίου Τύπου Ολοήμερου Νηπιαγωγείου, όσο και στην δημιουργία νέων εκπαιδευτικών μονάδων ή νέων τμημάτων, προκειμένου να εξασφαλιστεί η πρόσβαση όλων των μαθητών προσχολικής αγωγής σε νηπιαγωγεία.

2.3.2. Πρόσβαση σε υπηρεσίες σχολικής εκπαίδευσης

Στόχοι του μέτρου είναι:

- η ομαλή και αποτελεσματική ένταξη όλων των μαθητών στο εκπαιδευτικό σύστημα, ανεξαρτήτως κοινωνικής ομάδας και κοινωνικής ιδιαιτερότητας (ιδίως των μαθητών από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες – ΕΚΟ)
- η βελτίωση των δεξιοτήτων των μαθητών από το Δημοτικό, ώστε να τεθούν στέρεες βάσεις για ομαλή συνέχιση των μαθητών στις επόμενες εκπαιδευτικές βαθμίδες μέχρι την τριτοβάθμια εκπαίδευση
- η διασφάλιση της πρόσβασης στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση.
- η μείωση του ποσοστού μαθητών που τελειώνουν την υποχρεωτική εκπαίδευση με χαμηλές επιδόσεις στην ανάγνωση, τα μαθηματικά και τις θετικές επιστήμες.
- η μείωση του ποσοστού της σχολικής διαρροής από τη υποχρεωτική εκπαίδευση.
- η πιστοποίηση των γνώσεων ξένης γλώσσας και χρήσης Η/Υ
- η δραστική αύξηση του ποσοστού των εκπαιδευτικών που χρησιμοποιούν την τεχνολογία για τη διδασκαλία.
- η βελτίωση της θέσης της Ελλάδας στη έρευνα PISA του OECD, δίνοντας έμφαση στα τα μαθηματικά, στις φυσικές επιστήμες και στην κατανόηση κειμένου

Μέτρα πολιτικής:

2.3.2.1 Ενιαίος Τύπος Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου

Η καθιέρωση ενός ενιαίου τύπου Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου και η γενικευμένη εφαρμογή του σε όλα τα από 4/θέσια και άνω Δημοτικά Σχολεία της χώρας, παρέχει ίσες ευκαιρίες στην εκπαίδευση για όλους τους μαθητές της ίδιας βαθμίδας στο πλαίσιο των αρχών της ισονομίας και της δικαιοσύνης. (ΥΑ Φ12/657/70691/Δ1 ΦΕΚ 1324/2016).

Η επέκταση του προαιρετικού ολοήμερου προγράμματος και στα ολιγοθέσια δημοτικά σχολεία συμβάλλει στη δίκαιη μεταχείριση όλων των τύπων σχολείων, ανά την επικράτεια και στην παροχή ισότιμων υπηρεσιών εκπαίδευσης (ΥΑ 83939/ Δ1 ΦΕΚ 1800 2017). Με την διεύρυνση της λειτουργίας του Ολοήμερου προγράμματος στα 800 Ολιγοθέσια Δημοτικά Σχολεία της χώρας, αξιοποιούνται πρόσθετα γνωστικά αντικείμενα ειδικοτήτων στο υποχρεωτικό και στο προαιρετικό ολοήμερο πρόγραμμα και επιτυγχάνεται η αξιοποίηση, κατά το δυνατόν, αντισταθμιστικών θεσμών, όπως αυτών της ενισχυτικής διδασκαλίας.

Με το Προεδρικό Διάταγμα 79/2017 αναφορικά με τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας Νηπιαγωγείων και Δημοτικών, γίνεται εμφανής ο ενιαίος χαρακτήρας της Α/θμιας Εκπαίδευσης, αφού για πρώτη φορά δεν διαχωρίζεται η λειτουργία του Νηπιαγωγείου από αυτή του Δημοτικού σχολείου, ενισχύοντας τις αρμοδιότητες του Συλλόγου Διδασκόντων για θέματα που αφορούν τη λειτουργία της Σχολικής Μονάδας (ΠΔ 79/2017 ΦΕΚ 109/2017).

Το ολοήμερο σχολείο αποτελεί ένα μέτρο καταπολέμησης της σχολικής διαρροής και ταυτόχρονα υποστήριξης των οικογενειών και δη των εργαζόμενων μητέρων στην προσπάθεια μιας ισόρροπης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής. Τα Ολοήμερα Δημοτικά Σχολεία, στο πλαίσιο του συστήματος δημόσιας δωρεάν παιδείας παρέχουν βασικές, παιδο-αναπτυξιακές υπηρεσίες, κατά τη διάρκεια ενός σημαντικά διευρυμένου ωραρίου.

Ο εκπαιδευτικός-μαθησιακός στόχος είναι η βελτίωση των επιδόσεων ενός μεγάλου αριθμού μαθητών, μέσα από μια συντονισμένη παρέμβαση όλων των δράσεων του σχολείου και όχι απλώς μέσα από μια περιορισμένη βοήθεια προς τους μαθητές με διαπιστωμένες χαμηλές επιδόσεις σε ορισμένα ή σε όλα τα μαθήματα.

Με το άρθρο 31 του Ν. 4521-2018 ΦΕΚ 38Α θεσμοθετήθηκε το πλαίσιο ίδρυσης οργάνωσης και λειτουργίας σχολικής- εκπαιδευτικής δομής σε καταστήματα κράτησης ανηλίκων και καταστήματα κράτησης.

Δημιουργήθηκαν Δομές Υποδοχής για την Εκπαίδευση Προσφύγων. Διευρύνθηκε η λειτουργία των Τμημάτων Υποδοχής ΖΕΠ στα δημόσια σχολεία για την εκπαίδευση των μαθητών/τριών που δεν έχουν την απαιτούμενη γνώση της ελληνικής γλώσσας (Ρομά, Αλλοδαπών, Παλιννοστούντων, Προσφύγων, Ευάλωτων Κοινωνικών Ομάδων κτλ).

Θεσμοθετήθηκε πλαίσιο για την πρόσληψη κοινωνικών λειτουργών και ψυχολόγων σε σχολικές μονάδες γενικής εκπαίδευσης, στις οποίες φοιτούν μαθητές ευάλωτων κοινωνικών ομάδων ή προκύπτει ανάγκη υλοποίησης προγραμμάτων ψυχοκοινωνικής και συναισθηματικής στήριξης μαθητών (Ν. 4485/2017, Α' 114, Άρθρο 70, παρ.6) και με ΚΥΑ καθορίστηκαν 46 δημοτικά σχολεία Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, στα οποία τοποθετήθηκαν Κοινωνικοί Λειτουργοί.

Το πρόγραμμα «Σχολικά γεύματα» εφαρμόζεται από το σχολικό έτος 2017-2018 σε 846 σχολικές μονάδες.

Το σχολείο εμπλουτίζεται με νέα προγράμματα/δράσεις. Από το σχολικό έτος 2016-2017 υλοποιείται το Πρόγραμμα «Κολύμβηση στα Σχολεία», ενώ από το σχολικό έτος 2017-2018 ξεκίνησε η πιλοτική εφαρμογή του προγράμματος «Η τσάντα στο σχολείο»

Σε συνεργασία με το Υπουργείο Εσωτερικών αναμένεται να εκδοθεί η νέα υπουργική απόφαση που θα αντιμετωπίζει τα διαχρονικά ζητήματα της μεταφοράς μαθητών με τρόπο σύγχρονο, ορθολογικό, αποτελεσματικό.

Συμπληρωματικά, το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού υλοποιεί εκπαιδευτικά προγράμματα, ειδικές ξεναγήσεις, εικαστικά ή θεατρικά εργαστήρια, χρήση έντυπου, ψηφιακού και τρισδιάστατου εκπαιδευτικού υλικού, ακόμη και επιμόρφωση εκπαιδευτικών (όλων των βαθμίδων) σε ζητήματα που αφορούν στην αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και της σύγχρονης καλλιτεχνικής δημιουργίας, στο πλαίσιο

της σχολικής πράξης. Οι δράσεις σχεδιάζονται από εξειδικευμένο προσωπικό είτε των υπηρεσιών του ΥΠΠΟΑ, είτε φορέων που εποπτεύονται από αυτό.

Επίσης, οι νέοι ηλικίας έως 18 ετών, καθώς και οι συνοδοί εκπαιδευτικοί τους, δικαιούνται ελεύθερη είσοδο σε μουσεία, μνημεία και αρχαιολογικούς χώρους που ανήκουν στο δημόσιο. Οι εποπτευόμενοι από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού φορείς δεν έχουν ενιαία πολιτική εισιτηρίων και ελεύθερης εισόδου.

2.3.2.2 Ψηφιακό Σχολείο

Αντικείμενο του μέτρου είναι η δημιουργία νέου εκπαιδευτικού υλικού και ψηφιακών εκπαιδευτικών εργαλείων, για τη συμπλήρωση των θεματικών ενοτήτων του Εθνικού Συσσωρευτή Εκπαιδευτικού Περιεχομένου (Φωτόδεντρο), καθώς και των σχολικών βιβλίων που θα υποστηρίξουν το νέο αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών. Παράλληλα, στο πλαίσιο της δράσης προβλέπεται η ψηφιοποίηση και διάθεση του νέου εκπαιδευτικού υλικού, μέσω της πλατφόρμας του ψηφιακού σχολείου, καθώς και η ενίσχυση των ανοιχτών εκπαιδευτικών πόρων (ΑΕΠ).

2.3.2.3 Επιμόρφωση εκπαιδευτικών στην χρήση και ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Το μέτρο στοχεύει στην ολοκληρωμένη επιμόρφωση εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για την αξιοποίηση και εφαρμογή των ψηφιακών τεχνολογιών στη διδακτική πράξη. Απευθύνεται σε όλους τους κλάδους εκπαιδευτικών και αφορά σε δυο επίπεδα γνώσεων και δεξιοτήτων: α) Εισαγωγική Επιμόρφωση στην εκπαιδευτική αξιοποίηση Τ.Π.Ε. (Β1 επίπεδο Τ.Π.Ε.) και β) Προχωρημένη επιμόρφωση για την εκπαιδευτική αξιοποίηση Τ.Π.Ε. στη διδακτική πράξη (Β2 επίπεδο Τ.Π.Ε.), ο συνδυασμός των οποίων θα οδηγήσει στην απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων που αντιστοιχούν στην ολοκληρωμένη επιμόρφωση για την αξιοποίηση κι εφαρμογή των Τ.Π.Ε. στη διδακτική πράξη (επιμόρφωση Β' επιπέδου Τ.Π.Ε.).

2.3.3. Ειδική αγωγή των παιδιών με αναπηρία

Το Μέτρο, αφορά στην εξειδικευμένη εκπαιδευτική υποστήριξη για την ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες³⁵, μέσω της εφαρμογής του θεσμού της παράλληλης στήριξης-συνεκπαίδευσης στα γενικά σχολεία, στο πλαίσιο του οποίου τοποθετείται δεύτερος εκπαιδευτικός στην τάξη αποκλειστικά για τον μαθητή με

³⁵ Ως «Μαθητές με Αναπηρία ή/και Ειδικές Εκπαιδευτικές ανάγκες» θεωρούνται όσοι, για ολόκληρη ή ορισμένη περίοδο της σχολικής τους ζωής, εμφανίζουν σημαντικές δυσκολίες μάθησης εξαιτίας αισθητηριακών, νοητικών, γνωστικών, αναπτυξιακών προβλημάτων, ψυχικών και νευροψυχικών διαταραχών οι οποίες, σύμφωνα με τη διεπιστημονική αξιολόγηση, επηρεάζουν τη διαδικασία της σχολικής προσαρμογής και μάθησης. Στους μαθητές με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες συγκαταλέγονται ιδίως όσοι παρουσιάζουν νοητική αναπηρία, αισθητηριακές αναπηρίες όρασης (τυφλοί, αμβλύωπες με χαμηλή όραση), αισθητηριακές αναπηρίες ακοής (κωφοί, βαρήκοοι), κινητικές αναπηρίες, χρόνια μη ιάσιμα νοσήματα, διαταραχές ομιλίας – λόγου, ειδικές μαθησιακές δυσκολίες όπως δυσλεξία, δυσγραφία, δυσαριθμησία, δυσαναγνωσία, δυσορθογραφία, σύνδρομο ελλειμματικής προσοχής με ή χωρίς υπερκινητικότητα, διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές (φάσμα αυτισμού), ψυχικές διαταραχές και πολλαπλές αναπηρίες.

αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Επίσης, αφορά στην υποστήριξη μαθητών από Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό και Ειδικό Βοηθητικό Προσωπικό, όταν απαιτείται, για μαθητές με κινητικά προβλήματα, χρόνια νοσήματα κλπ. Επιπροσθέτως, αφορά στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών της παράλληλης στήριξης-συνεκπαίδευσης οι οποίοι προέρχονται από τη γενική εκπαίδευση.

Στόχοι του μέτρου είναι:

- η παραμονή στο εκπαιδευτικό σύστημα μαθητών/τριών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες
- η παροχή εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες
- η αξιοποίηση των ΤΠΕ και του Ψηφιακού Εκπαιδευτικού Υλικού, για τη στήριξη μαθητών με αναπηρίες ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

Σε αυτό το πλαίσιο, αναπτύσσονται τα επιμέρους μέτρα:

2.3.3.1 Υλοποίηση εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για την ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

Στόχος του μέτρου είναι η ενσωμάτωση των μαθητών ΑΜΕΑ ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στην σχολική τάξη του γενικού σχολείου και η εξασφάλιση της προσβασιμότητας αυτών στο κοινωνικό γίγνεσθαι, με στόχο την αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού, την αντιμετώπιση της σχολικής αποτυχίας και της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου. Στο πλαίσιο αυτό οι εκπαιδευτικοί συλλειτουργούν με τον εκπαιδευτικό της τάξης (παράλληλη στήριξη) και υποστηρίζουν αποκλειστικά τους μαθητές με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, έτσι ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του προγράμματος σπουδών τους. Επίσης, προσλαμβάνεται το αναγκαίο Ειδικό Βοηθητικό Προσωπικό (ΕΒΠ) για τους μαθητές που αδυνατούν να αυτοεξυπηρετηθούν και το αναγκαίο Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό.

Συμπληρωματικά, το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού υλοποιεί εκπαιδευτικά προγράμματα, ειδικές ξεναγήσεις, εικαστικά ή θεατρικά εργαστήρια, χρήση έντυπου, ψηφιακού και τρισδιάστατου εκπαιδευτικού υλικού, ακόμη και επιμόρφωση εκπαιδευτικών (όλων των βαθμίδων) σε ζητήματα που αφορούν στην αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και της σύγχρονης καλλιτεχνικής δημιουργίας, στο πλαίσιο της σχολικής πράξης και της ειδικής αγωγής. Οι δράσεις σχεδιάζονται από εξειδικευμένο προσωπικό είτε των υπηρεσιών του ΥΠΠΟΑ, είτε φορέων που εποπτεύονται από αυτό.

2.3.3.2 Επιμόρφωση εκπαιδευτικών παράλληλης στήριξης, πολλαπλασιαστών (σύμβουλοι ειδικής και γενικής αγωγής διαφόρων ειδικοτήτων), εκπαιδευτικών Ειδικής Αγωγής ή/και ΕΕΠ/ΕΒΠ

Σκοπός του μέτρου είναι η θεωρητική και πρακτική επιμόρφωση εκπαιδευτικών και επιστημόνων άλλων ειδικοτήτων, καθώς και στελεχών της εκπαίδευσης, στις σύγχρονες τάσεις της ένταξης των ΑμεΑ και ο εμπλουτισμός των γνώσεών τους, προκειμένου να είναι σε θέση να διαχειριστούν, με αξιοπιστία και αποτελεσματικότητα, όλες τις κατηγορίες μαθητών με αναπηρίες. Τα επιμορφωτικά προγράμματα, διακρίνονται σε

ενότητες διαγνωστικής αξιολόγησης, διδακτικής και παιδαγωγικής μεθοδολογίας, καθώς και ψυχολογικής και συμβουλευτικής υποστήριξης των μαθητών με αναπηρίες. Επίσης, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, για τον έγκαιρο εντοπισμό μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Αντικείμενο των επιμορφώσεων αποτελεί παράλληλα, η αξιοποίηση των ΤΠΕ, καθώς και η απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων, για τη στήριξη μαθητών με αναπηρίες ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και για την παιδαγωγική αξιοποίηση του εκπαιδευτικού λογισμικού και του ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού που έχει αναπτυχθεί για τους μαθητές αυτής της κατηγορίας. Επιπρόσθετα, επιμορφώνονται σύμβουλοι ειδικής και γενικής αγωγής, διαφόρων ειδικοτήτων, και εκπαιδευτικοί ειδικής αγωγής, οι οποίοι λειτουργούν, ως πολλαπλασιαστές για τις ενδοσχολικές επιμορφώσεις των εκπαιδευτικών. Οι σχολικοί σύμβουλοι αναλαμβάνουν την διαδικασία επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών σε θέματα καινοτόμων προγραμμάτων διδασκαλίας με τη χρήση των Τ.Π.Ε. για την εξατομικευμένη εκπαιδευτική υποστήριξη των μαθητών με αναπηρίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και τη διάχυση της γνώσης.

2.3.3.3 Ανάπτυξη υποστηρικτικών δομών για την ένταξη και συμπερίληψη στην εκπαίδευση μαθητών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Βασικό αίτημα αποτελεί η δημιουργία του «Ενός Σχολείου για Όλους» τους μαθητές (Inclusive education), ενός σχολείου ευέλικτου, διαφοροποιημένου που παρέχει όλες τις αναγκαίες ειδικές υποστηρικτικές παιδαγωγικές και ψυχολογικές υπηρεσίες, ώστε να ανταποκρίνεται στις ανάγκες όλων των μαθητών και στη σύγχρονη σχολική πραγματικότητα, εξασφαλίζοντας την ισότητα στην εκπαίδευση και την προώθηση των εκπαιδευτικών ευκαιριών για μαθητές με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες καθώς και την κοινωνική συνοχή.

Το προτεινόμενο μέτρο αφορά στον εκσυγχρονισμό και την ενίσχυση της εκπαίδευσης των μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, μέσω της αναδιάρθρωσης του ρόλου των Σχολικών Μονάδων Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΣΜΕΑΕ) και της μετατροπής τους σε Κέντρα Υποστήριξης Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΕΑΕ), της σύστασης Σχολικών Δικτύων Εκπαίδευσης και Υποστήριξης (ΣΔΕΥ) και της λειτουργίας των Επιτροπών Διαγνωστικής Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Υποστήριξης (ΕΔΕΑΥ), για τη διαγνωστική εκπαιδευτική αξιολόγηση και υποστήριξη των εκπαιδευτικών αναγκών των μαθητών, καθώς και την παραπομπή τους στα Κέντρα Διάγνωσης Διαφοροδιάγνωσης και Υποστήριξης (ΚΕΔΔΥ) για γνωμάτευση όταν, παρά την υποστήριξη στο σχολείο τους, συνεχίζουν να έχουν δυσκολίες μάθησης ή συμπεριφοράς ή ένταξης στο σχολικό περιβάλλον.

Στο πλαίσιο του μέτρου αυτού, προσλαμβάνεται Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό (ΕΕΠ), προκειμένου να στελεχώσει τα Κέντρα Υποστήριξης ΕΑΕ των ΣΔΕΥ, ώστε να αποτελέσουν μέλη των Επιτροπών Διαγνωστικής Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Υποστήριξης (ΕΔΕΑΥ).

2.3.3.4 Πρόγραμμα μέτρων εξατομικευμένης υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

Η προτεινόμενη δράση αφορά στον εκσυγχρονισμό της εκπαίδευσης των μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, με την ενίσχυση των ειδικών σχολείων

και των τμημάτων ένταξης, ώστε η εκπαίδευση να ανταποκρίνεται στις ανάγκες όλων των μαθητών, χωρίς διακρίσεις. Λαμβάνοντας υπόψη τα νέα πρότυπα που επιτάσσει η Διεθνής Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες, το μέτρο εστιάζεται σε κρίσιμους παράγοντες, που είναι προϋποθέσεις ποιότητας και αποτελεσματικότητας της εκπαίδευσης και έχει ως στόχο την ενίσχυση των Σχολικών Μονάδων Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΣΜΕΑΕ) και των Τμημάτων Ένταξης.

Στο πλαίσιο της δράσης χρησιμοποιείται το διαθέσιμο προσβάσιμο ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό για την εφαρμογή νέων διδακτικών προσεγγίσεων, καθώς και ειδικά εργαλεία.

Προκειμένου να ενισχυθούν οι Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και τα τμήματα Ένταξης, προσλαμβάνονται Εκπαιδευτικοί Ειδικής Αγωγής, Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό (ΕΕΠ) και Ειδικό Βοηθητικό Προσωπικό (ΕΒΠ).

2.3.3.5 Επιμόρφωση εκπαιδευτικών εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για την ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

Το μέτρο αφορά στην επιμόρφωση του εκπαιδευτικού προσωπικού που προσλαμβάνεται στο πλαίσιο της εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για την ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, η οποία συμπεριλαμβάνει τον θεσμό της παράλληλης στήριξης των μαθητών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που φοιτούν στο γενικό σχολείο. Στόχος της δράσης είναι η απόκτηση των κατάλληλων εφοδίων από τους εκπαιδευτικούς, ώστε να είναι σε θέση να υποστηρίζουν αποτελεσματικά τους μαθητές με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, ώστε να βελτιώνονται τα μαθησιακά τους αποτελέσματα και να προωθείται η ένταξη και η ενσωμάτωσή τους στη σχολική τάξη του γενικού σχολείου και να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα αυτών στο κοινωνικό γίγνεσθαι. Έτσι επιτυγχάνεται η αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού, της σχολικής αποτυχίας και της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου

2.3.4 Καταπολέμηση της σχολικής διαρροής (πρόωρη αποχώρηση από βαθμίδα υποχρεωτικής εκπαίδευσης) μέσω των Ζωνών Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας και άλλων μηχανισμών.

2.3.4.1 Ένταξη Ευάλωτων Κοινωνικών Ομάδων (ΕΚΟ) στα δημοτικά σχολεία - Τάξεις υποδοχής (στο πλαίσιο των Ζωνών Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας)

Το μέτρο αποσκοπεί στην μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου από μαθητές που προέρχονται από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες και μαθητές με πολιτισμικές και θρησκευτικές ιδιαιτερότητες, καθώς και στη βελτίωση των μαθησιακών τους αποτελεσμάτων, κυρίως στον γραμματισμό, αλλά και τον αριθμητισμό και επιπλέον σε συμπληρωματικά αντικείμενα, ώστε αυτοί να καταστούν ικανοί να ανταπεξέλθουν στο πρόγραμμα σπουδών τους και να παραμείνουν στο εκπαιδευτικό σύστημα ολοκληρώνοντας τις σπουδές τους. Επίσης, το μέτρο αποσκοπεί στην ενίσχυση της ισότιμης πρόσβασης και την αποτελεσματική ένταξη των προαναφερόμενων μαθητών.

Στο πλαίσιο αυτό, εμπλουτίζεται το εκπαιδευτικό δυναμικό των δημοτικών σχολείων που εμφανίζουν ανάγκη για υποστήριξη της ένταξης των παραπάνω μαθητών

(οριζόντια παρέμβαση σε όλα τα δημοτικά σχολεία που εμφανίζουν σχετικούς πληθυσμούς μαθητών). Ειδικότερα, οι εκπαιδευτικοί που απασχολούνται στο πλαίσιο της εν λόγω δράσης, στελεχώνουν τις Τάξεις Υποδοχής, με κύριο αντικείμενο την εκμάθηση της Ελληνικής, ως δεύτερης/ξένης γλώσσας, αλλά και τη διδακτική στήριξη σε άλλα αντικείμενα, ώστε να διευκολύνεται η ομαλή προσαρμογή και παραμονή των μαθητών στο εκπαιδευτικό σύστημα.

Ωφελούμενοι: παιδιά και γονείς παιδιών που φοιτούν στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών ευάλωτων ομάδων, εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, σχολικοί σύμβουλοι, διευθυντές σχολικών μονάδων.

Εμπλεκόμενοι φορείς: Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Εκπαιδευτικών Δράσεων / Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ), Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων (ΙΤΥΕ) Διόφαντος

Πηγές χρηματοδότησης: Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), Κρατικός Προϋπολογισμός.

2.3.4.2 Προγράμματα Αντισταθμιστικής Εκπαίδευσης

Τα προγράμματα Αντισταθμιστικής Εκπαίδευσης είναι η Ενισχυτική Διδασκαλία για τους μαθητές Γυμνασίων και η Πρόσθετη Διδακτική Στήριξη για τους μαθητές όλων των τύπων Λυκείων.

α) Σκοπός του προγράμματος της Ενισχυτικής Διδασκαλίας είναι η επανένταξη των μαθητών/τριών στη μαθησιακή διαδικασία, η μείωση της μαθητικής διαρροής, η βελτίωση της απόδοσης τους, ώστε να ολοκληρώσουν την Υποχρεωτική Εκπαίδευση και η δυνατότητα πρόσβασης στην δεύτερη βαθμίδα της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

β) Σκοπός του προγράμματος της Πρόσθετης Διδακτικής Στήριξης είναι η επανένταξη των μαθητών/τριών στη μαθησιακή διαδικασία, η μείωση της μαθητικής διαρροής, η βελτίωση της απόδοσης τους, ώστε να ολοκληρώσουν τη δεύτερη βαθμίδα της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με επιπρόσθετο στόχο οι μαθητές/τριες να αυξήσουν τις πιθανότητες πρόσβασής τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Με την λειτουργία της Ενισχυτικής Διδασκαλίας και της Πρόσθετης Διδακτικής Στήριξης δημιουργούνται συνθήκες πρόληψης και θεραπείας του κοινωνικού αποκλεισμού και αναβαθμίζεται η ποιότητα της Εκπαίδευσης.

Το μέτρο αφορά στην ανάπτυξη αυτοτελούς υποστηρικτικού προγράμματος διδασκαλίας στην πρώτη και δεύτερη βαθμίδα της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Γυμνάσιο, Λύκειο, ΕΠΑΛ) σε μαθήματα, όπως ενδεικτικά αναφέρονται η Γλωσσική Διδασκαλία (Αρχαία και Νέα Ελληνικά), τα Μαθηματικά, η Φυσική, η Χημεία, οι Ξένες Γλώσσες, τα μαθήματα ειδικότητας. **Ωφελούμενοι:** μαθητές με διαλείπουσα ή ασταθή φοίτηση και οι γονείς τους

Εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, ΙΤΥΕ ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ

2.3.4.3 Διαπολιτισμική εκπαίδευση

Αντικείμενο του μέτρου είναι η υλοποίηση παρεμβάσεων για την ενίσχυση της πρόσβασης και την αρμονική ένταξη στην εκπαίδευση μαθητών/τριών με πολιτισμικές και θρησκευτικές ιδιαιτερότητες (αλλοδαποί - μετανάστες, παλιννοστούντες, Μουσουλμανική Μειονότητα της Θράκης, Ρομά, κλπ.). Στο πλαίσιο του μέτρου, προβλέπονται ενδεικτικά οι ακόλουθες παρεμβάσεις, με διαφοροποιήσεις ανάλογα με τον πληθυσμό στόχο:

- Χαρτογράφηση του μαθητικού πληθυσμού, προκειμένου να εντοπιστεί και αντιμετωπιστεί η διαλείπουσα φοίτηση και να καταπολεμηθεί η σχολική διαρροή.
- Τακτοποίηση των αναγκαίων προϋποθέσεων για την εγγραφή και φοίτηση των παιδιών στο σχολείο.
- Ευαισθητοποίηση των γονέων σχετικά με την αξία του μορφωτικού κεφαλαίου και το ρόλο που παίζει η εκπαίδευση στην κοινωνική κινητικότητα.
- Συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική υποστήριξη, σε ατομικό και ομαδικό επίπεδο, προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα ζητήματα που επηρεάζουν τη φοίτηση και την ένταξη των παιδιών στο εκπαιδευτικό σύστημα.
- Ενδοσχολικές και εξωσχολικές δραστηριότητες (με διαφοροποιημένες, διαθεματικές παιδαγωγικές προσεγγίσεις με διάυλο το θέατρο, τη μουσική, την περιβαλλοντική και ψυχοκινητική εκπαίδευση), σχετικές με τα ενδιαφέροντα, τις γνώσεις και εμπειρίες των παιδιών των ομάδων στόχου, που ενισχύουν το ενδιαφέρον για μάθηση, μέσα από την ενεργή εμπλοκή τους και συμβάλλουν στην αρμονική συνύπαρξή τους στο εκπαιδευτικό σύστημα.
- Ενίσχυση της φοίτησης των παιδιών των ομάδων στόχου, μέσα από:
 - παρεμβάσεις στήριξης, οι οποίες επιδιώκουν αφενός τη γνωστική και κοινωνική στήριξη των παιδιών, σε κρίσιμες φάσεις της σχολικής τους ζωής και την ισότιμη συμμετοχή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία και αφετέρου την ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών των τάξεων, μέσω της συνεργασίας και της ανταλλαγής επαγγελματικών εμπειριών και της αξιοποίησης καλών πρακτικών για την εκπαίδευση σε πολυπολιτισμικά σχολικά περιβάλλοντα.
 - ενισχυτικά μαθήματα (στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση), τα οποία θα διεξάγονται εντός ή και εκτός σχολείου
 - θερινά μαθήματα για την προαγωγή των μετεξεταστέων και την ενίσχυση της μετάβασης από βαθμίδα σε βαθμίδα της εκπαίδευσης.
- Επιμορφώσεις εκπαιδευτικών, ώστε να αποκτήσουν γνώσεις και δεξιότητες προκειμένου να μπορούν να ανταποκριθούν στο διδακτικό τους έργο και στη διαχείριση πολυπολιτισμικών μαθητών.
- Στήριξη των νέων και ενηλίκων (ιδιαίτερα γυναικών) των ομάδων στόχου, προκειμένου να επωφεληθούν από προγράμματα αλφαριθμητισμού.

Συμπληρωματικά, το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού υλοποιεί εκπαιδευτικά προγράμματα, ειδικές ξεναγήσεις, εικαστικά ή θεατρικά εργαστήρια, χρήση έντυπου,

ψηφιακού και τριτοβάθμιου εκπαιδευτικού υλικού, ακόμη και επιμόρφωση εκπαιδευτικών (όλων των βαθμίδων) σε ζητήματα που αφορούν στην αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και της σύγχρονης καλλιτεχνικής δημιουργίας, στο πλαίσιο της σχολικής πράξης και της **διαπολιτισμικής εκπαίδευσης**, με στόχο την κοινωνική ένταξη των παραπάνω ομάδων πληθυσμού. Οι δράσεις σχεδιάζονται από εξειδικευμένο προσωπικό είτε των υπηρεσιών του ΥΠΠΟΑ, είτε φορέων που εποπτεύονται από αυτό.

2.3.4.4 Εκπαίδευση των παιδιών της Μουσουλμανικής Μειονότητας στη Θράκη

Αντικείμενο του μέτρου είναι η υλοποίηση παρεμβάσεων για την άρση του σχολικού και κοινωνικού αποκλεισμού, την καταπολέμηση της σχολικής διαρροής και της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και την υποστήριξη των μειονοτικών μαθητών, προκειμένου να επιτευχθεί η πρόοδός τους σ' αυτό. Η πράξη έχει ως πρώτιστο στόχο να συμβάλει στην αναβάθμιση της εκπαίδευσης των παιδιών της Μουσουλμανικής Μειονότητας και την αρμονική τους ένταξη στην κοινωνία ως ισότιμων πολιτών. Ειδικότεροι στόχοι του μέτρου είναι:

- η αρμονική ένταξη των παιδιών της Μουσουλμανικής Μειονότητας στο εκπαιδευτικό σύστημα και την ευρύτερη κοινωνία.
- η αναβάθμιση της εκπαίδευσής τους με έμφαση στην καλή γνώση της ελληνικής γλώσσας που θα βοηθήσει τη μελλοντική τους ένταξη στην εργασία με καλύτερους όρους.
- η διασφάλιση της αποδοχής των παιδιών αυτών από το εκπαιδευτικό προσωπικό και όλους τους πολίτες της Θράκης
- η ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών, διευθυντών, σχολικών συμβούλων και στελεχών της εκπαίδευσης μέσα από διάφορες μορφές επιμορφωτικών παρεμβάσεων, ώστε να δημιουργηθεί στο μέλλον μια ομάδα στελεχών που θα λειτουργήσουν ως πολλαπλασιαστές στην εκπαιδευτική κοινότητα και την τοπική κοινωνία, συμβάλλοντας στην άρση των προκαταλήψεων και των αρνητικών διακρίσεων για την ομάδα-στόχο.
- η υποστήριξη των οικογενειών για να ενισχύσουν τη σχολική επίδοση των παιδιών τους.

Στο πλαίσιο της δράσης αναπτύσσονται ενδεικτικά οι ακόλουθες παρεμβάσεις:

- Ενίσχυση της ελληνομάθειας, της σχολικής επίδοσης και της κοινωνικοποίησης των παιδιών της Μουσουλμανικής Μειονότητας, τόσο εντός σχολείου όσο και εκτός (για παράδειγμα Κέντρα Στήριξης και Κινητές Μονάδες) με:
- Εκπαιδευτικές δραστηριότητες ελληνομάθειας και ενίσχυσης της επίδοσης για παιδιά δημοτικού, τόσο κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους όσο και κατά τους θερινούς μήνες.
- Στήριξη - ενισχυτική διδασκαλία μαθητών/ριών γυμνασίου και λυκείου στα μαθήματα ελληνικής γλώσσας, ιστορίας, λογοτεχνίας, μαθηματικών, φυσικής, χημείας κλπ.

- Παιδαγωγικές δραστηριότητες δημιουργικής απασχόλησης παιδιών προσχολικής ηλικίας, με στόχο την εξοικείωση με την ελληνική γλώσσα και την προετοιμασία για τη σχολική ένταξη.
- Θερινά μαθήματα για την προαγωγή των μετεξεταστέων και την ενίσχυση της μετάβασης από βαθμίδα σε βαθμίδα της εκπαίδευσης.
- Δημιουργικές δραστηριότητες με μικτές πολιτισμικά ομάδες παιδιών και νέων (μειονότητας και πλειονότητας) με στόχο την κοινωνικοποίηση και την εκμάθηση της αρμονικής συμβίωσης.
- Επιμορφώσεις εκπαιδευτικών, ώστε να αποκτήσουν γνώσεις και δεξιότητες που θα τους επιτρέψουν να ανταποκριθούν στο διδακτικό τους έργο, να εξοικειωθούν με τη διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης/δεύτερης γλώσσας και να διαχειρίζονται με επιτυχία την πολιτισμική ετερογένεια των μαθητών.
- Ενίσχυση της ελληνομάθειας ενηλίκων (κυρίως γυναικών).

Ωφελοούμενοι: παιδιά και νέοι/ες της Μουσουλμανικής Μειονότητας, οι γονείς των παιδιών αυτών, εκπαιδευτικοί.

Εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων (ITYE) Διόφαντος, ΑΕΙ

Πηγές χρηματοδότησης: Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), Κρατικός Προϋπολογισμός

2.3.4.5 Ανάπτυξη πληροφοριακού συστήματος συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων που αφορούν στην αντιμετώπιση του φαινομένου της πρόωρης σχολικής εγκατάλειψης

Αντικείμενο και σκοπό του μέτρου αποτελούν:

- Η υποστήριξη στην αντιμετώπιση και μείωση του μείζονος προβλήματος της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου.
- Η συλλογή και επεξεργασία δεδομένων που σχετίζονται με το φαινόμενο της πρόωρης σχολικής εγκατάλειψης, τα οποία είναι απαραίτητα για τις υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας στη λήψη αποφάσεων διοίκησης και σχεδιασμού στο πλαίσιο της αντιμετώπισης του φαινομένου. Η αξιοποίηση και επέκταση του ήδη λειτουργούντος πληροφοριακού συστήματος «my school», έτσι ώστε αυτό να συντηρεί κατάλληλα στοιχεία και δείκτες (για το ατομικό μαθητικό προφίλ, τις σχολικές μονάδες φοίτησης, τις μαθητικές επιδόσεις κλπ.) που δίνουν την δυνατότητα μέτρησης, παρακολούθησης και αποτύπωσης της πρόωρης σχολικής εγκατάλειψης.
- Η ανάπτυξη μηχανισμών προηγμένης αποτύπωσης των μεγεθών που σχετίζονται με την πρόωρη σχολική εγκατάλειψη με αξιοποίηση τεχνολογιών OLAP, γεωγραφικών αναπαραστάσεων κλπ.
- Η αξιοποίηση τεχνολογιών γνώσης (data mining) στο πλαίσιο της ανάλυσης της πληροφοριακής υποδομής, με στόχο την ανάδειξη συσχετισμών / τάσεων στην εκδήλωση του φαινομένου της πρόωρης σχολικής εγκατάλειψης, αλλά και της πρόβλεψης μελλοντικής εξέλιξης του φαινομένου.

Το μέτρο αυτό, αξιοποιώντας και επεκτείνοντας το πληροφοριακό σύστημα «my school», περιλαμβάνει την σχεδίαση και υλοποίηση υποσυστημάτων που καταγράφουν όλα τα σχετικά στοιχεία φοίτησης (διευρυμένο μαθητικό και σχολικό προφίλ, με στόχο την ενσωμάτωση των πεδίων και παραμέτρων που επηρεάζουν το φαινόμενο της πρόωρης σχολικής εγκατάλειψης) στα ΙΕΚ και ΣΕΚ, στα ιδιωτικά σχολεία της χώρας, καθώς και στις εκπαιδευτικές δομές αρμοδιότητας άλλων Υπουργείων (Εργασίας, Υγείας, Τουρισμού), με στόχο την αποτελεσματική καταγραφή της φοίτησης μαθητών που φεύγουν από την τυπική εκπαίδευση με το τέλος της υποχρεωτικής εκπαίδευσης και που τώρα δεν λαμβάνονται υπόψη από τις υφιστάμενες μεθοδολογίες μέτρησης της πρόωρης σχολικής εγκατάλειψης.

Ωφελούμενοι: σχολικές μονάδες, εκπαιδευτική κοινότητα, μαθητές με διαλείπουσα ή ασταθή φοίτηση, συμπεριλαμβανομένου των μαθητών ΕΚΟ, Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ), Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης, Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, Άλλα Υπουργεία, Ερευνητικοί φορείς, κλπ.

Εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων (ΙΤΥΕ) Διόφαντος

Πηγές χρηματοδότησης: Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), Κρατικός Προϋπολογισμός

2.3.5 Κοινωνική και Οικονομική Ένταξη των Παιδιών

2.3.5.1 Νόμος για την Ιθαγένεια

Με τον ν.4531/2018 (ΦΕΚ 62^Α/05.04.2018) δίνεται η δυνατότητα κτήσης της Ελληνικής ιθαγένειας των αλλοδαπών παιδιών που γεννήθηκαν ή μεγάλωσαν στην Ελλάδα. Αφορά τη λεγόμενη «δεύτερη γενιά» μεταναστών, δηλαδή τα παιδιά νόμιμων μεταναστών που γεννήθηκαν στην Ελλάδα. Σύμφωνα με τη σχετική παράγραφο του νόμου, τέκνο αλλοδαπών που γεννιέται στην Ελλάδα, θεμελιώνει δικαίωμα κτήσης της Ελληνικής ιθαγένειας. Η θεμελίωση του δικαιώματος, τελεί υπό τον όρο της εγγραφής του στην πρώτη δημοτικού ελληνικού σχολείου και της συνέχισης παρακολούθησης του σχολείου, κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης. Δεύτερη προϋπόθεση είναι η προηγούμενη νόμιμη συνεχής διαμονή του ενός εκ των γονέων του παιδιού, επί πέντε τουλάχιστον έτη πριν από τη γέννησή του.

2.3.5.2 Ανήλικοι και μετέφηβοι παραβάτες

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σε συνεργασία με το διάφορους φορείς της Κοινωνίας των πολιτών υλοποιεί τα παρακάτω μέτρα, με απώτερο στόχο την Κοινωνική και Οικονομική ένταξη των ανηλίκων και μετεφήβων παραβατών:

- Προγράμματα επαγγελματικού προσανατολισμού ή/και εκπαίδευσης: ενδεικτικά αναφέρεται ότι κατά το τελευταίο διάστημα λειτουργούν 2 δημοτικά σχολεία και 5 Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας εντός καταστημάτων κράτησης, ενώ

σχεδιάζεται η επέκταση και αναμόρφωση του εκπαιδευτικού συστήματος εντός των Καταστημάτων Κράτησης.

- Προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης για την απόκτηση ή την ενίσχυση των επαγγελματικών τους προσόντων, είτε στο πλαίσιο του ΟΑΕΔ, είτε υπό τη μορφή Τεχνικής Βοήθειας μέσω ευρωπαϊκών προγραμμάτων.
- Ολόπλευρη, εξατομικευμένη ψυχοκοινωνική υποστήριξη σε κάθε εξυπηρετούμενο ανήλικο.
- Κάθε είδους πολιτιστικές, αθλητικές και άλλες δραστηριότητες, εντός των καταστημάτων κράτησης.
- Ενέργειες και δράσεις των Υπηρεσιών Επιμελητών Ανηλίκων και Κοινωνικής Αρωγής για την κοινωνική συνοχή και κοινωνική ένταξη όπως: παροχή τροφής ή/και στέγης, πρόσβαση σε ιατρική περίθαλψη, ενημέρωση νομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων κτλ.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ 3. Προώθηση της Ένταξης

Ο Άξονας 3 της Στρατηγικής επικεντρώνεται στην προώθηση της ένταξης των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού, που συνδυάζει την ενίσχυση του εισοδήματος, την προώθηση στην απασχόληση χωρίς αποκλεισμούς και την πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες φροντίδας. Υποκείμενα των παρεμβάσεων του Άξονα είναι άτομα και οικογένειες σε κατάσταση φτώχειας, που:

- είτε έχουν ήδη ενταχθεί σε προγράμματα κάλυψης του Άξονα 1 (π.χ. λήπτες κοινωνικού εισοδήματος αλληλεγγύης)
- είτε εντάσσονται για πρώτη φορά σε προγράμματα κάλυψης του Άξονα 3, καθώς δεν αντιμετωπίζουν καταστάσεις ακραίας φτώχειας.

Τα Μέτρα του Άξονα διαρθρώνονται στις ακόλουθες Προτεραιότητες Πολιτικών:

- ❑ Ενίσχυση εισοδηματικών πόρων των ανέργων
- ❑ Πρόσβαση των ανέργων σε υπηρεσίες ενεργοποίησης για την ένταξη στην αγορά εργασίας
- ❑ Πρόσβαση σε οικονομικά προσιτές και ποιοτικές υπηρεσίες.

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ 3.1: Ενίσχυση εισοδηματικών πόρων των ανέργων - ΟΑΕΔ

Μέτρα Πολιτικής

3.1.1: Πρόσβαση σε οικονομικούς πόρους

3.1.1.1 Επίδομα Μακροχρονίως Ανέργων³⁶

Το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης εφαρμόζει ειδικό Πρόγραμμα για την εισοδηματική στήριξη ανέργων χαμηλού εισοδήματος³⁷ που έχουν εξαντλήσει την δωδεκάμηνη τακτική επιδότηση ανεργίας και, συνεπώς, αδυνατούν πλέον να καλυφθούν από το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης. Η επιδότηση διαρκεί όσο διαρκεί και η ανεργία των δικαιούχων με ανώτατο όριο τους 12 μήνες³⁸.

Στόχοι του μέτρου είναι:

- η οικονομική ενίσχυση μακροχρόνια ανέργων
- η καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού

³⁶ Ν. 4093/2012 (ΦΕΚ Α 222), άρθρο πρώτο, παρ. ΙΑ, υποπαράγραφος ΙΑ 1. και 44137/613/18-12-13 Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ Β 3253)

³⁷ Το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 10.000 ευρώ (προσαυξάνεται κατά 586,08 ευρώ για κάθε ανήλικο τέκνο).

³⁸ Το μηνιαίο ύψος του επιδόματος αντιστοιχεί στα 200 ευρώ και οι δικαιούχοι (20-66 ετών) ανέρχονταν σε 9.720 δικαιούχοι το έτος 2016

Ωφελοούμενοι: άτομα ηλικίας από 20 μέχρι 66 ετών, που τελούν σε καθεστώς ανεργίας, αδιαλείπτως τουλάχιστον 12 μήνες, είναι γραμμένοι στα μητρώα ανέργων του ΟΑΕΔ και το ετήσιο οικογενειακό τους εισόδημα δεν υπερβαίνει τα 10.000 ευρώ, προσαυξημένα κατά 586,08 ευρώ για κάθε ανήλικο τέκνο.

Πληθυσμός ωφελοούμενων: ≈ 9.720 δικαιούχοι το έτος 2016

Εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ΟΑΕΔ

Πηγές χρηματοδότησης: Τακτικός Προϋπολογισμός

3.1.2 Πρόσβαση σε ειδικά επιδόματα για ευάλωτες ομάδες ανέργων χαμηλού εισοδήματος

Το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης στοχεύοντας στην οικονομική ενίσχυση ευάλωτων ομάδων ανέργων χαμηλού εισοδήματος και την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, εφαρμόζει προγράμματα εισοδηματικής στήριξης για ειδικές κατηγορίες ευάλωτων ανέργων, που δεν μπορούν να καλυφθούν από το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης (τακτική επιδότηση ανεργίας), προβλέποντας την καταβολή εφάπαξ παροχών.

Στο πλαίσιο αυτό, εφαρμόζονται τα παρακάτω μέτρα:

3.1.2.1 Ειδικό Βοήθημα μετά τη λήξη της Επιδότησης Λόγω Ανεργίας

Το ειδικό βοήθημα δικαιούνται οι ασφαλισμένοι που παραμένουν άνεργοι κατά την ημερομηνία καταβολής του βοηθήματος, εφόσον παρέμειναν άνεργοι επί ένα μήνα μετά την λήξη της τακτικής επιδότησης ανεργίας και δεν υπάγονται στις κατηγορίες του άρθρου 22 του Ν. 1836/89 (οικοδόμοι, λατόμοι, ασβεστοποιοί, μουσικοί, τραγουδιστές κλπ.). Το ειδικό βοήθημα καταβάλλεται με απόφαση του Δ/ντη της αρμόδιας Υπηρεσίας παροχών του ΟΑΕΔ ύστερα από αίτηση του ενδιαφερόμενου, η οποία υποβάλλεται στην Υπηρεσία Παροχών του τόπου κατοικίας του, μέσα σε δύο μήνες από την λήξη του συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος. Για την καταβολή του ειδικού βοηθήματος απαιτείται επιπλέον το ετήσιο καθαρό οικογενειακό εισόδημα του ασφαλισμένου να μην υπερβαίνει ένα συγκεκριμένο ποσό, (για το έτος 2018 το ποσό αυτό ανέρχεται στα 11.445,34 €) όπως αυτό αποδεικνύεται από έγγραφο της οικείας οικονομικής εφορίας. Το ποσό αυτό αυξάνεται κατά 293,47 € κάθε ημερολογιακό έτος. Το ύψος του βοηθήματος είναι ίσο προς 13 ημερήσια επιδόματα ανεργίας. (για άτομα χαμηλού εισοδήματος που παραμένουν άνεργα 1 μήνα μετά τη λήξη του τακτικού επιδόματος ανεργίας)

Ωφελοούμενοι: ασφαλισμένοι που παραμένουν άνεργοι κατά την ημερομηνία καταβολής του βοηθήματος, εφόσον παρέμειναν άνεργοι επί ένα μήνα μετά την λήξη της τακτικής επιδότησης ανεργίας και δεν υπάγονται στις κατηγορίες του άρθρου 22 του Ν. 1836/89 (οικοδόμοι, λατόμοι, ασβεστοποιοί, μουσικοί, τραγουδιστές κλπ.) και το ετήσιο οικογενειακό τους εισόδημα δεν υπερβαίνει τα 11.445,34 ευρώ (για το έτος 2018). Το ποσό αυτό αυξάνεται κατά 293,47 € κάθε ημερολογιακό έτος.

Πληθυσμός ωφελούμενων: ≈ 26.295 δικαιούχοι το έτος 2017

Εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ΟΑΕΔ

Πηγή χρηματοδότησης: Προϋπολογισμός ΟΑΕΔ

3.1.2.2 Ειδικό Βοήθημα μετά από τρίμηνη παραμονή στα Μητρώα του ΟΑΕΔ

Το ειδικό βοήθημα, δικαιούνται οι ασφαλισμένοι, εφόσον δεν συγκεντρώνουν προϋποθέσεις τακτικής επιδότησης, παραμένουν άνεργοι επί τρεις μήνες, έχουν πραγματοποιήσει στην ασφάλιση ανεργίας εξήντα (60) τουλάχιστον ημέρες εργασίας, στο έτος που προηγείται της έναρξης του τριμήνου και δεν υπάγονται στις κατηγορίες του άρθρου 22 του Ν. 1836/89 (οικοδόμοι, λατόμοι, ασβεστοποιοί, μουσικοί, τραγουδιστές κλπ.). Ο ασφαλισμένος μπορεί να λάβει το ειδικό βοήθημα μέχρι και τρεις φορές μέσα στο αυτό ημερολογιακό έτος. Στην περίπτωση που συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις για την καταβολή του ειδικού βοηθήματος περισσότερες από μια φορά στο αυτό ημερολογιακό έτος, δεν απαιτείται η προϋπόθεση των εξήντα ημερομισθίων που απαιτείται μόνο για την πρώτη καταβολή του βοηθήματος. Επίσης ο ασφαλισμένος πρέπει να έχει τεθεί, σε όλο το καθοριζόμενο σ' αυτές χρονικό διάστημα, στη διάθεση της αρμόδιας Υπηρεσίας Απασχόλησης του ΟΑΕΔ. Για την καταβολή του ειδικού βοηθήματος απαιτείται επιπλέον το ετήσιο καθαρό οικογενειακό εισόδημα του ασφαλισμένου να μην υπερβαίνει ένα συγκεκριμένο ποσό, (για το έτος 2018 το ποσό αυτό ανέρχεται στα 11.445,34 €), όπως αυτό αποδεικνύεται από έγγραφο της οικείας οικονομικής εφορίας. Το ποσό αυτό αυξάνεται κατά 293,47 € κάθε ημερολογιακό έτος. Το ύψος του βοηθήματος είναι ίσο προς 15 βασικά επιδόματα ανεργίας.

Ωφελούμενοι: ασφαλισμένοι, εφόσον δεν συγκεντρώνουν προϋποθέσεις τακτικής επιδότησης, παραμένουν άνεργοι επί τρεις μήνες, έχουν πραγματοποιήσει στην ασφάλιση ανεργίας εξήντα (60) τουλάχιστον ημέρες εργασίας, στο έτος που προηγείται της έναρξης του τριμήνου και δεν υπάγονται στις κατηγορίες του άρθρου 22 του Ν. 1836/89 (οικοδόμοι, λατόμοι, ασβεστοποιοί, μουσικοί, τραγουδιστές κλπ.) και το ετήσιο οικογενειακό τους εισόδημα δεν υπερβαίνει τα 11.445,34 € ευρώ (για το έτος 2018). Το ποσό αυτό αυξάνεται κατά 293,47 € κάθε ημερολογιακό έτος.

Πληθυσμός ωφελούμενων: ≈ 26.295 δικαιούχοι το έτος 2017

Εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ΟΑΕΔ

Πηγές χρηματοδότησης: Προϋπολογισμός ΟΑΕΔ

3.1.2.3 Ειδικό Βοήθημα για όσους εξέτισαν ποινή στερητική της ελευθερίας τους.

Το ειδικό βοήθημα δικαιούνται οι ασφαλισμένοι που εξέτισαν ποινή στερητική της ελευθερίας τους. Δεν είναι δικαιούχοι, τα άτομα που εξέτισαν ποινή στερητική της ελευθερίας μικρότερη των δύο μηνών, τα άτομα των οποίων διακόπηκε η έκτιση της ποινής με τον όρο της καταβολής χρηματικής εγγύησης, τα άτομα για τα οποία έχουν αρνητική εισήγηση της κοινωνικής λειτουργού των φυλακών ή του Δ/ντή των φυλακών, εφόσον δεν υπάρχει σε αυτές Κοινωνική Υπηρεσία και οι σύμφωνα με το

άρθρο 88 και 90 του Ποινικού Κώδικα υπότροποι και καθ' ἑξίν εγκληματίες, αντίστοιχα. Το ειδικό βοήθημα καταβάλλεται με απόφαση του Δ/ντη της αρμόδιας Υπηρεσίας παροχών του ΟΑΕΔ, ύστερα από αίτηση του ενδιαφερόμενου, η οποία υποβάλλεται στην Υπηρεσία Παροχών του τόπου κατοικίας του, μέσα σε δύο μήνες από την λήξη της ποινής. Για την καταβολή του ειδικού βοηθήματος απαιτείται επιπλέον το ετήσιο καθαρό οικογενειακό εισόδημα του ασφαλισμένου να μην υπερβαίνει ένα συγκεκριμένο ποσό, (για το έτος 2018 το ποσό αυτό ανέρχεται στα 11.445,34 €) όπως αυτό αποδεικνύεται από έγγραφο της οικείας οικονομικής εφορίας. Το ποσό αυτό αυξάνεται κατά 293,47 € κάθε ημερολογιακό έτος. Το ύψος του βοηθήματος είναι ίσο προς 15 ημερήσια επιδόματα ανεργίας.

Ωφελοούμενοι: άτομα που εξέτισαν ποινή στερητική της ελευθερίας τους και πληρούν τις προαναφερόμενες προϋποθέσεις, ενώ το ετήσιο οικογενειακό τους εισόδημα δεν υπερβαίνει τα 11.445,34€ ευρώ. Το ποσό αυτό αυξάνεται κατά 293,47 € κάθε ημερολογιακό έτος.

Πληθυσμός ωφελοούμενων: ≈ 1.100 δικαιούχοι το έτος 2017

Εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ΟΑΕΔ

Πηγές χρηματοδότησης: Προϋπολογισμός ΟΑΕΔ

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ 3.2: Πρόσβαση των ανέργων σε υπηρεσίες ενεργοποίησης -ΟΑΕΔ

Η ενεργοποίηση των ανέργων επιβάλλεται από την ανάγκη ενσωμάτωσής τους στον οικονομικό και κοινωνικό ιστό και ανάκτησης της προσωπικής τους αυτοδυναμίας. Στηρίζεται σε υποδείγματα ενίσχυσης του κοινωνικού και εργασιακού ήθους των επωφελουμένων της Εθνικής Στρατηγικής Ένταξης, αντισταθμώντας ένα πλαίσιο αμοιβαίων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, σύμφωνα με το οποίο οι ενδιαφερόμενοι θεμελιώνουν δικαιώματα λήψης δημόσιων κοινωνικών παροχών / υπηρεσιών, αλλά παράλληλα αναπτύσσουν σταδιακά προσωπικές δράσεις αυτοτελούς κάλυψης των αναγκών τους για να περιορίσουν τους κινδύνους εξάρτησης καθ' όλη τη διάρκεια του βίου τους από το Κράτος.

Η ενεργοποίηση των ανέργων αποτελεί υψηλή προτεραιότητα της Στρατηγικής, ιδίως για τις ακόλουθες κατηγορίες:

- μακροχρόνια άνεργοι με αυξημένες οικογενειακές υποχρεώσεις
- νέοι εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης ή κατάρτισης (NEET)³⁹
- άνεργοι ΑΜΕΑ
- ηλικιωμένοι άνεργοι.

³⁹ Η κατηγορία των NEET (Not in Education, Employment or Training) είναι ανομοιογενής και περιλαμβάνει νέους 15-29 ετών με διαφορετικό εκπαιδευτικό επίπεδο και διαφορετική επαγγελματική κατάσταση. Μεταξύ των νέων που ανήκουν στη κατηγορία αυτή, η ομάδα που απειλείται περισσότερο από κοινωνικό αποκλεισμό είναι οι νέοι που εγκαταλείπουν πρόωπα το σύστημα τυπικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Μέτρα Πολιτικής

3.2.1. Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών προς τους αναζητούντες εργασία

Οι διαρκείς μεταβάσεις κατά τη διάρκεια του εργασιακού βίου απαιτούν δεξιότητες διαχείρισης της καριέρας, οι οποίες υποστηρίζονται από τον ΟΑΕΔ με την εφαρμογή σε ομαδικό επίπεδο, τριών Συμβουλευτικών Υποστηρικτικών Δράσεων - Μέτρων.

Ο ΟΑΕΔ, υλοποιεί επίσης με μεγάλη επιτυχία, καινοτόμες δράσεις εστιασμένες στην κινητοποίηση ανέργων, τα Εργαστήρια Ενεργοποίησης-Κινητοποίησης και τα Fora Εργασίας.

Τα μέτρα συμβουλευτικής και ενεργοποίησης που υλοποιούνται από τον Οργανισμό σε ομαδικό επίπεδο αναφέρονται ακολούθως:

3.2.1.1. Υλοποίηση ομάδων Συμβουλευτικής Επαγγελματικού Προσανατολισμού/Επαναπροσανατολισμού

Η επιλογή και η άσκηση ενός επαγγέλματος αποτελεί ένα διαρκές «ζητούμενο», σε όλη την επαγγελματική πορεία του ατόμου.

Ο ΟΑΕΔ παρέχει σε ομαδικό επίπεδο συμβουλευτική προσανατολισμού, προκειμένου να διευκολύνει την ομαλή μετάβαση από την ανεργία, την αδράνεια ή την εκπαίδευση, προς την εργασία. Βασικός σκοπός της συγκεκριμένης συμβουλευτικής είναι να βοηθηθεί ο/η άνεργος/η στη λήψη της επαγγελματικής απόφασης που ταιριάζει στο επαγγελματικό και ατομικό του προφίλ (προσωπικά χαρακτηριστικά, αξίες, ικανότητες, ενδιαφέροντα), λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά της θέσης εργασίας και τις προοπτικές της αγοράς εργασίας. Μια καριέρα μπορεί να ξεκινήσει με μισθωτή απασχόληση, αλλά να μετατραπεί σε μια επιχειρηματική σταδιοδρομία (και αντίστροφα) και οι επιχειρηματικές δεξιότητες είναι όλο και περισσότερο απαραίτητες για να αντιμετωπίσουν τις αλλαγές στην επαγγελματική ζωή και τη σταδιοδρομία.

Συνοπτικά, τα οφέλη από τη συμμετοχή των ανέργων σε ομάδα Συμβουλευτικής Επαγγελματικού Προσανατολισμού / Επαναπροσανατολισμού είναι :

- διερεύνηση δεξιοτήτων, ικανοτήτων, αξιών, ενδιαφερόντων και προσωπικών χαρακτηριστικών,
- συλλογή, ανάλυση, σύνθεση και οργάνωση πληροφοριών σχετικών με την προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη και εξέλιξη,
- πληροφόρηση για ευκαιρίες εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης,
- επαγγελματική πληροφόρηση στοχευμένη στις ανάγκες της αγοράς εργασίας,
- λήψη επαγγελματικής απόφασης και
- δημιουργία επαγγελματικού σχεδίου με στοχευμένα βήματα για την υλοποίηση της επαγγελματικής απόφασης.

3.2.1.2. Υλοποίηση ομάδων Συμβουλευτικής Τεχνικών Αναζήτησης Εργασίας

Σκοπός της Συμβουλευτικής Τεχνικών Αναζήτησης Εργασίας είναι η ενεργοποίηση και κινητοποίηση των μελών της ομάδας να αναζητήσουν τα ίδια και να επιτύχουν μια θέση εργασίας το συντομότερο δυνατό χρονικό διάστημα.

Η Συμβουλευτική Τεχνικών Αναζήτησης Εργασίας υλοποιείται μέσα από μια σειρά ολοκληρωμένων και οργανωμένων διαδικασιών αναζήτησης θέσεων εργασίας, όπου ο άνεργος ακολουθεί ένα εντατικό και δομημένο πρόγραμμα που προσομοιάζει με συνθήκες «πλήρους απασχόλησης».

Απευθύνεται στους άνεργους που έχουν σαφή επαγγελματικό στόχο και τα προσόντα τους ζητούνται από την αγορά εργασίας.

Τα οφέλη από τη συμμετοχή σε ομάδα Συμβουλευτικής Τεχνικών Αναζήτησης Εργασίας είναι:

- εντοπισμός στοχευμένων θέσεων εργασίας,
- σύνταξη προσωποποιημένου Βιογραφικού Σημειώματος,
- κατάλληλη προετοιμασία για Συνέντευξη Επιλογής,
- αποτελεσματική οργάνωση της στρατηγικής προσέγγισης της αγοράς εργασίας

3.2.1.3. Υλοποίηση ομάδων Συμβουλευτικής Ανάλυσης Επιχειρηματικών Πρωτοβουλιών

Απευθύνεται στους άνεργους που επιθυμούν να δημιουργήσουν δική τους επιχείρηση. Σκοπός της συγκεκριμένης συμβουλευτικής είναι να βοηθήσει τους άνεργους τόσο να αναπτυχθούν εκπαιδευτικά και επαγγελματικά, όσο και να προσανατολιστούν στην επιχειρηματική δραστηριότητα που τους ταιριάζει.

Τα οφέλη από τη συμμετοχή σε ομάδα Συμβουλευτικής Ανάλυσης Επιχειρηματικών Πρωτοβουλιών είναι:

- λήψη επιχειρηματικής απόφασης,
- αξιολόγηση των δυνατοτήτων που έχει η επιχείρηση-στόχος στην αγορά εργασίας,
- πληροφόρηση για τις δυνατότητες χρηματοδότησης ή επιδότησης, εκπόνηση επιχειρηματικού σχεδίου.

Ο Οργανισμός καλύπτει τις ανάγκες των ανέργων για «Συμβουλευτική Ανάλυσης Επιχειρηματικών Πρωτοβουλιών» σε όλη την επικράτεια.

3.2.2. Παροχή υπηρεσιών ενεργοποίησης - κινητοποίησης

3.2.2.1 Εργαστήρια Ενεργοποίησης - Κινητοποίησης Ανέργων

Ο ΟΑΕΔ έχοντας ως στόχο, την ουσιαστική πληροφόρηση των ανέργων για τις προαναφερόμενες συμβουλευτικές υπηρεσίες οργανώνει σε μηνιαία βάση «Εργαστήρια Ενεργοποίησης - Κινητοποίησης Ανέργων» στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη. Μέσω των Εργαστηρίων ενημερώνονται οι συμμετέχοντες με βιωματικό τρόπο, για τα οφέλη που θα έχουν με την συμμετοχή τους στις ομάδες συμβουλευτικών υπηρεσιών. Επίσης τους δίνεται η δυνατότητα εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την ένταξή τους σε ολοκληρωμένα προγράμματα Συμβουλευτικής.

3.2.2.2. Forum Εργασίας – Ευκαιρίες Καριέρας & Συμβουλευτικής

Ο ΟΑΕΔ οργανώνει Forum Εργασίας, με στόχο:

- Την προβολή και την επικοινωνία στους ενδιαφερόμενους των διευρυμένων υπηρεσιών του ΟΑΕΔ, με έμφαση στις ευκαιρίες καριέρας, στις υπηρεσίες συμβουλευτικής καθώς και τη συμβουλευτική σε νέους ελεύθερους επαγγελματίες για την έναρξη της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας.
- Την αμφίδρομη επικοινωνία της αγοράς εργασίας προσεγγίζοντας προσφορά και ζήτηση με ποιοτικά κριτήρια και σε συνεργασία πάντα με τις τοπικές επιχειρήσεις.
- Την διευκόλυνση των επιχειρήσεων ώστε να έρθουν σε άμεση επαφή με αξιόλογο ανθρώπινο δυναμικό διαφόρων ειδικοτήτων και χαρακτηριστικών, ικανό να καλύψει παρούσες και μελλοντικές ανάγκες τους, εξοικονομώντας χρόνο και ενέργεια.

3.2.3 Πρόσβαση των ευάλωτων ομάδων ανέργων σε προγράμματα μη τυπικής εκπαίδευσης και άτυπης μάθησης

Το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης και το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων εξασφαλίζουν ένα ολοκληρωμένο πακέτο πρόσβασης των ευάλωτων ανέργων σε:

➤ Μέτρα **μη τυπικής εκπαίδευσης** που παρέχονται σε οργανωμένο εκπαιδευτικό πλαίσιο εκτός του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος⁴⁰ και μπορεί να οδηγήσουν στην απόκτηση πιστοποιητικών αναγνωρισμένων σε εθνικό επίπεδο (αρχική επαγγελματική κατάρτιση⁴¹, συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση⁴² και γενική εκπαίδευση ενηλίκων⁴³)

➤ Μέτρα **άτυπης μάθησης** (μαθησιακές δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα εκτός οργανωμένου εκπαιδευτικού πλαισίου) που στοχεύουν στην :

⁴⁰ Ως «Τυπικό εκπαιδευτικό σύστημα» ορίζεται το σύστημα της πρωτοβάθμιας, της δευτεροβάθμιας και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

⁴¹ Ως «Αρχική επαγγελματική κατάρτιση» ορίζεται η κατάρτιση που προσφέρει βασικές επαγγελματικές γνώσεις, ικανότητες και δεξιότητες σε ειδικότητες και εξειδικεύσεις με στόχο την ένταξη, επανένταξη, επαγγελματική κινητικότητα και ανέλιξη του ανθρώπινου δυναμικού στην αγορά εργασίας, καθώς και την επαγγελματική και προσωπική ανάπτυξη.

⁴² Ως «Συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση» ορίζεται η κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού που συμπληρώνει, εκσυγχρονίζει ή και αναβαθμίζει γνώσεις, ικανότητες και δεξιότητες, οι οποίες αποκτήθηκαν από τα συστήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης ή από επαγγελματική εμπειρία με στόχο την ένταξη ή επανένταξη στην αγορά εργασίας, τη διασφάλιση της εργασίας και την επαγγελματική και προσωπική ανάπτυξη.

⁴³ Ως «Γενική εκπαίδευση ενηλίκων» ορίζονται όλες οι οργανωμένες μαθησιακές δραστηριότητες που παρέχονται από φορείς της τυπικής εκπαίδευσης και της μη τυπικής εκπαίδευσης, απευθύνονται σε ενήλικους και στοχεύουν στον εμπλουτισμό γνώσεων, στην ανάπτυξη και βελτίωση ικανοτήτων και δεξιοτήτων, στην ανάπτυξη της προσωπικότητας του ατόμου και της ιδιότητας του ενεργού πολίτη, καθώς και στην άμβλυνση των μορφωτικών και κοινωνικών ανισοτήτων.

- αύξηση του ποσοστού των καταρτισθέντων που λαμβάνουν πιστοποίηση, με έμφαση στους μακροχρόνια ανέργους, τις γυναίκες και τους άνεργους που δεν έχουν ενταχθεί στην τριτοβάθμια εκπαίδευση
- καταπολέμηση των παραγόντων που λειτουργούν ανασταλτικά στην κοινωνική ένταξη και ενσωμάτωση
- απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων που συμβάλλουν στην ένταξη στην αγορά εργασίας
- συνεχή αναβάθμιση των γνώσεων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού στις απαιτήσεις μιας σύγχρονης και ανταγωνιστικής οικονομίας και κοινωνίας
- κατάρτιση των ατόμων που συναντούν δυσκολίες για κοινωνικούς, οικονομικούς, γεωγραφικούς ή άλλους λόγους
- βελτίωση των δυνατοτήτων απασχόλησης των καταρτιζομένων και η βελτίωση της κοινωνικής τους θέσης και του βιοτικού τους επιπέδου.

Ενδεικτικά, εφαρμόζονται τα παρακάτω μέτρα:

3.2.3.1 Προγράμματα κατάρτισης νέων 15-29 ετών, NEETs

Το μέτρο, αφορά στην ανάπτυξη προγραμμάτων κατάρτισης ατόμων ηλικίας 15-29 ετών, που βρίσκονται εκτός δομών εργασίας, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (NEETs), σε ειδικότητες τομέων αιχμής της ελληνικής οικονομίας, όπως π.χ. ο τουρισμός, η αγροτική παραγωγή, η πληροφορική, η ναυτιλία κλπ. Τα προγράμματα αυτά, θα καταλήγουν σε πιστοποίηση, με στόχο τη βελτίωση προσόντων και δεξιοτήτων, για ένταξη ανέργων σε δυναμικούς κλάδους της οικονομίας. Παράλληλα, στο πλαίσιο των Προγραμμάτων αυτών εντάσσονται και τα προγράμματα μαθητείας του ΟΑΕΔ, τα οποία προσφέρουν επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση σε νέους που επιθυμούν να φοιτήσουν σε τεχνικές ειδικότητες και να αποκτήσουν επαγγελματική εμπειρία που θα διευκολύνει την ένταξή τους στην αγορά εργασίας. Οι μαθητές των προγραμμάτων μαθητείας, κατά την διάρκεια της υλοποίησης της πρακτικής άσκησης στις επιχειρήσεις, παρακολουθούνται από τους εκπαιδευτικούς του Οργανισμού. Επίσης, στα Προγράμματα αυτά, εντάσσεται και η κατάρτιση, μέσω των Πειραματικών σχολείων επαγγελματικής κατάρτισης (Σ.Ε.Κ.). του ΟΑΕΔ, τα οποία προσφέρουν επαγγελματική κατάρτιση σε μαθητές που έχουν ολοκληρώσει την υποχρεωτική εκπαίδευση ή το λύκειο. Στόχος είναι η απόκτηση δεξιοτήτων και επαγγελματικής εμπειρίας σε τεχνικά επαγγέλματα που θα αυξήσουν την απασχολησιμότητα τους στην αγορά εργασίας. Πρόκειται για προγράμματα που σχεδιάστηκαν να υλοποιηθούν εμπροσθοβαρώς, με την αξιοποίηση πόρων της Πρωτοβουλίας για την Απασχόληση των Νέων, στο πλαίσιο του Σχεδίου Δράσης «Εγγύηση για τη Νεολαία» και εν συνεχεία με πόρους του ΕΚΤ.

Ωφελοούμενοι: Νέοι άνεργοι 15 έως 29 ετών, που βρίσκονται εκτός δομών εργασίας, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (NEETs)

Εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης, Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ)

Πηγές χρηματοδότησης: Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων (ΠΑΝ), Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), Κρατικός Προϋπολογισμός

3.2.3.2 Προγράμματα κατάρτισης ανέργων άνω των 29 ετών

Αντικείμενο των προγραμμάτων, αποτελεί η παροχή σε άνεργους, ηλικίας 29 έως 64 ετών, κυρίως χαμηλών τυπικών προσόντων σε δεξιότητες, υπηρεσιών συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης, σε τομείς αιχμής της ελληνικής οικονομίας, όπως αυτοί προσδιορίζονται στο ΕΣΠΑ 2014-2020 (πχ. τουρισμός, αγροτική παραγωγή, πληροφορική, ναυτιλία, κατασκευαστικός-τεχνικός, διαχείρισης στερεών και υγρών αποβλήτων και Νέες Τεχνολογίες, κλπ.). Στόχος των προγραμμάτων αυτών είναι η απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων που είναι άμεσα συνδεδεμένες με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, όπως προκύπτουν από το Σύστημα Διάγνωσης Αναγκών, προκειμένου να υπάρχει σύνδεση και δυνατότητα απασχόλησης των ωφελούμενων, σε νέες θέσεις εργασίας. Στο πλαίσιο των προγραμμάτων αυτών έχει σχεδιαστεί η υλοποίηση μίας ολοκληρωμένης δέσμης παρεμβάσεων, η οποία περιλαμβάνει:

- Πρόγραμμα θεωρητικής κατάρτισης 100 ωρών και πρακτική άσκηση των ωφελούμενων, σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας διάρκειας 300 ωρών (σύνολο 400 ώρες κατάρτισης).
- Υπηρεσίες υποστήριξης και συμβουλευτικής καθοδήγησης των καταρτιζομένων από τον πάροχο κατάρτισης, πριν και κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης, που αφορούν α) στην διάγνωση και κατάλληλη σύζευξη των εκπαιδευτικών αναγκών / δεξιοτήτων των καταρτιζομένων με τις ανάγκες των επιχειρήσεων, β) στην τοποθέτηση, παρακολούθηση και εποπτεία του καταρτιζόμενου από τον πάροχο κατάρτισης στην επιχείρηση πρακτικής άσκησης, μέσω του επόπτη Πρακτικής και γ) σε επιπρόσθετες υπηρεσίες για την μετατροπή της πρακτικής άσκησης του καταρτιζόμενου σε σύμβαση εργασίας και την τοποθέτηση του στην επιχείρηση πρακτικής.
- Πιστοποίηση των επαγγελματικών προσόντων που αποκτούνται στο πλαίσιο του προγράμματος.
- Εγγυημένη απασχόληση μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος, τουλάχιστον για το (25%) των εκπαιδευθέντων για το χρονικό διάστημα τουλάχιστον δύο (2) συνεχών μηνών, με ελάχιστες αποδοχές είκοσι πέντε (25) ημερομίσθια ανά μήνα.

Στην κατηγορία αυτών των Προγραμμάτων κατάρτισης, εντάσσεται και η «Επιταγή Κατάρτισης Ανέργων, σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας με υποχρεωτική εγγυημένη απασχόληση».

Ωφελούμενοι: Άνεργοι 29 ετών και άνω και ειδικά: Μακροχρόνια άνεργοι, Άνεργες γυναίκες, Άνεργοι 30 έως 44 ετών, Άνεργοι που έχουν ολοκληρώσει έως και τη μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση (ISCED 3-4)

Εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης, Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ)

Πηγές χρηματοδότησης: Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση (ΕΤΠ), Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), Κρατικός Προϋπολογισμός

3.2.3.3 Προκατάρτιση, θεωρητική κατάρτιση και πρακτική άσκηση για ΕΚΟ, ΑμεΑ, Απεξαρτημένων ατόμων ή ατόμων υπό απεξάρτηση και Φυλακισμένων

Η δράση περιλαμβάνει ένα πλέγμα ολοκληρωμένων παρεμβάσεων προκατάρτισης, κατάρτισης και πρακτικής άσκησης ειδικών ευπαθών ομάδων, όπως είναι τα άτομα με αναπηρίες, απεξαρτημένα άτομα ή άτομα υπό απεξάρτηση, οροθετικούς, καθώς και φυλακισμένους, με στόχο την ένταξή τους στην αγορά εργασίας. Η προκατάρτιση περιλαμβάνει προπαρασκευαστικές ενέργειες, προσαρμοσμένες στις ιδιαίτερες ανάγκες των ανέργων αυτής της κατηγορίας, που αποσκοπούν στην απόκτηση των αναγκαίων δεξιοτήτων για την παρακολούθηση της κατάρτισης, την επίτευξη της συνοχής της ιδιαίτερης κατηγορίας ωφελουμένων και τη βελτίωση γνώσεων και δεξιοτήτων. Οι ενέργειες αυτές συνίστανται ενδεικτικά στην ανάπτυξη δεξιοτήτων γραφής, ανάγνωσης, χρήσης αριθμών, στην εκμάθηση βασικής ξενόγλωσσας ή / και επαγγελματικής ορολογίας, βασικών γνώσεων χειρισμού Η/Υ, νομικών θεμάτων (ασφαλιστικά δικαιώματα, εργασιακά, κλπ.). Η κατάρτιση περιλαμβάνει θεωρητικό μέρος και πρακτική άσκηση σε ειδικά εκπαιδευτικά αντικείμενα που οδηγούν στην απόκτηση ειδικών επαγγελματικών γνώσεων και δεξιοτήτων. Τέλος, η πρακτική άσκηση θα πραγματοποιείται από επιχειρήσεις ή φορείς, που έχουν δυνατότητα πρόσληψης των καταρτιζομένων και σχετίζονται με το αντικείμενο κατάρτισης.

Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται επίσης τα Ειδικά Προγράμματα Επαγγελματικής Κατάρτισης για ΑμεΑ από τον ΟΑΕΔ Σχολή ΑΜΕΑ Αθηνών (Γαλάτσι) και Πρότυπη Βιομηχανική Μονάδα ΠΒΜ Λακκιάς.

Ο ΟΑΕΔ διαθέτει 6 Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ) σε έξι αντίστοιχες Περιφέρειες της Χώρας (Αττικής, Στερεάς Ελλάδας, Θεσσαλίας, Δυτ. Μακεδονίας, Ηπείρου, και Κεντρ. Μακεδονίας), τα οποία υλοποιούν στο πλαίσιο των αναγκών της αγοράς εργασίας, στοχευμένα προγράμματα για ειδικές κατηγορίες Επαγγελματιών/ Ανέργων/ Εργαζομένων/ Δημοσίων ή και Ιδιωτικών υπαλλήλων, σε Περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, με την συνεργασία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, των Δημόσιων Οργανισμών, Υπουργείων, Κοινωνικών Εταιρειών.

Ο ΟΑΕΔ, επίσης, διαθέτει 2 Εξειδικευμένα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ) Ατόμων με Ειδικές ανάγκες που προσφέρουν υπηρεσίες στο χώρο της κατάρτισης ευάλωτων κοινωνικών ομάδων.

Ειδικότερα, ο ΟΑΕΔ λειτουργεί δυο Δομές Ειδικής Αγωγής, στην Αθήνα (άτομα με οργανικές και ψυχικές αναπηρίες) και στη Λακκιά Θεσσαλονίκης (άτομα με νοητική υστέρηση), με δυναμικότητα 400 περίπου καταρτιζομένων συνολικά, ετησίως. Οι Σχολές στοχεύουν στην επαγγελματική ειδίκευση ανέργων ατόμων με αναπηρία και κατ' επέκταση στην απασχόλησή τους στους διάφορους τομείς της οικονομίας. Παράλληλα, οι καταρτιζόμενοι λαμβάνουν ψυχοκοινωνική και συμβουλευτική βοήθεια από ειδικούς. Τα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης ΑμεΑ διαρκούν 900 ώρες τον χρόνο περίπου και παρέχουν δεξιότητες και ικανότητες στις ακόλουθες ειδικότητες: Ψυλογλυπτική/ Ψυλουργική - Αγγειοπλαστική - Αγιογραφία -

Δερματοτεχνία-Υπάλληλοι Γραφείου - Υφαντική/Ταπητουργία - Γεωτεχνικά - Κοπτική/Ραπτική.

Επίσης, ο ΟΑΕΔ σε συνεργασία με την Δ/νση Αντεγκληματικής Πολιτικής του Υπουργείου Δικαιοσύνης διαπιστώνοντας το σοβαρό πρόβλημα κοινωνικής και επαγγελματικής επανένταξης των κρατουμένων και αξιοποιώντας την αποδεδειγμένη τεχνογνωσία και την υψηλού επιπέδου εκπαιδευτική υποδομή του Οργανισμού, υλοποιεί προγράμματα κατάρτισης σε τεχνικές ειδικότητες με θεματικά αντικείμενα που συνδυάζουν τις ιδιαίτερες ανάγκες των τροφίμων και τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας.

Ωφελοούμενοι: άνεργα άτομα με αναπηρίες, απεξαρτημένα άτομα ή άτομα υπό απεξάρτηση, οροθετικοί, φυλακισμένοι

Εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Υπουργείο Δικαιοσύνης, Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης και οι εποπτευόμενοι από αυτά φορείς, ΕΥΣΕΚΤ, ΟΤΑ α' και β' βαθμού. ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, φορείς παροχής υπηρεσιών επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης

Πηγές χρηματοδότησης: Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), Κρατικός Προϋπολογισμός.

3.2.3.4 Υλοποίηση Σχεδίων για την προώθηση νέων προσεγγίσεων στην Ατυπη και μη Τυπική Μάθηση

Ο ΟΑΕΔ υλοποιεί, κατά την παρούσα περίοδο, δύο Ευρωπαϊκά Σχέδια, με σκοπό την προώθηση και ενσωμάτωση στην πολιτική του Οργανισμού/εθνική πολιτική νέων προσεγγίσεων, μεθοδολογιών και εργαλείων στο πεδίο της άτυπης/μη τυπικής μάθησης ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού, με βασική επιδίωξη την διευκόλυνση της ένταξής τους στην κοινωνία και στην αγορά εργασίας:

- Σχέδιο «Καινοτομική Απάντηση για τη Διευκόλυνση της Κοινωνικής Υποστήριξης των Νέων Προσφύγων»-Ακρωνόμιο «I_ReF_SoS» - (Οκτ. 2017 - Σεπτ.2019). Ο ΟΑΕΔ, ως Συντονιστής Φορέας, υλοποιεί το Έργο, στο πλαίσιο Στρατηγικής Σύμπραξης για τη Νεολαία, που χρηματοδοτείται από την ομώνυμη δράση του Ευρωπαϊκού Προγράμματος ERASMUS+. Ως Εταίροι συμμετέχουν, το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας της Τουρκίας, το Κέντρο Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής της ΓΣΕΕ και ο Γερμανικός Οργανισμός Κατάρτισης DEKRA Akademie. Ο Οργανισμός, σε συνεργασία με τους εταίρους του, επιδιώκει τη δημιουργία μιας νέας προσέγγισης στην επαγγελματική κατάρτιση των **νεοεισερχόμενων προσφύγων, ηλικίας 16-24 ετών**, εμπλουτισμένης με καινοτομικό εκπαιδευτικό υλικό συμβουλευτικής, καθοδήγησης, γλωσσικής και διαπολιτισμικής κατάρτισης και επαγγελματικού προσανατολισμού, για εκπαιδευτές και εκπαιδευόμενους, το οποίο θα σχεδιασθεί και θα εφαρμοσθεί σε πιλοτικό επίπεδο, σε σαράντα νέους πρόσφυγες, που έχουν αιτηθεί άσυλο. Αποδίδεται δε, ιδιαίτερη σημασία στην αξιολόγηση και στην ευρεία διάχυση του έργου αυτού και των προϊόντων του, με κεντρική επιδίωξη να ενσωματωθούν οι νέες αυτές μέθοδοι και προσεγγίσεις, όχι μόνο στη στρατηγική και στις πρακτικές των Οργανισμών - Εταίρων, αλλά και στις πολιτικές των χωρών που συμμετέχουν, καθώς και ευρύτερα, για την αντιμετώπιση του προβλήματος των νεοεισερχόμενων προσφύγων αυτής της ηλικίας.

- Σχέδιο «Οικοδομώντας Εναλλακτικά Καινοτομικά Σχήματα Δεξιοτήτων - Ακρωνόμιο: «BASIC» (Μάιος 2018-Απρίλιος 2020). Ο Οργανισμός αποδίδει υψηλή σημασία στην ανάληψη πρωτοβουλιών **αναβάθμισης δεξιοτήτων, καθώς ενσωματώνεται πλέον αυτή η προτεραιότητα και ρητά στις νέες Κατευθυντήριες για την Απασχόληση (Κ6)**, που αναμένεται να υιοθετηθούν τον Ιούνιο 2018. Ο ΟΑΕΔ είναι ο Συντονιστής Φορέας της Δράσης, που χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα EaSI-PROGRESS και συνεργάζεται με τη Γενική Γραμματεία Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης του Υπουργείου Παιδείας, το Κέντρο Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής της ΓΣΕΕ, καθώς και το Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων της ΓΣΕΒΕΕ. Πρόκειται για μία εθνικής εμβέλειας ολοκληρωμένη παρέμβαση, σχετικά με τις διαδρομές αναβάθμισης δεξιοτήτων και προσόντων **για ενήλικες με χαμηλά προσόντα**, η οποία **ανταποκρίνεται στις ανάγκες της χώρας, σύμφωνα με τη Σύσταση για την Αναβάθμιση Δεξιοτήτων (Δεκ. 2016)** και περιλαμβάνει: (α) καταγραφή και προτεραιοποίηση των ομάδων-στόχων που χρειάζονται αναβάθμιση δεξιοτήτων, καθώς και των μεθοδολογιών και εργαλείων αξιολόγησης (β) πιλοτική εφαρμογή επαγγελματικής κατάρτισης, κατόπιν επιλογής των καταλληλότερων μεθόδων - εργαλείων και παραγωγής του κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού για εκπαιδευτές και καταρτιζόμενους, καθώς και (γ) τη διαμόρφωση, τελικώς, ενός σχήματος πιστοποίησης των βασικών προσόντων-δεξιοτήτων: γραμματισμός - αριθμητικός συλλογισμός - δεξιότητες πληροφορικής και κοινωνικές δεξιότητες.

3.2.3.5 «Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας»

Τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας (Σ.Δ.Ε.) παρέχουν τη δυνατότητα σε ενήλικες, 18 ετών και άνω, που δεν έχουν ολοκληρώσει την εννιάχρονη υποχρεωτική εκπαίδευση, να συνεχίσουν τις σπουδές τους και να αποκτήσουν τίτλο ισότιμο με το απολυτήριο του Γυμνασίου (νόμος 2525/97). Η διάρκεια της φοίτησης είναι 18 μήνες (δύο σχολικά έτη) και οι ώρες διδασκαλίας 25 την εβδομάδα. Το πρόγραμμα των Σ.Δ.Ε. στηρίζεται σε τρεις βασικές αρχές:

1. ευέλικτο εκπαιδευτικό πρόγραμμα που προσαρμόζεται στις ικανότητες και στις ανάγκες των εκπαιδευομένων εξασφαλίζοντας έτσι την ενεργό συμμετοχή τους,
2. υποστήριξή τους σε όλους τους τομείς, όπου αντιμετωπίζουν δυσκολίες,
3. εκπαιδευτικό προσωπικό και συμβουλευτικές υπηρεσίες που είναι σε θέση να ανταποκρίνονται στην πολυπλοκότητα των καθηκόντων, τα οποία αναλαμβάνουν.

Από το 2000 μέχρι σήμερα ιδρύθηκαν 62 Σ.Δ.Ε. σε όλη τη χώρα όπως και 30 παραρτήματα (τμήματα εκτός έδρας). Επτά Σχολεία λειτουργούν μέσα σε σωφρονιστικά καταστήματα.

Ένα μεγάλο ποσοστό των αποφοίτων των Σ.Δ.Ε. συνεχίζει στην επόμενη βαθμίδα εκπαίδευσης (ΕΠΑ.Λ., Γενικό Λύκειο) και μερικοί έχουν προχωρήσει στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Οι κύριοι στόχοι των Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας είναι οι εξής:

- να ολοκληρώσουν οι ενήλικες την υποχρεωτική εκπαίδευση,
- να συνδεθούν με τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης,
- να αποκτήσουν σύγχρονες γνώσεις και δεξιότητες,

- να ενισχύσουν την προσωπικότητά τους ανακτώντας την αυτοεκτίμηση και την αυτοπεποίθησή τους,
- να ενταχθούν στην αγορά εργασίας ή να βελτιώσουν τη θέση τους στον χώρο δουλειάς.

Ωφελούμενοι: Ενήλικοι που έχουν αποκλειστεί για κοινωνικούς και οικονομικούς λόγους από την υποχρεωτική τυπική εκπαίδευση, ενήλικες ευπαθών ομάδων (πχ Ρομά), ενήλικες μετανάστες, ενήλικες κρατούμενοι, ενήλικες μουσουλμανικής μειονότητας.

Εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Ίδρυμα Νεολαίας και Διά Βίου Μάθησης.

Πληθυσμός ωφελούμενων: $\approx$ 200 έως 250 άτομα κατ' έτος

Πηγές χρηματοδότησης: Τακτικός Προϋπολογισμός και Ε.Σ.Π.Α.

3.2.3.6 «Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης»

Τα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης ανήκουν στην Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση, στην οποία εντάσσονται δραστηριότητες που προσφέρουν βασικές επαγγελματικές γνώσεις, ικανότητες και δεξιότητες σε διάφορες ειδικότητες και εξειδικεύσεις, με στόχο την ένταξη, επανένταξη, επαγγελματική κινητικότητα και ανέλιξη του ανθρώπινου δυναμικού στην αγορά εργασίας, καθώς και την επαγγελματική και προσωπική ανάπτυξη.

Σκοπός του Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης είναι η δωρεάν παροχή υπηρεσιών αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης σε αποφοίτους δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και αποφοίτους Σ.Ε.Κ., διάρκειας πέντε (5) συνολικά εξαμήνων, επιμερισμένη σε τέσσερα (4) εξάμηνα θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης, διάρκειας έως 1.200 διδακτικών ωρών ειδικότητας και σε ένα εξάμηνο Πρακτικής Άσκησης ή Μαθητείας, συνολικής διάρκειας 960 ωρών. Λειτουργούν δημόσια και ιδιωτικά Ι.Ε.Κ., καθώς και δημόσια Ι.Ε.Κ. Ειδικής Αγωγής.

Κύριοι στόχοι των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) είναι οι εξής :

- να εφοδιάσουν τους καταρτιζόμενους με υψηλού επιπέδου προσόντα (ανάλογα με την επιλεγόμενη ειδικότητα), μέσω της παροχής επιστημονικών, τεχνικών, επαγγελματικών και πρακτικών γνώσεων,
- να τους παρέχουν τη δυνατότητα να αναπτύξουν τις αντίστοιχες με την ειδικότητα τους δεξιότητες,
- να διευκολύνουν την επαγγελματική τους ένταξη στην αγορά εργασίας.

Ωφελούμενοι: Ενήλικες, απόφοιτοι υποχρεωτικής εκπαίδευσης και απόφοιτοι μη υποχρεωτικής τυπικής εκπαίδευσης.

Εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, (Γ.Γ.Δ.Β.Μ.Ν.Γ.)

3.2.3.7 «Ελληνομάθεια»

Στο πλαίσιο της ενταξιακής πολιτικής των μεταναστών, το 2007 δημιουργήθηκε το νομικό πλαίσιο διεξαγωγής των εξετάσεων πιστοποίησης της γνώσης της Ελληνικής Γλώσσας και στοιχείων της Ελληνικής ιστορίας και του ελληνικού πολιτισμού, υπηκόων τρίτων χωρών, προκειμένου να αποκτήσουν το καθεστώς του επί μακρόν διαμένοντος. Ως φορέας υλοποίησης των εξετάσεων ορίστηκε η Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης και Νέας Γενιάς (Γ.Γ.Δ.Β.Μ.Ν.Γ.). Οι εξετάσεις διεξάγονται 2 φορές το χρόνο (Μάιο και Οκτώβριο) και γίνονται σε συνεργασία με το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας (Κ.Ε.Γ.). Στελέχη του Κ.Ε.Γ. είναι μέλη της Επιστημονικής Επιτροπής των εξετάσεων. Στόχοι του μέτρου είναι η αξιολόγηση της ικανότητας των υποψηφίων (νομίμων μεταναστών) να χειρίζονται την ελληνική γλώσσα και να ανταποκρίνονται γραπτά και προφορικά στην καθημερινή γλωσσική τους επικοινωνία, καθώς και το δικαίωμα (μέσω του πιστοποιητικού ελληνομάθειας) απόκτησης της άδειας του «επί μακρόν διαμένοντος».

Οι εξετάσεις διεξάγονται κάθε φορά την ίδια μέρα, με κοινά θέματα σε όλη την ελληνική επικράτεια. Για τις ανάγκες τους, η οργανωτική επιτροπή διαμορφώνει το υλικό, φροντίζει για την αναπαραγωγή των θεμάτων, παραλαμβάνει και κατανέμει τα εξεταστικά τετράδια, διαμορφώνει τους πίνακες αποτελεσμάτων, κοινοποιεί τα αποτελέσματα, μεριμνά για την εκτύπωση και αποστολή των πιστοποιητικών και αντιμετωπίζει κάθε άλλο ζήτημα οργανωτικής φύσεως που ανακύπτει και κρίνεται απαραίτητο για την ομαλή εφαρμογή της Διαδικασίας Πιστοποίησης.

Ωφελούμενοι: όλοι οι υπήκοοι Τρίτων χωρών, ανεξαρτήτως καταγωγής, από την ηλικία των 16 ετών και άνω, που διαμένουν νόμιμα στη χώρα μας, ανεξάρτητα από τον τρόπο ή τον φορέα στον οποίο διδάχθηκαν την ελληνική γλώσσα.

Εμπλεκόμενοι φορείς: Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης και Νέας Γενιάς, Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας (Κ.Ε.Γ.), μεταναστευτικοί σύλλογοι, Δήμοι και αρμόδιες υπηρεσίες, Περιφέρειες, Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

3.2.3.8 «Οδυσσέας»

Με φορέα πρότασης τη Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης και Νέας Γενιάς (Γ.Γ.Δ.Β.Μ.Ν.Γ.) και φορέα υλοποίησης το Ίδρυμα Νεολαίας και Διά Βίου Μάθησης (Ι.Νε.Δι.Βι.Μ), υλοποιείται το έργο «Εκπαίδευση των μεταναστών στην ελληνική γλώσσα, την ελληνική ιστορία και τον ελληνικό πολιτισμό-ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΑΠ7, ΑΠ8, ΑΠ9», το οποίο απευθύνεται σε πολίτες της Ε.Ε. και υπηκόους Τρίτων χωρών ανεξαρτήτως καταγωγής, από την ηλικία των 16 ετών και άνω και υποστηρίζεται από ευρωπαϊκή χρηματοδότηση στο πλαίσιο του Ε.Π. «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση» - ΕΣΠΑ.

Το Έργο, αφορά στην οργάνωση και λειτουργία εκπαιδευτικού προγράμματος για την εκμάθηση της Ελληνικής Γλώσσας ως Δεύτερης, στοιχείων της ελληνικής ιστορίας και του ελληνικού πολιτισμού, ώστε όλοι οι εκπαιδευόμενοι να αποκτήσουν τις γλωσσικές δεξιότητες και τις πρακτικές κοινωνικές αλλά και (δια)πολιτισμικές ικανότητες που απαιτούνται για την επίτευξη γλωσσικής και πολιτισμικής κατανόησης, απαραίτητων στοιχείων για την ενεργό κοινωνική ένταξη των ιδίων και των οικογενειών τους. Οι στόχοι του προγράμματος, αναφορικά με τους μετανάστες, συνίστανται:

- στη μείωση του κινδύνου περιθωριοποίησης και αποκλεισμού,
- στη δημιουργία προϋποθέσεων ισότιμης συμμετοχής τους στην απασχόληση,
- στη διευκόλυνση της πρόσβασης στην αγορά εργασίας,
- στην ενίσχυση της ατομικής ανάπτυξης και ανέλιξης του ατόμου και την ένταξή του στο κοινωνικό – πολιτισμικό περιβάλλον της χώρας,
- στην προαγωγή των αρχών ισότητας και μη διάκρισης ως προς τις ευκαιρίες μάθησης, συμμετοχής και ένταξης,
- στην ισόνομη συμμετοχή στην ελληνική κοινωνία.

Μετά την ολοκλήρωση κάθε επιπέδου, οι εκπαιδευόμενοι δύνανται να συμμετάσχουν στις αντίστοιχες εξετάσεις Ελληνομάθειας.

Ωφελοούμενοι: Πολίτες της Ε.Ε και υπήκοοι των Τρίτων Χωρών ηλικίας 16 ετών και άνω.

Εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, (Γ.Γ.Δ.Β.Μ.Ν.Γ.), Ι.Νε.Δι.Βι.Μ.

Πηγές χρηματοδότησης: Ευρωπαϊκή χρηματοδότηση στο πλαίσιο του Ε.Π. «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση» - ΕΣΠΑ.

3.2.3.9 «Ευρωπαϊκή Ατζέντα για την Εκπαίδευση και Κατάρτιση Ενηλίκων»

Η Ευρωπαϊκή Ατζέντα είναι ένα μέτρο που έχει στόχο να ενημερώσει και να ευαισθητοποιήσει τους πολίτες για το ρόλο που μπορεί να παίξει η Διά Βίου Μάθηση στην κοινωνική συνοχή. Απευθύνεται κυρίως σε άτομα με χαμηλά προσόντα, άτομα δηλαδή που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη από ευκαιρίες μάθησης για να μπορέσουν να ενταχθούν στην κοινωνία και την αγορά εργασίας, για να μπορέσουν να κάνουν “ένα βήμα μπροστά”. Οι στόχοι του προγράμματος είναι:

- πρόσβαση σε ευκαιρίες για μάθηση υψηλής ποιότητας,
- προαγωγή της ισοτιμίας, της κοινωνικής συνοχής και της ενεργού συμμετοχής στα κοινά μέσω της Εκπαίδευσης των Ενηλίκων,
- επανεκπαίδευση ανέργων,
- ενίσχυση της κινητικότητας των ωφελουμένων από τα προγράμματα Εκπαίδευσης Ενηλίκων,
- ενίσχυση της δημιουργικότητας και της καινοτομίας όσον αφορά τους ενηλίκους και το εκπαιδευτικό περιβάλλον τους,
- προαγωγή μιας ισορροπημένης κατανομής των πόρων μεταξύ Εκπαίδευσης και Κατάρτισης.

Οι στόχοι της Ατζέντας, που συμπίπτουν με τους στόχους για την Διά Βίου Μάθηση σε ευρωπαϊκό επίπεδο και ταυτίζονται με τις βασικές κατευθύνσεις της Δ.Β.Μ.Ν.Γ. στην Ελλάδα, είναι η αύξηση του ποσοστού συμμετοχής των πολιτών σε προγράμματα Δ.Β.Μ.Ν.Γ., η δικτύωση όλων των εμπλεκομένων στη Δ.Β.Μ.Ν.Γ. φορέων, καθώς και η αποκέντρωση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων της Δ.Β.Μ.Ν.Γ.

Στο πλαίσιο του προγράμματος, προβλέπεται η διοργάνωση 13 σεμιναρίων στις 13 Περιφέρειες της χώρας με στόχο τη δημιουργία δικτύου, τη διάχυση ψηφιακού και έντυπου ενημερωτικού υλικού, τη δημιουργία και λειτουργία διαδραστικής ηλεκτρονικής πλατφόρμας και την παραγωγή ενημερωτικών φυλλαδίων.

Ωφελοούμενοι: Άνεργοι και άτομα που ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες.

Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων: Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (Γ.Γ.Δ.Β.Μ.Ν.Γ.) Μ.Κ.Ο. Πράξεις, Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας (Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.) και το Κέντρο Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Κ.ΑΝ.Ε.Π.) της Γ.Σ.Ε.Ε.

3.2.4 Πρόσβαση των ευάλωτων ομάδων ανέργων σε προγράμματα ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης

Το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης εξασφαλίζει ένα ολοκληρωμένο πακέτο ειδικών μέτρων για την ενίσχυση της απασχολησιμότητας και την προώθηση στην απασχόληση των ευάλωτων ανέργων. Στοχεύει δε, στην:

- ενίσχυση της απασχολησιμότητας των ανέργων,
- (επαν)ένταξη των ανέργων στην αγορά εργασίας,
- βελτίωση της οικονομικής κατάστασης των ανέργων,
- δημιουργία νέων θέσεων εργασίας,
- αποτελεσματική στήριξη των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων,
- κάλυψη κοινωνικών αναγκών,
- αναβάθμιση των παρεχόμενων προς τους πολίτες υπηρεσιών και των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας της δημόσιας διοίκησης,
- ενίσχυση της κοινωνικής οικονομίας και επιχειρηματικότητας με σκοπό την κοινωνική ένταξη ευπαθών ομάδων του πληθυσμού,
- αύξηση της αυτοαπασχόλησης σε ανταγωνιστικούς τομείς της οικονομίας και σε καινοτόμες δραστηριότητες,
- αύξηση της νεοφυούς επιχειρηματικότητας στους τομείς στρατηγικής στόχευσης της ελληνικής οικονομίας,
- αύξηση γυναικείας επιχειρηματικότητας,
- αύξηση της απασχόλησης του καταρτισμένου και εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού.

Στο πλαίσιο αυτό, υλοποιούνται τα παρακάτω μέτρα:

3.2.4.1 Πρόγραμμα Παροχής Κοινωφελούς Εργασίας ατόμων που εκτίουν την ποινή τους

Σκοπός του προγράμματος Παροχής Κοινωφελούς Εργασίας είναι η απασχόληση και κοινωνική επανένταξη των κρατούμενων, μέσω του εναλλακτικού αυτού μέτρου

έκτισης ποινής. (Ν. 3904/2014 ΦΕΚ 218/Α/23-10-2010) «Εξορθολογισμός και βελτίωση στην απονομή της ποινικής δικαιοσύνης και άλλες διατάξεις».

Με τον κάθε ενδιαφερόμενο και μετά την επικοινωνία με την Εισαγγελία για τις απαραίτητες ενέργειες, υπογράφεται Σύμβαση από τον Γενικό Γραμματέα και τον αιτούντα την παροχή της κοινωφελούς εργασίας, στην οποία ορίζεται ο χρόνος, η διάρκεια της καθημερινής απασχόλησης και η εργασία που θα παρέχει ο αιτών.

Η Γ.Γ.Δ.Β.Μ.Ν.Γ. συμμετείχε στο θεσμό αυτό, σύμφωνα με την υπ' αριθ. 1304433/21-11-2006 Κ.Υ.Α «Κατάρτιση νέου πίνακα φορέων που συμμετέχουν στην εφαρμογή του θεσμού της παροχής κοινωφελούς εργασίας» (ΦΕΚ 1786/τ. Β' / 08-12-2006).

Ωφελοούμενοι: Άτομα που εκτίουν την ποινή τους.

Εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, (Γ.Γ.Δ.Β.Μ.Ν.Γ.), Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

3.2.4.2 Προγράμματα δημιουργίας Νέων Θέσεων Εργασίας στον ιδιωτικό τομέα για ανέργους και για ειδικές ομάδες ανέργων

Στόχος είναι η δημιουργία νέων θέσεων εξαρτημένης εργασίας πλήρους απασχόλησης, σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα, ιδίως στους αναπτυξιακούς κλάδους, όπως προσδιορίζονται στο ΕΣΠΑ 2014-2020. Τα προγράμματα αυτά επιδοτούν το κόστος εργασίας για την πρόσληψη ανέργων ειδικών ομάδων πληθυσμού, που αφενός πλήττονται περισσότερο από την κρίση, αφετέρου είναι δυσκολότερη η πρόσβασή τους στην απασχόληση, με αποτέλεσμα να υπάρχει κίνδυνος αποκοπής τους από την αγορά εργασίας. Τα προγράμματα αυτά, δίνουν κίνητρα και ενισχύουν τις επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα να δημιουργήσουν θέσεις εργασίας, καλύπτοντας μέρος του κόστους εργασίας των ωφελοούμενων, ενώ παρέχουν σημαντικές δυνατότητες εισόδου στην αγορά εργασίας σε όσους βρίσκονται μακριά ή έχουν αποκοπεί για μεγάλο χρονικό διάστημα. Ως χρηματοδοτικά μέσα ενίσχυσης, χρησιμοποιούνται ο Ε.Κ 1407/2013 (DE MINIMIS) αλλά και Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός (ΓΑΚ) και προτεραιότητα δίνεται στην δημιουργία βιώσιμων θέσεων απασχόλησης.

Ωφελοούμενοι: Άνεργοι και ιδίως: Μακροχρόνια άνεργοι, Άνεργες γυναίκες, Νέοι έως 29 ετών που βρίσκονται εκτός εργασίας, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (NEETs), Άνεργοι 30 έως 49 ετών, Άνεργοι που έχουν ολοκληρώσει έως και τη μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση (ISCED 3-4),

Εμπλεκόμενοι φορείς: Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ)

Πηγές χρηματοδότησης της δράσης: Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), Κρατικός Προϋπολογισμός

3.2.3.3 Ενέργειες προσέγγισης, ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης νέων 15 έως 29 ετών NEETs

Η δράση, εντάσσεται στο Σχέδιο Δράσης «Εγγύηση για τη Νεολαία», με την αξιοποίηση πόρων της Πρωτοβουλίας για την Απασχόληση των Νέων και περιλαμβάνει ενέργειες προσέγγισης, ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης νέων έως 29 ετών, που βρίσκονται

εκτός δομών εργασίας, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (NEETs). Η δράση, σχεδιάστηκε να υλοποιηθεί αρχικά σε συγκεκριμένους Δήμους/ Περιφέρειες και στη συνέχεια στο σύνολο της χώρας, στο πλαίσιο μίας ευρείας συνεργασίας δημοσίων φορέων, φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Κοινωνικών Εταίρων κ.ά. σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Στόχος είναι η ενεργοποίηση νεανικών πληθυσμών NEETs, που δεν προσέρχονται στις Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης (ΔΥΑ) ή άλλες δημόσιες υπηρεσίες και παραμένουν για αρκετό διάστημα ανενεργοί, απειλούμενοι από κοινωνικό αποκλεισμό και περιθωριοποίηση, καθώς και η βελτίωση της πρόσβασης των νέων αυτών σε ευκαιρίες εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης.

Ωφελοούμενοι: Άνεργοι ηλικίας 15-29 ετών, εκτός εργασίας, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (NEETs)

Εμπλεκόμενοι φορείς: Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ), Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Συγχρηματοδοτούμενων Ενεργειών από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΥΕ -ΕΚΤ), ΟΤΑ α' και β' βαθμού, Κοινωνικοί Εταίροι

Πηγές χρηματοδότησης: Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων (ΠΑΝ), Κρατικός Προϋπολογισμός.

3.2.4.4 Δράσεις Απόκτησης Εργασιακής Εμπειρίας νέων 18 έως 24 ετών, NEETs

Οι δράσεις, εντάσσονται στο Σχέδιο Δράσης «Εγγύηση για τη Νεολαία», με την αξιοποίηση πόρων της Πρωτοβουλίας για την Απασχόληση των Νέων και αποτελούν το βασικότερο άξονα παρέμβασης ,για την ανάσχεση της ανεργίας των νέων ηλικίας 18 έως 24 ετών που βρίσκονται εκτός δομών εργασίας, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (NEETs), καθώς και την προώθηση της απασχολησιμότητάς τους, μέσω της μείωσης του χρόνου μετάβασης από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας. Στο πλαίσιο αυτό, έχουν σχεδιαστεί να υλοποιηθούν ενδεικτικά οι ακόλουθοι τύποι παρεμβάσεων:

- Πρόγραμμα απασχόλησης, για ανέργους, ηλικίας 18 έως 24 ετών, που βρίσκονται εκτός δομών εργασίας, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (NEETs), μέσω της επιδότησης μισθολογικού ή μη-μισθολογικού κόστους σε εργοδότες ή επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα, για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.
- Πρόγραμμα Απόκτησης Εργασιακής Εμπειρίας , διάρκειας 4 μηνών , με στόχο την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Στο πλαίσιο της παρέμβασης αυτής, αναπτύσσονται ειδικές δράσεις ένταξης στην απασχόληση για νέους με αναπηρία με στόχο την ενίσχυση της απασχολησιμότητας των ατόμων με ιδιαίτερες δυσκολίες και μεγαλύτερο κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού.
- Επιταγή εισόδου στην αγορά εργασίας, για την απόκτηση της πρώτης επαγγελματικής εμπειρίας, με στόχο τη μείωση του χρόνου μετάβασης από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται η εμπροσθοβαρής δράση «Επιταγή Εισόδου για Νέους από 18 έως 24 ετών σε ιδιωτικές επιχειρήσεις, για απόκτηση εργασιακής εμπειρίας», προϋπολογισμού 43.200.000€ για 12.000 ωφελοούμενους. Σκοπός της δράσης είναι η είσοδος στην αγορά εργασίας των νεοεισερχόμενων ανέργων νέων, με την τοποθέτησή τους σε θέσεις πρακτικής άσκησης που προσφέρουν επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα όλων των κλάδων της οικονομίας. Περιλαμβάνει μια ολοκληρωμένη δέσμη παρεμβάσεων, που αφορούν θεωρητική κατάρτιση των ωφελοούμενων σε οριζόντιες κυρίως δεξιότητες, πρακτική

άσκηση σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα και υπηρεσίες υποστήριξης και συμβουλευτικής καθοδήγησης των ωφελούμενων καθ' όλη τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης

Ωφελούμενοι: Άνεργοι ηλικίας 18-24 ετών, εκτός εργασίας, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (NEETs)

Εμπλεκόμενοι φορείς: Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ), Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Συγχρηματοδοτούμενων Ενεργειών από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΥΕ -ΕΚΤ)

Πηγές χρηματοδότησης: Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων (ΠΑΝ), Κρατικός Προϋπολογισμός

3.2.4.5 Δράσεις προώθησης της Επιχειρηματικότητας νέων 18 έως 29 ετών, NEETs

Οι δράσεις, εντάσσονται στο Σχέδιο Δράσης «Εγγύηση για τη Νεολαία», με την αξιοποίηση πόρων της Πρωτοβουλίας για την Απασχόληση των Νέων και περιλαμβάνουν μέτρα προώθησης των νέων, ηλικίας 18-29 ετών, που βρίσκονται εκτός δομών εργασίας, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (NEETs), στην επιχειρηματικότητα και την αυταπασχόληση. Στο πλαίσιο αυτό, προβλέπεται να υλοποιηθούν ενδεικτικά οι ακόλουθοι τύποι παρεμβάσεων:

- Πιλοτική δράση υποστήριξης των νέων στην ίδρυση Κοινωνικών Συνεταιριστικών επιχειρήσεων, με παροχή συμβουλευτικής, με στόχο την προώθηση της αυταπασχόλησης των νέων στο πεδίο της κοινωνικής οικονομίας
- Πρόγραμμα προώθησης της νεανικής επιχειρηματικότητας μέσω της προώθησης της καινοτομίας και παροχής συμβουλευτικής για την δημιουργία start ups με στόχο την ενίσχυση της νεανικής καινοτομικής επιχειρηματικότητας

Ωφελούμενοι: Άνεργοι ηλικίας 18-29 ετών, εκτός εργασίας, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (NEETs)

Εμπλεκόμενοι φορείς: Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ), Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Συγχρηματοδοτούμενων Ενεργειών από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΥΕ -ΕΚΤ), ΕΥΚΕΚΟ, Αναπτυξιακές Συμπράξεις

Πηγές χρηματοδότησης: Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων (ΠΑΝ), Κρατικός Προϋπολογισμός

3.2.4.6 Δράσεις Ολοκληρωμένης Παρέμβασης, σε νέους 15 έως 29 ετών, NEETs

Η δράση, εντάσσεται στο Σχέδιο Δράσης «Εγγύηση για τη Νεολαία», με την αξιοποίηση πόρων της Πρωτοβουλίας για την Απασχόληση των Νέων και αφορά στην ανάπτυξη ενός μηχανισμού με στόχο την επιλογή της κατάλληλης παρέμβασης κατάρτισης ή απασχόλησης ή/και αυτό-απασχόλησης, νέων 15-29 ετών, που βρίσκονται εκτός εργασίας, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (NEETs). Οι παρεμβάσεις αυτές, θα λαμβάνουν υπόψη το προφίλ του κάθε ωφελούμενου, όπως αυτό διαπιστώνεται μέσα από τη διαδικασία της εξατομικευμένης προσέγγισης. Σκοπός είναι, η ενεργοποίηση και η έγκαιρη παρέμβαση για την πρόληψη της νεανικής ανεργίας, η είσοδος στην αγορά

εργασίας για την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας και η εξειδικευμένη κατάρτιση. Έμφαση θα δοθεί σε νέους NEETs που ανήκουν σε ειδικές κοινωνικές ομάδες. Πρόκειται για δράση που σχεδιάστηκε να υλοποιηθεί εμπροσθοβαρώς.

Ωφελοούμενοι: Άνεργοι ηλικίας 15-29 ετών, εκτός εργασίας, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (NEETs)

Εμπλεκόμενοι φορείς: Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ), Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Συγχρηματοδοτούμενων Ενεργειών από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΥΕ -ΕΚΤ), Κοινωνικοί Εταίροι

Πηγές χρηματοδότησης: Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων (ΠΑΝ), Κρατικός Προϋπολογισμός

3.2.4.7 Δράσεις Απόκτησης Εργασιακής Εμπειρίας νέων 25 έως 29 ετών, NEETs

Οι δράσεις, εντάσσονται στο Σχέδιο Δράσης «Εγγύηση για τη Νεολαία», με την αξιοποίηση πόρων της Πρωτοβουλίας για την Απασχόληση των Νέων και στοχεύουν στην ανάσχεση της ανεργίας των νέων ηλικίας 25-29 ετών, που βρίσκονται εκτός δομών εργασίας, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (NEETs), καθώς και στην προώθηση της απασχολησιμότητάς τους. Στο πλαίσιο αυτό, σχεδιάστηκαν να υλοποιηθούν ενδεικτικά οι ακόλουθοι τύποι παρεμβάσεων:

- Επιταγή εισόδου στην αγορά εργασίας για την απόκτηση επαγγελματικής εμπειρίας. Στο πλαίσιο αυτό, εντάσσεται η εμπροσθοβαρής δράση «Επιταγή Εισόδου για Νέους από 25 έως 29 ετών, σε ιδιωτικές επιχειρήσεις για απόκτηση εργασιακής εμπειρίας», προϋπολογισμού 108.000.000€ για 30.000 ωφελοούμενους. Σκοπός της δράσης είναι η επίτευξη μιας δομημένης πορείας εισόδου των ανέργων νέων στην αγορά εργασίας, η οποία δυνητικά καταλήγει στην τοποθέτησή τους σε θέσεις απασχόλησης σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας. Περιλαμβάνει μια ολοκληρωμένη δέσμη παρεμβάσεων που αφορούν θεωρητική κατάρτιση των ωφελοούμενων, πρακτική άσκηση σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα και υπηρεσίες υποστήριξης και συμβουλευτικής καθοδήγησης των ωφελοούμενων καθ' όλη τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης.
- Πρακτική άσκηση ανέργων, τώως υποτρόφων του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ), σε φορείς/Οργανισμούς / επιχειρήσεις του Δημόσιου και του Ιδιωτικού τομέα, στο πλαίσιο παρέμβασης του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, για την αντιμετώπιση της διαρροής των “χρυσών μυαλών” (brain drain) της Ελλάδας στο εξωτερικό, προκειμένου να αξιοποιηθούν από την ελληνική αγορά εργασίας, ενδυναμώνοντας το νέο, εξωστρεφές και ανταγωνιστικό, αναπτυξιακό πρότυπο της οικονομίας.
- Πρόγραμμα απασχόλησης ανέργων νέων ηλικίας 25 έως 29 ετών, μέσω της επιδότησης μισθολογικού ή μη-μισθολογικού κόστους σε εργοδότες ή επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα, για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Πρόγραμμα Απόκτησης Εργασιακής Εμπειρίας , διάρκειας 4 μηνών , με στόχο την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Στο πλαίσιο της παρέμβασης αυτής, θα αναπτυχθούν ειδικές δράσεις ένταξης στην απασχόληση για νέους με αναπηρία με στόχο την ενίσχυση της απασχολησιμότητας

των ατόμων με ιδιαίτερες δυσκολίες και μεγαλύτερο κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού.

Ωφελοούμενοι: Άνεργοι ηλικίας 25-29 ετών, εκτός εργασίας, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (NEETs)

Εμπλεκόμενοι φορείς: Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ), Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Συγχρηματοδοτούμενων Ενεργειών από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΥΕ -ΕΚΤ)

Πηγές χρηματοδότησης: Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων (ΠΑΝ), Κρατικός Προϋπολογισμός

3.2.4.8 Εγγυημένη απασχόληση μετά την ολοκλήρωση της συμμετοχής των ανέργων σε Προγράμματα κατάρτισης ανέργων άνω των 29 ετών

Στο πλαίσιο της δράσης «Προγράμματα κατάρτισης ανέργων άνω των 29 ετών», προβλέπεται για το 25% τουλάχιστον των εκπαιδευόμενων ανέργων που έχουν ολοκληρώσει την κατάρτισή τους σε αυτά, εγγυημένη απασχόληση για χρονικό διάστημα τουλάχιστον δύο (2) συνεχών μηνών, με ελάχιστες αποδοχές είκοσι πέντε (25) ημερομίσθια ανά μήνα.

Ωφελοούμενοι: Άνεργοι 29 ετών και άνω και ειδικά: Μακροχρόνια άνεργοι, Άνεργες γυναίκες, Άνεργοι 30 έως 44 ετών, Άνεργοι που έχουν ολοκληρώσει έως και τη μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση (ISCED 3-4)

Εμπλεκόμενοι φορείς: ΟΑΕΔ, Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Συγχρηματοδοτούμενων Ενεργειών ΕΚΤ, ΟΤΑ, Περιφέρειες, Υπουργεία, Υπουργείο Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Υπουργείο Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού

Πηγές χρηματοδότησης: Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση (ΕΤΠ), Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), Κρατικός Προϋπολογισμός

3.2.4.9 Ανάπτυξη Προγραμμάτων Εργασιακής Επανένταξης ΑμεΑ και άλλων ευπαθών ομάδων που ζούσαν σε ιδρύματα

Ο Οργανισμός υλοποιεί προγράμματα επιχορήγησης επιχειρήσεων και εργοδοτών για την απασχόληση σε θέσεις πλήρους και μερικής απασχόλησης ανέργων **Ατόμων με Αναπηρίες (ΑμεΑ), Απεξαρτημένων από εξαρτησιογόνες ουσίες, Αποφυλακισμένων, Νεαρών Παραβατικών Ατόμων ή Νεαρών Ατόμων που βρίσκονται σε κοινωνικό κίνδυνο** τα οποία απευθύνονται σε ιδιωτικές επιχειρήσεις, συνεταιρισμούς, Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, καθώς και σε επιχειρήσεις Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' Βαθμού για την απασχόληση ΑμεΑ.

Οι επιχειρήσεις, οι συνεταιρισμοί ή οι φορείς, που θα ενταχθούν στο πρόγραμμα επιχορήγησης επιχειρήσεων και εργοδοτών για την απασχόληση σε θέσεις πλήρους και μερικής απασχόλησης **Ατόμων με Αναπηρίες (ΑμεΑ)**, δύνανται να ενταχθούν σε Πρόγραμμα Εργονομικής Διευθέτησης του χώρου εργασίας

Ωφελοούμενοι: άτομα με αναπηρία, άτομα απεξαρτημένα από εξαρτησιογόνες ουσίες, αποφυλακισμένοι, νεαρά παραβατικά άτομα ή νεαρά άτομα που βρίσκονται σε κοινωνικό κίνδυνο

Εμπλεκόμενοι φορείς: Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ),.

Πηγές χρηματοδότησης: Κρατικός Προϋπολογισμός

Παράλληλα, το **Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων** υλοποιεί δράσεις προς την κατεύθυνση της πρόσβασης ευάλωτων ομάδων ανέργων σε προγράμματα ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης», στο πλαίσιο του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020, ως εξής:**3.2.4.10 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας & Θάλασσας 2014-2020**

Το εν λόγω μέτρο στοχεύει στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας με τη δημιουργία/διατήρηση θέσεων απασχόλησης, την προστασία του περιβάλλοντος και την προώθηση της αποδοτικής χρήσης των πόρων.

Μεταξύ άλλων, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα περιλαμβάνει συγκεκριμένο μέτρο (άρθρο 29, παρ. 3 του Καν (ΕΕ) 508/2014) για την εκπαίδευση νέων κάτω των 30 ετών, αναγνωρισμένων ως ανέργων από το κράτος- μέλος («εκπαιδευόμενοι»). Η στήριξη αυτή αφορά την εκπαίδευση σε αλιευτικό σκάφος παράκτιας αλιείας μικρής κλίμακας, ιδιοκτησίας επαγγελματία αλιέα ηλικίας τουλάχιστον 50 ετών, η οποία επισημοποιείται μέσω συμβολαίου μεταξύ του εκπαιδευόμενου και του ιδιοκτήτη του σκάφους, εφόσον αυτό αναγνωρίζεται από το οικείο κράτος μέλος καθώς επίσης και για μαθήματα σχετικά με βιώσιμες πρακτικές αλιείας και με τη διατήρηση των θαλάσσιων βιολογικών πόρων, όπως ορίζονται από τον κανονισμό (ΕΕ) αριθμ. 1380/2013. Ο εκπαιδευόμενος συνοδεύεται επί του σκάφους από επαγγελματία αλιέα ηλικίας τουλάχιστον 50 ετών. Η στήριξη διατίθεται σε επαγγελματίες αλιείς για να καλύψουν τον μισθό του εκπαιδευόμενου και τις σχετικές επιβαρύνσεις.

3.2.4.10 Ενίσχυση εγκατάστασης νέων γεωργών - Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (ΠΑΑ 2014-2020)

Πρόκειται για το υπομέτρο 6.1 του ΠΑΑ, στόχος του οποίου είναι η αύξηση ανταγωνιστικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, μέσω της ηλικιακής ανανέωσης και της δημιουργίας επιχειρηματιών γεωργών που με το πέρας της στήριξης θα διαθέτουν κατάλληλα εφόδια και βιώσιμες εκμεταλλεύσεις.

Στο πλαίσιο αυτό, προβλέπεται η παροχή κατ'αποκοπή οικονομικών ενισχύσεων σε νέους που δεν έχουν υπερβεί το 41^ο έτος της ηλικίας τους για την είσοδο και παραμονή στη γεωργική απασχόληση και την πρώτη τους εγκατάσταση σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις, οι οποίοι να διαθέτουν επαρκή επαγγελματικά προσόντα, να εγκαθίστανται για πρώτη φορά ως αρχηγοί γεωργικής εκμετάλλευσης και να υλοποιούν επιχειρηματικά σχέδια για την ανάπτυξη των γεωργικών δραστηριοτήτων τους.

Δικαιούχοι είναι Νέοι Γεωργοί έως και 40 ετών που εγκαθίστανται για πρώτη φορά ως αρχηγοί γεωργικών εκμεταλλεύσεων (νομικά ή φυσικά πρόσωπα). Τίθενται ως κριτήρια

επιλογής τα οποία βαθμολογούνται η ανεργία (χρόνος ανεργίας) και εισοδηματικά κριτήρια (επίπεδο εισοδήματος). Επίσης ως κριτήρια επιλογής τίθενται και τα χαρακτηριστικά των περιοχών και παίρνουν βαθμολογία υποψήφιοι δικαιούχοι με τόπο μόνιμης κατοικίας σε νησιωτικές ή ορεινές περιοχές (βλ. μικρά νησιά ως και 3.000 κατοίκων, ορεινές περιοχές ή σε νησιά που ανήκουν σε μη νησιωτικές περιφέρειες) ή σε μικρές κοινότητες (Τοπικές ή Δημοτικές Κοινότητες με πληθυσμό έως και 5.000 κατοίκους).

Πηγή Χρηματοδότησης: πόροι ΠΑΑ 2014-2020 (συγχρηματοδοτούμενο πρόγραμμα από ΕΓΤΑΑ και εθνική χρηματοδότηση).

3.2.4.11 Ενίσχυση Επιχειρηματικότητας σε Αγροτικές Περιοχές - Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (ΠΑΑ 2014-2020) - Υπομέτρο Μέτρο 19.2 του ΠΑΑ 2014-2010: «Στήριξη για την υλοποίηση πράξεων στο πλαίσιο της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων CLLD - LEADER» (Σκέλος Ιδιωτικών έργων για την Επιχειρηματικότητα και Δημοσίων Παρεμβάσεων για κατάρτιση)

Το μέτρο σχετίζεται με την Τοπική Ανάπτυξη των Αγροτικών Περιοχών. Αφορά στην υλοποίηση Τοπικών Προγραμμάτων/Στρατηγικών σε συγκεκριμένες περιοχές εφαρμογής, οι οποίες καθορίζονται μέσω bottom up διαδικασίας (με διαβούλευση με τις τοπικές κοινωνίες) και υλοποιούνται από τις Ομάδες Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ). Τα Τοπικά Προγράμματα αυτά έχουν χωρική προσέγγιση και υλοποιούνται σε αγροτικές περιοχές που ο πληθυσμός τους κυμαίνεται μεταξύ 10.000 και 150.000 κατοίκων με δυνατότητα υλοποίησης επενδύσεων σε Δημοτικές / Τοπικές Κοινότητες με πληθυσμό έως 15.000 κατοίκους (με εξαίρεση τα μικρά νησιά).

Η κάθε ΟΤΔ μπορεί να εντάξει στο Τοπικό της Πρόγραμμα δράσεις κοινωνικής ή αναπτυξιακής διάστασης (π.χ. ιδιωτικά ή δημόσια έργα), εφόσον εξυπηρετούν τους στόχους της Τοπικής Στρατηγικής που έχει διαμορφωθεί με βάση τις τοπικές συνθήκες, ανάγκες και ιδιαιτερότητες. Ενδεικτικά τα Τοπικά Προγράμματα / μπορεί να περιλαμβάνουν τις εξής κατηγορίες υπομέτρων εφόσον εξυπηρετούν τους στόχους της Τοπικής Στρατηγικής :

Α) Μεταφορά γνώσεων & ενημέρωσης στο γεωργικό και το δασικό τομέα ή σε ΜΜΕ αγροτικών περιοχών. Πρόκειται κυρίως για δημοσίου χαρακτήρα παρεμβάσεις, όπως δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης & απόκτησης δεξιοτήτων.

Β) Ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχής. Πρόκειται για δράσεις ιδιωτικού χαρακτήρα (ιδιωτικά έργα) για την στήριξη της τοπικής επιχειρηματικότητας και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης. Ενδεικτικά σχετικές δράσεις που υποστηρίζει το ΕΓΤΑΑ μπορεί να είναι:

- Μεταποίηση γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα γεωργικό προϊόν. (πχ κρέας, γάλα, λάδι, κρασί, σπόροι κ.λπ.),
- Μεταποίηση γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα μη γεωργικό προϊόν (π.χ. ζυθοποιία, ζυμαρικά, γλυκίσματα, κ.λπ),
- Ενίσχυση επενδύσεων για την ίδρυση / εκσυγχρονισμό μη γεωργικών δραστηριοτήτων, όπως στους τομείς: του τουρισμού, της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών μετά την 1η μεταποίηση, του εμπορίου, της παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του αγροτικού πληθυσμού (παιδικοί

σταθμοί, χώροι αθλητισμού, πολιτιστικά κέντρα, κλπ), της ανάπτυξης της οικοτεχνίας και των πολυλειτουργικών αγροκτημάτων,

- Επενδύσεις σε δασοκομικές τεχνολογίες και στην επεξεργασία, κινητοποίηση και εμπορία δασικών προϊόντων.

Δικαιούχοι: Δικαιούχοι ανάλογα με τη φύση των έργων μπορεί να είναι φορείς με καταστατικό σκοπό την υλοποίηση αντίστοιχων έργων, καθώς και φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Στο πλαίσιο της bottom up προσέγγισης και εφόσον προκύπτει από τις τοπικές ανάγκες της κάθε περιοχής, η υποστήριξη δικαιούχων ανέργων, γυναικών ή άλλων ευπαθών ομάδων δύναται να είναι κριτήριο επιλογής ή επιλεξιμότητας στις δράσεις των Τοπικών Προγραμμάτων ανάλογα με την τοπική στρατηγική.

Πηγές Χρηματοδότησης: πόροι ΠΑΑ 2014-2020 (Πόροι ΕΓΤΑΑ και εθνική συγχρηματοδότηση).

3.2.5 Πρόσβαση των ευάλωτων ομάδων ανέργων σε δράσεις Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας

Στην παρούσα χρονική περίοδο που η οικονομική κρίση έχει πλήξει σημαντικά την ελληνική οικονομία και κατ' επέκταση την ελληνική κοινωνία, με πολύ υψηλά ποσοστά ανεργίας, ειδικά για τις ευάλωτες και ειδικές ομάδες πληθυσμού, η συστηματική ανάπτυξη του τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας σχεδιάζεται να δώσει σημαντικές λύσεις, να συμβάλει τόσο στη δημιουργία θέσεων εργασίας, όσο και στην προώθηση της κοινωνικής συνοχής που απειλείται, ως απόρροια του δυσμενούς οικονομικού περιβάλλοντος. Στη γενικότερη στόχευση που έχουν οι προσπάθειες για την κοινωνική ένταξη και την καταπολέμηση της φτώχειας, η κοινωνική οικονομία και η κοινωνική επιχειρηματικότητα, μπορούν να διαδραματίσουν ιδιαίτερο ρόλο. Η Κοινωνική Οικονομία αποτελεί, ένα σημαντικό μέσο για την προώθηση της απασχόλησης, της ενσωμάτωσης και της επιχειρηματικότητας και έχει αποδειχθεί ότι μπορεί να παράξει ανθεκτικά οικονομικά συστήματα σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Η Κοινωνική Οικονομία, επιτελεί στην Ε.Ε. και μπορεί να παίξει και στη χώρα μας ένα σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της κοινωνικής καινοτομίας σε πολλά πεδία πολιτικής, καθώς μπορεί να συνδυάσει, μεταξύ άλλων, την κερδοφορία με την αλληλεγγύη, την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, την ενεργό συμμετοχή των πολιτών και εν γένει την ανάπτυξη μίας οικονομίας με δημοκρατικές αξίες, τοποθετώντας σε πρώτο ρόλο τον άνθρωπο.

Η κοινωνική επιχειρηματικότητα αποτελεί ένα τομέα με υψηλή υπεραξία για την οικονομική ένταξη των ευάλωτων ομάδων ανέργων, καθώς:

- δημιουργεί ευκαιρίες επιχειρηματικότητας για κάθε άνεργο (συμπεριλαμβανομένων και των πιο ευάλωτων),
- δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας ειδικά για ευάλωτους ανέργους (μέσω των κοινωνικών συνεταιριστικών επιχειρήσεων εργασιακής ένταξης).

Υπό το πρίσμα αυτό, η εφαρμογή μέτρων προώθησης της απασχόλησης των ευάλωτων ανέργων, μέσω της ίδρυσης ή συμμετοχής σε φορείς κοινωνικής επιχειρηματικότητας, αποτελεί προτεραιότητα της Στρατηγικής, που αναγνωρίστηκε ήδη από το 2013 στο

Σχέδιο Δράσης του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης για την Ανάπτυξη του τομέα της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας⁴⁴.

Η επιτυχημένη ανάπτυξη της Κοινωνικής Οικονομίας προϋποθέτει μια προσέγγιση, η οποία θα στηρίζεται πρωτίστως στην κοινωνική δυναμική και σε μηχανισμούς που θα διαδραματίσουν ρόλο καταλύτη για την εκδήλωση της δυναμικής αυτής.

Στο πλαίσιο αυτό, κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013 εκπονήθηκε ο Ν. 4019/2011 ο οποίος αναγνώρισε θεσμικά την Κοινωνική Επιχείρηση, οριοθέτησε την Κοινωνική Οικονομία, δημιούργησε τον επιτελικό φορέα για το συντονισμό των πολιτικών για την ανάπτυξη της Κοινωνικής Οικονομίας και δημιούργησε το σχετικό Μητρώο στο Υπουργείο Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Επίσης, έχουν γίνει προπαρασκευαστικές ενέργειες, σε συνεργασία με την ΕΤΕπ και το ΕΤΕΑΝ για τη σύσταση του Ταμείου Κοινωνικής Οικονομίας, το οποίο θα παρέχει τα απαραίτητα Χρηματοδοτικά Εργαλεία για την περαιτέρω ανάπτυξη των Κοινωνικών Επιχειρήσεων. Παράλληλα, λειτουργεί ήδη σε εθνικό επίπεδο ο Κεντρικός Μηχανισμός Υποστήριξης Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων.

Την περίοδο 2015-2020, το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης θα επικεντρωθεί στην ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου οικοσυστήματος προώθησης της Κοινωνικής Οικονομίας και της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας⁴⁵, για την υποστήριξη της ανάπτυξης των κοινωνικών επιχειρήσεων, στη συνέχιση ή/και διεύρυνση της λειτουργίας τους.

3.2.5.1 Λειτουργία Περιφερειακών Μηχανισμών Υποστήριξης της ανάπτυξης και προώθησης των Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων

Οι Περιφερειακοί Μηχανισμοί σχεδιάζεται να λειτουργήσουν στη βάση χρηματοδότησης από το Ε.Π. Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση & Δια Βίου Μάθηση. Οι Περιφερειακοί Μηχανισμοί θα παρέχουν υπηρεσίες μίας στάσης (one stop shop) για τους κοινωνικούς επιχειρηματίες και τις κοινωνικές επιχειρήσεις και θα αναλάβουν ανάλογα με τις ανάγκες και τις γεωγραφικές ιδιαιτερότητες της εκάστοτε Περιφέρειας αναφοράς, να παρέχουν υπηρεσίες όπως:

- Πληροφόρηση και ενημέρωση για τα χαρακτηριστικά και τους σκοπούς της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας

⁴⁴ Το Στρατηγικό Σχέδιο συντάχθηκε από την Ομάδα Διοίκησης Έργου για την Κοινωνική Οικονομία και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα, λαμβάνοντας υπόψη τις προτάσεις που προέκυψαν από την ανταλλαγή απόψεων με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την Τεχνική Επιτροπή Καθοδήγησης (Technical Steering Committee) από στελέχη της Ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και Έλληνες και ξένους εμπειρογνώμονες.

⁴⁵ Επισημαίνεται ότι ενώ ο Ν. 4019/2011 «Κοινωνική Οικονομία και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα και λοιπές διατάξεις» εισάγει για πρώτη φορά ένα αυτοτελές πλαίσιο ρύθμισης της κοινωνικής οικονομίας στην Ελλάδα, θεμελιώνοντας ως νέο μόρφωμα τις Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις (Κοιν.Σ.Επ.), δεν έχουν ενεργοποιηθεί ακόμα τα αναγκαία επιχειρησιακά και χρηματοδοτικά εργαλεία, που θα εντάξουν το θεσμό σε ένα νέο πλαίσιο αντιμετώπισης των προβλημάτων απασχόλησης, ανεργίας, φτώχειας, διακρίσεων, κοινωνικού αποκλεισμού και συνοχής στη συγκεκριμένη συγκυρία της ύφεσης.

- Παρακίνηση και υποστήριξη της σύστασης Κοινωνικών Επιχειρήσεων με την παροχή υπηρεσιών κινητοποίησης, υποστήριξης, και συμβουλευτικής (coaching και mentoring)
- Παροχή υπηρεσιών θερμοκοιτίδας που θα προσφέρουν κοινή επιχειρηματική έδρα, ή / και Συμβουλευτική στην Κοινωνική Επιχειρηματικότητα, κοινή διοικητική και λογιστική υποστήριξη, εξειδικευμένες υπηρεσίες επιχειρηματικής συμβουλευτικής ή μέρος αυτών κλπ.

Επιπρόσθετα οι Περιφερειακοί Μηχανισμοί επιδιώκουν:

- Την ενίσχυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας των Κοινωνικών Επιχειρήσεων, μέσω της προώθησης τοπικών συμφωνιών συνεργασίας (localpacts) μεταξύ των κοινωνικών επιχειρήσεων και δημοσίων οργανισμών ή ιδιωτικών επιχειρήσεων.
- Τη δικτύωση των κοινωνικών επιχειρήσεων σε τοπικό επίπεδο, καθώς και τη δημιουργία συστάδων (clusters) κοινωνικών επιχειρήσεων
- Την υποστήριξη διακρατικών συνεργασιών με φορείς κοινωνικής επιχειρηματικότητας του εξωτερικού
- Την υποστήριξη νέων κοινωνικών επιχειρηματιών αναφορικά με τη συμμετοχή τους σε προγράμματα τύπου ERASMUS νέων κοινωνικών επιχειρηματιών

Ωφελούμενοι της δράσης: Ευάλωτες Ομάδες Πληθυσμού: άτομα που η ένταξή τους στην κοινωνική και οικονομική ζωή εμποδίζεται από σωματικά και ψυχικά αίτια ή λόγω παραβατικής συμπεριφοράς, δηλαδή άτομα με αναπηρίες (σωματικές ή ψυχικές ή νοητικές ή αισθητηριακές), εξαρτημένα ή απεξαρτημένα από ουσίες άτομα, οροθετικοί, φυλακισμένοι/αποφυλακισμένοι, ανήλικοι παραβάτες. Ειδικές Ομάδες Πληθυσμού: άτομα που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση ως προς την ομαλή ένταξή τους στην αγορά εργασίας, από οικονομικά, κοινωνικά και πολιτισμικά αίτια, δηλαδή οι άνεργοι νέοι, οι άνεργες γυναίκες, οι άνεργοι άνω των πενήντα ετών, οι μακροχρόνια άνεργοι, οι αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενειών και τα μέλη πολύτεκνων οικογενειών, γυναίκες θύματα κακοποίησης, οι αναλφάβητοι, οι κάτοικοι απομακρυσμένων ορεινών και νησιωτικών περιοχών, τα άτομα με πολιτισμικές ιδιαιτερότητες, οι μετανάστες και οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας..

Εμπλεκόμενοι φορείς: Ειδική Γραμματεία Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας , **Αναπτυξιακές Συμπράξεις** **Πηγές χρηματοδότησης:** Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), Κρατικός Προϋπολογισμός

3.2.5.2 Σύσταση Ταμείου Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας (μικροπιστώσεις - ανακυκλούμενες πιστώσεις)

Μέσω του Ταμείου Κοινωνικής Οικονομίας θα υλοποιηθούν δράσεις που θα περιλαμβάνουν την ανάπτυξη χρηματοδοτικών εργαλείων, με χαρακτήρα επιστρεπτέων ενισχύσεων. Τα εργαλεία αυτά, θα εξειδικευτούν περαιτέρω κατόπιν ανάλυσης των κενών της αγοράς (marketgap) και των αναγκών των κοινωνικών

επιχειρήσεων και θα επιλεγούν ανάμεσα σε δράσεις τύπου επιδότησης επιτοκίου δανείου, risksharing δανειακών προϊόντων με χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, κάλυψης εγγυήσεων για την παροχή δανείου, κλπ.

Ωφελοούμενοι: Ευάλωτες Ομάδες Πληθυσμού: άτομα που η ένταξή τους στην κοινωνική και οικονομική ζωή εμποδίζεται από σωματικά και ψυχικά αίτια ή λόγω παραβατικής συμπεριφοράς, δηλαδή άτομα με αναπηρίες (σωματικές ή ψυχικές ή νοητικές ή αισθητηριακές), εξαρτημένα ή απεξαρτημένα από ουσίες άτομα, οροθετικοί, φυλακισμένοι/αποφυλακισμένοι, ανήλικοι παραβάτες. Ειδικές Ομάδες Πληθυσμού: άτομα που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση ως προς την ομαλή ένταξή τους στην αγορά εργασίας, από οικονομικά, κοινωνικά και πολιτισμικά αίτια, δηλαδή οι άνεργοι νέοι, οι άνεργες γυναίκες, οι άνεργοι άνω των πενήντα ετών, οι μακροχρόνια άνεργοι, οι αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενειών και τα μέλη πολύτεκνων οικογενειών, γυναίκες θύματα κακοποίησης, οι αναλφάβητοι, οι κάτοικοι απομακρυσμένων ορεινών και νησιωτικών περιοχών, τα άτομα με πολιτισμικές ιδιαιτερότητες, οι μετανάστες και οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας.

Εμπλεκόμενοι φορείς: Ειδική Γραμματεία Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, Αναπτυξιακές Συμπράξεις

Πηγές χρηματοδότησης: Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), Κρατικός Προϋπολογισμός

3.2.5.3 Ενίσχυση για την έναρξη δραστηριότητας και τη λειτουργία των κοινωνικών επιχειρήσεων, μέσω επιχορηγήσεων ή/και με την αξιοποίηση νέων χρηματοδοτικών εργαλείων, εταιρικά μερίδια, κουπόνια λήψης υπηρεσιών

Το μέτρο αφορά στην χρηματοδοτική ενίσχυση της σύστασης και λειτουργίας των κοινωνικών επιχειρήσεων, μέσω επιδοτήσεων και επιχορηγήσεων για την αγορά εταιρικών μεριδίων, την δημιουργία θέσεων απασχόλησης και την προμήθεια του απαραίτητου εξοπλισμού. Παράλληλα, το μέτρο περιλαμβάνει την επιδότηση, με τη μορφή κουπονιών (voucher) των κοινωνικών επιχειρήσεων, προκειμένου να τους παρασχεθούν υποστηρικτικές / συμβουλευτικές υπηρεσίες, κατά το στάδιο πριν την έναρξη της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας ή κατά τη λειτουργία τους (τύπου θερμοκοιτίδας). Υπό την ίδια μορφή επιδότησης υποστηρίζονται οι κοινωνικές επιχειρήσεις για την ενίσχυση της κατανάλωσης προϊόντων και υπηρεσιών που παρέχουν, καθώς και για την ενίσχυση των δεξιοτήτων των εργαζομένων σε αυτές.

Ωφελοούμενοι της δράσης είναι: κοινωνικές επιχειρήσεις

Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων: ΕΥΚΕΚΟ, Αναπτυξιακές Συμπράξεις

Πηγές χρηματοδότησης της δράσης: Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), Κρατικός Προϋπολογισμός

3.2.6. Πρόσβαση στην απασχόληση των Ρομά - Ειδική Γραμματεία Ρομά

3.2.6.1 Υποστήριξη για την Απασχόληση και Επιχειρησιακή Συμβουλευτική

Αντικείμενο του μέτρου αποτελεί η ενεργοποίηση και κινητοποίηση των εν δυνάμει απασχολήσιμων Ρομά και των τοπικών φορέων και επιχειρήσεων για την προώθησή τους στην απασχόληση (είτε ως αυτοαπασχολούμενοι, είτε ως μισθωτοί εργαζόμενοι), σύμφωνα με τις ειδικές ανάγκες και τα χαρακτηριστικά των τοπικών οικονομιών ανά Περιφερειακή Ενότητα.

Ειδικότερα, στο πλαίσιο του εν λόγω μέτρου, αναπτύσσονται τα ακόλουθα υπομέτρα:

3.2.6.1.i Παροχή Συμβουλευτικών Υπηρεσιών

Στόχος του υπομέτρου είναι η παροχή ολοκληρωμένης εξατομικευμένης προσέγγισης, η οποία ενδείκνυται να υλοποιηθεί μέσω της αξιοποίησης των Κέντρων Κοινότητας/ Παραρτημάτων Ρομά και άλλων τοπικών κοινωνικών δομών, με την υλοποίηση δράσεων εντοπισμού, προσέγγισης, ενημέρωσης και ενεργοποίησης της ομάδας στόχου για την παροχή επαγγελματικής συμβουλευτικής και στήριξης, καθώς και με τη συνεργασία επαγγελματικών επιμελητηρίων και τοπικών επιχειρήσεων.

Η επαγγελματική συμβουλευτική παρέχεται μέσα από τη διενέργεια ατομικών και ομαδικών συνεδριών στα άτομα που αντιμετωπίζουν προβλήματα ένταξης στην αγορά εργασίας, με απώτερη κατάληξη, τη σύζευξη προσφοράς και ζήτησης και την τοποθέτηση σε συγκεκριμένες θέσεις εργασίας ή/και τη δημιουργία επιχειρήσεων.

3.2.6.1.ii Ευαισθητοποίηση

Το υπομέτρο αφορά κυρίως την ευαισθητοποίηση των επαγγελματικών και εργοδοτικών φορέων, σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας, έτσι ώστε να αντιμετωπιστούν τυχόν στερεότυπα σε βάρος της ειδικής κοινωνικής ομάδας των Ρομά, την ενεργοποίηση των επιμελητηρίων και των σχετικών με την επιχειρηματικότητα και τις επαγγελματικές δραστηριότητες δημόσιων αρχών, αλλά και την ενημέρωση των εν δυνάμει ωφελουμένων.

3.2.6.1.iii Ειδικές υπηρεσίες συμβουλευτικής για αυτούς που θα δημιουργήσουν επιχείρηση.

Λαμβάνοντας υπόψη τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν, όσοι δημιουργούν επιχειρήσεις και ανήκουν σε ειδικές κοινωνικές ομάδες, θα παρέχεται ειδική συμβουλευτική (mentoring) για την αντιμετώπιση λογιστικών, χρηματοοικονομικών και νομικών ζητημάτων, αλλά και την ενίσχυση της υφιστάμενης λειτουργίας σε επιχειρησιακό επίπεδο (π.χ. διαχείριση εργαζομένων, εφαρμογή του επιχειρηματικού σχεδίου, συνεργασίες και δικτύωση), ώστε να ενισχύεται η βιωσιμότητα των επιχειρήσεων.

3.2.6.1.iv Παροχή υποστήριξης σε άτομα που αναζητούν απασχόληση σε υφιστάμενες επιχειρήσεις.

Η συνεργασία με το Παράρτημα Ρομά και τον φορέα συμβουλευτικής υποστήριξης κρίνεται αναγκαία για την ανάπτυξη ολιστικής προσέγγισης, την προετοιμασία των ωφελουμένων, τη διασύνδεσή τους με τις επιχειρήσεις, την παρακολούθηση και

υποστήριξη κατά τη διάρκεια της απασχόλησης και της παροχής όποιας υποστήριξης προκύψει.

Στελέχωση: 3 άτομα πτυχιούχοι ΑΕΙ ή ΤΕΙ με εμπειρία σε θέματα απασχόλησης και διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού.

Ωφελοούμενοι: πολίτες Ρομά που διαβιούν στην περιοχή παρέμβασης.

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ 3.3: Πρόσβαση σε οικονομικά προσιτές και ποιοτικές υπηρεσίες

Η συγκεκριμένη Προτεραιότητα περιλαμβάνει παρεμβάσεις με στόχο την πρόληψη, άρση ή άμβλυνση παραγόντων που αποτελούν υψηλές εστίες κινδύνου κοινωνικού αποκλεισμού.

Μέτρα Πολιτικής

3.3.1. Πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες φροντίδας

Το Μέτρο περιλαμβάνει την ανάπτυξη υπηρεσιών υποστήριξης ενηλίκων στους ακόλουθους τομείς:

- ψυχοκοινωνική στήριξη και έγκαιρη παρέμβαση για πρόληψη κρίσεων,
- συμβουλευτική,
- έγκαιρος εντοπισμός προβλημάτων και διασύνδεση με τις αντίστοιχες υπηρεσίες υγείας & πρόνοιας που μπορούν να παρέχουν εντατική ή εξειδικευμένη υποστήριξη,
- μετακίνηση και συνοδεία ατόμων με αναπηρία.

Οι υπηρεσίες αυτές παρέχονται σήμερα από δημόσιους και ιδιωτικούς (κερδοσκοπικούς και μη) φορείς χωρίς, όμως, η κάλυψη να είναι ομοιόμορφη σε όλη τη χώρα. Υπό το πρίσμα αυτό, προτεραιότητα της Στρατηγικής παραμένει η ενίσχυση των φορέων που παρέχουν αυτές τις υπηρεσίες, αλλά και η υποβοήθηση δημιουργίας νέων με απώτερο στόχο την αύξηση της γεωγραφικής και πληθυσμιακής κάλυψης των υπηρεσιών, αλλά και την μακροπρόθεσμη συστημική τους βιωσιμότητα. Επομένως, δίνεται έμφαση στην αξιοποίηση εξειδικευμένων εργαλείων (π.χ. Επιταγή Κοινωνικών Υπηρεσιών, Προγραμματικές Συμβάσεις για εφαρμογές κοινωνικής καινοτομίας κλπ.), προκειμένου να εξασφαλισθεί η ανάπτυξη και επέκταση των παρεχόμενων υπηρεσιών, τόσο από δομές των Ο.Τ.Α. Α' και Β' Βαθμού που δραστηριοποιούνται στην παροχή υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας, όσο και από φορείς της κοινωνικής οικονομίας (εθελοντικές οργανώσεις, ΜΚΟ, κοινωνικούς συνεταιρισμούς κλπ.), αλλά και από επαγγελματίες και επιχειρήσεις του τομέα.

3.3.2. Πρόληψη της παραπομπής σε υπηρεσίες κλειστής φροντίδας

Τα πεδία παρέμβασης του Μέτρου για την περίοδο 2015-2020 οριοθετούνται ως εξής:

- ⇒ Βελτιώνονται οι υποδομές και τα προγράμματα των δημόσιων δομών που ασκούν αρμοδιότητες στο πεδίο της ανοικτής φροντίδας ενηλίκων

- ⇒ Ενισχύονται οι υπηρεσίες των Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης ΑμεΑ
- ⇒ Ενισχύονται οι υπηρεσίες αποϊδρυματοποίησης, αποκατάστασης και επανένταξης των αναπήρων⁴⁶ (κινητική/νοητική αναπηρία)
- ⇒ Ενισχύονται οι υπηρεσίες αποϊδρυματοποίησης, αποκατάστασης και επανένταξης των ψυχικά ασθενών
- ⇒ Δημιουργούνται Περιφερειακά Κέντρα Κοινωνικής Στήριξης που παρέχουν υπηρεσίες συμβουλευτικής, ψυχοκοινωνικής υποστήριξης, προσωρινής φιλοξενίας και φροντίδας σε άτομα που αντιμετωπίζουν έκτακτη κοινωνική ανάγκη και παρεμβαίνουν άμεσα σε καταστάσεις κρίσης, ώστε να προληφθούν φαινόμενα αδικαιολόγητης παραπομπής σε υπηρεσίες κλειστής φροντίδας.

3.3.3. Αναβάθμιση της ποιότητας των υπηρεσιών κλειστής φροντίδας

Τα πεδία παρέμβασης του Μέτρου για την περίοδο 2015-2020 οριοθετούνται ως εξής:

- ⇒ Βελτιώνονται οι υποδομές και τα προγράμματα των δημόσιων Ν.Π.Δ.Δ. «ΚΕΝΤΡΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ» του Ν. 4109/2013
- ⇒ Βελτιώνονται οι υποδομές και τα προγράμματα των ιδιωτικών δομών κλειστής φροντίδας.

3.3.4. Πρόσβαση σε υπηρεσίες υποστήριξης της φερεγγυότητας των φτωχών νοικοκυριών

Το Μέτρο αφορά την ανάπτυξη ενός περιφερειακού Δικτύου υπηρεσιών πρόληψης και καταπολέμησης της υπερχρέωσης⁴⁷ των ωφελούμενων της Στρατηγικής που επιδιώκει τους ακόλουθους στόχους:

- ⇒ ευαισθητοποίηση, ενημέρωση και επιμόρφωση των ωφελούμενων σε θέματα ορθολογικής διαχείρισης χρημάτων και συνετής καταναλωτικής συμπεριφοράς.

⁴⁶ Το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης στα πλαίσια των πολιτικών αποϊδρυματοποίησης εξέδωσε την με αριθ. 60135/1579(ΦΕΚ4590/Β/27-12-2017) ΚΥΑ, «Πρόγραμμα Αποϊδρυματοποίησης ΑμεΑ», σύμφωνα με την οποία άτομα με αναπηρία που φιλοξενούνται στο παράρτημα ΑμεΑ Λεχαινών του Κέντρου Κοινωνικής Πρόνοιας Δυτικής Ελλάδας και στα παραρτήματα ΑμεΑ του Κέντρου Κοινωνικής Πρόνοιας Αττικής, προβλέπεται να μεταστεγαστούν σε ασφαλή και υποστηρικτική δομή ή σε δομή οικογενειακού τύπου ή θα επιστρέψουν στην οικογένεια με ταυτόχρονη υποστήριξή τους από το πρόγραμμα αποϊδρυματοποίησης.

⁴⁷ Με δεδομένο ότι η υπερχρέωση είναι ένας από τους βασικούς κινδύνους που απειλούν τα φτωχά άτομα και νοικοκυριά με ισχυρότατη ανασταλτική επίδραση ως προς την υγιή κοινωνικοοικονομική τους συμμετοχή, η ανάπτυξη εξειδικευμένων κοινωνικών υπηρεσιών χρηματοοικονομικής συμβουλευτικής και συμβουλευτικής χρέους ανάγεται σε κρίσιμο εργαλείο για την προστασία τους.

- ⇒ καθοδήγηση των νοικοκυριών που αντιμετωπίζουν δυσκολίες διαχείρισης του προϋπολογισμού τους και κινδυνεύουν άμεσα με υπερχρέωση⁴⁸
- ⇒ υποστήριξη των νοικοκυριών που βρίσκονται σε οριστική αδυναμία αποπληρωμής των χρεών τους⁴⁹.

Με δεδομένο ότι οι ανάγκες υποστήριξης κάθε ομάδας ωφελομένων διαφοροποιούνται σε είδος, ένταση και έκταση, το Δίκτυο αναπτύσσει ένα σύνθετο πλέγμα υπηρεσιών πρόληψης της υπερχρέωσης (ενημέρωση, ευαισθητοποίηση, χρηματοοικονομική επιμόρφωση και συμβουλευτική) ή αντιμετώπισής της (συμβουλευτικής χρέους), που προσαρμόζονται στις διαφορετικές ανάγκες κάθε ομάδας, αξιοποιώντας διαφορετικές τεχνικές προσέγγισης και επικοινωνίας (πολυ-διαυλική προσέγγιση), προκειμένου να επιτύχει ταχύτερη και ευχερέστερη εξυπηρέτηση, ευρύτερη απήχηση αλλά και οικονομίες κλίμακας.

⁴⁸ Οι ενδιαφερόμενοι υποστηρίζονται με στόχο την **έγκαιρη εκπόνηση ενός βιώσιμου και υγιούς οικονομικού προγραμματισμού** για την αποφυγή της υπερχρέωσης.

⁴⁹ Στο πεδίο της αντιμετώπισης της υπερχρέωσης, επιδιώκεται η υποστήριξη των ωφελομένων για την **αποτελεσματική διαχείριση των πολλαπλών (ψυχολογικών, οικονομικών, κοινωνικών) συνεπειών** της υπερχρέωσης και για την **αποκατάσταση της οικονομικής υγείας** του νοικοκυριού τους. Η υποστήριξη εστιάζει στην παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής χρέους (debt advice), γνωστή και ως «διαμεσολάβηση χρέους» ή «διαχείρισης χρέους».

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ 4. Καλή διακυβέρνηση των πολιτικών ένταξης

Ο Άξονας 4 της Στρατηγικής περιέχει οριζόντια μέτρα που στοχεύουν στην ενίσχυση του συστήματος διακυβέρνησης των πολιτικών ένταξης και στην διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής της Στρατηγικής.

4.1.1. Εθνικός Μηχανισμός Συντονισμού Παρακολούθησης & Αξιολόγησης πολιτικών κοινωνικής ένταξης & κοινωνικής συνοχής

Με το Ν. 4445/2016 (άρθρα 1-22) απέκτησε υπόσταση ο Εθνικός Μηχανισμός Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Πολιτικών Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής (ΕΜ).

Ο ΕΜ αποτελεί τον ενιαίο οργανικό σχηματισμό που έχει ως σκοπό, μεταξύ άλλων, τη διαπίστωση των κοινωνικών αναγκών, το συντονισμό της χάραξης πολιτικών κοινωνικής ένταξης, την παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής τους, την ενίσχυση της πληροφόρησης, της διαφάνειας, της αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας του συστήματος κοινωνικής προστασίας. Δρα συνεκτικά μεταξύ του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και των λοιπών Υπουργείων που ασκούν κοινωνική πολιτική, χωρίς ωστόσο, να μεταβάλλει τις αρμοδιότητές τους, ως προς την υλοποίηση, παρακολούθηση και αξιολόγηση της πολιτικής αυτής.

4.1.1.1 Εθνικός Μηχανισμός κυβερνητικού επιπέδου

Σε **Κυβερνητικό επίπεδο ο ΕΜ** αποτελείται από:

- i) τις δύο Διευθύνσεις του Υπουργείου Εργασίας
- ii) τους εποπτευόμενους φορείς του Υπουργείου Εργασίας
- iii) τα συναρμόδια Υπουργεία
- iv) την Ειδική Γραμματεία για την κοινωνική ένταξη των Ρομά⁵⁰

i) Οι δύο (νέες) Διευθύνσεις του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης είναι η Διεύθυνση Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής και η Διεύθυνση Καταπολέμησης της Φτώχειας, οι οποίες συνιστούν τον κεντρικό πυρήνα του ΕΜ.

α) Διεύθυνση Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής,

Η Διεύθυνση Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής έχει ως επιχειρησιακό στόχο τον συντονισμό και την αξιολόγηση των πολιτικών για την κοινωνική προστασία, την κοινωνική συνοχή και των πολιτικών, που αποσκοπούν στη διασφάλιση της κοινωνικής αλληλεγγύης και στην καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

⁵⁰ Δεν περιλαμβάνεται στον ν.4445/2016 ως όργανο του ΕΜ, καθώς συστάθηκε μεταγενέστερα

Οι αρμοδιότητες της, μεταξύ άλλων, είναι:

- η επεξεργασία και εισήγηση προτάσεων, μέτρων και πολιτικών για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού προς τον Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης,
- η υποστήριξη των αρμόδιων υπηρεσιών των Περιφερειών κατά τη διαδικασία κατάρτισης και εναρμόνισης των περιφερειακών στρατηγικών, βάσει των αρχών της Ε.Σ.Κ.Ε. (έλεγχος συμβατότητας),
- η προώθηση της οριζόντιας και κάθετης δικτύωσης φορέων,
- η διατύπωση προτάσεων πολιτικής και η εισήγηση λήψης των αναγκαίων μέτρων για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των υλοποιούμενων παρεμβάσεων σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο,
- ο σχεδιασμός συστημάτων και μεθόδων μέτρησης της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας και των επιπτώσεων των εφαρμοζόμενων πολιτικών κοινωνικής ένταξης, όπως διαδικασίες, κανονισμός μέτρησης και αξιολόγησης, δείκτες,
- η συλλογή στοιχείων και δεδομένων, που αναφέρονται στην αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα των επιμέρους πολιτικών κοινωνικής ένταξης και στην επίτευξη των σχετικών στόχων τους, η επικαιροποίησή τους, η επεξεργασία των στοιχείων και η έκδοση ενημερωτικών αναφορών,
- ο εντοπισμός των βέλτιστων πρακτικών αποτελεσματικής και αποδοτικής εφαρμογής ρυθμίσεων ή διαφορετικών πολιτικών ένταξης,
- η προώθηση του κοινωνικού διαλόγου - διαβούλευσης με κοινωνικούς εταίρους και φορείς.
- η συνεργασία με ομάδες εργασίας συναρμόδιων Υπουργείων και η παρακολούθηση της εφαρμογής των δράσεων,
- η παροχή τεχνογνωσίας στις αρμόδιες υπηρεσίες των Περιφερειών για τη διαδικασία παρακολούθησης και αξιολόγησης της εφαρμογής περιφερειακών στρατηγικών κοινωνικής ένταξης,
- η συνεργασία με εθνικούς, περιφερειακούς και τοπικούς φορείς για το συντονισμό και την παρακολούθηση της εφαρμογής της Ε.Σ.Κ.Ε. και η οργάνωση συναντήσεων εργασίας, επιτόπιων επισκέψεων, διαβουλεύσεων, με σκοπό την προώθηση θεμάτων, που άπτονται της εφαρμογής της Ε.Σ.Κ.Ε.,
- η συνεργασία με τους συναρμόδιους φορείς, οι οποίοι είναι υπεύθυνοι για την τροφοδότηση του πληροφοριακού συστήματος με στοιχεία, προκειμένου να προσδιοριστούν από κάθε οργανισμό τα εξουσιοδοτημένα πρόσωπα για την τροφοδότηση του πληροφοριακού συστήματος με στοιχεία,
- η επεξεργασία στοιχείων και δεδομένων, που αναφέρονται στα παραγόμενα αποτελέσματα, στην αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα των επιμέρους παρεμβάσεων και στην επίτευξη των ειδικών και γενικών στόχων της Ε.Σ.Κ.Ε. και η έκδοση ενημερωτικών αναφορών,
- η παρακολούθηση της εξέλιξης της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας της κοινωνικής πολιτικής, ο εντοπισμός των αποκλίσεων από τους εθνικούς στόχους, των καθυστερήσεων και των εμποδίων στην εξέλιξη κάθε προτεραιότητας της Εθνικής Στρατηγικής, καθώς και η πρόταση των κατάλληλων διορθωτικών μέτρων,
- η σύνταξη και υποβολή εκθέσεων προόδου και αναφορών προς τον Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.
- η συλλογή και επεξεργασία στοιχείων, τα οποία άπτονται των διαστάσεων του κοινωνικού αποκλεισμού και της υλικής αποστέρησης

- η συλλογή και επεξεργασία στοιχείων, τα οποία άπτονται της εφαρμογής των πολιτικών κοινωνικής ένταξης στο πλαίσιο της Ε.Σ.Κ.Ε., των αποτελεσμάτων και επιπτώσεών τους,
- η υποστήριξη του στρατηγικού σχεδιασμού των πολιτικών κοινωνικής ένταξης και η σύνταξη τεκμηριωμένων εισηγήσεων, μέσω της διαχείρισης και επεξεργασίας του συνόλου των δεδομένων,
- η μέριμνα, σε συνεργασία με τα λοιπά τμήματα, για τη διενέργεια ερευνών ή μελετών για τη διάγνωση αναγκών και την ιεράρχηση πολιτικών και μέτρων, σύμφωνα με τις αρχές της Ε.Σ.Κ.Ε.,
- ο καθορισμός των απαιτήσεων, προδιαγραφών και λειτουργιών του ενιαίου γεωπληροφοριακού συστήματος του Εθνικού Μηχανισμού Συντονισμού, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Πολιτικών Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής, καθώς και τον καθορισμό των απαιτήσεων μητρώων και βάσεων δεδομένων,
- η μέριμνα για την ανάπτυξη και διαχείριση συστημάτων επικοινωνιών και των απαιτούμενων υποδομών για την ομαλή λειτουργία των πληροφοριακών συστημάτων και τη διασύνδεση με άλλους φορείς,
- η παρακολούθηση της εφαρμογής πολιτικών ασφάλειας των πληροφοριακών συστημάτων, που τηρούνται στη Διεύθυνση Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής.

Με τον νέο Οργανισμό του Υπουργείου Εργασίας, ΠΔ 134/2017 (φεκ Α 168/06.11.2017), δύο νέες οργανικές μονάδες προστίθενται στις ήδη υπάρχουσες. Πρόκειται για το Τμήμα Εποπτείας, Ελέγχου και Αξιολόγησης Νομικών Προσώπων Κοινωνικής Προστασίας και το Τμήμα Πιστοποίησης και Εθνικού Μητρώου Νομικών Προσώπων Κοινωνικής Προστασίας.

β) Διεύθυνση Καταπολέμησης της Φτώχειας

Η Διεύθυνση Καταπολέμησης της Φτώχειας έχει ως επιχειρησιακούς στόχους:

- α. την προώθηση των κοινωνικών προτεραιοτήτων των τριών πυλώνων πολιτικής, όπως προβλέπονται στην Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη, για τη φτώχεια και την ακραία φτώχεια, το Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης και τη διασύνδεσή του με κοινωνικές υπηρεσίες, καθώς και την προώθηση των ωφελομένων στην αγορά εργασίας,
- β. τον σχεδιασμό, την ενημέρωση, την παρακολούθηση, τον συντονισμό και τον έλεγχο εφαρμογής των προγραμμάτων κοινωνικής προστασίας των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού και των ατόμων ή των ομάδων, που περιέρχονται σε κατάσταση φτώχειας και ακραίας φτώχειας,
- γ. τη δημοσιότητα των πολιτικών κοινωνικής προστασίας,
- δ. τη λήψη μέτρων κοινωνικής πρόνοιας και την παρακολούθηση εφαρμογής τους, με στόχο την ορθολογική αξιοποίηση των κοινωνικών πόρων.

ii) Οι εποπτευόμενοι φορείς του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, πέραν των υφιστάμενων αρμοδιοτήτων τους, αναλαμβάνουν, στο πλαίσιο του ΕΜ, πρόσθετες αρμοδιότητες, οι οποίες αναφέρονται παρακάτω ανά φορέα:

α) Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης

- συνεργασία με τη Γενική Διεύθυνση Πρόνοιας για την παροχή των υπηρεσιών του αρ.2 του ΠΔ 22/2006
- σχεδιασμός και εξειδίκευση τρόπων άμεσης κοινωνικής παρέμβασης σε ευάλωτες ομάδες,
- σύνταξη και υποβολή ετήσιας έκθεσης (α' δίμηνο) προς τη Διεύθυνση Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής και τη Διεύθυνση Καταπολέμησης της Φτώχειας

β) Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού

- παροχή επιστημονικής συνδρομής προς τις αρμόδιες οργανικές μονάδες της Διεύθυνσης Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής
- παροχή τεχνικής και συμβουλευτικής υποστήριξης προς τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης
- σύνταξη και υποβολή ετήσιας έκθεσης (α' δίμηνο) προς τη Διεύθυνση Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής και τη Διεύθυνση Καταπολέμησης της Φτώχειας.

γ) Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού

- υποβολή ετήσιας εισηγητικής έκθεσης προς τη Διεύθυνση Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής και τη Διεύθυνση Καταπολέμησης της Φτώχειας
- σύνταξη και υποβολή ετήσιου ενημερωτικού σημειώματος απολογισμού του προηγούμενου έτους προς τις αρμόδιες οργανικές μονάδες του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης
- τροφοδότηση του Ε.Γ.Π.Σ. του Εθνικού Μηχανισμού με συγκεντρωτικά στατιστικά στοιχεία και αναφορές από τα Μητρώα Ανέργων

iii) τα συναρμόδια Υπουργεία:

Η πολιτική Κοινωνικής Προστασίας και Κοινωνικής Ένταξης ασκείται από το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης σε συνεργασία, κατά περίπτωση, με τα εξής Υπουργεία:

- Εσωτερικών,
- Οικονομίας και Ανάπτυξης,
- Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων,
- Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων,
- Οικονομικών,
- Υγείας,
- Πολιτισμού και Αθλητισμού,
- Περιβάλλοντος και Ενέργειας,
- Υποδομών και Μεταφορών,
- Μεταναστευτικής Πολιτικής,
- Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων,

Σε κάθε Υπουργείο, με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού, ορίζονται δύο (2) υπάλληλοι, ως σημεία επαφής έχοντας τις παρακάτω αρμοδιότητες:

- υποστήριξη των οικείων Υπουργείων στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων
- συνεργασία με τις αρμόδιες διοικητικές υπηρεσίες για τον σχεδιασμό και ανάπτυξη συνεκτικών πολιτικών ανά τομέα
- συντονισμό της παρακολούθησης και αξιολόγησης της πορείας εφαρμογής και του τρόπου υλοποίησης των κοινωνικών πολιτικών του οικείου Υπουργείου
- τροφοδότηση του ΕΜ με συγκεντρωτικά στοιχεία στατιστικής φύσεως και αναφορές που άπτονται της ΕΣΚΕ
- σύνταξη ετήσιων εκθέσεων – αναφορών προόδου και διαβίβασή τους κατόπιν έγκρισης από τον οικείο Υπουργό στη Δ/νση Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής.

4.1.1.2. Εθνικός Μηχανισμός αυτοδιοικητικού επιπέδου

Ο Εθνικός Μηχανισμός αυτοδιοικητικού επιπέδου αποτελείται από:

- i) τις Διευθύνσεις Κοινωνικής Μέριμνας των Περιφερειών
- ii) τα Περιφερειακά Παρατηρητήρια Κοινωνικής Ένταξης
- iii) τις Κοινωνικές Υπηρεσίες των Δήμων
- iv) τα Κέντρα Κοινότητας.

i) Διευθύνσεις Κοινωνικής Μέριμνας των Περιφερειών

Στο πλαίσιο λειτουργίας του ΕΜ οι Διευθύνσεις είναι αρμόδιες για:

- Την κατηγοριοποίηση, ιεράρχηση και επεξεργασία παρεμβάσεων, προτάσεων και αναγκών
- Την εισήγηση προς έγκριση στο Περιφερειακό Συμβούλιο για λήψη μέτρων
- Την σύνταξη και παρακολούθηση της Περιφερειακής Εθνικής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης (ΠΕΣΚΕ)
- Τον συντονισμό των δήμων χωρικής τους αρμοδιότητας
- Την υποστήριξη και διάθεση τεχνογνωσίας στους δήμους χωρικής τους αρμοδιότητας
- Την δικτύωση όμορων δήμων χωρικής τους αρμοδιότητας
- Την παρακολούθηση δεικτών, αξιοποίηση στοιχείων και πληροφοριών
- Την διενέργεια συναντήσεων
- Την δικτύωση φορέων περιφέρειας και ανάδειξη καλών πρακτικών
- Την τροφοδότηση του ΕΓΠΣ του ΕΜ
- Την σύνταξη και υποβολή ετήσιας έκθεσης στη Δ/νση Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής και στη Διεύθυνση Καταπολέμησης της Φτώχειας.

ii) Περιφερειακά Παρατηρητήρια Κοινωνικής Ένταξης

Στην έδρα κάθε Περιφέρειας συνιστάται Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης (Παρατηρητήριο). Η λειτουργία του Παρατηρητηρίου αποσκοπεί:

- στην αποτελεσματική παρακολούθηση και το συντονισμό των στόχων, οι οποίοι εξειδικεύονται στο πλαίσιο της ΠΕ.Σ.Κ.Ε.,

- στην ανάδειξη τοπικών αναγκών σε θέματα πολιτικών κοινωνικής προστασίας, πρόνοιας και αλληλεγγύης,
- στη διαβίβαση στοιχείων και πληροφοριών στο Ε.ΓΠ.Σ. του Εθνικού Μηχανισμού,
- στην αποτύπωση και χαρτογράφηση των χωρικών διαστάσεων της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

iii) Κοινωνικές Υπηρεσίες των Δήμων

Στο πλαίσιο λειτουργίας του ΕΜ οι κοινωνικές υπηρεσίες των Δήμων είναι αρμόδιες για:

- την συλλογή και επεξεργασία στοιχείων και πληροφοριών που σχετίζονται με τις πτυχές του κοινωνικού αποκλεισμού και της υλικής αποστέρησης σε επίπεδο Δήμου
- την υποστήριξη του έργου των χαρτογραφήσεων, ερευνών και μελετών της Διεύθυνσης Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής του κεντρικού πυρήνα του ΕΜ
- την διαβούλευση με την τοπική κοινωνία
- την σύνταξη χάρτη χωρικών παρεμβάσεων, τον οποίο υποβάλλει στη Διεύθυνση Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής του κεντρικού πυρήνα του ΕΜ
- την δικτύωση των φορέων υλοποίησης παρεμβάσεων και κοινωνικών υπηρεσιών
- την μέριμνα για την εφαρμογή των οριζόντιων πολιτικών
- την υποβολή στοιχείων, δεδομένων και πληροφοριών του είδους της προνοιακής στήριξης και των κοινωνικών παροχών των ωφελουμένων προς τη Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας της οικείας Περιφέρειας και στη Δ/νση Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής και στη Διεύθυνση Καταπολέμησης της Φτώχειας

iv) Κέντρα Κοινότητας.

Σκοπός της λειτουργίας των Κέντρων Κοινότητας στο πλαίσιο του Εθνικού Μηχανισμού είναι η περαιτέρω υποστήριξη των Δήμων στην εφαρμογή πολιτικών κοινωνικής προστασίας και καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού και η ανάπτυξη ενός τοπικού σημείου αναφοράς για την υποδοχή, εξυπηρέτηση και διασύνδεση των πολιτών με κοινωνικά προγράμματα και υπηρεσίες προνοιακού χαρακτήρα, που υλοποιούνται σε τοπικό, περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο.

4.1.1.3. Όργανα Διαβούλευσης

1. Η Εθνική Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας (Ε.Ε.Κ.Π.).

Η Ε.Ε.Κ.Π. δυνάμει του ν.4445/2016 συνεδριάζει πλέον τακτικά μία (1) φορά το χρόνο και εκτάκτως, όποτε κρίνεται αναγκαίο, κατόπιν πρόσκλησης του Προέδρου της.

Έργο της Ε.Ε.Κ.Π. είναι:

- α. η προώθηση του Κοινωνικού Διαλόγου για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού,

β. η προετοιμασία των προτάσεων πολιτικής, ο καθορισμός των προτεραιοτήτων και η αξιολόγηση δράσεων στο πλαίσιο της λειτουργίας του Εθνικού Μηχανισμού,

γ. η διαβούλευση επί των εκθέσεων των περιφερειακών και δημοτικών επιτροπών διαβούλευσης ως προς τις πολιτικές για την καταπολέμηση της φτώχειας,

δ. η διοργάνωση, ανά διετία, εκδήλωσης υπό τον τίτλο «Ημέρα Διαλόγου για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού»,

ε. η γνωμοδότηση επί της εξέλιξης της Εθνικής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη, στ. η υποβολή των πρακτικών των συνεδριάσεων της Ε.Ε.Κ.Π. στη Διεύθυνση Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής και στη Διεύθυνση Καταπολέμησης της Φτώχειας της Γενικής Διεύθυνσης Πρόνοιας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.».

2. Η Περιφερειακή Επιτροπή Διαβούλευσης

Κατά τη φάση λειτουργίας του ΕΜ τα πρακτικά της Επιτροπής που άπτονται θεμάτων κοινωνικής προστασίας, διαβιβάζονται στη Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας της οικείας Περιφέρειας.

3. Η Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης

Στο πλαίσιο λειτουργίας του ΕΜ, τα πρακτικά της Επιτροπής που άπτονται θεμάτων κοινωνικής προστασίας, διαβιβάζονται στην αρμόδια κοινωνική υπηρεσία του οικείου Δήμου.

Στο αυτοδιοικητικό επίπεδο του Εθνικού Μηχανισμού για την αξιολόγηση πολιτικών και δράσεων κοινωνικής ένταξης και κοινωνικής συνοχής, η Περιφερειακή Επιτροπή Διαβούλευσης κάθε Περιφέρειας και η Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης Δήμου, με πληθυσμό μεγαλύτερο των δέκα χιλιάδων (10.000) κατοίκων, ασκούν τα γνωμοδοτικά τους καθήκοντα, όπως καθορίζονται από τις διατάξεις των άρθρων 178 και 76 του ν. 3852/2010, αντίστοιχα.

4.1.1.4. Το Κυβερνητικό Συμβούλιο Κοινωνικής Πολιτικής (ΚΥ.Σ.ΚΟΙ.Π.)

Το ΚΥ.Σ.ΚΟΙ.Π., βάσει της φύσεως των προβλεπόμενων αρμοδιοτήτων του (38/2.11.2015 Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου, Α' 137), και στο πλαίσιο του ρόλου του, ως συλλογικού κυβερνητικού οργάνου, λαμβάνει τις τελικές αποφάσεις για όλα τα θέματα, που αφορούν στη χάραξη πολιτικών κοινωνικής ένταξης και κοινωνικής προστασίας, κατόπιν εισήγησης του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Εξαιρούνται τα θέματα, που παραπέμπονται από τον Πρωθυπουργό στο Υπουργικό ή στο Κυβερνητικό Συμβούλιο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 2 του π.δ. 63/2005 (Α' 98) και του άρθρου 2 της 2/6.2.2015 Πράξης Υπουργικού Συμβουλίου (Α' 24).

Για τις ανάγκες του Εθνικού Μηχανισμού στις συνεδριάσεις του ΚΥ.Σ.ΚΟΙ.Π. μετέχουν, εφόσον κληθούν από τον Πρόεδρό του, οι συναρμόδιοι για θέματα κοινωνικής ένταξης

Υπουργοί, Αναπληρωτές Υπουργοί, Υφυπουργοί κ.ά., σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο τελευταίο εδάφιο της παρ. 2 της 38/2.11.2015 Πράξης Υπουργικού Συμβουλίου.

4.1.1.5. Εργαλεία παρακολούθησης και αξιολόγησης Εθνικού Μηχανισμού

1. Σύστημα δεικτών

Για την αποτελεσματική αξιολόγηση και αποδοτική αποτύπωση των επιπτώσεων των εφαρμοζόμενων πολιτικών, προγραμμάτων και παρεμβάσεων κοινωνικής ένταξης, η Διεύθυνση Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής χρησιμοποιεί μεθοδολογικά εργαλεία ποιοτικού και ποσοτικού χαρακτήρα.

Στο πλαίσιο λειτουργίας του Εθνικού Μηχανισμού έχει καταρτιστεί «Σύστημα Κοινών Δεικτών». Στόχος του είναι η συστηματική παρακολούθηση της προόδου υλοποίησης κάθε προτεραιότητας της Ε.Σ.Κ.Ε. και της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών παρεμβάσεων σε θέματα καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Η Διεύθυνση Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής μεριμνά για τη διαμόρφωση, εξειδίκευση και εφαρμογή του Συστήματος Κοινών Δεικτών. Για το σκοπό αυτόν, λαμβάνει υπόψη: α. τους δείκτες της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας (EUROSTAT), β. τους δείκτες της Ελληνικής Στατιστικής Υπηρεσίας (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), γ. τους δείκτες ανεργίας του Ο.Α.Ε.Δ., καθώς και δ. τους εθνικούς στόχους για την κοινωνική ένταξη στο πλαίσιο της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020», όπως καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας, δόμηση ενός «κοινωνικού δικτύου ασφαλείας», αύξηση της απασχόλησης και μείωση της σχολικής διαρροής.

Μεριμνά επίσης, για την κατάρτιση διακριτών κατηγοριών δεικτών, όπως δείκτες μέτρησης όλων των διαστάσεων αποκλεισμού, ιδίως φτώχειας, υλικής στέρησης, στέγασης, πρόσβασης σε βασικά αγαθά, ανεργίας, διακρίσεων, δείκτες εκροών, δείκτες αποτελέσματος, οικονομικούς δείκτες, δείκτες χωρικών παρεμβάσεων ανά φορέα και τομέα δράσης.

Το Σύστημα Κοινών Δεικτών εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

2. Ενιαίο Γεωπληροφοριακό Σύστημα

Στο πλαίσιο λειτουργίας του Εθνικού Μηχανισμού θα συσταθεί στη Γενική Διεύθυνση Πρόνοιας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης Ενιαίο Γεωπληροφοριακό Σύστημα (Ε.ΓΠ.Σ.).

Μέσω του Ε.ΓΠ.Σ., συγκεκριμένο και ειδικά εξουσιοδοτημένο προσωπικό του Τμήματος Τεκμηρίωσης και Πληροφοριακών Συστημάτων της Διεύθυνσης Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής θα συλλέγει και επεξεργάζεται δεδομένα, πληροφορίες και συγκεντρωτικά στοιχεία στατιστικής φύσεως, που άπτονται αποκλειστικά της κοινωνικής προστασίας, του κοινωνικού αποκλεισμού και των επιπτώσεων των εφαρμοζόμενων πολιτικών και μέτρων, της εφαρμογής και πορείας υλοποίησης της Εθνικής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη.

Στόχος της συλλογής και επεξεργασίας των δεδομένων αυτών είναι η προάσπιση του κοινωνικού δημοσίου συμφέροντος, ο δημόσιος έλεγχος των κοινωνικών και προνοιακών παροχών, η χρηστή, αποτελεσματική και αποδοτική διαχείριση των κοινωνικών πόρων και η διασφάλιση της μέγιστης κάλυψης των αναγκών των ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων.

Το Ε.ΓΠ.Σ. θα αποτελείται από τρία επιμέρους υποσυστήματα:

- **Το υποσύστημα δεδομένων**, στο οποίο καταχωρίζονται δεδομένα και στατιστικά στοιχεία για τα επίπεδα φτώχειας και τον κοινωνικό αποκλεισμό ομάδων του πληθυσμού.
- **Το γεωπληροφοριακό υποσύστημα**, το οποίο αξιοποιεί κάθε πληροφορία, συμβάλλει στην πολυεπίπεδη χωρική επεξεργασία των δεδομένων φτώχειας και στέρησης, με τη χρήση εξελιγμένων μεθόδων και επιτρέπει την αναπαράσταση των δεδομένων, μέσω διαδραστικών χαρτών.
- **Το υποσύστημα υποστήριξης αποφάσεων**, το οποίο υποστηρίζει τη λήψη αποφάσεων διαμόρφωσης ολοκληρωμένων πολιτικών ένταξης, αξιοποιώντας δεδομένα από τα δύο (2) άλλα υποσυστήματα της παρούσας παραγράφου.

Το Ε.ΓΠ.Σ. θα λειτουργεί μέσω των τριών (3) ενιαίων μητρώων, τα οποία βρίσκονται μέσα στο υποσύστημα δεδομένων:

1. **το Εθνικό Μητρώο Ωφελούμενων**, στο οποίο καταχωρίζονται αποκλειστικά στοιχεία ταυτοποίησης των δικαιούχων κοινωνικών επιδομάτων μη ανταποδοτικού χαρακτήρα, ήτοι Α.Μ.Κ.Α., Α.Φ.Μ., επώνυμο, όνομα, πατρώνυμο, φύλο, ημερομηνία γέννησης, δημογραφικά στοιχεία, είδος και ποσό προνοιακής παροχής,
2. **το Μητρώο Φορέων άσκησης προνοιακής πολιτικής**, στο οποίο καταχωρίζονται αποκλειστικά στοιχεία δημόσιων και ιδιωτικών φορέων, οι οποίοι παρέχουν υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας, και ειδικότερα πληροφορίες για τη σύσταση, οργάνωση και λειτουργία τους, αναλυτικά στοιχεία εργαζομένων και οικονομικά τους στοιχεία κάθε μορφής, όπως πόροι χρηματοδότησης, ισολογισμός, απολογισμός,
3. **το Μητρώο Κοινωνικών Προγραμμάτων**, στο οποίο καταχωρίζονται αποκλειστικά δράσεις και πολιτικές προνοιακού χαρακτήρα, οι οποίες υλοποιούνται από οποιονδήποτε φορέα και χρηματοδοτούνται ή επιχορηγούνται από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους.

Το Ε.ΓΠ.Σ. θα διασυνδέεται με:

- Τις ψηφιακές βάσεις δεδομένων και τα μητρώα που τηρούν οι υπηρεσίες του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, όπως τα «ΕΡΓΑΝΗ», «ΗΛΙΟΣ», το Εθνικό Μητρώο δικαιούχων κοινωνικών και προνοιακών επιδομάτων, το Γενικό Μητρώο Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας
- Τις ψηφιακές βάσεις δεδομένων και τα μητρώα που τηρούν φορείς εποπτευόμενοι από το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

- Το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του άρθρου 55 του ν.4314/2014 (Α' 265) (Ο.Π.Σ - ΕΣΠΑ)
- Τις ψηφιακές βάσεις δεδομένων και τα μητρώα που τηρούν αρμόδιες για θέματα κοινωνικής πολιτικής και ένταξης υπηρεσίες και δομές των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού
- Τις ψηφιακές βάσεις δεδομένων και τα μητρώα που τηρούν ειδικώς πιστοποιημένοι ή μη φορείς παροχής κοινωνικής φροντίδας
- Κάθε άλλη ψηφιακή βάση δεδομένων και μητρώο Φορέων της Γενικής Κυβέρνησης για θέματα, που άπτονται αποκλειστικά της εφαρμογής και παρακολούθησης πολιτικών κοινωνικής ένταξης και κοινωνικής συνοχής και εν γένει δράσεων πρόνοιας.